12

Gh.N. Vasilache

Ghid de ortografie, ortoepie şi morfosintaxă a LIMBII ROMÂNE

Exerciţii, teste şi soluţii

Gh.N. Vasilache este profesor de limba şi literatura română, gradul didactic I. Semnează numeroase articole în *Tribuna învăţământului* şi *Limba şi literatura română*. A fost membru în Comisia Naţională de Limba şi Literatura Română (1999-2004). Pentru merite deosebite în activitatea didactică şi ştiinţifică, a fost distins cu Ordinul „Meritul pentru Învăţământ", clasa Cavaler (2004) şi i s-a acordat diploma „Gheorghe Lazăr, clasa I" (2005). De acelaşi autor: *Probleme teoretice şi practice de ortografie în învăţământul preuniversitar*, Porto-Franco, Galaţi, 1993; *Ortografia limbii române. Probleme teoretice şi practice*, Porto-Franco, Galaţi, 1996; *Ştiţi să scrieţi corect? Îndrumar ortografic şi ortoepic al limbii române*, ed. I, Polirom, Iaşi, 1999; *Ghid ortografic şi ortoepic al limbii române. Exerciţii, teste şi soluţii*, ed. a II-a revăzută şi adăugită, Polirom, Iaşi, 2006.

© 2011 by Editura POLIROM

Această carte este protejată prin copyright. Reproducerea integrală sau parţială, multiplicarea prin orice mijloace şi sub orice formă, cum ar fi xeroxarea, scanarea, transpunerea în format electronic sau audio, punerea la dispoziţia publică, inclusiv prin internet sau prin reţele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informaţiilor, cu scop comercial sau gratuit, precum şi alte fapte similare săvârşite fără permisiunea scrisă a deţinătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislaţiei cu privire la protecţia proprietăţii intelectuale şi se pedepsesc penal şi/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

www.polirom.ro

Editura POLIROM
Iaşi, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506
Bucureşti, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A, sc. 1, et. 1,
sector 4, 040031, O.P. 53, C.P. 15-728

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României:

VASILACHE, GH.N.

Ghid de ortografie, ortoepie şi morfosintaxă a limbii române: exerciţii, teste şi soluţii / Gh.N. Vasilache. – Iaşi: Polirom, 2011

Bibliogr.

ISBN 978-973-46-1991-7

811.135.1'35
811.135.1'367

Printed in ROMANIA

Scanned with OKEN Scanner

811. 135.1
V32

Gh.N. Vasilache

Ghid de ortografie, ortoepie şi morfosintaxă a LIMBII ROMÂNE

Exerciții, teste şi soluții

Scanned with OKEN Scanner

Cuprins

Introducere 11

Capitolul 1. Scrierea şi pronunţarea 13

1.1. Aspecte fonetice 13
1.1.1. Rostim corect, scriem corect 13
1.1.2. Accentul şi rolul lui în vorbire 22
1.1.3. Cacofonia 24
Verificaţi-vă cunoştinţele rezolvând! 24
1.2. Formarea cuvintelor 31
1.2.1. Scrierea şi pronunţarea cuvintelor derivate 31
Verificaţi-vă cunoştinţele rezolvând! 33
1.2.2. Cuvintele compuse 35
Verificaţi-vă cunoştinţele rezolvând! 40
1.2.3. Abrevierea 43
Verificaţi-vă cunoştinţele rezolvând! 45
1.3. Cratima şi apostroful 46
1.3.1. Cratima la cuvinte rostite împreună 46
1.3.2. Alte împrejurări 48
1.3.3. Apostroful 49
Verificaţi-vă cunoştinţele rezolvând! 50
1.4. Scrierea cu majusculă la substantivele proprii 55
1.4.1. Întrebări şi răspunsuri 55
Verificaţi-vă cunoştinţele rezolvând! 59

Capitolul 2. Lexicul 65

2.1. Paronimele. Atracţia paronimică 65
Verificaţi-vă cunoştinţele rezolvând! 66
2.2. Pleonasmele 71
2.2.1. Câteva soluţii de evitare a pleonasmelor 72
Verificaţi-vă cunoştinţele rezolvând! 73

Capitolul 3. Morfosintaxa 77

3.1. Flexiunea nominală 77
3.1.1. Scrierea substantivelor şi adjectivelor articulate şi nearticulate 77
3.1.2. Întrebări, răspunsuri, comentarii 80
Verificaţi-vă cunoştinţele rezolvând! 92
3.2. Flexiunea verbală 99
3.2.1. Aspecte generale 99

Scanned with OKEN Scanner

3.2.2. Întrebări, răspunsuri, comentarii 100
Verificaţi-vă cunoştinţele rezolvând! 107
3.3. Părţile de vorbire neflexibile 111
3.3.1. Adverbul 111
3.3.2. Prepoziţia 113
3.3.3. Conjuncţia 119
3.4. Acorduri şi dezacorduri gramaticale 120
3.4.1. Aspecte ale acordului predicatului cu subiectul 121
3.4.2. Construcţii atributive 133
3.4.3. Cazuri de hipercorectitudine 138
3.4.4. Feriţi-vă de anacoluturi! 139
Verificaţi-vă cunoştinţele rezolvând! 141

Teste recapitulative 143

Răspunsuri 159

Bibliografie 169

Anexe

Anexa 1. Cum scriem, cum pronunţăm 175

Anexa 2. Forme flexionare corecte 200

Anexa 3. Mic dicţionar de paronime 210

Anexa 4. Mic glosar de pleonasme 223

Scanned with OKEN Scanner

Dedic această carte familiei mele, dar şi tuturor generaţiilor de elevi cărora le-am fost profesor.

Scanned with OKEN Scanner

Limba este însăşi floarea sufletului etnic al românimii. [...]
Măsurariul civilizaţiei unui popor este limba.

Mihai Eminescu

Limba este focul veghetor al Patriei, suflarea ei caldă, sănătatea ei liber ziditoare de frumos.
Limba este frumuseţea activă a patriei.

Grigore Vieru

Scanned with OKEN Scanner

Introducere

Atingerea unui înalt grad de cultură generală, precum şi dobândirea unei bune pregătiri profesionale presupun şi o temeinică stăpânire a normelor limbii literare. Iată de ce cunoaşterea şi aplicarea întocmai a regulilor de scriere şi vorbire corecte sunt sau ar trebui să fie în atenţia fiecărui vorbitor de limbă română. În ciuda faptului că numeroşi specialişti manifestă un interes sporit pentru cultivarea limbii, remarcăm astăzi înmulţirea abaterilor de la normele exprimării corecte şi îngrijite atât în rândul oamenilor cu diferite statute sociale, cât şi, din păcate, în mijloacele de informare în masă: *presă*, *radio*, *televiziune*. O vină poate să aparţină, în mod justificat, şi şcolii, care, de-a lungul anilor, nu a insistat suficient pe aspectele practice ale vorbirii, nereuşind să-i înveţe pe cei aflaţi în bănci să construiască enunţuri corecte, coerente şi expresive pentru diverse situaţii de viaţă.

Lucrarea de faţă se înscrie în sfera acţiunii mai largi de îngrijire a limbii, repunând în discuţie principalele probleme practice ale exprimării orale sau scrise, cărora programele şi manualele şcolare nu le-au acordat atenţia cuvenită. Încercând să umple această lacună, cartea de faţă, concepută nu ca o contribuţie teoretică la studierea ştiinţei limbii, ci ca *un auxiliar practic al comunicării*, are, cel puţin în intenţie, un caracter aplicativ. Ea se adresează, în mod selectiv, *tuturor categoriilor de vorbitori ai limbii române, indiferent de vârstă, de nivel cultural sau de profesie*.

Ghidul este structurat în trei capitole delimitate tematic: „1. Scrierea şi pronunţarea", „2. Lexicul", „3. Morfosintaxa". Subcapitolele fiecărei secvenţe au un preambul teoretic urmat de *exerciţii* – concepute asemănător cu cele date la diferite examene şi concursuri naţionale – care urmăresc consolidarea noţiunilor teoretice prezentate succint. Recomandările pe care le-am făcut pe parcursul lucrării sunt în spiritul normelor stabilite de *DOOM 2*, scopul nostru fiind nu de a formula reguli sau definiţii noi, ci de a le accentua şi de a le susţine, prin numeroase aplicaţii practice, pe cele existente.

Modalitatea de bază în expunerea şi dezbaterea elementelor de limbă a fost prezentarea alternativă a unor fapte lingvistice, lăsându-i cititorului posibilitatea de a deosebi ceea ce este corect de ceea ce este greşit. În absenţa unor dicţionare sau îndreptare uzuale, cititorul poate să compare soluţiile găsite cu răspunsurile corecte oferite fie în cuprinsul lucrării, fie în capitolul special „Răspunsuri", fie consultând anexele de la sfârşitul cărţii.

Nădăjduim că lucrarea noastră, astfel concepută, va fi de un real folos celor cărora li se adresează. Totodată suntem conştienţi de faptul că ea poate fi îmbogăţită şi, în acest sens, aşteptăm cu interes, dar şi cu încredere, opinia *cititorilor*, pentru care le mulţumim anticipat.

Exprimăm, pe această cale, mulţumirile noastre sincere *doamnei profesor universitar doctor Narcisa Forăscu* pentru recomandările pertinente făcute în timpul elaborării prezentei lucrări.

Autorul
martie 2011

Scanned with OKEN Scanner

Capitolul 1

Scrierea şi pronunţarea

1.1. Aspecte fonetice[1]

1.1.1. Rostim corect, scriem corect

Întrebări, răspunsuri, comentarii

*Îşi aşază **şepcuţa** pentru a se proteja de jăraticul soarelui ?* **sau**
*Îşi aşează **şepcuţa** pentru a se proteja de **jeraticul** soarelui ?*

După *ş*, *j* se pronunţă şi se scrie *a*, *e*, *i* în rădăcina cuvântului după modelul *...ş, j + a, e, i...*:

aşază, deşală, deşartă, înşală; *deşerta, înşela, sepcuţă*; *dojană, tânjală*; *jelanie, jerpeli* etc.

Se scriu însă cu *ă* derivatele lui *jar* (*jăratic*, *jărui*), *şagă* (*şăgalnic*), *şal* (*şăluţ*), *şanţ* (*şănţuleţ*, *şănţişor*), *şatră* (*şătrar*, *şătrăreasă*), *jalbă* (*jălbar*), *jarcă* (pluralul *jărci*), termenii populari sau învechiţi (*jărăgai*) şi regionalismele *jăpcan*, *jăchilă*, *jărpan*. Aşadar prima variantă este cea corectă.

*Şi-a cumpărat o **broşe** nouă ?* **sau** *Şi-a cumpărat o **broşă** nouă ?*

În desinenţe, articol, sufixe gramaticale sau lexicale, se pronunţă şi se scriu, de regulă: *a, ă, â, e* sau *ea*.

Substantivele şi adjectivele feminine cu tema terminată în *ş* şi *j* se scriu şi se pronunţă cu *ă, a, e*:

avalanşă, broşă, lojă, mătuşă, nănaşă; *băştinaşă, bogătaşă, drăgălaşă, fruntaşă, golaşă*; *nărăvaşa, nevoiaşa*; *cureluşe, căţeluşe, mărgeluşe, urechiuşe* la genitiv-dativ, singular nearticulat şi la plural.

S-a rupt căptuşeala hainei ? sau S-a rupt căptuşala hainei ?

1. Pentru detalii vezi Gh.N. Vasilache, *Ghid ortografic şi ortoepic al limbii române. Exerciţii, teste şi soluţii*, ediţia a II-a revăzută şi adăugită, Editura Polirom, Iaşi, 2006, pp. 11-50.

Scanned with OKEN Scanner

Sufixele lexicale ataşate unei teme terminate în *-ş* şi *-j* se pronunţă şi se scriu cu *a, ă, ea*:

coşar, gogoşar; *oranjadă, angajament, aranjament*; *deranjant, descurajant*; *furtişag, rămăşag*; *îngrăşământ*; *înduioşător, înfricoşător*; *angajări, etajări, încurajări*; *prăjeală, căptuşeală, greşeală*; *roşeaţă*; *ostăşească, vitejească*; *clujean, doljean, gorjean, lugojean*[1]; *argeşean, crişean, făgărăşean, ieşean, maramureşean, orăşean, oşean.*

*I-am zărit **furişându-se** prin parc ?* **sau** *I-am zărit **furişindu-se** prin parc ?*

Verbele de conjugarea I cu temă lexicală în *-j*, *-ş* se pronunţă şi se scriu corect cu *-ând* (nu *-ind*) la modul gerunziu. Aşadar: *angajând, aranjând, avantajând, bandajând, etajând, dirijând, forjând, încurajând, menajând, neglijând, protejând, şantajând*; *afişând, defrişând, furişând, îmbrăţişând, înfăşând, îngrăşând, îngroşând, reproşând, trişând* etc.

*Sportivii noştri s-au întors cu trei **trofeie** ?* **sau** *Sportivii noştri s-au întors cu trei **trofee** ?*

Forma corectă este cea cu hiatul[2] *e-e* (trofee) ca şi la:

a) *feeric, feerie*;

b) formele flexionare ale unor substantive de genul neutru la plural, având singularul terminat în *-eu*: *alizee, apogee, atenee, clişee, croşee, ghişee, instantanee, jubilee, licee, matinee, mausolee, muzee, nuclee, planşee, portmonee, procedee, relee, trasee, trofee, turnee*; dar *blacheuri, bombeuri, cupeuri, defileuri, fileuri, macrameuri, puseuri, şemineuri* ş.a.;

c) substantivele feminine de tipul: *alee, cornee, diaree, epopee, idee, logoree, moschee, odisee, onomatopee, orhidee, trahee, uree* (dar nu şi în *prerie*);

d) derivatele cu prefixe terminate în *-e* de la cuvinte cu *e* iniţial: *neechilibrat, needitat, needucat, neexistent, preexistent, reechilibrat, reeditat, reeducat, reevaluat, reexaminat, reexpediat*;

e) formele de indicativ prezent persoana I şi a II-a singular şi plural, precum şi cele de conjunctiv prezent persoana I singular, a II-a singular şi a III-a singular şi plural ale unor verbe de conjugarea I (*a crea, a agrea, a se recrea, a procrea*), la întâlnirea finalei *e* a rădăcinii cu iniţiala *e* a sufixului gramatical: (*să*) *creez*, (*să*) *creezi*, (*să*) *creeze*.

*Membrii delegaţiei au manifestat **coeziune** ?* **sau** *Membrii delegaţiei au manifestat **coieziune** ?*

---

1. Observaţie: câteva variante cu *-an* în loc de *-ean* după *ş, j* sunt întâlnite la unele nume proprii precum: *Crişana* (provincie), *Ana-Lugojana* (personaj celebru), *Transfăgărăşan* (şosea).
2. *Hiatul* este rostirea consecutivă a două vocale alăturate care aparţin unor silabe diferite. El apare mai cu seamă în pronunţia literară. În limba română contemporană, se manifestă o tendinţă puternică de evitare a hiatului, întrucât el implică un oarecare efort în rostire. De aceea, abaterile de la normele ortoepice sunt relativ numeroase în acest caz.

Scanned with OKEN Scanner

Forma corectă este cea cu hiatul *o-e* care apare în neologisme precum : *coechipier*, *coeficient*, *coerent*, *coeziune*, *coexista*, *ortoepie*, *poem*, *poet*, *poezie*, *proeminent*.

A fost depistat cu o îmbibaţie mare de ***alcool*** *în sânge ?* **sau**
A fost depistat cu o îmbibaţie mare de ***alcol*** *în sânge ?*

Forma corectă este cea cu hiatul *o-o* care apare în neologisme precum : *alcool*, *coopera*, *cooperativă*, *cooperator*, *cooperaţie*, *coopta*, *coordona* (dar nu şi în *proroc*).

Siretul este un ***afluient*** *al Dunării ?* **sau** *Siretul este un* ***afluent*** *al Dunării ?*

Forma corectă este cea cu hiatul *u-e* care apare în termeni precum : *afluent*, *ambigue*, *asidue*, *continue* (verb şi adjectiv), *desuet*, *duel*, *duet*, *influent*, *influenţare*, *influenţă*, *ingenue*, *menuet*, *perpetue*, *siluetă*, *statuetă*, *suedez*, *superflue*.

Să fii ***respectuos*** *cu cei din jur ?* **sau** *Să fii* ***respectos*** *cu cei din jur ?*

Forma recomandată de *DOOM 2* este cea cu hiatul *u-o* ca şi în cazul termenilor neologici : *afectuos*, *aspectuos*, *defectuos*, *fastuos*, *fructuos*, *impetuos*, *maiestuos*, *respectuos*, *sinuos*, *somptuos*, *tumultuos*, *virtuos*.

Răspunsul candidatului a fost ***ambigu*** *?* **sau** *Răspunsul candidatului a fost* ***ambiguu*** *?*

Forma recomandată este cea cu hiatul *u-u* ca şi în cazul cuvintelor : *ambiguu*, *asiduu*, *continuu* (adjectiv), *contiguu*, *discontinuu*, *ingenuu*, *perpetuu*, *reziduu*, *vacuum*.

Mergea pe trei cărări pentru că era cam ***biat*** *?* **sau** *Mergea pe trei cărări pentru că era cam* ***beat*** *?*

După **o vocală** se scrie diftongul[1] *ea* când există forme flexionare cu alternanţa *ea/e* : *efectuează/efectuez* ; *evaluează/evaluez* ; *evoluează/evoluez* ; *situează/situez* etc. Cele mai multe cuvinte aflate în această situaţie sunt neologisme : *aleea/alee* ; *canoea/canoe* ; *ideea/idee* ; *mareea/maree* ; *agreează*, *creează*[2], *coreean*, dar şi în cuvinte vechi : *aciuează*, *înşeuează*.

Se scrie diftongul *ea* (nu *ia*) după **consoane** când acesta alternează cu *e* în forme flexionare ale cuvântului sau în derivatele de la aceeaşi rădăcină.

- După consoanele *d*, *l*, *n*, *r*, *s*, *t*, *ţ*, *z* în rădăcina cuvântului se scrie şi se pronunţă întotdeauna *ea*, nu *ia*.

  a) Cu alternanţa *ea/e* : *deapănă/depănăm*, *deal/deluşor*, *buleandră/bulendre*, *leac/lecui*, *neamţ/nemţeşte*, *creangă/crengi*, *reazem/rezema*, *măsea/măsele*,

1. *Diftongii* sunt grupuri de sunete formate dintr-o vocală şi o semivocală rostite într-o silabă. *Triftongii* sunt grupuri de sunete alcătuite dintr-o vocală şi două semivocale pronunţate în aceeaşi silabă.
2. Vezi p. 14.

Scanned with OKEN Scanner

seacă/seci, *teamă* / *a se teme*, *teafăr/teferi*, *ţeavă/ţevi*, *ţeastă/ţestui*, *zeamă/zemos*.

b) Fără alternanţa *ea/e*: *deasupra*, *leat*, *prea*, *seamă*, *teatru*.

Singurele excepţii în care după consoanele *d*, *t*, *ţ* se pronunţă şi se scrie *ia* (nu *ea*) sunt *diavol* şi *diavoliţă* şi pronumele nehotărât *atâţia*.

- După consoanele *b*, *f*, *m*, *p*, *v*, scriem şi pronunţăm *ea* când există alternanţă cu *e*: *beat/beţi*, *stropească/stropesc*, *lumea/lume*, *meargă/mergi*, *bârfească/bârfeşti*, *veac/vecie*, dar *ia* când diftongul alternează cu *ie*: *biată* (*biet*), *piatră* (*pietre*), *amiază* (*amiezi*).
- După consoanele *č*, *ğ*, *k'*, *g'*, se pronunţă / se scrie *ea* când în flexiunea cuvântului se cunosc forme alternante cu *e*: *cheag*, *cheamă*, *deşucheat*, *marchează*, *ochească*, *gheară*, *gheaţă*, !*agheasmă*, *briceag*, *ceas*, *geam*, *geantă*. Când nu există forme alternante, după *ch*, *gh*, se scrie şi se pronunţă *ia*: *chiar*, *chiabur*, *unchiaş*, *ghiaur*.

Observaţie

Grupurile *cia* şi *gia* notează secvenţe pronunţate în silabe diferite [*ci-a*], [*gi-a*] în cuvinte precum: *ci-anura*, *elegi-ac*, *Luci-a*, *Borgi-a*.

Se pronunţă şi se scrie diftongul *ea*:

- după consoane în **sufixele** următoare de singular, care cunosc la plural alternanţa *ea/e*:
  -ea: *căţea*, *frumuşea*, *viţea*;
  -eală: *agoniseală*, *ameţeală*, *amuţeală*, *beteală*, *căptuşeală*, *iuţeală*, *învălmăşeală*, *greşeală*, *mânjeală*, *moleşeală*, *oblojeală*, *sfârşeală*, *urzeală*, *zăpuşeală*;
  -eaţă: *gălbeneaţă*, *negreaţă*, *roşeaţă*;
  -ească: *ameţească*, *băieţească*, *dogorească*, *englezească*, *frăţească*, *iuţească*, *mulţumească*, *obosească*, *ostăşească*, *răzăşească*, *sosească*, *strămoşească*, *vitejească*;
  -ean (de apartenenţă locală), după majoritatea consoanelor: *argeşean*, *bănăţean*, *crişean*, *doljean*, *făgărăşean*, *gălăţean*, *huşean*, *ieşean*, *lugojean*, *maramureşean*, *moldovean*, *oşean*[1].

Observaţie

După *c*, *g* se foloseşte sufixul *-an*: *lipscan*, *haţegan*.

- după consoanele *ş*, *j*, în formele lexicale ce cunosc alternanţa *ea/e*: *greşeală/greşeli*, *aranjează/aranjezi*;
- după consoane, la sfârşitul unor adverbe, locuţiuni adverbiale şi prepoziţii: *adesea*, *asemenea*, *de-a pururea*, *înaintea*.

carnavalească, *dantească*, *grotească*, *livrească*, *romanească*? **sau** *carnavalească*, *dantească*, *grotească*, *livrească*, *romanească*?

1. Vezi nota de la p. 14.

Scanned with OKEN Scanner

Derivatele adjectivale tradiţionale cu sufixul *-esc* cunosc alternanţa *ea/e* (*lumesc/lumească*, *pământesc/pământească*, *românesc/românească*), în timp ce cuvintele neologice nu o aplică: *carnavalească*, *dantească*, *grotească*, *romanească* ş.c.l.

Niciunul dintre participanţi nu a manifestat şovăeală ? **sau**
Niciunul dintre participanţi nu a manifestat şovăială ?

1. La începutul unei silabe care urmează după o vocală, alta decât *i*, se pronunţă şi se scrie diftongul *ia* cu/fără alternanţa *ie*:

a) cu alternanţa *ie*:
despuia, *descheia*; *ambreia*, *ardeia*; *(se) căia*, *cotrobăia*; *întreia*, *poleia*; *alcătuia*, *căpătuia*; *altoia*, *croia*; *baia*, *bătaia*; *cheia*, *femeia*; *lămâia*, *momâia*; *bâjbâială*, *căpătuială*, *croială*, *şovăială* ş.a.;

b) fără alternanţa *ie*:
caiac, *faianţă*, *loial*, *paiantă*, *paiaţă*, *voiaj*, *zaiafet*, *Aglaia*, *Mamaia*, *Stoian*, *Traian*, *Zoia* sau având forme paralele cu *i*: *joia* (*joi*), *treia* (*trei*); *aceluia*, (*acelui*), *aceleia* (*acelei*), *acestuia* (*acestui*), *acesteia* (*acestei*), *altuia* (*altui*); *căruia* (*cărui*), *căreia* (*cărei*); *unuia* (*unui*).

2. Unele verbe cu rădăcina terminată într-o vocală, alta decât *i*, nu se conformează modelului ortografic de mai sus, urmând în flexiune structura verbului *a lucra*, potrivit principiului morfologic al ortografiei limbii române.

a) Tipul *u-a*: *accentua*, *aciua*, *atenua*, *dezavua*, *dilua*, *diminua*, *efectua*, *eşua*, *evacua*, *evalua*, *evolua*, *extenua*, *fluctua*, *insinua*, *perpetua*, *situa*, *statua*, *tatua*. Deci sunt corecte formele *accentuez*, *evacuez* (dar nu: *extenuiez*, *insinuiez*), prin analogie cu *lucrez*; *evacuează*, *perpetuează*, prin analogie cu *lucrează*, dar: *tămâiază*, *întemeiază*, *remaiază/tămâiez*, *întemeiez*, *remaiez*, conform modelului anunţat la început.

b) Tipul *e-a*: *crea*, *recrea*, *procrea* prezintă în flexiune forme corecte ca: *recreează*, *agreează*, prin analogie cu *lucrează*[1]; dar nu şi: *îmbăează*, *încleează*, care se conformează modelului amintit.

Ne vom întâlni după-amează ? **sau** *Ne vom întâlni după-amiază ?*

După consoanele *b*, *f*, *m*, *p*, *v*, rostite cu ajutorul buzelor, se pronunţă şi se scrie *ia* (nu *ea*) când există forme alternante cu *ie*:

biată/biete, *obială/obiele*; *piaţă/pieţe*, *piatră/pietre*; *amiază/amiezi*, *dezmiardă/dezmierzi*; *fiare/fier*, *fiarbă/fierbe*; *viaţă/vieţi*

În acest fel, *beată* se deosebeşte de *biată*.

Fără alternanţa vocalică *ie*: *abia*, *diavol*, *fiară* (sălbatică).

Observaţie

La început de cuvânt şi la începutul unei silabe ce urmează după o vocală, alta decât *i*, se pronunţă şi se scriu triftongii *iau*, *iai*, iar după o consoană, în cele mai multe situaţii, *eai*, *eau*: *îndoiai*, *îndoiau/rodeau*, *veneai*.

1. Vezi p. 14.

857049

BIBLIOTECA JUDEŢEANĂ „GH. ASACHI" IAŞI

Scanned with OKEN Scanner

Căutăm plante pentru ***ierbar*** *?* **sau** *Căutăm plante pentru* ***erbar*** *?*
Buruienile se distrug cu ***ierbicid*** *?* **sau** *Buruieniele se distrug cu* ***erbicid*** *?*

La începutul cuvintelor din fondul vechi al limbii se pronunţă şi se scrie *ie*, chiar dacă nu sunt forme alternante cu *ia*: *ied*, *ieftin*, *ienicer*, *iepe*, *ierarhie*, *ierbar*, *ierburi*, *ieri*, *iernat*, *ierta*, *iesle*, *ieşire*. La iniţiala cuvintelor neologice, în majoritatea cazurilor, se pronunţă şi se scrie de obicei *e*: *economie*, *edil*, *electric*, *emoţie*, *embargo*, *epocă*, *eră*, *erbicid*, *est*, *etaj*, *exista*. Tot la fel şi în interiorul cuvintelor: *aed*, *aerodrom*, *coexista*, *poem*, *agreez*, *creez*.

câteva ***crâmpee*** *din istoria locurilor vizitate ?* **sau** *câteva* ***crâmpeie*** *din istoria locurilor vizitate ?*

La început de silabe precedate de o vocală, alta decât *i*, se pronunţă şi se scrie *ie*: *altoaie*, *apăraie*, *baie*, *bătaie*; *bordeie*, *crâmpeie*, *zmeie*; *cucuie*, *cuie*; *plescăie*, *sforăie*, *şovăie*; *brâie*, *hârâie*, *mârâie*, *răcâie*, *sâcâie*, *sfârâie ş.a.*; *atribuie*, *constituie*, *deraiez*, *remaiez* ş.a. (verbe neologice cu rădăcina terminată în *-i*); *hematopoieză*, *proiect* (neologisme cu *ie* în etimon).

După- ***amiezile*** *au fost foarte călduroase ?* **sau** *După-* ***amezile*** *au fost foarte călduroase ?*

După consoanele *b*, *f*, *m*, *p*, *v* se pronunţă şi se scrie *ie* când există alternanţa vocalică *ia* sau chiar fără forme alternante: *biete/biată*, *obiele/obială*[1]; *obiect*, *obiecţie*; *împiegat*, *împiedica*, *piedestal*; *fiere*; *vierme*, *viespe*, *viezure*; *miercuri*, *miere*, *mierlă*.

Bănică voia să prindă o ***roşioară*** *?* **sau** *Bănică voia să prindă o* ***roşiuară*** *?*

La începutul cuvintelor vechi, se scrie întotdeauna diftongul *oa*, nu *ua* (pronunţat *ŭa*): *oablă*, *oacheş*, *oaie*, *oală*, *oameni*, *oară* (în *prima oară*), *oarbă*, *oarecine*, *oarecum*, *oase*, *oaste*, *oază*.

La început de silabă **după o vocală**, se scrie *oa* când există forme alternante cu *o* şi *ua* când nu există alternanţa *oa/o*:

căprioară, *gălbioară*, *junioară*; *capricioasă*, *copioasă*; *afectuoasă*, *aspectuoasă*, *subsuoară* (rostite *ŭa*).

Observaţie

Sufixul *-ioară* apare cu această formă în derivate care nu cunosc alternanţa *oa/o*: *aşchioară*, *farfurioară*, *linioară*, *sălcioară*, *surioară* (prin analogie cu *gălbioară/gălbior*).
Se scriu cu *oa* la început de silabă după o vocală cuvintele compuse cu un termen care începe cu *oa*, chiar dacă acestea nu cunosc alternanţa *oa/o*: *bunăoară*, *deoarece*.

1. Vezi *supra* p. 17.

Scanned with OKEN Scanner

Se scrie diftongul *ua* (nu *oa*) **după o vocală** atunci când nu există alternanţa *oa/o*: *doua, noua, nouar, bouar, plouase; piua, ziua; basmaua, cafeaua, greaua, mantaua, neaua, nuiaua, reaua, steaua; băcăuan, flăcăuan, flăcăuaş, tăzlăuan.*

După o consoană, se pronunţă şi se scrie diftongul *oa*, nu *ua*, în majoritatea cuvintelor cu/fără alternanţa *o*:

a) Cu alternanţa *oa/o*: *boală, coace, coadă, coajă, coardă; chioară, ochioasă; cioară, cioată, lucioasă, picioare* ş.a.;
b) Fără alternanţa *o*, adesea în neologisme: *balansoar, boare, coafa, coafor, croazieră, culoar, curtoazie, doar, exploata, fermoar, foaier, fumoar, lavoar, patinoar, pavoaza, pledoarie, poală, poantă, savoare, voala.*

La desen folosim ***acoarele*** *?* **sau** *La desen folosim* ***acuarele*** *?*
Ne deplasăm pe ***trotoar*** *?* **sau** *Ne deplasăm pe* ***trotuar*** *?*

Se scrie diftongul *ua*, nu *oa*, după o **consoană** numai în câteva neologisme: *acuarelă, cuantă, cuaternar, cuarţ, descuama, guaşă, iguană, scuar, trotuar.*

o cercetătoare ***filoloagă*** *?* **sau** *o cercetătoare* ***filologă*** *?*

Nu cunosc alternanţa *oa/o* unele substantive şi adjective mai noi, cum ar fi: *baroc, dermatolog, biolog, demagog, endocrinolog, filolog, pedagog*, care la feminin au următoarele forme: *barocă, dermatologă, biologă, demagogă, echivocă, endocrinologă, filologă, pedagogă, reciprocă.* În schimb, alternanţa *o/oa* se respectă în cazul neologismelor intrate mai demult în limbă *analoagă/analogă, omoloagă/omologă*, poate prin analogie cu cuvintele mai vechi de felul *pisălog/pisăloagă, şontorog/şontoroagă*. Este posibil ca, în viitor, variantele *analoagă, omoloagă* să nu mai fie reţinute, sub presiunea analogiei cu primul tip de substantive: *biologă, demagogă* etc.

Observaţie

După o silabă cu sfârşit vocalic, triftongul din silaba următoare este *ioa*, nu *iua*: *bălăioară, bătrâioară, rumeioară, scânteioară; cleioasă, duioasă, noroioasă, ploioasă, tămâioasă, uleioasă, voioasă.*

Se scrie întotdeauna *io, ioa* după *ci, gi* (*cioară, cioban, ciocan, ciorap, cioturos; giol, giolar*) şi după *ch* (*k'*), *gh* (*g'*), când fac parte din *aceeaşi silabă* (*chior, chioară, chiorâş, chioşc, *chioşcar, şchiop, şchioapă; ghiol, ghiont, ghiozdan, ghioagă*).

Grupurile *cheo, geo* notează secvenţe pronunţate în silabe diferite (hiat: *che-o, ge-o*) în cuvintele: *che-otoare, ge-ologie, ge-odezie, ge-ografie* (formate cu prefixoidul *ge-o*). Grupul *eo* nu se pronunţă în silabe diferite în *geor-gi-an, Geor-ge, Gheor-ghe.*

După alte consoane, se scrie şi se pronunţă de obicei *eo* (*deodată, leorpăi, pleoscăi*) şi *eoa* (*leoarcă*), dar *io* în *feleştioc.*

Soldaţii s-au retras în ***avamposturi*** *?* **sau** *Soldaţii s-au retras în* ***avanposturi*** *?*

Scanned with OKEN Scanner

Înainte de *b*, *p* se scrie de obicei *m* pentru toate cuvintele din fondul tradiţional, dar şi pentru cele mai multe neologisme atât în rădăcina cuvintelor, cât şi pentru situaţiile create în derivarea cu prefixe sau compuse cu un cuvânt care începe cu *b* sau *p*: *ambulanţă*, *bombăni*, *decembrie*, *imbatabil*, *sâmbătă*; *timp* etc. Regula de mai sus **nu se aplică** în cazul unor **neologisme** (de exemplu, *avanpost*, *avanpremieră*, *input*) şi al numelor **proprii străine** (de exemplu, *Brandenburg*, *Canberra*, *Gutenberg*, *Istanbul*, *Steinbeck*).

predica din ***amvonul*** *bisericii ?* **sau** *predica din* ***anvonul*** *bisericii ?*

În rădăcina cuvintelor şi în interiorul formanţilor, scrierea *m*/*n* în faţa consoanelor *f* şi *v* se orientează după origine şi/sau tradiţie. Este corect *confort*, *fanfară*, *infrastructură*, dar şi *amfibiu*, *amforă*, *bomfaier*, *îngâmfat*, *limfă*, *nimfă*, *pamflet*, *Pamfile*, *triumf*, *umfla*, *Zamfir*. Se scrie *convoi*, dar şi *amvon*, *cumva*, *tramvai*.

Marca pluralului substantivelor este reprezentată de ***desinenţe*** *?* **sau**
Marca pluralului substantivelor este reprezentată de ***dezinenţe*** *?*

În poziţie **intervocalică**, se pronunţă şi se scrie *s* în: *aisberg*, *asista*, *decisiv*, *desinenţă*, *disertaţie*, *disident*, *episod*, *esofag*, *exclusiv*, *finisa*, *fisiona*, *fisiune*, *gresie*, *inclusiv*, *incisiv*, *premisă*, *resorbi*, *sesiune*, *vernisa*. Se pronunţă şi se scrie *s* în elementele de compunere: *cvasi-* (*cvasitotalitate*, *cvasiunanim*), *fusi-* (*fusiform*), *gnoseo-* (*gnoseologie*), *vasi-*, *vaso-* (*vasiform*, *vasodilatator*, *vasodilataţie*). Înaintea **consoanelor surde** *c* (şi *ce*, *ci*, *che* şi *chi*), *f*, *h*, *p*, *s*, *ş*, *t* şi *ţ* se pronunţă şi se scrie întotdeauna *s* (nu *z*). **Prefixele** *des-* (*dez-*), *dis-* (*diz-*), *răs-* (*răz-*), *s-* (*z-*) şi *trans-* (*tranz-*) au numai variante cu *s* în derivatele de la cuvinte cu asemenea iniţiale: *descărca*, *descentraliza*, *deshăma*, *deshuma*, *discontinuu*, *distona*, *răscoace*, *răsciti*, *sfâşia*, *spulbera*, *transcarpatic*, *transplanta* etc. (dar *desăra*, *dejuga*).

ploi cu furtuni ***năpraznice*** *?* **sau** *ploi cu furtuni* ***năprasnice*** *?*

În cuvintele formate cu sufixul *-nic* se pronunţă şi se scrie *s* când rădăcina cuvântului de bază se termină în *s* – *casnic* (casă), *dosnic* (dos) – şi *z*, când cuvântul-bază are rădăcina terminată în aceeaşi consoană (*-z*): *obraznic* (obraz), *paznic* (pază), *groaznic* (groază). În cuvintele neanalizabile, se pronunţă şi se scrie atât *s* (*becisnic*/*bicisnic*), cât şi *z* (*năpraznic*, *praznic*).

Şpiceriţa *transmitea de la microfon noile ştiri ?* **sau**
Spiceriţa *transmitea de la microfon noile ştiri ?*

În neologisme, la început de cuvânt, înainte de *t*/*p* se scrie *s*/*ş*, în conformitate cu originea diferită a cuvintelor: *spalier*, *spangă*, *spicher*, *spiceriţă*, *spray* (se pronunţă *sprei*), *sprint*, dar *şpaclu*, *şpalt*; *stand*, *standard*, dar *ştachetă*, *ştafetă*, *ştaif*, *ştampilă*, *ştangă*, *ştecăr*, *şperaclu*, *şpighel*, *şplint*.

casă învelită cu plăci de ***asbest*** *?* **sau** *casă învelită cu plăci de* ***azbest*** *?*

Scanned with OKEN Scanner

Înaintea **consoanelor** sonore *b*, *d*, *g*, *j*, *v* se scrie *z* în toate cuvintele din fondul tradiţional (*azvârli*, *brazdă*, *mâzgă*, *năzbâtie*, *puzderie*, *zbor*, *zdup*, *zgomot*, *zvânta*), dar şi în unele neologisme: *azbest*, *brizbiz*, *prezbit*. Se scriu cu *s* unele **neologisme** derivate cu **prefixul** *trans-* (*transborda*, *transdanubian* etc.), unele **compuse** şi unele cuvinte **neanalizabile** (*aisberg*, *disjuncţie*, *glasbeton*, *glasvand*, *jurisdicţie*), precum şi unele **nume proprii** (*Desdemona*).

Prefixele *des-*, *dis-*, *răs-* şi *is-* au variantă numai cu *z* în derivatele de la cuvinte care încep cu asemenea consoane: *dezbate*, *dezdoi*, *dezgheţa*, *dezgoli*, *dezvinovăţi*, *dizgraţia*, *izgoni*, *răzbate*, *răzgândi*, *răzjudeca*.

Participăm la acţiuni de ***dezăpezire*** *?* **sau** *Participăm la acţiuni de* ***deszăpezire*** *?*

În derivatele de la cuvinte care încep cu *z*, prefixele *des-* şi *răs-* se păstrează neschimbate: *deszăpezi*, *deszăpezire*, *deszăvorî*, *răszice*, dar *dezice*, *dezicere*.

un ***simposion*** *dedicat poetului Mihai Eminescu ?* **sau**
un ***simpozion*** *dedicat poetului Mihai Eminescu ?*

În poziţie intervocalică, se pronunţă şi se scrie *z* în:

a) *abuza*, *acuza*, *bazin*, *cezariană*, *!chermeză*, *!concluziv*, *confuzie*, *coroziv*, *ezoteric*, *fantezie*, *iluzie*, *muză*, *paranteză*, *pauză*, *regizor*, *simpozion*, *speze*, *viteză*;
b) elemente de compunere: *bazo-* (*bazofil*), *fizio-* (*fizioterapie*), *-gnoză* (*diagnoză*, *prognoză*), *-zaur* (*dinozaur*), *-zom* (*cromozom*);
c) sufixele: *-ează* (*diurează*, *geneză*), *-iză* (*expertiză*), *-oză* (*vitaminoză*), ca şi în *-ează/-euză* (*brodează*, *machieuză*, *tricoteză*);
d) verbele cu finala *-iza* (*ateriza*, *ironiza*, *regiza*).

Substantivele şi adjectivele mai noi în limbă terminate la singular în *z* păstrează acest **sunet/literă** şi la plural, spre deosebire de cuvintele mai vechi, care îl transformă în *j*. Să se compare: *cneaz/cneji*, *breaz/breji*, *obraz/obraji*, *miez/mieji*, *treaz/treji*, *viteaz/viteji*, dar *francez/francezi*, *chinez/chinezi*, *obez/obezi*.

Astăzi eşti cam ***şceptic*** *?* **sau** *Astăzi eşti cam* ***sceptic*** *?*

Înainte de *ĕ* scris *c* + *e*, *i* se pronunţă şi se scrie numai *s* la început de cuvânt: *scelerat*, *scenă*, *sceptic*, *sceptru*, *sciatică*, *scinda*, *sciţi*, *sciziune*.

Sportivul a cerut ridicarea ***ştachetei*** *?* **sau** *Sportivul a cerut ridicarea* ***stachetei*** *?*
S-au verificate ***statele*** *de plată ?* **ori** *S-au verificat* ***ştatele*** *de plată ?*

Se scriu cu *ş* înainte de *p*/*t* conform etimonului: *ştachetă*, *ştafetă*, *ştampilă*, *ştanţă*, *ştrand*, *ştpagat*, *ştpalt*, *ştpan*, *ştperaclu*, dar cu *s*: *stand*, *standard*, *start*, *stas*, *stat* (de plată), *stoc*, *stofă*, *strangula*, *stras*, *stres*, *stresa*, *stresant*.

Scanned with OKEN Scanner

1.1.2. Accentul şi rolul lui în vorbire

Într-un sens mai larg, accentul poate fi definit ca o pronunţare mai intensă sau pe un ton mai înalt fie a unei silabe dintr-un cuvânt, fie a unui cuvânt dintr-o propoziţie sau dintr-o frază[1]. În limba română, accentul nu este fix, locul său nefiind determinat cu necesitate de structura fonetică a cuvintelor. De aceea, nu se pot da norme general valabile de accentuare ca în franceză, de exemplu, unde se accentuează întotdeauna ultima silabă, sau ca în maghiară, unde se accentuează întotdeauna prima silabă a cuvântului. În limba română, aşadar, accentul este *liber*, în sensul că poate să ocupe diferite poziţii, şi anume:

a) pe ultima silabă a cuvântului: *antic* (dar şi *!antic*), *basma*, *barbar*, *bolnav*, *castan*, *caracter*, *dictator*, *duşman*, *fenomen*, *macara*, *macaragiu*, *măsea*, *matur*, *sever*, *stabil*, *trafic*, *vizavi*;
b) pe silaba penultimă: *academie*, *adapă*, *agenţie*, *grădină*, *poezie*, *sănătate*, *virtute*;
c) pe antepenultima silabă: *!avarie*, *instituţie*, *definiţie*, *justiţie*, *ananghie*, *butelie*, *difracţie*, *diplomă*, *februarie*, *ianuarie*;
d) mult mai rar, accentul poate sta chiar pe a patra sau a cincea silabă (de la sfârşit către început): *valurile*, *vânturile*, *doisprezece*, *lapoviţă*, *gogoriţă*, *gărgăriţă*, *veveriţă*.

Cele mai frecvente greşeli de accentuare se observă la substantivele feminine terminate în *-i-e*.

Acestea se accentuează, de regulă, fie pe silaba penultimă, deci pe vocala *i* din finala *-i-e* (ca în *bucurie*, *felie*, *omenie* etc.), fie pe silaba antepenultimă, anterioară deci lui *i* din *-i-e* (ca în *aşchie*, *corabie*, *salcie* etc.). Semnalăm câteva greşeli de accentuare:

- **accentuări regionale** opuse celor din limba literară la **cuvinte vechi**: *frânghie*, *gingie* în loc de *frânghie*, *gingie* sau chiar la **neologisme**: *furie*, *infanterie* în loc de *furie*, *infanterie*;
- **accentuări învechite** opuse celor (literare) actuale: *academie*, *ceremonie*, *mumie*, în loc de *academie*, *ceremonie*, *mumie*;
- **accentuări greşite**, cu caracter mai mult sau mai puţin individual şi accidental, cauzate, pur şi simplu, de necunoaşterea cuvintelor respective, aplicării mecanice a unui model inadecvat: *ananghie*, *butelie*, *mantie*, *vipie* în loc de *ananghie*, *butelie*, *mantie*, *vipie*.

În cuvintele polisilabice, alături de *accentul principal* (forte), mai puternic, există şi un *accent secundar*, mai slab: *aerodinamic*, *anteroposterior*, *meglenoromân*.

Deşi accentul românesc e liber, el este totuşi *stabil* în cursul *flexiunii nominale* şi *pronominale*. Referindu-ne, de exemplu, la un substantiv, vom observa că acesta va

1. Detalii în Theodor Hristea, *Sinteze de limba română*, Editura Albatros, Bucureşti, 1984, p. 170; George Beldescu, *Ortografie, ortoepie, punctuaţie*, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1982, p. 37; V. Breban, *Limba română corectă*, Editura Ştiinţifică, Bucureşti, 1973, p. 27.

Scanned with OKEN Scanner

purta accentul, în cursul flexiunii, exclusiv pe silaba pe care îl are la forma de nominativ-acuzativ (singular, nearticulat): *val, valuri, valurilor*; *curios, curioşilor* etc. Singura excepţie de la această regulă importantă o constituie un grup restrâns de substantive (neologisme), la care accentul se deplasează de pe silaba pe care se află la forma-tip a cuvântului pe o altă silabă, dar de obicei tot în limitele rădăcinii. Să se compare: *radio/radioului, zero/zerouri, motto/mottouri* etc., dar şi *noră/nurori, soră/surori, toţi/tuturor*.

În flexiunea verbală, deplasarea accentului este un lucru obişnuit: *cad/cădem, plec / plecăm / voi pleca* etc. Accentul poate avea, în limba română, un rol *diferenţiator*. Aceasta înseamnă că, uneori, el deosebeşte între ele două cuvinte sau două forme gramaticale ale aceluiaşi cuvânt, numite *omografe*: *august* (lună a anului) / *augustă* (impunător), *companie* (unitate militară) / *companie* (tovărăşie, societate, întreprindere), *director* (conducător) / *director* (care indică o direcţie), *imobil* (clădire) / *imobil* (fix), *înapoia* (îndărătul) (prepoziţie) / *înapoia* (verb), *acele* (pluralul de la *ac*) / *acele* (pronume), *copii* (pluralul de la *copie*) / *copii* (pluralul de la *copil*), *cântă* (prezent) / *cântă* (perfect simplu), *adună* (prezent) / *adună* (perfect simplu).

Alteori, accentul diferenţiază tipuri de conjugare: (*să*) *cădem*, (*să*) *cădeţi*, (*să*) *tăcem*, (*să*) *tăceţi*; (*să*) *vedem* (verbe de conjugarea a II-a); (*să*) *mergem*, (*să*) *batem*, (*să*) *ducem*, (*să*) *mergeţi*, (*să*) *bateţi*, (*să*) *duceţi* (verbe de conjugarea a III-a).

La unele cuvinte mai vechi sau mai noi, se admit variante accentuale literare libere (indicate în *DOOM 2* în ordinea preferinţei), cu unele deosebiri faţă de *DOOM 1*: *!antic/antic, !gingaş/gingaş, !hatman/hatman, intim/intim, !jilav/jilav, !penurie/penurie, profesor/profesor, trafic/trafic*[1].

Formele duble de accentuare se întâlnesc în special la neologisme şi se explică uneori prin faptul că acelaşi cuvânt a intrat pe mai multe căi şi în perioade diferite. Să se compare: *profesor* (< fr. *professeur*) şi *profesor* (< germ. *Professor*). În ultima vreme, se tinde spre o specializare semantică a unor astfel de forme duble de accent. Astfel, se spune tot mai des *trafic* intens, *trafic* aerian, *trafic* maritim (circulaţie), dar *trafic* de influenţă, *trafic* de droguri etc.

Observaţie

În vorbire, un număr redus de cuvinte nu au accent, fiind cuprinse într-o unitate accentuală cu cuvântul accentuat precedent sau următor:

a) articole: *un, al, cel*;
b) pronume personale şi reflexive în dativ şi acuzativ: *îmi dă, mi se pare, te vede, ţi le trimite, i-l spune, dă-mi-le, întoarce-te*;
c) verbe auxiliare: *au plecat, vor urca, ar folosi, plecat-au, mânca-vor, fire-aţi*;
d) prepoziţii: *de rezolvat, de-a lungul, la şcoală, după noi, lângă tine*;
e) conjuncţii: *fireşte că vine, să plece, azi şi mâine, vine dacă vrea* etc.

---

1. Semnalate de Monica Huţanu, „Dicţionarul ortografic, ortoepic şi morfologic al limbii române", ediţia a II-a revăzută şi adăugită, în *L.L.R.*, nr. 3, 2005; Gh.N. Vasilache, „Unele modificări aduse de noul DOOM", în *L.L.R.*, nr. 4, 2005; Marina Rădulescu Sala, „DOOM 2 – între tradiţie şi inovaţie (în problema variantelor)", în *L.L.R.*, nr. 2, 2006; Melu State, *Limba română în comunicare. Repere teoretice şi exerciţii*, Editura Şcoala Gălăţeană, 2007, pp. 11-20; cuvintele care au suferit astfel de modificări sunt semnalate în Anexa 1.

Scanned with OKEN Scanner

1.1.3. Cacofonia

Cacofonia (gr. *kakophônia*) este orice îmbinare de sunete care produce un efect sonor neplăcut sau trezeşte asociaţii nedorite. În vorbirea îngrijită, repetările unor sunete identice la mică distanţă, mai cu seamă a unor silabe identice, sunt considerate inestetice, uneori chiar vulgare. În concepţia multor vorbitori, cacofonia înseamnă doar producerea unor cuvinte considerate indecente, mai exact a celor care rezultă din silabele *ca*, *când*, *că*, *ce*. De fapt, sunt cacofonice şi alte secvenţe, precum cele din exemplele următoare: *Astăzi facem ora de chimie la laborator. Am venit cu rugămintea de a-mi motiva absenţele. Întreaga galerie l-a ovaţionat. Participăm la concursul de limbă şi literatură română.* Utilizarea virgulei între cele două silabe (chiar şi citită) nu este eficientă, aşadar nu este recomandabilă, pentru că sunetele respective rămân alăturate în continuare. Evitarea cacofoniei se poate face prin folosirea câtorva părţi de vorbire, cum ar fi: *decât*, *drept*, *faptul că*, *asemenea*, *întrucât* (în loc de *pentru că*), *articole proclitice* ori pur şi simplu reformulând enunţul.

Limba este întâiul mare poem al unui popor.

Lucian Blaga

Verificaţi-vă cunoştinţele rezolvând!

Testul 1

1. Litera *x* se pronunţă *gz* în toate cuvintele din seria:
a) *exacerba*, *exagera*, *exod*, *exultă*;
b) *exala*, *exalta*, *exantem*, *executoriu*;
c) *exces*, *exemplu*, *exercita*, *exotic*.

2. Sunt corect scrise toate cuvintele din seria:
a) *excava*, *excipient*, *examinator*, *excamota*, *exchiva*, *excortă*, *exoteric*, *surexcita*;
b) *escală*, *escamota*, *escroc*, *exsudat*, *ezoteric*, *surescita*;
c) *espadrilă*, *extompa*, *estradă*, *ezoteric*.

3. Litera *x* reprezintă grupul *cs* în toate cuvintele din seria:
a) *excela*, *excita*, *excursie*, *exista*, *exotism*;
b) *exclama*, *exeget*, *exigent*, *exoteric*, *exuberant*;
c) *exaltaţie*, *exciza*, *executiv*, *expansiv*.

4. Sunt corect scrise cuvintele din seria:
a) *catadicsi*, *cocs*, *cocsar*, *cocserie*, *eczemă*, *îmbâcsi*, *rucsac*, *ticsi*, *văcsui*, *văcsuitor*;
b) *escadrilă*, *escadron*, *escapadă*, *escortă*, *sticksuri*;
c) *anxios*, *boxer*, *luxaţie*, *fuxină*, *mixandră*.

5. Forma corectă este:
a) *asterix*;
b) *asterics*;
c) *asterisc*.

6. Cuprinde greşeli de transcriere seria:
a) *exclamaţie*, *excrescenţă*, *excroacă*, *excadrilă*;
b) *excalada*, *explica*;
c) *escalator*, *escală*, *escalop*.

7. Sunt corecte formele din seria:
a) *neântrebat*, *hotărâ*, *doborâ*;
b) *neîntrebat*, *hotărî*, *doborî*;
c) *neîntrebat*, *hotărî*, *doborâ*.

Scanned with OKEN Scanner

8. Sunt corecte formele din seria :
   a) *bineânţeles, întrebat, neâncepând* ;
   b) *bineînţeles, întrebat, neâncepând* ;
   c) *bineînţeles, întrebat, neîncepând.*

9. Formele corecte de plural sunt în seria :
   a) *fixi, mixti, ortodoxi, sfinxi, prolixi* ;
   b) *ficşi, micşti, ortodocşi, prolicşi, sfincşi* ;
   c) *complexe, fixe, mixte, ortodoxe, prolixe.*

10. Forma corectă este :
    a) *accesoriu, contradictoriu, notoriu, obligatoriu, salariu* ;
    b) *accesor, contradictor, notor, obligator, salar.*

Testul 2

1. Se scriu şi se pronunţă cu *h* toate cuvintele din seria :
   a) *halva, harababură, halviţă, harţag* ;
   b) *halvagiu, heleşteu, histrion, hogeac* ;
   c) *hernie, higienă, hilar, lehuză, exhala.*

2. Sunt scrise corect prenumele româneşti din seria :
   a) *Kati, Kosti, Kira, Kiril, Take* ;
   b) *Cati, Costi, Chira, Chiril, Tache.*

3. Sunt corecte formele substantivale româneşti din seria :
   a) *Adi, Ani, Cati, Lili, Neli, Nuţi, Ştefi, Vali, Zizi* ;
   b) *Ady, Any, Caty, Lyly, Nely, Nuţy, Ştefy, Valy, Zizy.*

4. Se scrie *w* şi se pronunţă *u* în cuvinte de tipul celor din seria :
   a) *weekend, western, whisky, twist, bowling* ;
   b) *wolfram, Weber, kiwi, Watt, Ludwig.*

5. Sunt corect scrise cuvintele din seria :
   a) *wermut, wiking, clown, Wanda, rwandez* ;
   b) *vermut, viking, clovn, Vanda, ruandez.*

6. Sunt corecte formele :
   a) *chintal, chintesenţă, acvaforte, cvintuplu, recviem* ;
   b) *quintal, quintesenţă, aquaforte, quintuplu, requiem.*

7. Sunt corect scrise formele :
   a) *manichiură, acuarelă, cuantă* ;
   b) *maniquiră, aquarelă, quantă.*

8. Sunt admise toate formele din seria :
   a) *chintă, cuartă, rechizite, cuartet, cuadrimotor* ;
   b) *cvintă, cvartă, recuzită, cvartet, cvadrimotor.*

9. Alegeţi varianta ortografică recomandată :
   a) *ascendent, ascensor, căscioară* ;
   b) *aşcendent, aşcensor, căşcioară* ;
   c) *adoleşcent, convaleşcent, deşcendent* ;
   d) *adolescent, convalescent, descendent.*

10. Sunt corecte toate formele din seria/seriile :
    a) *coşciug, răşchitor, teşcherea* ;
    b) *scenariu, sceptic, scinda* ;
    c) *fresce, fascicul, scenă, stampilă* ;
    d) *freşce, faşcicul, şcenă, ştampilă.*

Testul 3

1. Sunt scrise corect toate cuvintele din seria :
   a) *spangă, spicher, spicheriţă, spray, sprint* ;
   b) *şpangă, şpicher, şpicheriţă, spray, şprint* ;
   c) *şpalier, ştachetă, ştras* ;
   d) *ştafetă, ştrand, şpagat, şpalt, şperaclu.*

2. Sunt corecte toate formele din seria :
   a) *chermesă, desinenţă, dizertaţie, glazvand* ;
   b) *chermeză, dezinenţă, disertaţie, glasvand* ;
   c) *chermeză, desinenţă, disertaţie, glasvand.*

3. Sunt corecte toate formele din seria :
   a) *aisberg, disident, episod, filozofie, izlaz, sesiza* ;
   b) *aizberg, dizident, filozofie, izlaz, speze* ;

Scanned with OKEN Scanner

c) *spese, trăsnaie, trăsnitură.*

4. Sunt corecte formele:
a) *iznoavă, răznepot, rozmarin, zmeură, subzista;*
b) *isnoavă, răsnepot, rosmarin, smeură, subsista.*

5. Seria corectă este:
a) *o cămaşă drăgălaşă, o chiriaşă nevoiaşă;*
b) *o bogătaşă ucigaşă, o căţeluşă jucăuşe;*
c) *o gogoaşe uriaşe, o mătuşe poznaşe.*

6. Sunt corect scrise toate formele din seria:
a) *jălanie, jeratic, şeaua, şeatra;*
b) *jelanie, jăratic, şaua, şatra.*

7. Sunt greşit scrise formele din seria:
a) *înşeală, aşează, jear, înşăla, jăli;*
b) *aşază, înşală, înşela, jar, jeli.*

8. Formele corecte sunt în seria:
a) *angajând, declanşând, moleşeală, oblojeală;*
b) *angajind, declanşind, moleşală, oblojală.*

9. Este corectă seria de cuvinte:
a) *chear, chiamă, gheoagă, ghiaţă;*
b) *chiar, chiamă, ghiaţă, ghioagă;*
c) *chiar, cheamă, gheaţă, ghioagă.*

10. Sunt greşit transcrise formele din seria:
a) *boare, balansoar, culoar, trotuar;*
b) *buare, balansuar, culuar, trotoar.*

Testul 4

1. Alegeţi seria/seriile cu forme corecte:
a) *acuarelă, coafură, fumoar, descuama, scuar;*
b) *curtoazie, foaier, lavoar, pavoaza, savoare.*

2. Care serie cuprinde numai forme corecte?
a) *analoagă, baroacă, endocrinologă;*
b) *analoagă, barocă, endocrinologă;*
c) *analogă, barocă, endocrinoloagă.*

3. Sunt numai forme corecte în seria:
a) *agronomă, echivocă, laringologă, pedagogă;*
b) *agronoamă, echivoacă, laringoloagă, pedagoagă;*
c) *cardiologă, biologă, demagogă, muzicologă, psihologă.*

4. Alegeţi seria cu forme corecte:
a) *fier, fierar, fierbe;*
b) *ferărie, înfera, ferbe.*

5. Alegeţi formele corecte:
a) *feros, feronerie, feroaliaj, ferăstrău;*
b) *fierbinte, fierbător, fierbinţeală, fierăstrău.*

6. Sunt corecte toate formele în seria:
a) *pierde, pieri, pieritor;*
b) *perdiţie, perdant, perisabil, petrar.*

7. Alegeţi seria/seriile cu forme corecte:
a) *pietrărie, pietros, pietriş, pietrui;*
b) *petrograf, petrografic, petrografie.*

8. Sunt corecte toate formele din seria:
a) *ţigară, bătrâneţă, razem, mătasea, tusea;*
b) *ţigare, bătrâneţă, riazem, mătasă, tusă;*
c) *ţigară, bătrâneţe, reazem, mătasea, tusea.*

9. Sunt transcrise greşit cuvintele din seria:
a) *jălbar, jăratic, jărci;*
b) *jelbar, jeratic, jerci;*
c) *deşenţat, şegalnic, şetrar.*

10. Alegeţi seria formelor corecte:
a) *deşănţat, şăgalnic, şănţuleţ, şătrăreasca;*
b) *străjărie, strejăresc, birjăresc;*
c) *birjăreşte, căluşeresc;*
d) *îngrăşământ, înduioşător, înfricoşător.*

Testul 5

Alegeţi seria formelor corecte:

1. a) *brânzerie, ceaprazerie, leprozerie;*
b) *brânzărie, ceaprazărie, leprozerie;*
c) *faianţărie, zeţărie, seminţerie.*

Scanned with OKEN Scanner

2. a) *negară, ţencuşe, ţepuşe*;
b) *năgară, ţencuşă, ţepuşă.*

3. a) *ierbacee, ierbicid, ierbivor, ierboriza*;
b) *erbacee, erbicid, erbivor, erboriza*;
c) *statuetă, statuie.*

4. a) *burlească, dantescă, livrească, pitorească*;
b) *burlescă, dantescă, livrescă, pitorescă*;
c) *burlească, dantească, livrească, pitorească*;
d) *burlescă, dantescă, livrescă, pitorească.*

5. a) *geam, geantă, storcea, sucea, tecucean*;
b) *buceardă, bucearda* (vb.), *geardia, geardiază.*

6. a) *liceean, mediteraneean, egeean, vasluean*;
b) *liceian, mediteraneian, egeian, vasluian*;
c) *licean, egeean, mediteraneean, vasluian.*

7. a) *imboldi, în continuu, întreprid, pe sprânceană*;
b) *imboldi, incontinuu, intreprid, pe sprinceană*;
c) *îmboldi, încontinuu, intreprid, pe sprânceană.*

8. a) *buche, bute, lance, minge*;
b) *buchie, butie, falcie, lancie, mingie*;
c) *muche, mănăstire*;
d) *muchie, mânăstire.*

9. a) *cozeur, coafeur, sufleur, şuteur*;
b) *cozer, coafor, sufler, şuter*;
c) *cozeur, coafor, sufleor, şutor.*

10. a) *in corpore, in extenso, in extremis*;
b) *în corpore, în extenso, în extremis.*

Testul 6

Alegeţi seria/seriile formelor corecte:

1. a) *el să coase, el să miroase*;
b) *el să coasă, el să miroasă.*

2. a) *înşălătorie, jegmăni, gemet, statuiază, să continuie*;
b) *înşelătorie, jecmăni, geamăt, statuează, să continue.*

3. a) *afluienţă, aleie, eşire, eftin, ideie, femeie*;
b) *afluenţă, alee, ieşire, ieftin, idee, femeie.*

4. a) *breaz/brezi, cneaz/cnezi*;
b) *crud/cruji, blând/blânzi*;
c) *crud/cruzi, blând/blânzi.*

5. a) *destul/destui, sătul/sătui*;
b) *destul/destui, sătul/sătuli*;
c) *chel/chei, chel/cheli.*

6. a) *anfibiu, bonfaier, confort, fanfară*;
b) *anvon, convoi, linfă, panflet*;
c) *bomfaier, îngâmfat, limfă, pamflet.*

7. a) *ceoban, ciomăgeală, ciorovăi, gioarsă*;
b) *cioban, ceomăgeală, ceorovăi, geoarsă*;
c) *cioban, ciomăgeală, ciorovăială, gioarsă.*

8. a) *alineând, agreând, creând, sfâşâind*;
b) *apropiind, periind, întârziind*;
c) *aliniind, agreând, creând, sfâşiind.*

9. a) *aed, aeroclub, odisee, proeminent, creez, perpetuez*;
b) *aied, aieroclub, odiseie, proieminent, creiez, perpetuiez*;

10. a) *adaus, auricul, destructiv, fascicol*;
b) *adaos, auricul, distructiv, fascicul.*

Testul 7

Alegeţi seria/seriile formelor corecte:

1. a) *marmoră, fascicolă, matricolă, repaos*;
b) *marmură, fasciculă, matricolă, repaus.*

2. a) *ridicol, vehicol*;
b) *ridicol, vehicul*;
c) *ridicul, vehicul.*

Scanned with OKEN Scanner

3. a) *frusta, oprobiu, elogvent, sangvin* ;
b) *frustra, oprobriu, elocvent, sangvin.*

4. a) *filigram, funerarii, loaialitate, monedărie* ;
b) *filigran, funeralii, loialitate, monetărie.*

5. a) *obţional, obtura, repercursiune, reşeu, servici* ;
b) *opţional, optura, repercusiune, reşou, servici* ;
c) *opţional, obtura, repercusiune, reşou, serviciu.*

6. a) *kaki, gri, magazioner, maiou* ;
b) *cachiu, griu, magaziner, maieu.*

7. a) *cearceaf, momental, suptil, mileu* ;
b) *cearşaf, momentan, subtil, milieu.*

8. a) *cuvincios, delicvent, drac împeliţat* ;
b) *cuviincios, delincvent, drac împeliţat.*

9. a) *linoleum, făraş, exchibiţie, siringă* ;
b) *linoleu, foraş, exhibiţie, seringă* ;
c) *linoleum, făraş, exhibiţie, seringă.*

10. a) *chivetă, isvor, escavator, piftea* ;
b) *chiuvetă, izvor, excavator, piftea* ;
c) *chiuvetă, izvor, excavator, chiftea.*

Accentul

Testul 1

1. Accentul cade pe ultima silabă în toate cuvintele din seria :
a) *hain, foileton, şugubeaţă, a tortura, zilier* ;
b) *agresor, văzduh, murdar, rotocol, macara* ;
c) *pandantiv, ordinal, strangula, tumult, untdelemn* ;
d) *asterisc, bălmăjeală, inox, marşarier, păpuriş* ;
e) *meşteşug, basorelief, fosforescent, mototol, întăritor.*

2. Sunt accentuate pe penultima silabă toate cuvintele din seria :
a) *posibilitate, transmisibil, muieratic, năframă* ;
b) *placardă, nicăierea, profitabil, tămâioasă, nuga* ;
c) *purificare, cimentare, amabil, sărbătoare, neaoş* ;
d) *muschetar, mieluşică, molatic, mostră, motto.*

3. Sunt accentuate pe antepenultima silabă toate cuvintele din seria :
a) *chisăliţă, efigie, magnitudine, papiotă, suburbie* ;
b) *acvilă, arşiţă, butelie, furie, ianuarie* ;
c) *balcanică, flacără, opoziţie, pacoste, prepeliţă.*

4. Se dau următoarele serii lexicale :
1) *gărgăriţă, lapoviţă, ulceraţie, onomastică, cerboaică* ;
2) *măgăriţă, prepeliţă, răzmeriţă, gospodar, ferfeniţă* ;
3) *doisprezece, gogoriţă, şliboviţă, doctoriţă, veveriţă.*

Accentul cade pe a patra silabă (de la sfârşit către început) în cuvintele din :
a) prima serie ;
b) a doua serie ;
c) a treia serie ;
d) toate seriile.

5. Accentul diferenţiază semantic toate cuvintele din seria/seriile :
a) *ţarină/ţarînă, director/director, haină/haină* ;
b) *satiră/satiră, copil/copil, umbrele/umbrele* ;
c) *castanii/castanii, companie/companie, file/file.*

6. Accentul are rol diferenţiator în ceea ce priveşte sensul în :
a) *mozaic/mozaic, episcop/episcop, tipic/tipic* ;
b) *acele/acele, colonie/colonie, cunună/cunună* ;
c) *afin/afin, imobil/imobil, cântă/cântă.*

7. Sunt corect accentuate toate cuvintele din seria :
a) *anafură, adulter, avarie* ;

Scanned with OKEN Scanner

b) *antic, aripă, alo*;
c) *acatist, afin, aborigen.*

8. Sunt corect accentuate toate cuvintele din seria:
a) *antrax, apare, apendice*;
b) *ambitus, apendice, august*;
c) *ananghie, anost, aidoma*;
d) *agrişă, amnistie, avarie.*

9. Sunt dublete accentuale admise de *DOOM 2*:
a) *anaforă/anaforă*;
b) *acatist/acatist*;
c) *agora/agora.*

10. Sunt dublete accentuale admise de *DOOM 2*:
a) *agriş/agriş*;
b) *adică/adică.*
c) *biftec/biftec*;
d) *barem* (adv.) / *barem* (substantiv).

Testul 2

1. Sunt dublete accentuale admise de *DOOM 2*:
a) *bebe/bebe*;
b) *buldog/buldog*;
c) *banjo/banjo.*

2. Sunt corect accentuate toate cuvintele din seria:
a) *candid, cortex, călugăriţă*;
b) *chivot, cobalt, chepeng*;
c) *calcar, colea, climax.*

3. Sunt corect accentuate toate cuvintele din seria:
a) *cantor, ciubăr, cochilie*;
b) *(a se) complace, congresmen, cumul*;
c) *crater, butelie, călugăriţă.*

4. Conţin cuvinte greşit accentuate seriile:
a) *delco, despot, Dobrogea*;
b) *dihor, doctoriţă, dugliş*;
c) *duminică, diaspora, deunăzi*;
d) *dincoace, dincoace, dugliş.*

5. Sunt accentuate corect cuvintele:
a) *didahie*;
b) *distih*;
c) *emul*;
d) *Govora.*

6. Sunt accentuate corect cuvintele:
a) *Helsinki*;
b) *Genova*;
c) *Budapesta*;
d) *harpie*;
e) *halteră.*

7. Sunt pronunţate corect cuvintele:
a) *felceriţă*;
b) *ferigă*;
c) *feudă*;
d) *fief.*

8. Sunt pronunţate corect cuvintele:
a) *firav*;
b) *fluor*;
c) *furie*;
d) *fenomen*;
e) *frânghie.*

9. Sunt socotite corecte ambele forme lexicale din:
a) *gângav/gângav*;
b) *gingaş/gingaş*;
c) *gărgăriţă/gărgăriţă.*

10. Sunt socotite corecte ambele forme lexicale din:
a) *glasbeton/glasbeton*;
b) *glaspapir/glaspapir*;
c) *gogoriţă/godin* (sobă).

Testul 3

1. Sunt corect accentuate cuvintele din:
a) *ibidem* (lat.);
b) *iglu*;
c) *index*;
d) *infim.*

2. Sunt corect accentuate cuvintele din:
a) *inox*;
b) *intim*;
c) *intim*;
d) *inox.*

3. Sunt corect accentuate toate cuvintele din seria:
a) *iubăreţ, incot, liotă*;

Scanned with OKEN Scanner

b) *lipie, jilav, letopiset* ;
c) *jilav, lingav, leşin* ;
d) *legitim, intim, lapoviţă*.

4. Sunt pronunţate corect formele :
a) *mârşav* ;
b) *martiriu* ;
c) *matur* ;
d) *motrice*.

5. Sunt pronunţate corect formele :
a) *modic* ;
b) *mijloc* ;
c) *molcom* ;
d) *miros*.

6. Primul cuvânt este greşit accentuat în seria :
a) *miros, molcom, minutie* ;
b) *mizer, mârşav, macro* ;
c) *maritim, măgăriţă, miros* ;
d) *mălură, maritim, mârşav* ;
e) *neaoş, nuga, neaoş*.

7. Sunt accentuate corect următoarele forme verbale :
a) *să scadem, să scadeţi, să tacem, să vedem, să zacem* ;
b) *să scădem, să scădeţi, să taceţi, să vedeţi, să zaceţi* ;
c) *să scădem, să scădeţi, să tăceţi, să vedeţi, să zăceţi*.

8. Sunt accentuate corect toate formele verbale din seria :
a) *să batem, să bateţi, să facem, să faceţi, să ducem* ;
b) *să bătem, să bateţi, să făcem, să făceţi, să duceţi* ;
c) *să batem, să bateţi, să facem, să faceţi, să duceţi*.

9. Sunt greşit accentuate ambele cuvinte din seria :
a) *academie – academie* ;
b) *arşiţă – arşiţă* ;
c) *artilerie – artilerie* ;
d) *martiriu – martiriu*.

10. Prima formă e corect accentuată în seria :
a) *gingie – gingie* ;
b) *podgorie – podgorie* ;
c) *furie – furie* ;
d) *frânghie – frânghie*.

Testul 4

1. Sunt corecte seriile :
a) *placem, mergem* ;
b) *plăcem, mergem* ;
c) *plăcem, mergem* ;
d) *placeţi, mergeţi* ;
e) *plăceţi, mergeţi* ;
f) *plăceţi, mergeţi*.

2. Sunt admise formele accentuale duble din :
a) *Miron/Miron* ;
b) *Ştefan/Ştefan* ;
c) *Budapesta/Budapesta* ;
d) *Copenhaga/Copenhaga*.

3. Sunt admise formele accentuale duble din :
a) *Leningrad/Leningrad* ;
b) *Lugoj/Lugoj* ;
c) *Monaco/Monaco* ;
d) *Dobrogea/Dobrogea* ;
e) *Sofia/Sofia*.

4. Seria care cuprinde doar nume proprii corect accentuate este :
a) *Beirut, Procust, Coşeriu, Morariu, Olariu, Rotariu* ;
b) *Beirut, Procust, Eftimiu, Păcurariu, Rotariu, Coşeriu* ;
c) *Beirut, Beijing, Procust, Athanasiu, Morariu, Rotariu*.

5. Sunt numai forme ortoepice recomandate de *DOOM 2* în perechile :
a) *pilotă/pilotă* ;
b) *perfid/perfid* ;
c) *pegas/pegas* ;
d) *pacific/pacific* ;
e) *pictoriţă/pictoriţă*.

6. Sunt numai forme ortoepice recomandate de *DOOM 2* în perechile :
a) *penurie/penurie* ;
b) *profesor/profesor* ;
c) *precaut/precaut* ;
d) *pojghiţă/pojghiţă* ;
e) *preriе/prerie*.

Scanned with OKEN Scanner

7. Sunt recomandate de *DOOM 2* formele ortoepice :
   a) *sarică* ;
   b) *scârnav* ;
   c) *scrutin* ;
   d) *simbol* ;
   e) *sincopă*.

8. Sunt recomandate de *DOOM 2* formele ortoepice :
   a) *sosie* ;
   b) *stafie* ;
   c) *stative* ;
   d) *superfluu* ;
   e) *stihie*.

9. Forme ortoepice recomandate de *DOOM 2* sunt :
   a) *rabatare* ;
   b) *rabatere* ;
   c) *rabin* ;
   d) *radar* ;
   e) *recviem*.

10. Forme ortoepice recomandate de *DOOM 2* sunt :
    a) *regizor* ;
    b) *retor* ;
    c) *revizor* ;
    d) *rolfilm* ;
    e) *rolfilm*.

Limba este cartea de nobleţe a unui neam.

Vasile Alecsandri

1.2. Formarea cuvintelor

1.2.1. Scrierea şi pronunţarea cuvintelor derivate[1]

Prefixele se scriu, de regulă, **neseparate** de cuvintele de bază : *antemeridian, antiunionist, (a) circumscrie, (a) dezvinovăţi, dezvinovăţire, interregional, întrajutorare, (a) juxtapune, neelucidat, nonviolenţă, *preaderare, (a) răsciti* etc.

con-, com-, co-

Prefixul *con-* apare cu această formă înainte de consoane surde şi sonore (cu excepţia lui *b, p*, când are varianta *com-* : *complăcea, combate*). Varianta *com-* poate apărea şi cu forma *co-* mai ales înaintea unei vocale : *coasociat, coexista, coopera, coopta, coordona*. În conformitate cu limba de origine, varianta *co-* poate apărea şi în alte vecinătăţi : *comesean, conaţional, colateral, colocatar, cologaritm, cobeligerant, coparticipare, coproducţie, coproprietar.*

des-, dez-, de-[2]

Prefixul *des-* se foloseşte înainte de consoane surde : *descalifica, descheia, descifra, desface, deshăma, despovăra, destăinui, desţeleni.*

Prefixul *des-* are varianta *dez-* înaintea unei **vocale** sau a consoanelor *b, d, g, l, m, n, r, v* : *dezacord, dezechilibru, deziluzie, dezordine, dezumaniza ; dezbate, dezgropa, dezdoi, dezlega, dezminţi, deznădejde, dezrădăcina, dezvinovăţi.*

1. Pentru detalii vezi şi Gh.N. Vasilache, *op. cit.*, pp. 67-110.
2. Pentru scrierea cu *s/z, m/n* vezi *supra*, pp. 20-21.

Scanned with OKEN Scanner

Prefixul *des-* are varianta *de-* în mod obligatoriu înaintea consoanelor *j, s, ş*: *desăra, desărcina, deşela, deşuruba, dejuca, dejuga*. Se scrie şi se pronunţă *de-* în cuvinte noi, indiferent de iniţiala temei, potrivit cu forma din limba de origine: *debloca, decolora, deforma, degrada, demonta, deregla, despera, detrona, devitaliza* etc.

in-, im-, i-/în-, îm-

Se scrie *in-* înainte de vocale şi de consoane în general: *inapt, inegal, inofensiv, incorect, infidel* etc.

Se scrie şi se pronunţă *im-* înainte de *b/p*, dar *i-* înaintea consoanelor *l, m, r*: *imbatabil, imparţial, imoral, ilegal, ireal* etc. Prefixul *în-* se transformă în *îm-* înainte de *b, p*: *îmbobocit, îmbrobodit, împuşcat, împrietenit* ş.a.

răs-, răz-, ră-

Se scrie şi se pronunţă *răs-* înainte de vocale şi de consoane surde: *răsalaltăieri, răscoace, răsfoi, răspoimâine, răstimp*. Înaintea consoanelor sonore se pronunţă şi se scrie prefixul *răz-*: *răzbate, războlire, răzgândi, răzjudeca, răznepot.*

Observaţie

Pentru scrierea **cu cratimă** între prefix şi cuvântul de bază a unor derivate[1].

târgujian, albaiulian, antonpannesc ? **sau** *târguji-an, albaiuli-an, antonpann-esc ?*
rousseauism, shakespearian ? **sau** *rousseau-ism, shakespeare-ian ?*

Se scriu **într-un cuvânt** majoritatea derivatelor cu sufixe, chiar dacă sunt formate de la cuvinte compuse scrise cu cratimă (*albaiulian, burtăverzime, târgumureşean, negruvodean*) sau separat (*băimărean, costarican* ş.a.).

Se pot scrie fie **într-un cuvânt** (cu **căderea**, uneori, a vocalei finale a numelui), fie cu **cratimă** (cu **păstrarea vocalei finale** a numelui) derivatele de la **nume proprii străine** a căror finală prezintă deosebiri între scriere şi pronunţare (*rousseauism, rouseau-ism* ş.a.).

lunatec, nebunatec, primăvăratec, jăratec ? **sau** *lunatic, nebunatic, primăvăratic, jăratic ?*

Se scrie şi se pronunţă *i* (nu *e*) în sufixul *-atic*.

Ne oprim la o gogoşerie ? **sau** *Ne oprim la o gogoşărie ?*

Sufixele *-ărie/-ărească* şi *-erie/-ească* au prima vocală diferită prin raportare la sufixul *-ar* (*cenuşăreasă, borşăreasă; chiţibuşărie, gogoşărie*) sau *-er* (*străjerie*):

1. Vezi *infra* p. 48

(*gogoşar* < *gogoşărie*; *străjer* < *străjerie*). După *gi* (*gĭ*) sau *i*, sufixul *-ărie* are varianta fonetică *-erie*: *cazangerie*, *tinichigerie*, *oierie*, *rachierie*. Spre deosebire de sufixul tradiţional (*-ărie*), cel neologic se scrie şi se pronunţă cu *-(i)erie*: *casierie*, *cocserie*, *galanterie*, *mercerie*, *parfumerie*, *frizerie*, *tapiţerie*. Excepţii: *franzelărie*, *marochinărie*, *papetărie* ş.a.

În derivatele cu sufixul *-inţă* de la cuvinte de bază cu finala *-i*, se notează, de obicei, un singur *i*: *dorinţă*, *făgăduinţă* ş.a. Câteva derivate se scriu şi se pronunţă cu doi de *i*: *fiinţă*, *înfiinţa*, *desfiinţa* (de la verbul *a fi*).

Verificaţi-vă cunoştinţele rezolvând!

Testul 1

1. Sunt corecte cuvintele din seria:
a) *cenuşăreasă*, *lenjăreasă*, *birjerie*, *lenjărie*;
b) *cenuşăreasă*, *lenjereasă*, *birjărie*, *lenjerie*;
c) *cenuşereasă*, *lenjăreasă*, *birjărie*, *lenjărie*.

2. Indicaţi seria corectă:
a) *căluşear*, *cenuşear*, *cireşear*, *coşear*, *toboşear*;
b) *căluşar*, *cenuşar*, *cireşar*, *coşar*, *toboşar*.

3. Seria corectă este:
a) *îndemânatic*, *iernatic*, *lunatic*, *nebunatic*;
b) *îndemânatec*, *iernatec*, *lunatec*, *nebunatec*.

4. Seria corectă este:
a) *primăvaratec*, *roşiatec*, *tomnatec*, *văratec*;
b) *primăvaratic*, *roşiatic*, *tomnatic*, *văratic*.

5. Formele substantivale sunt corect scrise în seria:
a) *americancă*, *iraniancă*, *italiancă*, *egipteancă*;
b) *americană*, *iraniană*, *italiană*, *egipteană*.

6. Seria corectă este:
a) *înnobilare*, *înnăscut*, *înnoptare*, *înapoiere*, *înavuţire*;
b) *înnebunit*, *înnopta*, *înegurat*, *înnorat*, *înnapoi*, *înnoit*;
c) *înoda*, *înnota*, *înnapoiat*, *înnegurat*, *înecat*.

7. Sunt scrise corect adjectivele din seria:
a) *macedoneană*, *maramureşeană*, *tecuceană*;
b) *macedoneancă*, *maramureşeancă*, *tecuceancă*.

8. Seria corectă este:
a) *doljean*, *mureşean*, *oblojeală*, *ţeapăn*, *orăşean*, *coreean*;
b) *doljan*, *mureşan*, *oblojală*, *ţapăn*, *orăşan*, *coreian*;
c) *doljan*, *mureşean*, *oblojială*, *ţiapăn*, *orăşan*, *coreian*.

9. Sunt scrise corect cuvintele din seria:
a) *făgărăşean*, *ieşan*, *lugojan*, *hurezan*, *persan*;
b) *făgărăşan*, *ieşean*, *lugojan*, *hurezean*, *persian*;
c) *făgărăşean*, *ieşean*, *lugojean*, *hurezean*, *persan*.

10. Sunt corecte toate formele din seria:
a) *clujean*, *gorjean*, *oşean*, *arădean*, *bârsan*;
b) *clujan*, *gorjan*, *oşan*, *arădan*, *bârsan*;
c) *clujean*, *gorjean*, *oşean*, *arădan*, *bârsan*, *haţegan*.

Scanned with OKEN Scanner

Testul 2

1. Sunt scrise corect toate cuvintele din seria :
a) *îngrăşemânt, scăzemânt, acoperământ* ;
b) *îngrăşământ, scăzământ, acoperământ, despărţământ.*

2. Alegeţi formele corecte :
a) *crucişător, înfricoşător, înduioşător* ;
b) *crucişetor, înfricoşetor, înduioşetor.*

3. Seria corectă este :
a) *căşerie, chiţibuşerie, gogoşărie, lăcătuşărie, birjerie* ;
b) *căşărie, chiţibuşărie, gogoşerie, lăcătuşerie, birjerie* ;
c) *căşărie, chiţibuşărie, gogoşărie, lăcătuşărie, birjărie.*

4. Sunt corecte toate formele din seria :
a) *frizerie, tapiţerie, parfumerie* ;
b) *frizărie, tapiţărie, parfumărie.*

5. Este corect folosit sufixul la derivatele din seria :
a) *croială, căpătuială, cheltuială, chibzuială* ;
b) *croeală, căpătueală, cheltueală, chibzueală* ;
c) *betejeală, oblojeală, prăjeală, zăpuşeală, sfârşeală.*

6. Sunt corecte formele :
a) *conmesean, connaţional, conlocatar* ;
b) *comesean, conaţional, colocatar.*

7. Sunt corecte toate formele din seria :
a) *a convieţui, a constrânge, a consacra, concitadin, consătean* ;
b) *a comasa, a corupe, cobeligerant, coreferat, coraportor.*

8. Sunt corecte toate formele din seria :
a) *a dezgropa, a dezveli, a dezarma, a dezumfla* ;
b) *a desgropa, a dezveli, a desumfla* ;
c) *a deszăpezi, a dezarticula, a deszăvorî.*

9. Este corect folosit prefixul la derivatele din seria :
a) *a descalifica, a descheia, a dezminţi, a deşela, a dejuga, a derula* ;
b) *a deshăma, a dezrădăcina, a dessăra, a desşuruba, a desmonta, a dezjuga.*

10. Seria corectă este :
a) *a incarna, incarnare* ;
b) *a încarna, încarnare.*

Testul 3

1. Seria corectă este :
a) *a încrusta, încrustare, încrustaţie* ;
b) *a incrusta, incrustare, incrustaţie.*

2. Sunt corecte toate formele din seria :
a) *intreprindere, indemnizaţie, incubaţie, a insinua* ;
b) *întreprindere, îndemnizaţie, incubaţie, insinuare* ;
c) *întreprindere, indemnizaţie, incubaţie, insinuare.*

3. Sunt corecte toate formele din seria :
a) *(a se) complace, imbatabil, Istanbul, avanpost* ;
b) *(a se) complăcea, inbatabil, Istanbul, avampost* ;
c) *(a se) complăcea, imbatabil, Istanbul, avanpost.*

4. Sunt corecte toate formele din seria :
a) *într-acolo, intr-adins, într-ajutora, într-ajutorare* ;
b) *întracolo, intradins, întrajutora, întrajutorare* ;
c) *într-acolo, într-adins, întrajutora, întrajutorare.*

5. Sunt corecte toate formele din seria :
a) *întreolaltă, întrepătrunde, întrepătrundere* ;
b) *intre-olaltă, între-pătrunde, întrepătrundere.*

Alegeţi răspunsurile corecte :

6. a) *antecameră* ;
b) *anticameră.*

7. a) *anticriză* ;
b) *anti-criză.*

Scanned with OKEN Scanner

8. a) *anti-NATO*;
   b) *antiNATO*.
9. a) *conlocatar*;
   b) *colocatar*.
10. a) *conlocuitor*;
    b) *colocuitor*.

Testul 4

Alegeţi răspunsurile corecte:

1. a) (*a*) *colocui*;
   b) (*a*) *conlocui*.
2. a) *cotangentă*;
   b) *contangentă*.
3. a) (*a*) *dezgusta* (*vinul*);
   b) (*a*) *degusta* (*vinurile*);
   c) *mă dezgustă mojicia*.
4. a) *dezice*;
   b) *deszice*.
5. a) *debloca*;
   b) *dezbloca*.
6. a) *dezmonta*;
   b) *demonta*.
7. a) *desrădăcina*;
   b) *dezrădăcina*.
8. a) *deszăpezire*;
   b) *dezăpezire*.
9. a) *dezmoşteni*;
   b) *desmoşteni*.
10. a) *inparţial*;
    b) *imparţial*.

Testul 5

Alegeţi litera corespunzătoare răspunsurilor corecte:

1. a) *inpotent*;
   b) *ipotent*;
   c) *impotent*.
2. a) *inveterat*;
   b) *învederat*.
3. a) *înnăcri*;
   b) *înăcri*.
4. a) *înălţare*;
   b) *înnălţare*.
5. a) *răsjudeca*;
   b) *răzjudeca*.
6. a) *răsgândire*;
   b) *răzgândire*.
7. a) *traversa*;
   b) *transversa*.
8. a) *transaharian*;
   b) *transsaharian*.
9. a) *transborda*
   b) *tranzborda*
10. a) *ultra-modernist*; *hiper-acuzie*;
    b) *ultramodernist*; *hiperacuzie*.

1.2.2. Cuvintele compuse

1.2.2.1. Cu cratimă, fără cratimă sau contopite?

Modul de scriere a cuvintelor compuse este în funcţie de **natura** elementelor componente (cuvinte, elemente de compunere savantă, abrevieri), de **vechimea** compuselor, de gradul de **unitate semantică** şi de **sudură morfologică**, de modul de **flexiune**, precum şi, uneori, de **tradiţie**. Nu există reguli cu valabilitate generală, de aceea, în cele ce urmează prezentăm selectiv principalele tipuri de cuvinte compuse.

Scanned with OKEN Scanner

1.2.2.2. Compusele prin sudare

bună-stare, lung-metraj, triplu-salt, bine-facere, rău-făcător, fără-de-lege, val-vârtej, şedinţo-manie ?
sau
bunăstare, lungmetraj, triplusalt ; binefacere, răufăcător, fărădelege, val-vârtej, şedinţomanie ?

Se scriu **într-un cuvânt** (cu termenii sudaţi) substantivele comune alcătuite din **cuvinte întregi**, existente independent în limbă, care au căpătat **unitate semantică şi morfologică**, declinându-se ca un singur cuvânt (cu desinenţe şi cu articol numai la finală) având structura : **adjectiv + substantiv** (***bunăstare***, *! dreptunghi*, ***lungmetraj***, *scurtmetraj*, ***triplusalt***) ; **adverb** (uneori substantivizat) **+ substantiv** (***binefacere***, *binecuvântare*, ***răufăcător***) ; **prepoziţie (+ prepoziţie) + substantiv** (provenit uneori dintr-un infinitiv lung sau dintr-un participiu) : ***fărădelege***, *subsol*, *demâncare*, *deîmpărţit*, *descăzut* ; **substantiv + substantiv în nominativ** (*blocstart*, *omucidere*, *pruncucidere*, ***valvârtej***) ; **cuvinte unite prin vocala *o*** (*anotimp*, *aurolac*, ***şedinţomanie***) etc. Se scriu, de asemenea, **într-un cuvânt** compusele formate prin abreviere din segmente ale unor cuvinte (*agromec*, *aprozar*), precum şi unele tipuri izolate (*sinucigaş*, *untdelemn*).

pur-sânge, bine-cuvântat, bine-făcător, clar-văzător, rău-voitor, a-tot-ştiutor ?
sau
pursânge, binecuvântat, binemeritat, binefăcător, clarvăzător, răuvoitor, atot-ştiutor ?

Se scriu **într-un cuvânt** (cu termenii sudaţi) adjectivele compuse din cuvinte întregi, cu existenţă independentă în limbă, care au căpătat unitate morfologică. Ele pot avea structura : **adjectiv + adjectiv** (*rozalb*) ; **adjectiv + substantiv** (***pursânge***) ; **prepoziţia *a* + *tot/toate* + adjectiv** (***atotştiutor***, *atotputernic*) ; **prepoziţie + substantiv/adjectiv** (*cuminte*, *deplin*) ; **substantiv** (uneori provenit din adjectiv) **+ adjectiv** (*răufăcător*, *răuvoitor*) ; **izolări de propoziţii** (*cumsecade*) ; **adverb** (uneori substantivizat) **+ adjectiv** (uneori provenit dintr-un participiu) : ***binecuvântat***, ***binefăcător***, ***binemeritat***, ***binevoitor***, ***clarvăzător***. Asemenea compuse se deosebesc de îmbinările lexicale cu o structură şi o componenţă asemănătoare, care reprezintă fie **compuse** mai puţin sudate, scrise cu **cratimă** (*! bine-crescut* = cuviincios), fie **grupuri de cuvinte**, care se scriu **separat** (*! bine crescut* = bine dezvoltat). De asemenea, se scriu într-un cuvânt adjectivele participiale la forma negativă compuse cu adverbul *mai* intercalat între *ne-* şi participiu (*nemaipomenit*, *nemaivăzut*).

aero-dinam, auto-apărare, gastro-enterolog ; aero-dinamic, anatomo-patologic ?
sau
aerodinam, autoapărare, gastroenterolog ; aerodinamic, anatomopatologic ?

Se scriu **într-un cuvânt** substantivele şi adjectivele compuse din **elemente de compunere savantă**, fără existenţă **independentă** în limbă (mai ales în terminologia

Scanned with OKEN Scanner

ştiinţifică): **acvaplanare*, **aeroambulanţă*, ***aerodinam***, ***autoapărare***, **duroflex*, ****gastroenterolog***, **metaloplastie*, **teleconferinţă*; ***aerodinamic***, **aeroportuar*, ***anatomopatologic***, **cronofag*, **electrocasnic*, **heliomarin*, **sociocultural*.

fitecine, oarecare, vreunul, altceva ? **sau** *fite-cine, oare-care, vre-unul ?*

Se scriu **într-un cuvânt** toate formele **pronumelor/adjectivelor pronominale** sudate, compuse la origine şi devenite în parte neanalizabile: *însumi*, *celălalt*, *cestălalt*, *altceva*, *fiecare*, *fieştecare*, ***fitecine***, ***oarecare***, *oricare*, *vreun*, ***vreunul***, *!niciun*, *!niciunul*.

altădată (odinioară), *altfel* (în alt mod), *deloc* (cu niciun chip), *darmite*, *dinadins*, *deodată ?* **sau**
altă dată (odinioară), *alt fel* (în alt mod), *de loc* (cu niciun chip), *dar-mi-te*, *din-adins ?*

Se scriu **într-un cuvânt** adverbele **sudate** compuse din **adjectiv + substantiv** (***altădată*** = odinioară; ***altfel*** = în alt mod, în caz contrar; *astăzi*, *astfel*, *bunăoară*, *deseori*, *rareori*); **adverb** (**+ prepoziţie**) **+ adverb/numeral** (*bineînţeles* = desigur, *câteodată* = uneori, *nicicând* = niciodată, *nicidecum*, *niciodată* = în niciun moment, *numai* = doar, *totodată* = în acelaşi timp, *întruna* = mereu, *totuna* = la fel); **o conjuncţie + formantul adverbial** ***-mite*** (***darmite/darămite***); **o formă verbală + formantul adverbial** (*pasămite*); **prepoziţie** (**+ prepoziţie**) **+ substantiv** (*acasă*, *aseară*, *cuminte*, ***deloc***, *defel*, *degrabă*, *devreme*, *!diseară/deseară*).

1.2.2.3. Compusele prin alăturare:

bună-cuviinţă, bun-simţ, prim-plan, rămas-bun, floare-de-colţ, mamă-soacră, cerul-gurii, zgârie-nori ?
sau
bună cuviinţă, bun simţ, prim plan, rămas bun, floare de colţ, mamă soacră, cerul gurii, zgârie nori ?

Se scriu cu **cratimă substantivele comune compuse** care prezintă unitate semantică şi gramaticală mai mică decât a celor scrise într-un singur cuvânt (şi, eventual, cu articulare şi flexiune şi la primul element) având structura: **adjectiv + substantiv** (*!bună-credinţă* = onestitate, **bună-creştere*, ***!bună-cuviinţă*** = politeţe, *!bun-gust* = simţ estetic, *bun-plac*, *!bun-rămas* = adio, ***bun-simţ*** = decenţă, *rea-credinţă*, *rea-voinţă*; **dublu-casetofon*, *!dublu-decalitru*, **prim-balerin*, *!prim-ministru*, ***prim-plan***, *!prim-procuror*, **prim-solist*, *prim-viceprim-ministru*; **substantiv + adjectiv** (*!argint-viu*, *!gură-spartă*, *lemn-câinesc*, *piatră-vânătă*, ***rămas-bun***, **sânge-rece*, *tată-mare*, *!vorbă-lungă*; **substantiv + prepoziţie + substantiv** (*!bou-de-baltă*, *cal-de-mare*, ***!floare-de-colţ***, *!ochi-de-pisică*, **viţă-de-vie*); **substantiv + substantiv în nominativ** (*an-lumină*, *bloc-turn*, *cal-putere*, *câine-lup*, **contabil-şef*, **cuvânt-titlu*, *cuvânt-cheie*, *decret-lege*, ***!mamă-soacră***, **maşină-capcană*,

Scanned with OKEN Scanner

maşină-unealtă, *nord-est*, *!situaţie-limită*, *zi-lumină*, *zi-muncă*); **substantiv (articulat) + substantiv în genitiv** (*cerul-gurii*, *ciuboţica-cucului*, *!floarea-soarelui*, *!gura-leului*, *!iarba-fiarelor*, *!ochiul-boului*, *!roza-vânturilor*, *!sângele-voinicului*, *!vaca-Domnului*); **prepoziţia *după* + substantiv** (*după-amiază*, *după-masă*, desemnând partea a doua a zilei); **compuse cu structură propoziţională** (*cască-gură*, *ducă-se-pe-pustii*, *du-te-vino*, *încurcă-lume*, *!lă-mă-mamă*, *nu-mă-uita*, *!papă-lapte*, *pierde-vară*, *soare-apune*, *soare-răsare*, *ucigă-l-crucea*, *vino-ncoace*, *!zgârie-brânză*, *!zgârie-nori*); **tipuri izolate** (*!cuvânt-înainte*, *mai-marele*, *!mai-mult-ca-perfect*, *terchea-berchea*).

Cluj-Napoca, Borşa-Cătun, Eforie-Nord ? **sau** *Cluj Napoca, Borşa Cătun, Eforie Nord ?*

Se scriu **cu cratimă substantivele proprii** care denumesc localităţi geografice şi teritorial-administrative compuse din două substantive cu formă de nominativ-acuzativ având în structură: **două nume proprii de loc** – ***Cluj-Napoca*** (localitate), *Bicaz-Tulgheş* (pas), *Bistriţa-Năsăud*, *Caraş-Severin* (judeţe), *Drobeta-Turnu-Severin*; **nume propriu de loc + substantiv comun** cu rol distinctiv (de cele mai multe ori termen generic geografic sau teritorial-administrativ (***Eforie-Nord***, ***Borşa-Cătun***, *Domneşti-Sat*, *Cosmeşti-Deal*, *Domneşti-Târg*, *Lehliu-Gară*); **substantiv comun** (al cărui sens nu mai corespunde realităţii locale actuale) + **nume propriu de loc**: *Baia-Sprie*, *Ocna-Şugatag* (localităţi), *Ocna-Mureş*, *Piatra-Olt*, *Târgu-Jiu*, *Turnu-Măgurele*, *Pârâul-Cărbuna* (pădure).

Vatra-Dornei, Gura-Văii, Izvorul-Muntelui ? **sau** *Vatra Dornei, Gura Văii, Izvorul Muntelui ?*
Curtea-de-Argeş, Bolintinul-din-Deal ? **sau** *Curtea de Argeş, Bolintinul din Deal ?*

Se scriu **fără cratimă** toponimele care conţin o formă de genitiv sau o prepoziţie, dar şi cele compuse din **substantiv + adjectiv** (*Băile Herculane*, *Baia Mare*, *Copşa Mică*, *Moldova Nouă*, *Valea Mare*, *Valea Seacă*).

Observaţie

Pentru scrierea fără cratimă (cu blanc) a substantivelor proprii vezi subcapitolul „1.4. Scrierea cu majusculă la substantivele proprii".

Ana-Maria, Rădulescu-Motru ? **sau** *Ana Maria, Rădulescu Motru ?*

Se scriu **cu cratimă** substantivele proprii nume de persoane compuse din **două prenume** sau **două nume**: ***Ana-Maria***, *Cristina-Daniela*, *Dan-Virgiliu*, *Hortensia Papadat-Bengescu*, *Ioan Piuariu-Molnar*. Se scriu de asemenea cu cratimă substantivele proprii compuse din **nume de persoane + nume geografic**: *Niculescu-Buzău*, *Mihăilescu-Brăila*, ***Rădulescu-Motru***.

Grigore Vasiliu-Birlic, Ştefan-Vodă, Ali-Paşa ? **sau** *Grigore Vasiliu Birlic, Ştefan Vodă, Ali Paşa ?*

Scanned with OKEN Scanner

Se scriu **cu cratimă** substantivele proprii nume de persoane compuse din nume de persoane (istorice, literare, religioase) + substantiv **comun** indicând **o poreclă, o funcţie, un rang**: *Vasiliu-Birlic, Ştefan-Vodă, Negru-Vodă, Roşu-Împărat* (dar *împăratul Roşu*), *Ali-Paşa, Hassan-Paşa, Hagi-Tudose.*

Rilă-Iepurilă, Păunaşul-Codrilor ? **sau** *Rilă Iepurilă, Păunaşul Codrilor ?*

Se scriu **cu cratimă** substantivele proprii, cu structuri morfologice diverse care desemnează **personaje din basme şi povestiri**: ***Rilă-Iepurilă, Păunaşul-Codrilor,*** *Zâna-Zânelor, Spaima-Zmeilor, Făt-Frumos-din-Lacrimă, Prâslea-cel-Voinic, Harap-Alb, Craiul-de-Rouă, Albă-ca-Zăpada, Strâmbă-Lemne, Statu-Palmă-Barbă-Cot, Jumătate-de-Om-Călare-pe-Jumătate-de-Iepure-Şchiop, Tic-Pitic-Inimă-de-Voinic, Muma-Pădurii, Barbă-Albastră.* În acelaşi fel se scriu substantivele proprii compuse care indică **aştri** sau **constelaţii**: *Cornul-Caprei, ! Ursa-Mare, ! Ursa-Mică, Calea-Lactee, Drumul-Robilor.*

director-adjunct, director-general ? **sau** *director adjunct, director general ?*

Se scriu în cuvinte separate grupurile relativ **stabile** care denumesc funcţii administrative în care elementele componente îşi **păstrează sensul** de bază, care **corespunde realităţii**, de tipul *comisar principal,* ***director general, director adjunct.***

est-european, nord-american, afro-asiatic ? **sau** *esteuropean, nordamerican, afroasiatic ?*

Se scriu cu **cratimă adjectivele compuse** cu structura **substantiv** (numele unui punct cardinal) + **adjectiv**: ***est-european, nord-american,*** *sud-dunărean* sau formate de la **nume de popoare**, în care primul termen (primii termeni) reprezintă o temă (teme) *fără* existenţă independentă în limbă: *afro-asiatic, anglo-francez, indo-european,* (producţie) *italo-franco-germană.* În compusele complexe se recomandă ca între principalele secvenţe să se folosească linia de pauză: *americano – vestgerman* ş.a.

Se scriu cu **cratimă adjectivele compuse** cu structura **adverb** (! invariabil) + **adjectiv** (participial): *aşa-zis* (pretins), *! bine-crescut* (cuviincios), *! bine-cunoscut* (celebru), *! bine-venit* (oportun, agreat), *drept-credincios, înainte-mergător, liber-cugetător, nou-născut, propriu-zis, sus-numit, sus-pus.*

(globuri) *alb-argintii,* (bluză) *galben închis ?* **sau** (globuri) **albe-argintii,* (bluză) *galben-închis ?*

Se scriu cu **cratimă adjectivele compuse** cu structura **adjectiv + adjectiv**, având flexiune numai la ultimul component (**bun-platnic, literar-artistic, **rău-platnic*), la **ambele** componente (***albe-argintii,** *dulci-acrişoare*) sau **invariabile** (televizoare **alb-negru*). De asemenea, se scriu cu cratimă **adjectivele** compuse cu structura **adjectiv invariabil** (desemnând o **culoare**) + **adverb** exprimând o **nuanţă**: (bluze) ***galben-închis,*** *roşu-deschis.*

Scanned with OKEN Scanner

Domnia-Sa, Excelenţa-Sa, Măria-Ta ? **sau** *Domnia Sa, Excelenţa Sa, Măria Ta ?*

Locuţiunile se scriu în general în **cuvinte separate**, nedeosebindu-se grafic de grupurile libere de cuvinte : ! *Excelenţa Voastră*, ! *Înălţimea Voastră*, ! ***Domnia Sa*** ş.a. (**locuţiuni pronominale**), dar **locuţiunea conjuncţională** ! *odată ce* şi cea **prepoziţională**, ! *odată cu* (în acelaşi timp cu) se scriu **într-un cuvânt**.

Se scriu cu cratimă **adverbele compuse** (parţial) analizabile (**azi-mâine*, **azi-noapte*, **mâine-dimineaţă*), cele provenite prin schimbarea categoriei gramaticale din substantive compuse scrise cu cratimă (*după-amiaza* < *după-amiază*, *după-masa* < *după-masă*), cele formate din cuvinte rimate sau/şi ritmate din cuvinte care nu există independent (*ceac-pac*, *harcea-parcea*, *tam-nisam* ş.a.) sau cele în care cratima marchează căderea vocalei finale a primului termen (*dintr-adins*, *dintr-odată*, *într-adins*).

Se scriu cu **cratimă interjecţiile** compuse **analizabile** : *cioc-boc*, *hodoronc-tronc*, *hop-aşa*, *tic-tac*, *tura-vura* ş.a.

Verificaţi-vă cunoştinţele rezolvând!

Testul 1

Precizaţi seria care cuprinde numai forme ortografice recomandate de *DOOM 2* :

1. a) „M-or troieni cu drag *Aduceri-aminte.*"
b) „M-or troieni cu drag *Aduceri aminte.*"
(Mihai Eminescu, *Mai am un singur dor*)

2. a) *aşa zisa* republică transnistreană ;
b) *aşa-zisa* republică transnistreană.

3. a) *auto-apărare*, *anatomo-patologic*, *anatomo-fiziologic* ;
b) *auto apărare*, *anatomo patologic*, *anatomo fiziologic* ;
c) *autoapărare*, *anatomopatologic*, *anatomofiziologic*.

4. a) *anarhoindividualism*, *anarhosindicalism* ;
b) *anarho-individualism*, *anarhosindicalism*.

5. a) *bine-făcător*, *pur-sânge* (cal) ;
b) *bine făcător*, *pur sânge* ;
c) *binefăcător*, *pursânge*.

6. a) *Bunăcreşterea* ei dovedeşte educaţie şi *bun-gust*.
b) *Bună-creşterea* ei dovedeşte educaţie şi *bun gust*.
c) *Buna* ei *creştere* dovedeşte educaţie şi *bun-gust*.

7. a) *Bun gust* are mâncarea !
b) În vestimentaţie dovedeşte *bun-gust*.
c) Spectacol lucrat cu mult *bun-gust*.

8. a) carenţele *bunei-creşteri* ;
b) efectele lăudabile ale *bunăcreşterii* ;
c) rezultatele *bunei creşteri*.

9. a) staţiune *balneoclimatercă* ;
b) cură *balneo-climaterică*.

10. a) Are un *bun simţ* (intuiţie) pedagogic.
b) Are un *bun simţ* auditiv.
c) În relaţiile cu colegii dovedeşte *bun-simţ*.

Testul 2

Precizaţi seria care cuprinde numai forme ortografice recomandate de *DOOM 2* :

1. a) o *bună înţelegere* a problemei ;
b) în *bună-înţelegere* cu vecinii ;

Scanned with OKEN Scanner

c) în *bună înţelegere* cu vecinii.

2. a) lipsa *bunului-simţ* cotidian;
b) lipsa *bunului simţ* cotidian.

3. a) regulile de *bunăcuviinţă*;
b) normele de *bună-cuviinţă*;
c) lipsa de *bună cuviinţă*.

4. a) de *bunăvoie* şi nesilit de nimeni;
b) de *bună-voie* şi nesilit de nimeni;
c) de *bună voie* şi nesilit de nimeni.

5. a) după *voia bună* a Domnului;
b) după *voia-bună* a Domnului.

6. a) S-a dus toată *voia-bună*!
b) S-a dus toată *voia bună*!

7. a) Mi-am opărit *cerul gurii*.
b) Mi-am ars *cerul-gurii*.

8. a) *cameră-de-gardă, gazetă-de-perete*;
b) *cameră de gardă, gazetă de perete*.

9. a) *Domnia Sa, Domnia Ta, Domnia-Voastră*;
b) *Domnia-Sa, Domnia-Ta, Domnia-Voastră*;
c) *Domnia sa, Domnia ta, Domnia-voastră*.

10. a) *cuvânt-cheie, oală-minune, setmotor*;
b) *cuvânt cheie, oală minune, set motor*;
c) *cuvânt-cheie, oală-minune, set motor*.

Testul 3

Precizaţi seria care cuprinde numai forme ortografice recomandate de *DOOM 2*:

1. a) *redactorului şef, redactorilor şefi*;
b) *redactorului-şef, redactorilor-şefi*.

2. a) *secretar adjunct, director tehnic*;
b) *secretar-adjunct, director-tehnic*.

3. a) *vice-preşedinte, vice-amiral, vice-cancelar, vice-guvernator*;
b) *vicepreşedinte, viceamiral, vicecancelar, viceguvernator*.

4. a) *sud-american, nord-african*;
b) *sudamerican, nordafrican*;
c) *sud american, nord african*.

5. a) *sud-est europeni*;
b) *sud-est-europeni*.

Precizaţi seria care cuprinde numai forme corecte:

6. a) *rea-voinţă*;
b) *reavoinţă*;
c) *rea voinţă*.

7. a) graţie *bunăvoinţei*;
b) graţie *bună-voinţei*.

8. a) atitudine de *bună-credinţă*;
b) atitudine de *bună credinţă*.

9. a) Ţi-am adus aparatul în *bună stare*.
b) lupta pentru *bunăstarea* generală.

10. a) după *bunul-plac* al patronului;
b) după *bunul* său *plac*.

Testul 4

Precizaţi seria care cuprinde numai forme corecte:

1. a) Şi-a luat *rămas-bun* de la bunici.
b) Şi-a luat *rămas bun* de la ai săi.
c) Am lăsat stiloul la tine şi *bun rămas* va fi!
d) La plecare i-am zis: *„Bun rămas!"*.

2. a) *scurtcircuit* electric, maestru al *clarobscurului*;
b) *scurt-circuit* electric, maestru al *clar-obscurului*.

3. a) *liber-profesionişti, liber-profesioniste, liber-cugetători*;
b) *liberi-profesionişti, libere-profesioniste, liberi-cugetători*.

4. a) un *zgârie nori*, nişte *pierde vară*, un *târâie brâu*;
b) un *zgârie-nori*, nişte *pierde-vară*, un *târâie-brâu*.

5. a) un *calcă-n-strâchini* şi un *lasă-mă-să-te-las*;
b) un *calcă-n strâchini* şi un *lasă-mă să te las*.

6. a) preocupare pusă pe *prim plan*;
b) o tehnică nouă a *prim-planului*.

Scanned with OKEN Scanner

7. a) *primi-miniştri, primi-procurori, primi-viceprimi-miniştri* ;
b) *prim-miniştri, prim-procurori, prim-viceprim-miniştri*.

8. a) *drum-de-fier* sau *cale-ferată* ;
b) *drum de fier* sau *cale ferată* ;
c) *drum-de-fier* sau *cale ferată*.

9. a) *floarea-soarelui, floare-de-colţ* ;
b) *floare de câmp, floare de nu-mă-uita*.

10. a) hotărâre *bine venită* („oportună") ; om *bine crescut* („dezvoltat") ;
b) decizie *bine-venită* („oportună"), om *bine-crescut* („cuviincios").

Testul 5

Precizaţi seria care cuprinde numai forme corecte :

1. a) valoare *de-sine-stătătoare* ;
b) valoare *de sine stătătoare*.

2. a) *subsemnatul* şi *sus numitul* ;
b) *sub-semnatul* şi *sus-numitul* ;
c) *subsemnatul* şi *sus-numitul*.

3. a) *sus-numiţii, sus-citaţii, sus-puşii* ;
b) *sus numiţii, sus citaţii, sus puşii*.

4. a) *nou-veniţii, nou-născuţii, nou-venitul, nou-născutul* ;
b) *noii-veniţi, noii-născuţi, noul-venit, noul-născut*.

5. a) *aşa-zisele* regiuni, satisfacţie *propriu-zisă* ;
b) *aşa-zisele* regiuni, satisfacţie *propriu zisă*.

6. a) Pe peron era un nesfârşit *du-te vino*.
b) Pe peron era un nesfârşit *du-te-vino*.

7. a) Are un *vino încoace* irezistibil.
b) Are un *vino-ncoace* cuceritor.

8. a) De fel, era cam *gură-spartă*.
b) De fel, era cam *gură spartă*.

9. a) *cinci zeci, câteşi trei* ;
b) *cincizeci, câteşitrei*.

10. a) *scurt-metrajele, val-vârtejurile* ;
b) *scurtmetrajele, valvârtejurile*.

Testul 6

Seria care cuprinde numai forme corecte este :

1. a) *pasămite, darămite* ;
b) *pasă-mi-te, dară-mi-te*.

2. a) *miazănoapte* şi *miazăzi* ;
b) *miază-noapte* şi *miază-zi*.

3. a) *surdo-mută, maimarele* ţiganilor ;
b) *surdomută, mai-marele* ţiganilor.

4. a) din *prea plinul* sufletului său ;
b) din *preaplinul* sufletului său.

5. a) *răufăcător* şi *răuvoitor* ;
b) *rău-făcător* şi *rău-voitor* ;
c) *rău făcător* şi *rău voitor*.

6. a) *deajuns* („suficient") ;
b) *de ajuns* („suficient").

7. a) *din totdeauna* şi *dintradins* ;
b) *dintotdeauna* şi *dintr-adins*.

8. a) *dublu decalitru, port-hartă, port-drapel* ;
b) *dublu-decalitru, porthartă, port-drapel*.

9. a) *Cloşca cu Pui, Carul Mare, Ciobanul cu Oile* (astronime) ;
b) *Cloşca-cu-Pui, Carul-Mare, Ciobanul-cu-Oile*.

10. a) *Hortensia Papadat Bengescu, Ştefan Mihăilescu Brăila* ;
b) *Hortensia Papadat-Bengescu, Ştefan Mihăilescu-Brăila*.

Testul 7

Seria care cuprinde numai forme corecte este :

1. a) *Tamara Buciuceanu-Botez, Grigore Vasiliu-Birlic* ;
b) *Tamara Buciuceanu Botez, Grigore Vasiliu Birlic*.

2. a) *Roşu-Împărat, Ştefan-Vodă, Hassan-Paşa* ;
b) *Roşu Împărat, Ştefan Vodă, Hassan Paşa*.

Scanned with OKEN Scanner

3. a) *Rilă-Iepurilă, Albă-ca-Zăpada, Făt-Frumos*;
   b) *Rilă Iepurilă, Albă ca Zăpada, Făt Frumos.*

4. a) *dacoromân, istroromân, macedo-român*;
   b) *daco-român, istro-român, macedo-român.*

5. a) *săt-mărean, new-yorkez, alba-iulian*;
   b) *sătmărean, newyorkez, albaiulian.*

6. a) *afroasiatic, indoeuropean, anglo-francez*;
   b) *afro-asiatic, indo-european, anglo-francez.*

7. a) *latino-american, moldo-valah, sârbo-croat*;
   b) *latinoamerican, moldovalah, sârbo-croat.*

8. a) *alb-gălbui, roşu-portocaliu, verde-aprins*;
   b) *alb gălbui, roşu portocaliu, verde aprins.*

9. a) *de desubtul, din napoia, din dărătul*;
   b) *dedesubtul, dinapoia, dindărătul.*

10. a) *camilpetrescian, termoizolant, gastrointestinal*;
    b) *camil-petrescian, termo-izolant, gastro-intestinal.*

1.2.3. Abrevierea[1]

Ortografia cuvintelor abreviate

Într-o definiţie cuprinzătoare, abrevierea poate fi considerată un procedeu general şi convenţional de reducere grafico-fonetică, aplicabil pe de o parte **unităţilor lexicale compuse** şi sintagmelor (*P.F.L.*, *O.Z.N.*, *V.S.H.*, *m.m.c.p.*, *ş.a.m.d.*), iar pe de altă parte **unităţilor lexicale simple** din limba scrisă (*m*, *arh.*, *cap.*, *fig.*, *sec.* etc.).

Caracteristice limbajului tehnico-ştiinţific şi celui administrativ, care utilizează destul de frecvent diverse abrevieri convenţionale, acestea pot fi folosite şi în alte stiluri funcţionale; cel mai puţin se întâlnesc în stilul beletristic.

Mioara Avram (vezi *op. cit.*), în urma unei analize riguroase, propune o tipologie complexă a abrevierilor, bazată pe criterii lingvistice şi extralingvistice, demonstrând abordarea sistematică şi plurivalentă a fenomenului.

În timp ce majoritatea abrevierilor sunt de sine stătătoare, **libere** sau **absolute**, independente de o anumită vecinătate, unele abrevieri sunt **contextuale**, depinzând de anumite vecinătăţi directe fără de care nu pot apărea (cifre, date, nume proprii de persoană). Unele prescurtări sunt **specific naţionale**, deoarece pornesc de la cuvinte româneşti (*d.a.*, *intr.*, *ş.a.m.d.*, *şos.*), iar altele au **caracter internaţional** (*Ag*, *m*, *loc. cit.*, *ss.*).

Unele abrevieri sunt **monovalente**, deoarece desemnează o singură noţiune sau corespund unei singure forme flexionare: *Au* (aur), *cca* sau *c.* (circa), *E* (est), *ha* (hectar), *p.* sau *pag.* (pagina), *d.* sau *dl* (domnul), *dlui* (domnului), iar altele sunt *polivalente*, deoarece desemnează două sau mai multe noţiuni, de obicei din domenii

1. Conform Mioara Avram, *Ortografie pentru toţi*, Editura Academiei Române, Bucureşti, 1990, p. 125; G. Beldescu, *Ortografia actuală a limbii române*, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1984, p. 110 *passim*.

Scanned with OKEN Scanner

diferite: *cap.* = *capitolul/caporal*, *fig.* = *figura/figurat*, *N* = *nitrogen* (*azot*)/ *newton/nord* sau corespund mai multor forme flexionare: *sec.* = *secolul*, *secolului*, *secolelor*; *onor.* = *onoratul*, *onoratului*, *onoratei* ş.a.

Se cunosc următoarele modalităţi de realizare a abrevierilor:

- litera iniţială a cuvântului în cauză sau literele iniţiale ale cuvintelor dintr-o îmbinare sau dintr-o denumire compusă: *a.c.*, *î.e.n.*, *C.F.R.*;
- literele nesuccesive din structura cuvântului în cauză:
  - prima şi ultima: *dl* („domnul"), *dr.* („doctor"), *mr.* („maior");
  - iniţiala prefixului şi a bazei: *slt.* („sublocotenent");
  - iniţialele unui termen compus: *cm* („centimetru"), *dv.* („dumneavoastră"), *ha* („hectar"), *kgm* („kilogrammetru");
  - iniţiala şi altă literă sau alte litere: *Ag* („argint"), *cpt.* („căpitan"), *tg* („tangentă");
- segmentul iniţial al cuvântului respectiv sau segmentele iniţiale ale cuvintelor dintr-o îmbinare sau dintr-un compus: *arh.* („arhitect"), *cos* („cosinus"), *cosec* („cosecantă"), *greg.* („gregorian"), *intr.* („intrarea"), *long.* („longitudinal"), *art. cit.* („articolul citat"), *lucr. cit.* („lucrarea citată"), *serg.-maj.* („sergent-major"), *ASTRA* („Asociaţia Transilvană");
- combinaţii de litere şi segmente: *cca* („circa"), *dna* („doamna"), *ADAS* („Administraţia Asigurărilor de Stat"), *TAROM* („Transporturile Aeriene Române");
- combinaţii de litere şi cuvinte: *D-Sa* („Domnia Sa");
- combinaţii de segmente şi cuvinte (*Eurasia*).

Abrevierile se scriu, de regulă, cu literă mică: cele uzuale (cu puţine excepţii), cele de titluri academice, de grade militare, abrevierile pronumelor de politeţe, ale indicaţiilor bibliografice. Altele se scriu cu literă mare: numele punctelor cardinale, simboluri, nume proprii.

În abrevierea unor cuvinte, se pot folosi, după caz, următoarele semne de ortografie: **punctul**, **cratima**, **bara**. În general, abrevierile care pornesc de la cuvinte unice au punct la sfârşit. Uneori, cuvintele abreviate se scriu fără niciun semn ortografic.

Nu se foloseşte punctul ca semn ortografic în următoarele situaţii:

- la substantivele care conţin ultima literă a bazei: *cca* (circa), *dl* (domnul), *dna* (doamna), *dnei* (doamnei). Excepţii reale: *dr.* (doctor), *mr.* (maior), *lt.* (locotenent); excepţii aparente: *nr.* (pentru *numărul* – formă articulată), *bd.* (pentru *bulevardul*, forma articulată a substantivului *bulevard*);
- în cazul numelor unităţilor de măsură (*cm*, *dl*, *kg* ş.a.), al simbolurilor din chimie, fizică şi matematică (*C*, *Hg*, *l*, *m* etc.), precum şi la indicativele statelor şi ale judeţelor la autovehicule (*R*, *GB*, *GJ*, *GL* ş.a.);
- în cazul abrevierilor unor compuse în a căror structură intră (şi) segmente ale unor cuvinte întregi: ADAS, nu A.D.A.S., TAROM, nu T.A.R.O.M., SANEPID, nu S.A.N.E.P.I.D.

Observaţie

Unele perechi de abrevieri/simboluri constând din aceleaşi litere se deosebesc între ele prin scrierea cu/fără punct. Să se compare: *Co* (cobalt) / *Co.* (company); *n.* (nota) / *n* (număr); *sec.* (secolul, secundă) / *sec* (secantă); *str.* (strada) / *str* (steradian) etc.

Scanned with OKEN Scanner

Punctele sunt **facultative** la abrevierile compuse din litere iniţiale ale unor cuvinte compuse şi îmbinări terminologice, precum şi în cazul numelor proprii de instituţii, organisme, state: *A.D.N.*, *C.F.R.*, *O.N.U.*, *S.U.A.* etc. Abrevierile compuse fără puncte interioare nu se scriu cu punct nici la sfârşit.

Se foloseşte cratima:

- în situaţia în care e preluată din bază, în cazul abrevierii unor cuvinte compuse nesudate: *ec.-cont.* (economist-contabil), *lt.-col.* (locotenent-colonel);
- pentru a marca discontinuitatea elementelor din structura abrevierii în cazul unor cuvinte compuse prin sudare şi al unor formule echivalente cu pronumele de politeţe: *d-ta* (dumneata), *d-tale* (dumitale), *d-lui* (dumnealui), *d-lor* (dumnealor). Nu este corectă folosirea cratimei pentru marcarea discontinuităţii în cazul unor cuvinte simple: *dna*, nu *d-na* (doamna), *dl*, nu *d-l* (domnul), *dlui*, nu *d-lui* (domnului).

Normele actuale recomandă notarea semnelor diacritice în cazul literei *Î* (nu şi la *I*) şi al literei *Ş*: *Î.O.O.P.* (*Îndreptarul ortografic, ortoepic şi de punctuaţie*), *S.Ş.F.* (*Societatea de Ştiinţe Filologice*).

Abrevierile numelor proprii compuse se scriu cu toate literele majuscule: C.F.R., O.N.U. Unele dintre cele care pot fi citite legat se scriu atât integral cu majuscule, cât şi numai cu iniţială majusculă: ROMPETROL/Rompetrol, TAROM/Tarom.

La numele proprii de persoane se poate abrevia în mod obişnuit numai prenumele, nu şi numele de familie (*O. Goga*); cu excepţia propriei semnături, nu este recomandabilă abrevierea prenumelor feminine (*Elena Farago*, nu *El. Farago*). Numele proprii de localităţi nu se abreviază. În cazul omonimiei cu numele de judeţe (*GL*, *TL* ş.a.), indicativul acestora nu se poate folosi pentru desemnarea oraşelor.

Verificaţi-vă cunoştinţele rezolvând!

Testul 1

1. *doctor*: a) dr.; b) dr;
2. *dumeavoastră*: a) dvs.; b) dv.; c) dvoastră;
3. *cosecantă*: a) cosec; b) cosec.;
4. *doamna*: a) d-na; b) dna;
5. *Îndreptarul ortografic, ortoepic şi de punctuaţie*: a) Î.O.O.P; b) I.O.O.P.;
6. *junior*: a) jr; b) jr.;
7. *locotenent*: a) lt.; b) lt;
8. *Administraţia Asigurărilor de Stat*: a) A.D.A.S.; b) AD.A.S.; c) ADAS;
9. *servicii + agricultură + mecanizare*: SERVAGROMEC; b) SERV-AGROMEC; c) SERV. AGROMEC;
10. *fier* (chim.): a) Fe; b) Fe.

Testul 2

1. *Gheorghe*: a) Ghe.; b) Gh.;
2. *noiembrie*: a) noi.; b) n.; c) nov.;
3. *30 de metri*: a) 30 m; b) 30 de m.; c) 30 m.;
4. *Transporturile Aeriene Române*: a) TAROM; b) T.A.R.O.M.; c) T.A.Rom.; d) Tarom;

Scanned with OKEN Scanner

5. *centigram*: a) cg.; b) cg; c) cgr;
6. *bulevardul*: a) bd.; b) b-dul;
7. *centimetru*: a) cm.; b) cm;
8. *cosinus*: a) cos; b) cos.;
9. *Casa de Economii şi Consemnaţiuni*: a) C.E.C; b) CEC;
10. *D-tru* (pentru Dumitru): a) recomandabil; b) nerecomandabil.

Testul 3

1. *circa*: a) cca.; b) cca; c) c.;
2. *Societatea de Ştiinţe Filologice*: a) S.S.F.; b) S.Ş.F.;
3. *maior*: a) mr; b) mr.;
4. *Banca Română de Dezvoltare*: a) B.Rom.D.; b) B.R.D.; c) B.R.d.D.;
5. *Statele Unite ale Americii*: a) S.U.A.; b) SUA;
6. *est, nord, sud, vest*: a) E., N., S., V.; b) E, N, S, V; c) e., n., s., v.;
7. *locotenent-colonel*: a) lt. col.; b) lt.-col.;
8. *cotangentă*: a) cot; b) cotg; c) cot.;
9. *domnului*: a) dlui; b) d-lui;
10. *Obiecte Zburătoare Neidentificate*: a) O.Z.N.; b) o.z.n.

Testul 4

1. *dumnealor*: a) dlor; b) d-lor;
2. *C-tin* (pentru Constantin): a) recomandabil; b) nerecomandabil;
3. *Căile Ferate Române*: a) C.F.R.; b) Cefereul;
4. *Organizaţia Mondială a Sănătăţii*: a) O.M.S.; b) OMS;
5. *Banca Naţională a României*: a) B.N.R.; b) BNR;
6. *S-va* (pentru Suceava): a) nerecomandabil; b) recomandabil;
7. *M. Popa* (pentru Maria Popa): a) incorect; b) corect;
8. *dr.* (pentru doctor): a) corect; b) incorect;
9. *academician*: a) acad; b) acad.;
10. *Alexandru*: a) Al.; b) Alex.

Nu noi suntem stăpâni ai limbii, ci limba este stăpânul nostru.

Constantin Noica

1.3. Cratima şi apostroful

Cratima este, în scrierea românească, atât semn ortografic, cât şi semn de punctuaţie. În ortografie, cratima este semnul principal, pe când în punctuaţie este un semn secundar, chiar periferic.

1.3.1. Cratima la cuvinte rostite împreună

Cratima, ca semn de ortografie, separă în scris ceea ce se rosteşte într-o silabă şi ţine de cuvinte diferite, notând o realitate fonetică obligatorie (permanentă) sau facultativă (accidentală). Exemple:

- *pe-o creangă* = silaba *pe-o* este alcătuită din prepoziţia *pe* + *o* (articol nehotărât);

Scanned with OKEN Scanner

- *pe-a/proape* = silaba *pe-a* este alcătuită din *pe* (prepoziţie) + *a* (iniţiala vocalică a cuvântului *aproape*);
- *ci/ne-i* = silaba *ne-i* cuprinde sfârşitul cuvântului *cine* + *i* (*este*);
- *floa/re-al/bastră* = silaba */re-al/* e alcătuită din sfârşitul cuvântului *floare* şi începutul cuvântului *albastră*.

Rostirea într-o silabă se realizează uneori prin **contragerea** într-un diftong sau triftong a vocalei finale dintr-un cuvânt cu vocala iniţială a cuvântului următor: *ne-o dă*, *şi-o aduce*, *te-ai schimbat*, *ne-ar da*, *de-aproape*, *mare-albastră*, *operele-acelea*, *pe-acolo*.

Alteori, rostirea într-o silabă are drept consecinţă **elidarea** uneia dintre vocalele în hiat: *m-a văzut*, *s-a dus*, *dintr-o clipă*, *într-un ceas*, *printr-însul*, *n-am uitat*, *ne-ntoarcem*, *înc-un om*, *cu-nşelăciune*.

Cratima poate marca şi o **includere silabică** a unui cuvânt neaccentuat într-o silabă tot neaccentuată, finală sau iniţială, fără să fi existat hiat: *ţi-o aduce*, *l-am certat*, *mi-l caută*, *i-l împrumută*, *fără a-ţi da*, *l-aştept*, *l-îmbracă*.

Se rostesc frecvent într-o silabă cu un alt cuvânt, cu o parte din alt cuvânt sau între ele formele neaccentuate de dativ şi acuzativ ale pronumelor personale şi reflexive:

- *te-a văzut* = silaba *te-a* cuprinde pronumele *te* (persoana a II-a singular, acuzativ) + *a* (auxiliar);
- *te-aş/teaptă* = silaba *te-aş* cuprinde acelaşi pronume + *aş-* (începutul cuvântului *aşteaptă*);
- *ţi-l dau* = silaba *ţi-l* cuprinde două pronume neaccentuate, primul de persoana a II-a singular în dativ, al doilea de persoana a III-a singular, masculin, în acuzativ.

Cratima separă şi **cuvinte neaccentuate** aşezate după cuvântul accentuat de care depind: *văzut-ai ?* – *ai* este auxiliar aşezat după participiul verbului de conjugat, la perfectul compus, formă inversată.

Uneori, cuvântul monosilabic neaccentuat aflat după un cuvânt accentuat se rosteşte împreună cu acesta **fără a produce vreo contopire silabică**: *îmbracă-te*. Cele două cuvinte alcătuiesc o **unitate fonetică** în care accentul principal devine mai intens, anulând pauza dintre cuvinte.

Cele mai frecvente cuvinte neaccentuate care se pot afla după cuvântul accentuat de care depind sunt formele atone (neaccentuate) de dativ şi acuzativ ale pronumelor personale şi reflexive:

- *rogu-te* = verb la indicativ prezent + *te* (pronume personal în acuzativ, persoana a II-a singular, complement direct al verbului);
- *scrie-ne* = verb la imperativ + *ne* (pronume personal la dativ, persoana I, plural, complement indirect al verbului);
- *gândindu-se* = gerunziu la diateza reflexivă, cu reflexivul *se* în acuzativ, persoana a III-a, după verb.

Scanned with OKEN Scanner

1.3.2. Alte împrejurări

Cratima îndeplineşte un rol important în scrierea cuvintelor compuse, mai ales a substantivelor, adjectivelor şi, relativ rar, a unor adverbe (locuţiuni adverbiale) şi interjecţii[1].

Un rol secundar îndeplineşte cratima în scrierea unor derivate cu prefixe şi cu sufixe. La ambele categorii de cuvinte există situaţii în care cratima este obligatorie şi altele în care ea este facultativă[2].

Se scriu **cu cratimă** între prefix şi cuvântul de bază anumite derivate cu prefixe:

- **obligatoriu**:
  - derivatele cu prefixul *ex-* („fost"): ***ex-ministru***, ***ex-director***. Derivatele cu prefixul *ex-* („în afară") se scriu într-un cuvânt: ***!exînscrie***, ***exonera***, ***!exorbitant***, ***!(a se) expatria***.
  - unele derivate noi şi ocazionale (***non-stop***) sau care au ca bază un pronume substantivizat (***non-eu***), indicarea prescurtată a unui an calendaristic (***ante-'89***, ***post-'89***), un nume propriu (***anti-Eminescu***, ***pro-Caragiale***), o literă (***non-a***), o abreviere (***pro-UE***, ***anti-NATO***).
- **facultativ**:
  - se scriu **cu cratimă** între prefix şi cuvântul de bază, din raţiuni fonetice, pentru a reda rostirea lor în tempo rapid derivatele cu prefixele *ne-* şi *re-* de la teme care încep cu *îm-*, *în-* (*ne-mpăcat*, *ne-ntors*, *re-nnoire*, *re-nviere*), dar *neîmpăcat*, *neîntors*, *reînnoire*, *reînviere* (în tempo lent);
  - derivatele cu sensuri mai puţin obişnuite: ***ne-voie*** („absenţa voinţei"), ***pre-text*** („ceea ce precedă un text"), (*a*) ***re-crea*** („a crea din nou"), deosebindu-se astfel de omonimele lor: *nevoie* („necesitate"), *pretext* („motiv pretins"), *a se recrea* („a se destinde");
  - derivatele suprapreﬁxate cu acelaşi prefix (***extra-extrafin***, ***răs-răscitit***);
  - formaţiile cu prefixe terminate cu aceeaşi literă ca iniţiala bazei: ***hiper-retrograd***.

Observaţie

În situaţia în care autorul doreşte să pună în opoziţie prefixul cu termenul de bază sau prefixul cu un derivat cu alt prefix de la aceeaşi bază, prefixele se scriu separat, ca în: *lucruri* ***ne*** *sau mai puţin utile*, *el are* ***hipertensiune*** *diastolică*, *ea are* ***hipo***. În cazul despărţirii în silabe, *DOOM 2* acceptă şi despărţirea după prefix, cu marcarea, evident, a cratimei, care însă nu se mai reia la început de rând: *ex-/ministru*.

Cratima se poate folosi în unele forme flexionare, înaintea articolului enclitic sau a unor desinenţe, în cazul unor compuse din abrevieri (*C.A.R.-ul*, *C.A.R.-ului*, *A.S.E.-ul*, *TAROM-ul*), al unor neologisme cu grafie străină, diferită ca pronunţare în partea finală (*show-ul*, *show-urile*, *box-office-ul*) şi al altor cuvinte cu situaţii speciale, cum sunt denumirile literelor (*c-ul*, *i-ul*, *x-ul*), notaţiile cifrice ale numeralelor (*2-ul*, *al 2-lea* sau *al II-lea*, *a II-a*, *16-imi*).

1. Vezi pp. 37-39.
2. Vezi p. 32.

Scanned with OKEN Scanner

În lucrările de lingvistică, cratima se foloseşte la notarea unor segmente izolate din cuvinte – desinenţe, articole, rădăcini, teme, elemente de compunere, forme pronominale şi verbale exclusiv neaccentuate, afixe (sufixe, prefixe) izolate: *anti-*, *ne-*, *re-* (prefixe); *bio-*, *psiho-* (elemente de compunere); *-ism*, *-tor*, *-ică* (sufixe); *-m*, *-uri* (desinenţe); *-l*, *-le* (articole hotărâte) etc.

Cratima se foloseşte, de asemenea, în abrevieri de cuvinte compuse, fie că o preia pe cea existentă în bază (de exemplu, *lt.-col.* – „locotenent-colonel"), fie că marchează discontinuitatea elementelor din care este alcătuită abrevierea – de exemplu, *d-ei* = dumneaei[1]. În sfârşit, cratima se întrebuinţează şi pentru a marca despărţirea cuvintelor la capăt de rând, situaţie în care ea se scrie numai la sfârşitul primului rând, fără să se repete şi la începutul rândului următor.

1.3.3. Apostroful

În limba **literară**, apostroful:

- marchează, mai ales în stilul **publicistic**, în indicarea **anilor calendaristici, absenţa accidentală a primei sau a primelor două cifre**: *'918*, *'89*. În construcţiile cu prefixe de tipul *ante-'89*, *post-'89*, cratima precedă apostroful;
- notează **căderea întâmplătoare a unui sunet** (vocală/consoană): *al'fel*, *cân'va*, *da'*, *dom'* pentru *altfel*, *cândva*, *dar*, *domn*; *altădat'*, *făr' de*, *lu' Mihai*, *numa'*, *pân' la*, *tocma'* pentru *altădată*, *fără de*, *lui Mihai*, *numai*, *până la*, *tocmai*;
- căderea întâmplătoare a mai multor sunete sau silabe (*dom'le*, *'nea'ţa*, pentru *domnule*, *dimineaţa*).

Apostroful poate apărea la începutul unor cuvinte (*'nainte*), în interiorul unor cuvinte (*dom'le*), dar mai ales la sfârşitul unor cuvinte (*domnu'*, *scoal'*, *las' pe mine*, *las' că-i arăt eu*).

Când căderea unui sunet se produce în cazul cuvintelor scrise cu cratimă, se foloseşte numai apostroful (care înlocuieşte şi cratima): *înşir'te*, *mărgărite*, *mam'mare*, *sor'ta*, *tat'su* pentru *înşiră-te*, *mărgărite*, *mama-mare*, *soră-ta*, *tată-său*.

Când se produce căderea vocalei finale a unui cuvânt şi urmează un cuvânt care începe cu o vocală se foloseşte cratima, nu apostroful: *D-ale carnavalului*, *făr-a spune*, *înşir-o*, *las-o*, *pân-acasă* pentru *De-ale carnavalului*, *fără a spune*, *înşiră + o*, *lasă + o*, *până acasă*.

1. Vezi secţiunea referitoare la abrevieri.

Scanned with OKEN Scanner

Verificaţi-vă cunoştinţele rezolvând!

Testul 1

Găsiţi răspunsul corect:

1. a) *Aratămi-te iară!*
   b) *Arată-mite iară!*
   c) *Arată-mi-te iară!*
2. a) *Spunei de cel aduci.*
   b) *Spune-i de ce-l lauzi.*
   c) *Spunei de ce-l chemi.*
3. a) *I-am întrebat pe cei trei ce-i nou pe la ei.*
   b) *I-am întrebat pe ce-i trei cei nou pe la ei.*
   c) *I-am întrebat pe cei trei cei nou pe la ei.*
4. a) *Duceli-s-ar vestea!*
   b) *Duce-li-sar vestea!*
   c) *Duce-li-s-ar vestea!*
5. a) *Văzutu-iaţi şi va-ţi bucurat?*
   b) *Văzutu-ia-ţi sau v-aţi culcat?*
   c) *Văzutu-i-aţi şi v-aţi mirat?*
6. a) *Hotărâreai nu mă miră.*
   b) *Hotărârea-i nu mă miră.*
   c) *Hotărâre-ai nu mă miră.*
7. a) *Mi-a dat, dar nu mi-a mulţumit.*
   b) *Mi-a dat, dar nu mia mulţumit.*
   c) *Mia dat, dar nu mi-a mulţumit.*
8. a) *L-a abandonat propriui prieten.*
   b) *L-a abandonat propriu-i prieten.*
   c) *La abandonat propriul prieten.*
9. a) *Scrisoarea vo trimit prin poştă.*
   b) *Scrisoarea vi-o trimit prin poştă.*
   c) *Scrisoarea v-o trimit mâine.*
10. a) *Ştergeţi hainele pe care ţi le-a dat.*
    b) *Ştergeţi hainele pe care vi le-a dat.*

Testul 2

Găsiţi răspunsul corect:

1. a) *Adu-ţi-l şi tu!*
   b) *Aduţi-l şi tu!*
   c) *Aduce-ţi-l şi voi!*
2. a) *Ia-ţi în primire serviciul!*
   b) *I-aţi în primire serviciul!*
3. a) *Sfătuiţi-o să vină mâine!*
   b) *Sfătui-ţi-o să plece astăzi.*
   c) *Sfătu-i-ţi-o să vină la noi.*
4. a) *Tu vezi-ţi de treabă!*
   b) *Tu veziţi de şcoală!*
5. a) *Înţelesu-mai sau nu?*
   b) *Înţelesu-ma-i sau nu?*
   c) *Înţelesu-m-ai sau nu?*
6. a) *Mama mare se ridică bătrâneşte.*
   b) *Mama-mare se ridică bătrâneşte.*
7. a) *Am luat masa la vagonul-restaurant.*
   b) *Am luat o cafea la vagonul restaurant.*
8. a) *Produsele petroliere se transportă cu vagoanele cisternă.*
   b) *Produsele petroliere se transportă cu vagoanele-cisternă.*
9. a) *Am călătorit într-un vagon-de-dormit.*
   b) *Am călătorit într-un vagon de dormit.*
10. a) *Nu fii zgârie-brânză!*
    b) *Nu fi zgârie brânză!*
    c) *Nu fi zgârie-brânză!*

Testul 3

Găsiţi răspunsul corect:

1. a) *reîntoarcerea în oraş;*
   b) *rentoarcerea în oraş.*
2. a) *excampionul mondial;*
   b) *ex campionul mondial;*
   c) *ex-campionul mondial.*
3. a) *show-ul;*
   b) *showul.*
4. a) *Bistriţa-Năsăud;*
   b) *Bistriţa Năsăud.*
5. a) *Târgul-Frumos;*
   b) *Târgul Frumos.*
6. a) *duce-maş;*
   b) *duce-m-aş;*
   c) *duce-m-aşi.*

Scanned with OKEN Scanner

7. a) *trimite-ţiaş* ;
   b) *trimite-ţi-aşi* ;
   c) *trimite-ţi-aş*.

8. a) *Ai început a-i spune verzi şi uscate.*
   b) *Ai început ai spune verzi şi uscate.*
   c) *A-i început a-i spune verzi şi uscate.*

9. a) *Mulţumire-aţi va fi deplină.*
   b) *Mulţumi-re-a-ţi va fi deplină.*
   c) *Mulţumirea-ţi va fi deplină.*

10. a) *Dă-i lui în primire pe zurbagii aceia.*
    b) *Dă-i-i lui în primire pe zurbagiii aceia.*

Testul 4

Găsiţi răspunsul corect :

1. a) *Străduinţa-ţi va fi apreciată.*
   b) *Străduinţ-aţi va fi apreciată.*
   c) *Străduinţaţi va fi apreciată.*

2. a) *Strânge-ţi cărţile şi pleacă !*
   b) *Strângeţi cărţile şi plecaţi !*

3. a) *Nu întârzia ! Alege-ţi-o acum !*
   b) *Nu ezitaţi ! Alege-ţi acum !*
   c) *Nu ezitaţi ! Alegeţi-o acum !*

4. a) *Le-ai răsădit. Culegeţi-le pe toate !*
   b) *Le-ai răsădit. Culege-ţi-le pe toate !*
   c) *Aţi muncit mult. Culegeţi-le cu plăcere !*
   d) *Aţi depus eforturi. Culege-ţi-le şi vă bucuraţi !*

5. a) *Nu il dau acum !*
   b) *Nu i-l dau acum !*

6. a) *pentru aşi ajuta părinţii* ;
   b) *pentru a-şi ajuta părinţii* ;
   c) *Aş ajuta părinţii, dar nu pot.*

7. a) *pasă-mi-te că ştia bine* ;
   b) *pasămite că ştia bine.*

8. a) *I-aţi cu tine şi inima !*
   b) *Ia-ţi cu tine şi inima !*

9. a) *Alegeţi cartea singur !*
   b) *Alege-ţi cartea singur !*
   c) *Alegeţi cartea singuri !*

10. a) *Păunaşul Codrilor* ;
    b) *Păunaşul-Codrilor.*

Testul 5

Găsiţi răspunsul corect :

1. a) *I-ale, că-s frumoase !*
   b) *Ia-le, că-s frumoase !*
   c) *Ia-le, căs frumoase !*

2. a) *Au construit nişte zgârie nori !*
   b) *Au înălţat nişte zgârie-nori !*

3. a) *Scris-cititul reprezintă o sarcină elementară.*
   b) *Scris, cititul reprezintă o sarcină elementară.*

4. a) *cu sufletul ne-mpăcat* ;
   b) *cu sufletul nempăcat* ;
   c) *cu sufletul ne'mpăcat* ;
   d) *cu sufletul neîmpăcat.*

5. a) *un om nenţeles* ;
   b) *un om ne'nţeles* ;
   c) *un om neînţeles* ;
   d) *un om ne-nţeles.*

6. a) *Bejan Ana Maria* ;
   b) *Bejan Ana-Maria.*

7. a) *Râmnicul-Vâlcea* ;
   b) *Râmnicul Vâlcea* ;
   c) *Râmnicu-Vâlcea.*

8. a) *Tuşnad-băi* ;
   b) *Tuşnad-Băi* ;
   c) *Tuşnad Băi.*

9. a) *Alungatu-o-ai pe dânsa.*
   b) *Alungatu-ai pe dânsa.*
   c) *Alungat-o-ai pe dânsa.*

10 a) *Adu-o mai repede !*
   b) *Ad-o mai repede !*

Testul 6

Alegeţi răspunsurile corecte :

1. a) *E cam târziu, c-am întârziat.*
   b) *E cam târziu, cam întârziat.*
   c) *E c-am târziu, c-am întârziat.*

2. a) *Tot românul plânsumi-sa.*
   b) *Tot românul plânsu-mi-s-a.*
   c) *Tot românul plânsu-mi-sa.*

Scanned with OKEN Scanner

3. a) *Banii ţii trimit prin poştă.*
b) *Banii ţi-i trimit mâine.*

4. a) *A-ţi face griji e inutil.*
b) *Aţi face griji e important.*

5. a) *duţi-l şi tu !*
b) *Adu-ţi-l şi tu !*
c) *Adu-ţil şi tu !*

6. a) *Mărturiseşte-ţil şi tu gândul !*
b) *Mărturiseşteţi-l şi tu gândul !*
c) *Mărturiseşte-ţi-l şi tu gândul !*

7. a) *Aprindeţi focul şi pleacă !*
b) *Aprinde-ţi focul singuri !*
c) *Aprinde-ţi focul când te scoli !*

8. a) *Ţineţi banii cu atenţie !*
b) *Ţine-ţi banii pentru a-ţi ajuta prietenul !*
c) *Ţineţi banii cu grijă ; alţii nu vei mai primi !*

9. a) *Sfătuitu-l-aţi să plece ?*
b) *Sfătuitu-la-ţi să plece ?*
c) *Sfătuitul-aţi să plece ?*

10. a) *Trimisu-iai vestea ?*
b) *Trimisu-i-ai vestea ?*
c) *Trimisu-ia-i vestea ?*

Testul 7

Alegeţi răspunsurile corecte :

1. a) *Iamă, racule, cu tine !*
b) *Ia-mă, racule, cu tine !*

2. a) *Iaţi ce-ţi place !*
b) *I-aţi ce-ţi place !*
c) *Ia-ţi ce-ţi place !*

3. a) *în pieptui de aramă ;*
b) *în pieptu-i de aramă.*

4. a) *Iai şi pe băieţi în excursie !*
b) *I-ai şi pe băieţi în excursie !*
c) *Ia-i şi pe băieţi în excursie !*

5. a) *Datu-mi-tea taică-tău !*
b) *Datu-mi-te-a taică-tău !*
c) *Da-tu-mi-te-a taică-tău !*

6. a) derivarea cu sufixele *-re, -aş, leţ ;*
b) derivarea cu sufixele *-re, aş, leţ ;*
c) derivarea cu sufixele *-re, -aş, -leţ.*

7. a) *împăratul-Roşu ;*
b) *împăratul Roşu ;*
c) *Roşu-Împărat.*

8. a) *baba Cloanţa ;*
b) *Baba-Cloanţa ;*
c) *baba Zamfira.*

9. a) *după-masă* (când ?) ;
b) *după masă.*

10. a) *audio-vizual ;*
b) *audiovizual.*

Testul 8

Alegeţi variantele corecte :

1. a) *Baia Mare ;*
b) *Baia-Mare.*

2. a) *Lacul Sărat ;*
b) *Lacul-Sărat.*

3. a) *non-violenţă ;*
b) *nonviolenţă.*

4. a) *Ce-i harnici nu ştiu ce-i oboseala.*
b) *Cei harnici nu ştiu cei oboseala.*
c) *Cei harnici nu ştiu ce-i oboseala.*

5. a) *Ce-a vrut oare fata cea înaltă ?*
b) *Cea vrut oare fata ce-a înaltă ?*
c) *Cea vrut oare fata cea înaltă ?*

6. a) *Revino-ţi în fire !*
b) *Revi-no-ţi în fire !*

7. a) *Adusuţi-ai cortul ?*
b) *Adusu-ţiai cortul ?*
c) *Adusu-ţi-ai cortul ?*

8. a) *N-o s-amân plecarea pân-s-onnopta.*
b) *N-o s-amân plecarea pân's-onnopta.*
c) *N-o s-amân plecarea pân's-onnopta.*

9. a) *Ion n-a ştiut, dară-mi-te Vasile !*
b) *Ion n-a ştiut, darămite Vasile !*

10. a) *Scrieţi temele şi pleacă !*
b) *Scrie-ţi temele şi plecaţi !*
c) *Scrie-ţi temele şi du-te !*
d) *Scrieţi temele, apoi vă distraţi !*

Scanned with OKEN Scanner

Testul 9

Alegeţi răspunsurile corecte:

1. a) *cogeamite flăcăul*;
   b) *cogea-mi-te flăcăul.*
2. a) *control efectuat de trei contabili-şefi*;
   b) *control efectuat de trei contabili şefi.*
3. a) *Popescu este socru mare.*
   b) *Popescu este socru-mare.*
4. a) *Excelenţa-sa*;
   b) *Excelenţa sa*;
   c) *Excelenţa Sa.*
5. a) *Domnia ta*;
   b) *Domnia-ta*;
   c) *Domnia Ta.*
6. a) *Nu-s acolo.*
   b) *Nu s-acolo.*
7. a) *Nu mi-arde de glumă.*
   b) *Nu-mi arde de glumă.*
8. a) *lupta anti-drog*;
   b) *lupta antidrog.*
9. a) *Copşa-Mică*;
   b) *Copşa Mică.*
10. a) *Un-te uiţi ?*
    b) *Un'te uiţi ?*

Testul 10

Alegeţi variantele corecte:

1. a) *făr'să vină*;
   b) *făr-să vină.*
2. a) *făr'a plăti*;
   b) *făr-a plăti.*
3. a) *scoal-devreme*;
   b) *scoal'devreme*;
   c) *scoal-acuma*;
   d) *scoală acuma.*
4. a) *pân-ce-oi strivi*;
   b) *pân'ce-oi strivi.*
5. a) *pân'a veni*;
   b) *pân-a veni.*
6. a) *dacă-ntreabă*;
   b) *dacă'ntreabă.*
7. a) *curge într-una*;
   b) *curge întruna.*
8. a) *Nu ţie ruşine ?*
   b) *Nu ţi-e ruşine ?*
9. a) *Am cunoscut-o, dar n-am îndrăgit-o.*
   b) *Am cunoscut-o, dar n-am îndrăgito.*
10. a) *Ştiu de ajuns.*
    b) *Ştiu de-ajuns.*

Testul 11

Selectaţi variantele corecte:

1. a) *Îmi place cel de al doilea.*
   b) *Îmi place cel de-al doilea.*
2. a) *maxi-taxi*;
   b) *maxitaxi.*
3. a) *verb semiauxiliar*;
   b) *verb semi-auxiliar.*
4. a) *analiză morfosintactică*;
   b) *analiză morfo-sintactică.*
5. a) *conflict anglo-saxon*;
   b) *conflict anglosaxon.*
6. a) *vicepreşedinte*;
   b) *vice-preşedinte.*
7. a) *iudeo-spaniol* („evreu din Spania");
   b) *iudeospaniol.*
8. a) *staţiune balneo-climatică*;
   b) *staţiune balneoclimatică.*
9. a) *profil aerodinamic*;
   b) *profil aero-dinamic.*
10. a) *laboratorul anatomopatologic*;
    b) *laboratorul anatomo-patologic.*

Testul 12

Alegeţi răspunsurile corecte:

1. a) *Hortensia Papadat Bengescu*;
   b) *Hortensia Papadat-Bengescu.*
2. a) *climat de silvostepă*;
   b) *climat de silvo-stepă.*

Scanned with OKEN Scanner

3. a) *vre-unul dintre voi*;
   b) *vreunul dintre ei*.
4. a) *Lehliu-Gară*;
   b) *Lehliu Gară*.
5. a) *întrucât-va*;
   b) *întrucâtva*.
6. a) *băi-mărean, săt-mărean*;
   b) *băimărean, sătmărean*.
7. a) *Las-pe mine!*
   b) *Las'pe mine!*
8. a) *pas-de treci, tot-nainte, dom-le*;
   b) *pas'de treci, tot'nainte, dom'le*.
9. a) *newyorkez, antonpannesc*;
   b) *new-yorkez, anton-pannesc*.
10. a) *contramarcă, contrapartidă, supra-abundenţă*;
    b) *contra-marcă, contra-partidă, supra-abundentă*.

Testul 13

Selectaţi variantele corecte

1. a) *cow-boy-ul*;
   b) *cowboy-ul*.
2. a) *pick-up-urile*;
   b) *pick-upurile*.
3. a) *voltaire-ian*;
   b) *voltairian*.
4. a) *al 2 lea*;
   b) *al II-lea*.
5. a) *al 2lea*;
   b) *al 2-lea*.
6. a) *a III-a*;
   b) *a IIIa*.
7. a) *dra* („domnişoara”);
   b) *d-ra*.
8. a) *d-lui* („domnului”);
   b) *dlui*.
9. a) *astă-iarnă*;
   b) *astă iarnă*.
10. a) *iarna-asta*;
    b) *iarna asta*.

Testul 14

Alegeţi răspunsurile corecte:

1. a) *după-masă* (unde?);
   b) *după masă*.
2. a) *sociocultural*;
   b) *socio-cultural*.
3. a) *psiho-lingvistică*;
   b) *psiholingvistică*.
4. a) *locuitorii Bruxellesului*;
   b) *locuitorii Bruxelles-ului*.
5. a) *vino'ncoace*;
   b) *vino-ncoace*.
6. a) *ţin'te bine*;
   b) *ţin-te bine*.
7. a) *tat'su*;
   b) *tat-su*;
   c) *tat'-su*.
8. a) *înşir'te, mărgărite*;
   b) *înşir-te, mărgărite*;
   c) *înşir'-te, mărgărite*.
9. a) *n-aţi fost auzit*;
   b) *na-ţi banii înapoi*.
10. a) *fi-r-ar să fie*;
    b) *fi-rar să fie*;
    c) *fir-ar să fie*.

Testul 15

Selectaţi variantele corecte:

1. a) *zi-sa badea*;
   b) *zi-s-a badea*;
   c) *zis-a badea*.
2. a) *de-acu'ncolo*;
   b) *de-acu-ncolo*.
3. a) *n-o-nţelege*;
   b) *n-o'nţelege*.
4. a) *shakespearian*;
   b) *shakespeare-ian*.
5. a) *'918, '44, '89, ante-'89, post-'89*;
   b) *-918, -44, -89, ante'89, post'89*;
   c) *'918, '44, '89, ante-89, post-89*;
   d) *'918, '44, '89, ante 89, post 89*.

Scanned with OKEN Scanner

6. a) *făr-de, pân-să, pân-ce*;
   b) *făr' de, pân' să, pân' ce.*

7. Sunt scrise corect toate cuvintele din seria:
   a) *D'ale carnavalului, făr'a spune, înşir'o, pân'acasă*;
   b) *D-ale carnavalului, făr-a spune, înşir-o, pân-acasă*;
   c) *D-'ale carnavalului, făr-'a spune, înşir-'o, pân-'acasă.*

8. Apostroful notează căderea unei vocale în cuvintele:
   a) *al'fel*;
   b) *cân'va*;
   c) *altădat'*;
   d) *pân'la*;
   e) *da'*;
   f) *dom'.*

9. Apostroful notează căderea unei silabe în cuvintele:
   a) *al'dată*;
   b) *un' te-aşezi*;
   c) *cin' te-a trimis*;
   d) *dom'le*;
   e) *tre' să plece.*

10. În cuvintele *five o'clock, D'Annunzio, D'Artagnan, O'Neill, McDonald's* apstroful marchează:
   a) căderea accidentală a unui sunet;
   b) rostirea într-un tempo rapid;
   c) deficienţe de rostire ale unor vorbitori;
   d) utilizarea lui cu alte funcţii decât în limba română.

Limba este o sumă din care fiecare vorbitor are o parte.

Bernard Duprez

1.4. Scrierea cu majusculă la substantivele proprii

1.4.1. Întrebări şi răspunsuri

1. Care este regula generală de scriere a numelor proprii de persoane (inclusiv celor date personajelor literare)? Exemplificaţi.

Numele proprii de persoane – prenume, nume de familie, porecle, supranume (inclusiv pseudonime) date personajelor literare – se scriu cu iniţială majusculă la toţi termenii cu excepţia cuvintelor ajutătoare: *Mihai Eminescu, Hortensia Papadat-Bengescu, Constantin Rădulescu-Motru, Grigore Vasiliu-Birlic, Mihai Viteazul, Ştefan cel Mare, Cuza-Vodă, Ali-Paşa, Roşu-Împărat, Albă-ca-Zăpada, Păsări-Lăţi-Lungilă* etc.

Observaţie

În cazul unor nume de familie străine, se scriu cu literă mare şi articolul sau particulele din componenţa lor: *Gabrielle D'Anunzio, Vittorio De Sica, Jean de La Fonatine, Vincent Van Gogh.*

2. Să se sublinieze forma ortografică recomandată în cazul construcţiilor de mai jos:

a) *Dragoş-Vodă / Dragoş-vodă, Mihnea-Vodă / Mihnea-vodă, Roşu-Împărat / Roşu-împărat, Alb-Împărat / Alb-împărat, Sinan-Paşa / Sinan-paşa, Tuman-Bei / Tuman-bei, Genghis-Han / Genghis-han, Petru-Voievod / Petru-voievod*;
b) *Petru cel Mare / Petru Cel Mare, Radu cel Frumos / Radu Cel Frumos.*

3. Analizaţi următoarea listă de cuvinte şi precizaţi regula ortografică ce se desprinde: *academician, colonel, deputat, director, ministru, prim-ministru, preşedinte.*

Scanned with OKEN Scanner

Numele de titluri ştiinţifice şi profesionale, de funcţii şi grade se scriu cu iniţială minusculă, indiferent de importanţa lor.

4. Cu ce fel de iniţială se scriu numele proprii mitologice şi religioase?

Cu iniţială majusculă la toţi termenii (exclusiv cuvintele ajutătoare): *Hercule*, *Jupiter*, *Afrodita*, *Alah*, *Mahomed*, *Iehova*, *Buda*, *Hristos* (*Cristos*), *Mântuitorul*, *Sfânta Maria*, *Maica Domnului*, *Precista*.

Observaţie

Se scriu cu iniţială majusculă unele realităţi cu caracter religios (*Sfânta Scriptură*, *Sfântul Mormânt*, *Sfântul Munte*, *Sfânta Treime*, *Sfântul Scaun*), iar în textele bisericeşti, şi alte substantive: *Atotţiitorul*, *Atotputernicul*, *Părinte*, precum şi pronumele şi adjectivele pronominale referitoare la Dumnezeu sau la Isus Hristos (*ne rugăm Ţie*, *Te slăvim*, *după mare mila Ta*).

5. Puteţi indica o situaţie în care numele de personaje literare se pot scrie cu iniţială mică?

Numele unor personaje literare se pot scrie cu iniţială minusculă atunci când devin substantive comune, desemnând anumite tipuri umane: *donjuan* (amorezul), *harpagon* (avarul), *păcală* (glumeţul, poznaşul).

6. Comparaţi textele date şi motivaţi ortografia diferită a cuvintelor subliniate.

a) Pe cer străluceşte *soarele*. Faţa ruginie a *lunii* s-a acoperit de nori.
b) Au fost lansate rachete spre *Lună*, *Marte* şi *Venus*.

Numele proprii de constelaţii şi de aştri se scriu cu iniţială majusculă la toţi termenii: *Cornul-Caprei*, *Marte*, *Saturn*, *! Ursa-Mare*, *! Ursa-Mică* ş.a. Substantivele *Luna*, *Pământul*, *Soarele*, ca toate denumirile de planete, se scriu cu iniţială majusculă numai în terminologia ştiinţifică de specialitate. În textele care nu aparţin limbajului astronomic, ele se scriu cu iniţială mică (eclipsă de *lună*, razele *soarelui* etc.)[1].

7. Citiţi cu atenţie următoarea listă şi desprindeţi regula scrierii denumirilor geografice şi ale celor teritorial-administrative: *Bucureşti*, *Câmpulung*, *Londra*, *Paris*, *Dunăre*, *Mureş*, *Volga*, *Caraiman*, *Carpaţi*, *Ceahlău*, *Everest*, *Cipru*, *Creta*, *Sâmbăta de Sus*, *Drobeta-Turnu-Severin*, *Slănic-Moldova*, *Târgu-Jiu*, *Târgu-Mureş*, *Someşul Mic*, *Târnava Mare*, *Carpaţii Occidentali*, *Alpii Occidentali*, *Africa Centrală* etc.

Denumirile geografice şi cele teritorial-administrative se scriu, în general, cu iniţială majusculă la toţi termenii, cu excepţia cuvintelor ajutătoare, dacă acestea nu se află pe primul loc: de exemplu, *La Om*, *Între Gârle* (stradă).

8. Indicaţi o situaţie în care termenii generici: *baltă*, *câmpie*, *deal*, *insulă*, *lac*, *mare*, *munte*, *ocean*, *peninsulă*, *pârâu*, *vale*, *vârf* etc.; *alee*, *bulevard*, *cale*, *cătun*, *intrare*, *piaţă*, *pasaj*, *sat*, *stradă*, *şosea* etc. fac parte dintr-o denumire şi se scriu, ca atare, cu iniţială majusculă. Ilustraţi răspunsul cu exemple.

Termenii aceştia fac parte din denumire şi se scriu cu iniţială majusculă când sunt urmaţi de un cuvânt sau de o formă flexionară care nu se poate folosi **singur(ă)** ca denumire în cazurile date sau de unul sau mai multe substantive **în genitiv**[2]: *Balta*

1. Vezi Mioara Avram, *Ortografie pentru toţi*, Editura Academiei Române, Bucureşti, 1990, p. 120.
2. Pentru corectitudinea scrierii termenilor din această categorie, vezi G. Beldescu, *Ortografia actuală a limbii române*, p. 107.

Scanned with OKEN Scanner

Brăilei, Canalul Siciliei, Cheile Bicazului, Delta Dunării, Insula Şerpilor, Marea Caraibelor, Măgura Odobeştilor, Munţii Sebeşului, Râul Doamnei, Ţara Haţegului, Valea Prahovei, Aleea Blocurilor, Bulevardul Aviatorilor, Calea Victoriei, Drumul Taberei, Intrarea Armaşului, Pasajul Victoriei, Piaţa Unirii, Strada Sărăriei, Şoseaua Viilor, Valea Mărului.

Observaţie

Apelativul *vale* intră în componenţa unor nume proprii compuse atunci când acestea denumesc o **regiune** străbătută de o apă curgătoare cunoscută prin caracteristici proprii deosebite *: Valea Prahovei* (cu staţiunile climaterice ştiute), *Valea Jiului* (bazinul carbonifer) etc. Să se compare, în acest sens : *Valea Prahovei / valea Berheciului, valea Moldovei.*

Cuvântul *ţară* intră în componenţa unor nume proprii când acestea dobândesc alt sens decât cel din vorbirea curentă, denumind regiuni istorice sau ţinuturi cu specific geografic, etnic etc. propriu.

9. Motivaţi scrierea cu majusculă a termenului generic din construcţiile : *Baia Mare, Câmpia Română, Capul Verde, Lacul Roşu, Marea Neagră, Munţii Apuseni, Oceanul Pacific, Peninsula Balcanică, Pârâul Rece, Valea Rea, Oceanul Îngheţat de Nord, Piaţa Romană, Strada Mare.*

Se scrie cu majusculă termenul generic din cadrul unei denumiri geografice (teritorial-administrative) când acesta este însoţit de un **adjectiv**.

Observaţie

Unele adjective din cuprinsul acestei categorii de denumiri geografice se pot folosi substantivate, cu articol hotărât[1] : *Apusenii, Mediterana, Pacificul.*

10. Cum este corect să se scrie :

a) *Bulevardul 1848* sau *bulevardul 1848*?
b) *Strada 1907* sau *strada 1907*?

Când termenii generici *bulevard şi stradă* sunt urmaţi de **un numeral**, aceştia se scriu cu iniţială majusculă.

11. Subliniaţi forma corectă ; motivaţi alegerea făcută : *Borşa-Cătun / Borşa-cătun, Tuşnad-Băi / Tuşnad-băi, Broşteni-Deal / Broşteni-deal, Bolintin-Vale / Bolintin-vale.*

Termenul generic aflat **pe locul al doilea** în cadrul unei denumiri geografice (teritorial-administrative) se scrie cu iniţială majusculă.

12. Încercaţi să explicaţi de ce scriem cu iniţială majusculă termenul generic din următoarele construcţii : *Baia-Sprie, Balta-Tocila, Ocna-Şugatag, Poiana-Braşov, Piatra-Olt, Râmnicu-Vâlcea, Târgu-Neamţ, Turnu-Măgurele.*

Termenul generic se scrie cu iniţială **majusculă** pentru că el denumeşte **altă realitate geografică** decât cuvântul compus.

13. Încercaţi să explicaţi de ce scriem cu iniţială minusculă termenii generici din următoarea listă : *balta* Călăraşi, *bulevardul* Nicolae Titulescu, *calea* Floreasca, *comuna* Ţepu, *fluviul* Dunărea, *insula* Sfânta Elena, *intrarea* Popa Nan, *judeţul*

1. G. Beldescu, *Ortografia actuală a limbii române*, p. 107.

Galaţi, *lacul* Bâlea, *munţii* Carpaţi, *munţii* Retezat, *parcul* Cişmigiu, *pasul* Bran, *peninsula* Florida, *piaţa* 1 Mai, *republica* Kampuchia Democrată, *râul* Olt, *strada* Tudor Pamfile, *şoseaua* Mihai Bravul, *vârful* Omul.

Se scriu cu iniţială **minusculă** termenii generici care nu fac parte din denumirea geografică şi teritorial-administrativă atribuiţi unei realităţi ce **corespunde sensului lor**, fiind urmaţi de un **substantiv** cu forma de **nominativ-acuzativ**.

Observaţie

Pe **tăbliţele** indicatoare, în indicarea **adresei**, pe **hărţi** etc., aceste substantive se scriu cu literă **mare**.

14. Deduceţi scrierea corectă a numelor de instituţii (centrale, judeţene), de monumente, clădiri publice şi de mijloace de transport analizând următoarea listă: *Administraţia Prezidenţială*, *Asociaţia Nevăzătorilor*, *Camera Deputaţilor*, *Cancelaria Primului-Ministru*, *Editura Univers Enciclopedic*, *Facultatea de Litere*, *Guvernul României*, *Institutul de Lingvistică*, *Ministerul Afacerilor Externe*, *Uniunea Artiştilor Plastici*, *Arcul de Triumf*, *Palatul Parlamentului*, *Sala Sporturilor*, *Orient Expres*, *Titanicul*.

Se scriu cu iniţială majusculă toţi termenii constitutivi ai numelor proprii ale întreprinderilor, instituţiilor, asociaţiilor, monumentelor, clădirilor publice, indiferent de natura (politică, naţională, locală) şi de lungimea lor.

15. Motivaţi folosirea ghilimelelor în scrierea denumirilor unor instituţii:

Liceul Teoretic „Calistrat Hogaş", *Liceul de Filologie-Istorie „George Călinescu"*.

Tradiţia grafică, impusă de bunul-simţ, pretinde ca un antroponim, devenit nume al unei instituţii publice, să fie pus între ghilimele, pentru a marca schimbarea domeniului de referinţă.

16. Deduceţi regula privind scrierea corectă a denumirilor evenimentelor istorice, politice şi sociale, a marilor epoci istorice, analizând următoarea listă: *Comuna din Paris*, *Renaşterea*, *Reforma*, *Unirea Principatelor*, *Războiul de Independenţă*, *Primul Război Mondial*, *Al X-lea Congres Internaţional al Lingviştilor*; ! *Antichitatea*, ! *Evul Mediu*, ! *Iluminismul*.

Denumirile evenimentelor istorice majore, politice etc. se scriu cu iniţială majusculă la toţi termenii, cu excepţia cuvintelor ajutătoare.

17. Cu ce fel de iniţială se scriu numele proprii care desemnează sărbători laice (naţionale şi internaţionale) sau religioase (indiferent de cult)?

Denumirile acestor sărbători se scriu cu **iniţială majusculă** la toţi termenii, cu excepţia cuvintelor ajutătoare: **Adormirea Maicii Domnului*, *Anul Nou*, *Buna Vestire*, **Duminica Tomei*, *Întâi Mai*, ! *Învierea Domnului*, ! *Patruzeci de Sfinţi*, **Ramadan*, *Schimbarea la Faţă*.

18. Cum se scriu titlurile de publicaţii periodice, de opere literare, ştiinţifice şi artistice, de documente şi legi, de rubrici şi capitole, de spectacole şi concursuri, de denumiri ale organismelor de conducere şi ale compartimentelor din instituţii?

Aceste titluri se scriu cu **iniţială majusculă** la termenul unic şi la primul termen, dar cu literă **mică** la ceilalţi termeni constitutivi: *Convorbiri literare*, *Limbă şi literatură română*, *Gazeta matematică*, *România liberă*, *Curierul naţional*, *Viaţa liberă*, *Amintiri din copilărie*, *Glasul pământului*, *Glasul iubirii*, *Catedra de limbă şi*

Scanned with OKEN Scanner

literatură română, *Serviciul de contabilitate*, *Consiliul de administraţie*, *Consiliul profesoral*, *Consiliul ştiinţific* ş.a. Când sunt citate într-un text, titlurile se marchează prin ghilimele, subliniere sau cu caractere cursive când sunt tipărite.

19. Numiţi câteva mărci de produse industriale şi de vehicule şi precizaţi ce regulă ortografică se aplică.

Numele proprii de produse industriale şi de vehicule se scriu cu **iniţială majusculă** la termenul unic şi la primul termen, dar cu iniţială **mică** la ceilalţi termeni constitutivi: *Farmec*, *Miraj* (produse cosmetice), *Flori de câmp* (săpun), *Izvorul minunilor* (apă minerală), *Independenţa* (navă maritimă), *Albatrosul* (navă fluvială).

20. Introduceţi în enunţuri următoarele formule de politeţe alcătuite din substantive şi pronume (adjective posesive). Enunţaţi regula ortografică aplicată: *!Domnia Sa* (*Ta*, *Voastră*), *Excelenţa Sa* (*Voastră*), *Măria Ta*, *Alteţa Sa*, *Maiestatea Sa*, *Maiestăţile Lor Regale*, *Maiestăţile Lor Imperiale*.

Formulele de politeţe alcătuite din substantiv + una sau mai multe determinări atributive se scriu cu **iniţială majusculă** la toţi termenii.

21. Cum se scriu numele neologice şi populare ale punctelor cardinale? Există excepţii de la regulă?

Numele punctelor cardinale sunt socotite substantive comune şi, ca atare, se scriu cu iniţială **mică**. Se scriu cu iniţială **majusculă** atunci când reprezintă un termen constitutiv al unui substantiv propriu compus (*Eforie-Sud*, *Eforie-Nord*, *Bucureşti-Nord*) şi în cazul abrevierilor: *N*, *S*, *E*, *V*; se scriu cu iniţială majusculă când sunt folosite ca toponime, când desemnează o regiune: *Extremul Orient*, *Oceanul Îngheţat de Nord*, *Gara de Nord*.

22. Precizaţi două situaţii în care este posibilă scrierea cu iniţială majusculă în locul celei cu iniţială mică. De care criterii este motivată această scriere?

Scrierea cu **iniţială majusculă** în loc de minusculă este **posibilă** la orice cuvânt dacă intervine intenţia de reliefare a **importanţei** sau **atitudinii de reverenţă**: *Am visat-o pe Mama*, *Tudor Arghezi a cântat Omul*. Se pot scrie cu iniţială **majusculă** termenii de adresare (*Dumneavoastră*, *Dumnealui*), în corespondenţă (pe plicuri şi în text): *Domnului Director...*; *Domnule Director...*; *Domnule Preşedinte* etc.

Verificaţi-vă cunoştinţele rezolvând!

Testul 1

Alegeţi seria în care toate răspunsurile sunt corecte:

1. a) *Cuza-Vodă*, *Calea Victoriei*, *Pasul Bran*;
b) *Cuza-vodă*, *calea Victoriei*, *pasul Bran*;
c) *Cuza-Vodă*, *Calea Victoriei*, *pasul Bran*.

2. a) *Genghis-han*, *Hassan paşa*, *Insula Şerpilor*;
b) *Genghis-Han*, *Hassan-Paşa*, *insula Şerpilor*;
c) *Genghis-Han*, *Hassan-Paşa*, *Insula Şerpilor*.

3. a) *Munţii Măcinului*, *Munţii Retezat*, *Poiana Braşov*;
b) *munţii Măcinului*, *munţii Retezat*, *Poiana Braşov*;
c) *Munţii Măcinului*, *munţii Retezat*, *Poiana-Braşov*.

4. a) *Munţii Carpaţi*, *Munţii Apuseni*, *Cosmeşti-deal*;

b) *munţii Carpaţi, Munţii Apuseni, Cosmeşti-Deal*;
c) *munţii Carpaţi, munţii Apuseni, Cosmeşti-Deal.*

5. a) *Sala Sporturilor, Anul Nou, Lapte de crin* (săpun);
b) *sala sporturilor, Anul Nou, Lapte de Crin*;
c) *Sala sporturilor, Anul Nou, lapte de crin.*

6. a) *Parcul Tineretului, Parcul Herăstrău, Parcul Cişmigiu*;
b) *parcul Tineretului, parcul Herăstrău, parcul Cişmigiu*;
c) *Parcul Tineretului, parcul Herăstrău, parcul Cişmigiu.*

7. a) *Ziua Internaţională a Femeii, Ziua Internaţională a Copilului*;
b) *Ziua internaţională a femeii, Ziua internaţională a copilului.*

8. a) *Balta Brăilei, Munţii Sebeşului, Piaţa Unirii*;
b) *bulevardul Aviatorilor, Câmpia Română, Lacul Sărat*;
c) *vârful cu Dor, vârful Omul, Bicazchei.*

9. a) *balta Călăraşi, câmpia Bugeac, Insula Şerpilor*;
b) *satul Florica, Satul Nou, insula Cipru*;
c) *Tuşnad-Băi, Lacul Sărat, Gazeta matematică.*

10. a) *Excelenţa Voastră, Simfonia Fantastică, Regulamentul Organic*;
b) *Excelenţa Voastră, Simfonia fantastică, Regulamentul organic.*

Testul 2

Seria care cuprinde numai răspunsuri corecte:

1. a) *Alteţa sa Regală, Măria-Sa, Domnia-Sa*;
b) *Alteţa Sa Regală, Măria Sa, Domnia Sa.*

2. a) *Piaţa Romană, piaţa 1 Mai, Balta-Tocila* (localitate);
b) *Piaţa Romană, Piaţa 1 Mai, balta-Tocila.*

3. a) *Cheile Bicazului, Bulevardul Aviatorilor, Râul Doamnei*;
b) *cheile Bicazului, bulevardul Aviatorilor, râul Doamnei.*

4. a) revista *Limba şi literatura română*, abonament la *Convorbiri literare*, paginile *Revistei de pedagogie*;
b) revista *Limba şi Literatura română*, abonament la *Convorbiri Literare*, paginile *Revistei de Pedagogie.*

5. a) *sărbătoarea Paştelui, zilele Crăciunului*;
b) *sărbătoarea paştelui, zilele crăciunului.*

6. a) *Valea Prahovei, Valea Mărului, vârful Negoiul*;
b) *râul Olt, Pârâul Rece, comuna Ţepu.*

7. a) *Delta Dunării, Podişul Transilvaniei, Izvorul Muntelui* (staţiune);
b) *strada Tudor Pamfile*;
c) *Strada 1907, Bulevardul 1848.*

8. a) *Grădina botanică, izvorul Oltului, Broşteni-deal*;
b) *Grădina Botanică, izvorul Oltului, Broşteni-Deal.*

9. a) *columna lui Traian, palatul Republicii, casa memorială „George Bacovia", Casa Poporului*;
b) *Columna lui Traian, Palatul Republicii, Casa Memorială „George Bacovia", Casa Poporului.*

10. a) *câine Buldog, rasa Mangaliţa, măr Creţesc*;
b) *câine buldog, rasa mangaliţa, măr creţesc.*

Testul 3

Alegeţi seria în care toate răspunsurile sunt corecte:

1. a) *Flori de Liliac* (săpun), *Macul Roşu* (pudră), *porumb Pioneer*;
b) *Flori de liliac, Macul roşu, porumb Pioneer.*

Scanned with OKEN Scanner

2. a) *măr Ionatan, Insula Sfânta Elena, Piaţa Crângaşi;*
   b) *măr ionatan, insula Sfânta Elena, piaţa Crângaşi.*
3. a) *audienţă la Preşedintele României, hotărârea Primului-Ministru;*
   b) *audienţă la preşedintele României, hotărârea primului nostru ministru.*
4. a) *cuvântul Domniei Sale;*
   b) *cuvântul Domniei-Sale;*
   c) *cuvântul Domniei sale.*
5. a) *Trecerea oprită! Închis pentru inventar!*
   b) *Trecerea Oprită! Închis pentru Inventar!*

Alegeţi răspunsul corect:

6. *Zărim de departe Măgura Odobeştilor.*
   a) corect;
   b) greşit.
7. *Pătrundem în Ţara Haţegului.*
   a) incorect;
   b) corect.
8. *Locuieşte pe bulevardul Carol.*
   a) corect;
   b) incorect.
9. *Ajungem la lacul Sfânta Ana.*
   a) greşit;
   b) corect.
10. *Producţiile cele mai mari se obţin în Câmpia Română.*
    a) greşit;
    b) corect.

Testul 4

Decideţi corectitudinea:

1. *Vom poposi la Vârful cu Dor.*
   a) corect;
   b) greşit.
2. *Municipiul Piatra-Neamţ este situat la poalele vârfului Pietricica.*
   a) corect;
   b) greşit.
3. *Cele mai spectaculoase serpentine sunt la Cheile Bicazului.*
   a) greşit;
   b) corect.
4. *râul Berheci, Râul Doamnei, Pârâul Rece.*
   a) greşit;
   b) corect.
5. *Roşu-Împărat, Ali-Paşa.*
   a) corect;
   b) greşit.
6. *împăratul Verde, paşa Hassan.*
   a) corect;
   b) greşit.
7. *Trecem prin judeţul Galaţi.*
   a) greşit;
   b) corect.
8. *Domnule ministru...*
   a) corect;
   b) greşit.
9. *Vom da teză la Limba română, Matematică şi Istorie.*
   a) corect;
   b) greşit.
10. *Limba română. Manual pentru clasa a V-a; Matematică. Manual pentru clasa a VI-a; Istorie. Manual pentru clasa a VII-a.*
    a) greşit;
    b) corect.

Testul 5

Decideţi corectitudinea:

1. *Ţările din Extremul Orient.*
   a) corect;
   b) greşit.
2. *1 decembrie 1918.*
   a) corect;
   b) greşit.
3. *Locuim în Satu Nou / Satu Mare.*
   a) greşit;
   b) corect.
4. *satul Frunzeasca, satul Ţigăneşti.*
   a) greşit;

Scanned with OKEN Scanner

b) corect.

5. *Dama cu camelii* (parfum), *spuma mării* (săpun).
   a) corect;
   b) greşit.

6. *Cosmeşti-Vale, Broşteni-Deal, Lehliu-Gară.*
   a) corect;
   b) greşit.

7. *Delta Dunării, Canalul Mânecii, intrarea Popa Nan, strada Cuţitul de Argint, calea Floreasca, vârful Ciucaş.*
   a) corect;
   b) greşit.

8. *Domnia Voastră, Excelenţa Sa, Măria Ta.*
   a) corect;
   b) greşit.

9. *Blocarea Interzisă!, Închis pentru Revizie!*
   a) corect;
   b) greşit.

10. *Facultatea* de *limbă şi literatură română, Facultatea de matematică, Facultatea de istorie.*
    a) corect;
    b) greşit.

Testul 6

Alegeţi variantele corecte:

1. a) *fumezi o Havană şi te porţi ca un Don Juan*;
   b) *fumezi o havană şi te porţi ca un don juan.*

2. a) *în audienţă la Domnul Ministru*;
   b) *în audienţă la domnul ministru.*

3. a) *struguri aligote, vin băbească*;
   b) *struguri Aligote, vin Băbească*;
   c) *măr Creţesc, lână Merinos*;
   d) *măr creţesc, lână merinos.*

4. a) *insula Sfânta Elena, insula Elba, insula Şerpilor*;
   b) *insula Sfânta Elena, insula Elba, Insula Şerpilor.*

5. a) *Bulevardul Aviatorilor*;
   b) *Bulevardul Mihai Bravul*;
   c) *Bulevardul 1848*;
   d) *Intrarea Popa Nan.*

6. a) *strada Cuţitul de Argint*;
   b) *Strada Cuţitul de argint*;
   c) *strada Cuţitul de argint.*

7. a) *Doctor Honoris Causa, Doctor în Filologie*;
   b) *doctor honoris causa, doctor în filologie*;
   c) *doctor Honoris Causa, doctor în Filologie.*

8. a) *Broşteni-deal, Cosmeşti-vale*;
   b) *Broşteni deal, Cosmeşti vale*;
   c) *Broşteni Deal, Cosmeşti Vale*;
   d) *Broşteni-Deal, Cosmeşti-Vale.*

9. a) *Domneşti-Sat, Domneşti-Târg, Bucureşti-Triaj*;
   b) *Domneşti sat, Domneşti târg, Bucureşti triaj*;
   c) *Domneşti Sat, Domneşti Târg, Bucureşti Triaj.*

10. a) *Ţepu de Sus, Bolintinul din Deal*;
    b) *Ţepu de sus, Bolintinul din deal.*

Testul 7

Alegeţi variantele corecte:

1. a) *Ali-paşa, Aleodor-împărat, Mircea-vodă*;
   b) *Ali paşa, Aleodor împărat, Mircea-vodă*;
   c) *Ali-Paşa, Aleodor-Împărat, Mircea-Vodă.*

2. a) *împăratul Verde, împăratul Roşu*;
   b) *Împăratul Verde, Împăratul Roşu.*

3. a) *Ţara Românească* (Muntenia), *Ţările Române*;
   b) *Ţara românească, Ţările Române*;
   c) *Ţara Românească, ţările române.*

4. a) *Evul Mediu, Unirea Principatelor*;
   b) *evul mediu, Unirea principatelor.*

Scanned with OKEN Scanner

5. a) *Primul Război Mondial, Conferința Națională a P.N.L.* ;
   b) *primul război mondial, Conferința națională a P.S.D.*

6. a) *Schimbarea la față, Patruzeci de sfinți* (sărbători religioase) ;
   b) *Schimbarea la Față, Patruzeci de Sfinți.*

7. a) *ne ducem la Sfântul mormânt și la Sfântul munte* ;
   b) *ne ducem la Sfântul Mormânt și la Sfântul Munte.*

8. a) *Asociația nevăzătorilor, Arcul de triumf* ;
   b) *Asociația Nevăzătorilor, Arcul de Triumf.*

9. a) *Meritul pentru Învățământ* (ordin) ;
   b) *Meritul pentru învățământ.*

10. a) *Consiliul de Administrație al I.S.J.* ;
    b) *Consiliul de administrație al I.S.J.*

Testul 8

Alegeți variantele corecte :

1. a) *Consiliul Profesoral al Școlii „Tudor Pamfile"* ;
   b) *Consiliul profesoral al Școlii „Tudor Pamfile".*

2. a) *Cuvioșia Sa, Excelența sa, Măria sa, Sfinția Sa* ;
   b) *Cuvioșia-sa, Excelența-sa, Măria-sa, Sfinția-sa* ;
   c) *Cuvioșia Sa, Excelența Sa, Măria Sa, Sfinția Sa.*

3. a) *Adevărul Literar și Artistic* (ziar), *Gazeta Matematică* (revistă) ;
   b) *Adevărul literar și artistic, Gazeta matematică.*

4. a) *Viața Liberă* (societate) ;
   b) *Viața Liberă* (ziar) ;
   c) *Viața liberă* (ziar).

5. a) *Domnule Inspector, Domnule Director, Domnule Ministru* ;
   b) *Domnule inspector, Domnule director, Domnule ministru.*

Limba este un oraș la construirea căruia fiecare om a adus câte o cărămidă.

Ralph Waldo Emerson

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

Capitolul 2

Lexicul

2.1. Paronimele. Atracţia paronimică

Paronimele sunt cuvinte foarte asemănătoare ca formă, dar ale căror sensuri diferă într-o măsură mai mare sau mai mică. Se admite în general că paronimele diferă ca formă printr-unul sau cel mult două sunete (*enerva/inerva*, *emigrant/imigrant*, *simula/stimula*); alteori ele sunt formate din exact aceleaşi sunete, dar într-o ordine schimbată (*antonimie/antinomie*; *covertă/corvetă*; *cazual/cauzal*; *manej/menaj*; *(a) revela / (a) releva*). Seriile paronimice se pot organiza sub forma unor **dublete lexicale** de tipul: *atlas – atlaz*, *argou – argon*, *adsorbţie – absorbţie*, *conjunctură – conjectură*, *locatar – locator* sau chiar **triplete lexicale**: *atitudine – aptitudine – altitudine*, *a migra – a emigra – a imigra*, *a releva – a reliefa – a revela*. Unele paronime se diferenţiază prin sufixe: *anual*, *anuar*; *familial*, *familiar*; *glacial*, *glaciar* etc., iar altele se diferenţiază prin prefixe: *absorbant*, *adsorbant*; *aferent*, *eferent*; *emersiune*, *imersiune*; *erupţie*, *irupţie*; *prenume*, *pronume*.

În definirea paronimiei trebuie luate în considerare atât criteriul similitudinii formale, cât şi criteriul funcţional[1] care presupune posibilitatea ca cei doi termeni să fie confundaţi în vorbire, fenomen denumit prin sintagma **atracţie paronimică**. Aceasta este o greşeală de exprimare produsă de apropierea formală dintre paronime, constând în faptul că unul dintre termenii paronimi, care e mai frecvent în limbă (mai cunoscut vorbitorilor), îl „atrage" pe cel care este mai puţin cunoscut, substituindu-i-se acestuia din urmă în procesul comunicării verbale: analiză *literară* / analiză *literală*; *imigrant/emigrant*; *adsorbi/absorbi*; *anuar/anual*; *minier/miner* etc. În situaţia în care fiecare dintre termenii seriei paronimice (dublet sau triplet) este **neologism** mai puţin accesibil, eventual termen specializat, posibilitatea erorii lingvistice este mai mare. Din această posibilitate de confuzie între cuplurile paronimice rezultă interesul paronimelor din punct de vedere lingvistic, iar semnalarea acestor situaţii reprezintă o chestiune de cultivare a limbii.

În vorbirea şi scrierea cotidiană se observă adesea înlocuirea unor cuvinte **apropiate** parţial ca formă, dar diferite ca înţeles: *divizie/diviziune*, *motivare/motivaţie*, *permisie/permisiune* etc. În dicţionarul de la finalul volumului (vezi Anexa 3), ele sunt scrise cu caractere normale.

---

1. Narcisa Forăscu, „Paronimia", în *L.L.R.*, nr. 4, 2003.

Verificaţi-vă cunoştinţele rezolvând[1]!

Exerciţii

1. Transcrieţi forma corectă a următoarelor construcţii paronimice:

regiune carbonieră/carboniferă; *primire glacială/glaciară*; *a preleva / a prevala un eşantion*; *libret/livret militar.*

2. Scrieţi scurte enunţuri folosind paronimele următorilor termeni:

I. a) *adagiu*; b) *conjunctură*; c) *inveterat*; d) *investi*; e) *apropia*;
II. a) *euforie*; b) *friza*; c) *fascicul*; d) *fiestă*; e) *flagrant*;
III. a) *impasibil*; b) *litru*; c) *mortar*; d) *monah*; e) *posibil.*

3. Scrieţi enunţuri adecvate pentru a marca diferenţa de sens dintre paronimele de mai jos:

I. a) *alienare/alienaţie*; b) *concesional/concesionar*; c) *diferenţă/deferenţă*; d) *parafrază/perifrază*; e) *a compara / a compărea*;
II. a) *dental/dentar*; b) *apoziţie/opoziţie*; c) *edem/eden*; d) *depoziţie/dispoziţie*; e) *eluda/elida.*

4. Scrieţi enunţuri adecvate pentru a marca diferenţa de sens dintre paronimele de mai jos:

I. a) *acces/abces*; b) *agil/abil*; c) *aluzie/iluzie*; d) *amputaţie/imputaţie*; e) *calitate/caritate*;
II. a) *a corobora / a colabora*; b) *caro/carou*; c) *concilia/consilia*; d) *a credita / a acredita.*

5. Scrieţi enunţuri adecvate pentru a marca diferenţa de sens dintre paronimele de mai jos:

I. a) *preceptor/perceptor*; b) *proscris/prescris*; c) *prinos/prisos*; d) *pronostic/prognostic*; e) *a prevala / a preleva*;
II. a) *dragor/dragon*; b) *a proveni / a preveni*; c) *stoc/stog*; d) *şasiu/saşiu.*

6. Identificaţi sufixele şi prefixele din structura paronimelor de mai jos:

a) *absorbant/adsorbant*; *anual/anuar*; *familiar/familial*; *numeral/numerar*; *petrolier/petrolifer*;
b) *abjudeca/adjudeca*; *abjura/adjura*; *aferent/eferent*; *emigra/imigra*; *emersiune/imersiune*;
c) *erupţie/irupţie*; *explozie/implozie*; *prescris/proscris*; *preveni/proveni*; *pronume/prenume*;

7. Arătaţi, prin rescriere, care este paronimul potrivit în următoarele combinaţii sintactice:

bazin *carbonier/carbonifer*, calotă *glacială/glaciară*, greutăţi *familiale/familiare*, notaţie *literară/literală*, *libret/livret* de economii, păcat *originar/original*, *virtuoz/virtuos* al pianului, *a gira / a gera* o întreprindere.

8. Arătaţi, prin rescriere, care este paronimul potrivit în următoarele combinaţii sintactice:

conductă *petrolieră/petroliferă*, companie *petrolieră/petroliferă*, zăcământ *petrolier/petrolifer*, tanc *petrolier/petrolifer*; vreme *temporal/temporar* ploiasă, lovit în partea *temporară/temporală*; compoziţie *originară/originală*; abreviere *literală/literară.*

9. Precizează sensul paronimelor din enunţurile următoare:

a) A fost *învestit* în funcţie doar de câteva zile.
b) A *investit* mult în afacerile firmei sale.
c) *Prenumele* lui este Adrian.
d) Am învăţat *pronumele* personal de politeţe sau de reverenţă.
e) Ţi-ai cumpărat o *geantă* nouă de voiaj.
f) Maşina a rămas pe *jantă.*

1. Înainte de a rezolva testele de mai jos consultaţi micul dicţionar de paronime de la Anexa 3.

Scanned with OKEN Scanner

10. Identificaţi confuziile paronimice din enunţurile de mai jos:
Şederea temporală în străinătate i-a produs mari necazuri familiare. După alegeri, candidatul preferat a fost investit în funcţia de primar. Zăcămintele petroliere au fost exploatate insuficient de către companiile petrolifere. A făcut o alegere absolut arbitrală. Delegaţia a „beneficiat" de o primire glaciară din partea gazdelor. A procedat statuar. Toţi sunt solitari cu el. Trăieşte şi acum pe spetele părinţilor. Maşina a rămas pe geantă. Toţi au fost derutaţi de diferenţa de fus oral. Livretul operetei a fost acceptat. Ostaşii români şi-au dat oborul pentru ţară. Se mişca foarte abil printre semenii săi. Şi-a făcut prea multe aluzii privind cariera. După incidentul de la raliu, medicii i-au imputat piciorul. Medicul de familie mi-a ascultat inima şi plămânii. Procurorii au întocmit un raport cazual superficial. La citirea contoarului s-a constatat o mare diferenţă de consum. Din coluziunea celor două vehicule au rezultat victime. Piesa muzicală a avut numeroase orori de acompaniament. Aflat în mare dificultate, omul evocă forţa divină. Mingea nu a ajuns nici măcar la file. Viaţa sa profesională a urmat un curs lineal. Are un comportament ordinal. Din cauza ploilor abundente canalizarea refulează în curţile oamenilor. În Japonia te poţi plimba cu o rişcă. În ţara sa regele este suzeran. Pentru odihnă turiştii pot dormi în ruletă. Nu poate scăpa de dependinţa de drogurile uşoare. La bilanţul anuar am constatat că avem beneficii. Cercetând filiera paternă, s-a ajuns la concluzia că cei doi erau fraţi.

Testul 1

1. Identifică seria care conţine numai paronime:
a) *apical, canar, apicol, livret, canal, libret*;
b) *conjectură, emergent, conjunctură, cartelă, parcelă, nacelă*;
c) *caritabil, lăudabil, perisabil, controlabil, portabil, lavabil*;
d) *apicultor, cartograf, apicultură, cartografie, pantof, pantofar.*

2. În care dintre enunţuri au fost folosite corect toate paronimele?
a) *Folosind prea mult **elidarea** în poeziile sale, acestea au devenit **inepte**.*
b) *Folosind prea mult **eludarea** în poeziile sale, acestea au devenit **inepte**.*
c) *Folosind prea mult **elidarea** în poeziile sale, acestea au devenit **inapte**.*
d) *Folosind prea mult **eludarea** în poeziile sale, acestea au devenit **inapte**.*

3. Alegeţi seria care conţine exclusiv combinaţii lexicale corecte cu paronimele *arbitral* şi *arbitrar*.
a) *acţiune arbitrală, tribunal arbitrar, selecţie arbitrală*;
b) *interpretare arbitrală, apreciere arbitrală, decizie arbitrară*;
c) *comisie arbitrală, tribunal arbitral, alegere arbitrară, măsuri arbitrare.*

4. Cuprinde numai paronime seria:
a) *branhie, bronhie, cenzură, cezură*;
b) *aluzie, confuzie, infuzie, perfuzie*;
c) *a ceda, a succeda, a veni, a parveni*;
d) *diferenţă, deferenţă, a stila, a stiliza.*

5. Cuprinde numai paronime seria:
a) *organic, anorganic, ramă, lamă*;
b) *atlaz, atlas, ceaţă, dulceaţă*;
c) *lacună, lagună, corvetă, covertă*;
d) *detraca, enerva, inervaţie, detracta.*

6. Paronimele potrivite în contextele următoare sunt:
a) premii acordate *anual*;
b) Andrei nu a fost *solitar* cu acţiunea propusă de colegii săi.
c) *Anuarul* Universităţii „Al.I. Cuza" din Iaşi a apărut de curând.
d) Din nefericire, ajutoarele trimise sinistraţilor au rămas *solidare.*

7. Sunt corect folosite paronimele din seria:
a) Colegul său era un student *iminent.*

Scanned with OKEN Scanner

b) Pericolul alunecării terenurilor după ploi abundente este *eminent*.
c) S-au descoperit noi regiuni *petrolifere*.
d) Ţiţeiul se transportă în uriaşe tancuri *petroliere*.

8. Sunt corect folosite paronimele din seria :
a) De sărbători, toate întâlnirile *familiale* aduc o mare bucurie.
b) Este foarte necăjită, deoarece s-a *înglobat* în prea mari datorii bancare.
c) Ajungând la rudele sale, a avut parte de o primire *glaciară*.
d) Unele societăţi comerciale acceptă doar plata în *numeral*.

9. Sunt corect explicate paronimele :
a) *caro* = pătrat imprimat pe stofă de altă culoare decât fondul ;
b) *a corobora* = a întări, a confirma ;
c) *cazual* = referitor la cauză ;
d) *literar* = care se produce literă cu literă / cuvânt cu cuvânt ;
e) *pasibil* = care poate sau trebuie să fie supus la... ; susceptibil de...

10. Selectaţi construcţia în care termenii subliniaţi sunt corect folosit :
a) gospodărie cu multe *dependenţe* ;
b) regimul *cazual* al prepoziţiilor „contrar" şi „conform" ;
c) *omisiuni* monetare ;
d) dovezi ale unei vinovăţii *fragrante* ;
e) limba – un mijloc de *comunicaţie* în masă.

Testul 2

1. Sunt corect folosite paronimele din construcţiile :
a) o locuinţă *temporară* ;
b) reuniuni *familiare* ;
c) transformări produse în era *glacială* ;
d) indivizi cu un comportament *ordinar* ;

2. Asocierile corecte sunt în enunţurile :
a) Băncile *au emis* noi certficate de depunere.
b) Gesturile unora dintre tineri sunt *inervante*.
c) Au *înserat* în compunere numeroase citate.
d) Gheorghe Zamfir este un artist *virtuos* al naiului.

3. Sunt corecte asocierile din enunţurile :
a) Atmosfera dintr-o peşteră este *glaciară*.
b) Întotdeauna ştie să-şi *disimuleze* stările afective.
c) Ai *evoluat* corect dificultatea problemei.
d) Pentru a nu greşi în rezolvare, e nevoie de o transcriere *literală* corectă.
e) Şederea noastră la munte este *temporală*.

4. Cuprinde numai paronime seria :
a) *apoziţie*, *opoziţie*, *imputaţie*, *imputare* ;
b) *alienare*, *înstrăinare*, *alienaţie*, *divagaţie* ;
c) *baretă*, *beretă*, *beregată*, *fregată* ;
d) *defula*, *decapa*, *refula*, *decupa* ;
e) *diferend*, *deferent*, *dezinsecţie*, *dezinfecţie* ;

5. Sunt corect explicate paronimele :
a) *eminent* = inevitabil ;
b) *euforie* = stare de bună dispoziţie ;
c) *elida* = a înlătura vocala finală a unui cuvânt înaintea vocalei iniţiale a cuvântului următor ;
d) *insolit* = obraznic ;
e) *destins* = remarcabil.

6. Sunt greşit explicate paronimele :
a) *a inerva* = a-şi pierde calmul ;
b) *imanent* = remarcabil ;
c) *erupe* = a se revărsa (în exterior) ;
d) *gera* = a garanta pentru cineva ;
e) *fascicul* = mănunchi.

7. Selectaţi construcţia în care paronimul este corect folosit :
a) Medicamentul este în ambalajul său *originar*.
b) Faţă de elevi avea o conduită prea *familiară*.

Scanned with OKEN Scanner

c) La *funerarii* au fost prezenţi toţi prietenii defunctului.
d) Doi martori au fost *refuzaţi* de instanţa de judecată.
e) În executarea melodiei au fost semnalate câteva *erori*.

8. Selectaţi enunţurile corecte:
a) O alegere *arbitrară* a decis componenţa echipei.
b) O comisie *arbitrală* a decis victoria echipei gazdă.
c) Înainte de a spune poezia, a făcut un *complement*.
d) După victoria obţinută, a primit numeroase *complimente*.
e) *Alienarea* mintală este o boală foarte gravă.

9. Selectaţi enunţurile greşite:
a) La proces se va judeca, printre altele, şi *alienarea* nejustificată a imobilului.
b) Linia de *comunicaţie* a reţelei Vodafone a fost foarte solicitată.
c) Limba este principalul mijloc de *comunicaţie* între oameni.
d) Căile de *comunicare* rutieră au fost blocate din cauza viscolului.
e) Fără unele *concesii* şi din partea sindicaliştilor, situaţia nu va fi deblocată prea uşor.

10. Selectaţi enunţurile corecte:
a) Toate proiectele s-au desfăşurat după *consultaţia* repetată a partenerilor noştri.
b) Toate *consultaţiile* se fac la policlinică.
c) Contractele de *concesie* au expirat de multă vreme.
d) La orele de *consultaţie* vin toţi cei interesaţi.
e) Toate rudele au fost convocate la un consiliu *familiar*.

Testul 3

1. Sunt corect folosite cuvintele subliniate în construcţiile:
a) afacere *lucrativă*;
b) atitudine *consiliantă* (împăciuitoare);
c) *elidarea* adevărului în faţa instanţei;
d) rană *infestată* din cauza neglijenţei;
e) atitudine *deferentă* faţă de parteneri.

2. Asocierile corecte sunt în enunţurile:
a) un *rondou* cu petunii multicolore;
b) instalaţii *friable*;
c) imagini *decapate* din reviste;
d) fibre nervoase *eferente*;
e) într-o *conjectură* nepotrivită.

3. Sunt corecte asocierile din enunţurile:
a) *sudura* inciziei;
b) tratamentul *vindicativ* al rujeolei;
c) *siestă* bine-venită după o masă copioasă;
d) utilaje *petroliere*;
e) beznă *nupţială*.

4. Cuprinde numai paronime seria:
a) *extrinsec, intrinsec, extravertit, introvertit*;
b) *lapidar, succint, a enerva, a inerva*;
c) *orgie, urgie, patentat, potentat*;
d) *obol, obor, tapiserie, tapiţerie*;
e) *a reflua, a refula, decizie, indecizie*.

5. Sunt corect explicate paronimele:
a) *fiabil* = (despre instalaţii, componente etc.) sigur în exploatare;
b) *tapiserie* = meseria tapiţerului;
c) *şasiu* = care se uită cruciş;
d) *vârtute* = tărie, vigoare, vlagă;
e) *reflexie* = cugetare.

6. Sunt greşit explicate paronimele:
a) *a preleva* = a domina;
b) *a refula* = a înăbuşi; a deplasa;
c) *stampă* = ţesătură;
d) *pasabil* = satisfăcător, admisibil, acceptabil;
e) *modistă* = femeie care confecţionează pălării.

7. Selectaţi construcţia în care paronimul este corect folosit:
a) evoluţie *liniară*;
b) un *fascicul* din lucrare apărut în revistă;
c) al doilea *stagiu* de dezvoltare;

Scanned with OKEN Scanner

d) o porţiune *prelevată* din ficat;
e) *excerptarea* unora de la efectuarea pedepsei.

8. Sunt corect folosite cuvintele subliniate în enunţurile:
a) Pentru evaluarea tezelor, s-au organizat trei centre de *corectură*.
b) Am primit toate *corecturile* de la editură în vederea publicării articolului.
c) Înaintea publicării, am făcut mai multe *corecţii* în articol.
d) Am primit o *invitare* pentru spectacolul de Crăciun.
e) *Invitarea* tuturor participanţilor la simpozion trebuie să se facă din timp.

9. Selectaţi enunţurile în care cuvintele subliniate sunt greşit folosite:
a) O puternică *manifestare* a solidarităţii umane s-a resimţit în urma inundaţiilor.
b) Discursurile au fost urmate foarte repede de *manifestaţii* sincere de bucurie.
c) *Manifestaţiile* sindicaliştilor au degenerat în fapte de violenţă.
d) Întâmplarea a avut o *finalitate* dramatică.
e) *Finalitatea* cărţii este aceea de a spori interesul oamenilor pentru o exprimare corectă.

10. Selectaţi enunţurile în care cuvintele subliniate sunt corect folosite:
a) Blocul era *finit* pe exterior, interioarele urmând să fie gata peste o lună
b) Am trăit în preajma unor oameni *simpliști*, prietenoşi şi foarte binevoitori.
c) Plecarea de la cabană a fost *fortuită*: urmau două zile de viscol.
d) Sosirea *fortuită* a rudelor noastre ne-a creat un real moment de bucurie.
e) Sunt împotriva clientelismului politic: o boală *inveterată* a ultimelor decenii.

Testul 4

1. Sunt corect folosite paronimele din construcţiile:
a) personaje care *descing* din nobilii de odinioară.
b) Timpurile *revolute* nu se mai întorc.
c) *Pronosticul* medicilor este uşor rezervat.
d) Pentru educarea copiilor, mama a angajat un nou *preceptor*.
e) Momentele de *solitudine* îmi creează o nebănuită tristeţe.

2. Asocierile corecte ale termenilor subliniaţi sunt în enunţurile:
a) *Recuzitele* spectacolelor au fost bine utilizate.
b) La *menaj* am văzut dresuri de lei şi de tigri.
c) Este mereu *insidios* pe succesele celor din jur.
d) Tanti Miţa a înfipt biletul în panglica *beretei* de marinar.
e) L-am rugat să manifeste mai multă *pasienţă* cu elevii săi.

3. Sunt corecte asocierile termenilor subliniaţi în enunţurile:
a) *Descingerea* mascaţilor s-a făcut la orele dimineţii.
b) Este foarte *agil*: se pricepe la multe lucruri.
c) Tabloul a fost *adjudecat* la un preţ foarte mare.
d) Împotriva convingerilor sale, a fost nevoit *să abjure*, pentru a scăpa de tortură.
e) Vulcanul Etna *irupe* cu o forţă nemaipomenită.

4. Cuprinde numai paronime seria:
a) *constituent*, *constituant*, *consort*, *consorţiu*;
b) *diluviu*, *deluviu*, *colabora*, *colaborator*;
c) *cezură*, *cenzură*, *diferit*, *deferit*;
d) *oculist*, *ocultist*, *ordinar*, *ordinal*;
e) *solitar*, *solidar*, *tulei*, *tuleu*.

Scanned with OKEN Scanner

5. Sunt corect explicate cuvintele:
a) *onorariu* = laudă;
b) *solitudine* = cerere;
c) *indemn* = teafăr, fără pierderi;
d) *a corobora* = a confirma;
e) *fiestă* = sărbătoare, festivitate.

6. Sunt greşit explicate paronimele:
a) *insolit* = impertinent, obraznic;
b) *a erupe* = a năvăli (în interior);
c) *fragrant* = urât mirositor;
d) *a revela* = a dezvălui, a destăinui;
e) *patentat* = despot, om influent.

7. Selectaţi enunţurile în care termenii evidenţiaţi sunt greşit folosiţi:
a) Averile celui mai bogat om de pe *mapamond* s-au micşorat vizibil.
b) Parizienii au avut mari necazuri din pricina *emigranţilor* marocani.
c) Nunta s-a desfăşurat într-o *locaţie* de vis.
d) Medicii i-au *proscris* un tratament foarte costisitor.
e) Toate *solicitudinile* greviştilor au fost respinse.

8. Selectaţi enunţurile în care termenii subliniaţi sunt corect folosiţi:
a) Am descoperit ruinele vechilor castele medievale încă *învederate*.
b) Depăşind o coloană oficială, şoferul este *pasabil* de sancţiune.
c) Nu am putut dormi toată noaptea: m-au durut îngrozitor *amigdalitele*.
d) Multe din marile descoperiri au fost făcute *fortuit*.
e) La muzeu erau expuse veşminte domneşti *tapiţate* cu fir de argint.

9. Selectaţi enunţurile în care termenii subliniaţi sunt greşit folosiţi:
a) Dacă *adoptează* această atitudine înseamnă că este vinovat.
b) Referatul *a relevat* importanţa formulării clare a competenţelor specifice.
c) Articolul recent apărut *a revelat* situaţiile dramatice din zonele afectate de seism.
d) Am cumpărat ulei într-o sticlă *de un kilogram*.
e) Comportamentul său *ordinar* mă nemulţumeşte.

10. Selectaţi enunţurile în care termenii subliniaţi sunt greşit folosiţi:
a) Colegii au o mare *afluenţă* asupra lui.
b) Accesul la dosarul personal este posibil numai cu *accepţia* directorului.
c) El este un student *meritoriu*.
d) Toţi au rămas *contrariaţi* de cât de mult ştie copilul despre maşini, deşi are doar 10 ani.
e) Persoanele au observat pe peron un pachet *suspicios* şi au alertat poliţia.

2.2. Pleonasmele

Pleonasmul este o îmbinare de cuvinte al căror sens se suprapune parţial (*coboară jos*) sau total (*stimă şi respect*; *firesc şi normal*). Cel de-al doilea termen se include semantic în conţinutul primului termen. El reprezintă o greşeală de exprimare care poate fi evitată prin simpla eliminare a termenului de prisos. În limba română există o serie de expresii pleonastice în esenţa lor, dar nepercepute drept greşeli de exprimare. Originea lor se află, de regulă, în textele folclorice, în limbajul popular: *babă bătrână*, *moşneag bătrân*, *fetiţă mică*, *stână de oi*, *albuş de ou*, *gălbenuş de ou* etc. Le putem socoti pleonasme formale sau tolerabile. Pentru detalii, vezi Anexa 4 de la finalul volumului de faţă.

Scanned with OKEN Scanner

2.2.1. Câteva soluţii de evitare a pleonasmelor

- Nu se vor asocia prin coordonare cu conjuncţia „şi" doi termeni sinonimici, de exemplu: *a evidenţia şi a sublinia*; *tenace şi silitor*. Dacă primul termen este un neologism, al doilea poate fi introdus prin adverbul explicativ *adică*: *vigilent, adică atent*.
- Nu se vor plasa cuvintele *mai, mai puţin, cel mai, foarte, extraordinar de, extrem de, nemaipomenit de, grozav de* înainte de adjectivele care nu au grade de comparaţie, şi anume:
  - adjectivele derivate cu prefixele: *arhi- (arhicunoscut), extra- (extrafin), hiper- (hipersensibil), pre- (preafrumoasă), super- (superfin), supra- (supraîncălzit), ultra- (ultraelegant)*;
  - adjectivele care în limba lor de origine (franceză, latină) aveau sens de superlativ: *extrem, maxim, minim, optim, proxim, suprem* etc.;
  - adjectivele care, prin etimologia lor, au forma gradului comparativ: *anterior, exterior, inferior, interior, major, minor, posterior, superior, ulterior* etc.;
  - adjectivele cu sens de superlativ sau care indică însuşiri necomparabile: *cardinal, colosal, etern, excelent, excepţional, fenomenal, formidabil, incipient, infinit, iniţial, mort, oral, total, viu* etc.

- Nu se vor plasa adjectivele *mic, mărunt, mititel* înaintea unor diminutive: *căsuţă, cheiţă, covoraş, frunzuliţă, iepuraş, măsuţă, pătuţ, strugurel, struguraş* etc.
- Nu se plasează expresiile *a putea fi, a fi posibil, a fi cu putinţă* înainte de derivatele verbale cu sufixul *-bil*, sufix care are sensul de posibilitate a unei acţiuni (*care se poate...*): *acceptabil, condamnabil, lăudabil* etc.
- Nu se plasează cuvintele *din nou, iarăşi, iar, încă o dată* pe lângă verbe derivate cu prefixul *re-*, care indică repetarea acţiunii: *realege, revine, recheamă* etc.
- Nu se vor plasa cuvintele *împreună (cu), laolaltă (cu)* pe lângă derivate cu prefixul *con-, com-, co-*, prefix care indică sensul *de împreună (cu)*: *a coabita, a coexista, colaborare* etc.

Limbajul este îmbrăcămintea gândului.

Samuel Johnson

Scanned with OKEN Scanner

Verificaţi-vă cunoştinţele rezolvând[1]!

Exerciţii

1. Identificaţi şi explicaţi construcţiile care conţin pleonasme :
a) *a se întoarce înapoi* ; b) *a merge înapoi* ; c) *codri de brazi* ; d) *codri cu copaci seculari* ; e) *a retroceda înapoi* ; f) *a restitui fără întârziere* ; g) *a aviza favorabil* ; h) *a aproba favorabil* ; i) *a abdica de la tron* ; j) *a urca pe tron*.

2. Rescrieţi următoarele enunţuri eliminând pleonasmele :
a) *I-a oferit un procent de 25% din câştigul obţinut*.
b) *Mănâncă prea multe grăsimi şi de aceea are o hipertensiune mare*.
c) *Nava prezidenţială aterizează pe pământ cu întârziere*.
d) *Am recitit iarăşi vechile poveşti ale copilăriei*.
e) *Am convieţuit împreună cu părinţii vreo patru ani*.
f) *Am convenit de comun acord să revenim în ţară*.
g) *S-ar putea ca, în primăvară, să se organizeze alegeri electorale anticipate*.
h) *La fântâna din poiană drumul se bifurcă în două*.
i) *Drept pentru care am încheiat prezentul proces-verbal*.

3. Identificaţi construcţiile pleonastice din enunţurile de mai jos :
Vechii copişti aveau o caligrafie frumoasă. A făcut prea mult abuz de alcool, iar acum are probleme cu ficatul. Toţi participanţii au apreciat această manifestare comemorativă în memoria marelui romancier epic Liviu Rebreanu. În urma unei puternice hemoragii de sânge, victimele au fost internate într-un spital clinic din Bucureşti. Mijloacele mass-media au prezentat deseori aspecte inedite ale contrabandei ilegale cu ţigări.

4. Explicaţi de ce sunt pleonastice următoarele construcţii :
averse de ploaie, telecomandare de la distanţă, harta mapamondului, intercondiţionare reciprocă, o scurtă alocuţiune, altercaţie verbală, expulzare forţată, abuzuri de notorietate publică, nişte mărturii care arată o vinovăţie indubitabilă, o friptură cu mujdei de usturoi.

5. Explicaţi de ce sunt pleonastice următoarele construcţii :
a se sinucide singur, a-şi face autobiografia proprie, a se ameliora în bine, a-şi aduce aportul, a-şi depila părul, a anexa alăturat, a unelti în ascuns.

6. Subliniaţi pleonasmele din propoziţia :
a) *Avionul a survolat peste Pacific*.
b) *S-a opus vehement împotriva sancţiunii propuse*.
c) *A venit chiar el însuşi la solicitarea directorului şcolii*.
d) *Multe produse ale fabricii noastre se exportă în afara graniţelor ţării*.
e) *Cel mai principal obiectiv al programului nu a fost îndeplinit*.

7. Explicaţi următoarele construcţii pleonastice :
a) *a urma în continuare* ;
b) *o bifurcaţie în două direcţii a drumului* ;
c) *ceremonie solemnă în cinstea eroilor* ;
d) *a revedea din nou* ;
e) *a înfuleca pe nerăsuflate* ;
f) *a împrejmui de jur împrejur*.

8. Corectaţi exprimările pleonastice, eliminând termenii de prisos :
A venit aproximativ cam pe la opt la petrecere. Valoarea dolarului se menţine în continuare ridicată. Sosirea lui

1. Înainte de a rezolva testele de mai jos consultaţi micul glosar de pleonasme de la Anexa 4.

Scanned with OKEN Scanner

Victor a fost o surpriză neaşteptată pentru familia noastră. Filmul a avut un happy-end fericit. Mi-a părut rău de incidentul neplăcut care s-a produs. Şi-a irosit fără rost toţi banii câştigaţi. A fost neplăcut surprins de intemperiile vremii de iarnă. În foaierul teatrului erau mai multe garderobe pentru haine. Făgăduinţa promisă este o obligaţie ce trebuie onorată. Piesele de mobilier trebuie îmbinate împreună de un meşter priceput.

9. Evidenţiaţi elementul din structura primului termen care face inutilă folosirea celui de-al doilea termen:
state cu democraţie populară; retrocedare înapoi; ortografie corectă; o cacofonie urâtă; o caligrafie foarte frumoasă; puternică hemoragie de sânge; a urmat o helioterapie de soare; versuri cu o eufonie care te încântă; aspectul cianotic al buzelor albastre; hipodrom pentru cursele de cai; cosmogonia universului; etnogeneza formării poporului român; hipertensiune arterială mare; alimentarea la o hipotensiune scăzută; are politraumatisme multiple.

10. Evidenţiaţi elementul din structura primului termen care face inutilă folosirea celui de-al doilea termen:
alcoolemie în sânge de 0,6‰; insecticid care omoară toţi dăunătorii; un francofil care iubeşte cultura franceză; un claustrofob care se teme de spaţii restrânse; tainele cosmogenezei naşterii universului; tratamentul epidermei pielii.

11. Propoziţia care nu conţine o structură pleonastică este:
a) *Maşina furată i-a fost retrocedată înapoi.*
b) *Cobori în jos, luceafăr blând, / Alunecând pe-o rază.*
c) *A urcat pe nişte serpentine foarte periculoase.*
d) *Răspunsurile tale nu pot fi admise cu uşurinţă.*
e) *Răspunsurile tale nu pot fi admisibile în faţa comisiei.*

12. Propoziţia care nu conţine o structură pleonastică este:
a) *Au primit o diurnă de 30 lei pentru fiecare zi de deplasare.*
b) *Se crede mai superior decât cei din jurul său.*
c) *Zonele rurale sunt mai defavorizate.*
d) *Acum un an în urmă eram cu prietenii într-o excursie.*
e) *Fratele meu a depus jurământul solemn în luna octombrie.*

13. Seria care nu conţine nicio structură pleonastică este:
a) *sală plină, un scurt rezumat, rochie vişinie;*
b) *oaie merinos, pădure deasă, a ateriza pe pământ;*
c) *viaţă fericită, greşeală enormă, iarnă aspră;*
d) *abundenţă de cereale, hituri de mare succes, legi complet abrogate.*

14. Seria care conţine o singură structură pleonastică este:
a) *foarte amabil, false iluzii despre viaţă, faţă întunecată;*
b) *haină veche, plată întârziată, societate lucrativă;*
c) *apartament întunecos, pod rezistent la orice trafic, mâncare bine gătită;*
d) *muşchi file de porc, monumente funerare, proiecte implementate în practică.*

15. Propoziţia care nu conţine nicio structură pleonastică este:
a) *După 1989, pământurile au fost retrocedate înapoi foştilor proprietari.*
b) *O companie extraordinar de mare a câştigat mereu licitaţiile.*
c) *Coborând în jos la parter, m-am întâlnit cu vecinul de apartament.*

16. Următorul enunţ conţine o structură pleonastică:
a) Viaţa liberă *este un ziar cotidian care conţine rubrici interesante.*

Scanned with OKEN Scanner

b) *Cei trei boieri unelteau în ascuns împotriva lui Lăpuşneanu.*
c) *Bucatele oferite de gazde au fost savurate cu mare plăcere de toţi musafirii.*

17. Seria care conţine numai structuri pleonastice este :
a) *avans anticipat, femeie simplă şi nesofisticată, datorii întârziate* ;
b) *enigme necunoscute, sentimente adânci ale personajelor, loc pentru reculegere şi meditaţie* ;
c) *fraze goale şi fără sens, rezumat scurt, puternice averse de ploaie.*

18. Seria care conţine o structură pleonastică este :
a) *foarte amical, o mimică luminoasă a feţei, zi luminoasă* ;
b) *casă consolidată, relaţii durabile, spaţiu bine organizat* ;
c) *pubele de gunoi, răspunsuri previzibile, stradă aglomerată.*

19. Cuprinde numai pleonasme grupa :
a) *exemplu pilduitor, a reciti clar, state cu democraţie populară* ;
b) *a reveni din nou, a băga de seamă* ;
c) *sutană preoţească, caligrafie frumoasă, deşerturile aride ale Africii.*

20. Cuprinde numai pleonasme verbale seria :
a) *a reveni din nou, a comemora memoria, a-şi aduce aportul* ;
b) *a coborî scările, a urca pe piscurile munţilor, a se perpetua continuu* ;
c) *a decola de la sol, a rambursa cu întârziere, a convieţui laolaltă.*

21. Cuprinde numai pleonasme seria :
a) *a veni iar din nou, a debuta iniţial, cerere aprobată favorabil* ;
b) *scurtă alocuţiune, concluzie favorabilă, cocină de porci* ;
c) *conspiraţie ilegală, o tainică enigmă, cele mai optime condiţii.*

22. Conţine numai pleonasme gramaticale seria :
a) *ca drept, ca să, şi nici* ;
b) *dar însă, drept pentru care, ca drept* ;
c) *pe albele-i sale braţe ; şi-a pierdut tot timpul său preţios.*

23. Cuprinde numai construcţii pleonastice seria :
a) *monopolul exclusiv al televiziunii, rezolvare directă şi nemijlocită* ;
b) *a se limita numai la aceste sume, discuţie clară şi nepărtinitoare* ;
c) *o conducere managerială defectuoasă, ştire senzaţională.*

24. Seria care cuprinde numai pleonasme este :
a) *exprimare scurtă şi concisă, trecere în revistă, punere în scenă, debutul iniţial* ;
b) *summitul la cel mai înalt nivel al ţărilor europene, anexarea alăturată a documentelor* ;
c) *sursă originară incertă, a asigura protecţie, limonadă de lămâie* ;
d) *a avansa înainte, vizitarea doar numai a două muzee, prognoza săptămânii.*

25. Sunt pleonastice toate construcţiile din grupa :
a) *abuz de prea multă cafea, chiar autorul însuşi, însăşi propria lui afirmaţie* ;
b) *abuz de încredere, abuz de forţă, abuz de putere, tentativă de încercare* ;
c) *declanşarea începerii urmăririi penale, protagonistul principal al operei, festivitate de gală* ;
d) *stafful din jurul preşedintelui, prezenţa unor VIP-uri de primă mărime, aprecieri pozitive* ;
e) *comasarea laolaltă a unor şcoli, nişte anonimi necunoscuţi, o pereche de doi tuneri.*

Adevărata dragoste de patrie este de neconceput fără dragostea pentru limba ei.

Konstantin Paustovsky

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

Capitolul 3

Morfosintaxa

3.1. Flexiunea nominală

3.1.1. Scrierea substantivelor şi adjectivelor articulate şi nearticulate

3.1.1.1. La singular

Scrierea articolului hotărât *-l* la forma de nominativ-acuzativ a substantivelor şi adjectivelor masculine/neutre este obligatorie în toate cazurile ce reclamă forma articulată: *bradul*, *codrul*, *simplul*, *viteazul* etc. Articolul *-l* poate apărea şi la sfârşitul numeralelor şi pronumelor cu formă articulată, ca şi al cuvintelor asimilate cu acestea (prepoziţii provenite din adverbe), deşi *nu se pronunţă* decât în stilul solemn şi într-un tempo lent:

- numerale: *primul* (om), *întâiul* (succes);
- pronume: *altul*, *dânsul*, *niciunul*, *vreunul*;
- prepoziţii: *dinăuntrul*, *dindărătul*, *împrejurul*, *înăuntrul*, *îndărătul*, *dindărătul*.

Forma „articulată" deosebeşte aceste prepoziţii de adverbele din care provin: *dinăuntru*, *dindărăt*, *împrejur*, *înăuntru*, *îndărăt*, *dindărăt*.

Articolul *-l* se scrie alipit direct, fără cratimă, de cuvântul articulat, formând cu acesta o unitate fonetică/grafică. De la această regulă fac excepţie unele categorii de cuvinte, la care el poate apărea separat prin cratimă, dar împreună cu vocala de legătură *-u*[1].

În condiţiile în care articolul *-l* nu se pronunţă sau se pronunţă foarte slab, insuficient de distinct – lucru care se întâmplă frecvent în limbajul cotidian –, funcţia lui este preluată de vocala precedentă *-u*; prin aceasta, opoziţia de articulare continuă să fie exprimată în pronunţare şi în scris: *pom/pomu(l)*, *bun/bunu(l)*, *prim/primu(l)*, *tei/teiu(l)*, *întîi/întâiu(l)*.

Pentru scrierea substantivelor proprii cu/fără *-l* după *u*, facem următoarele precizări: se scriu fără *-l* **prenumele** (*Alecu*, *Nelu*, *Ovidiu* etc.), numele de **familie** (*Corbu*, *Ionescu*, *Mândru*, *Negru*, *Popescu*, *Vasiliu* etc.), **zoonimele**, având tratamentul prenumelor (*Lupu*, *Roibu*, *Suru*); poreclele şi supranumele, precum şi

1. Vezi *supra* p. 48.

astronimele se scriu cu *-l*, având tratamentul substantivelor comune: *Mihai Bravul*, *Mihai Viteazul*, *Petru Şchiopul*, *Berbecul*, *Carul-Mare* etc.

În privinţa numelor de localităţi, pe cale administrativă[1] s-a impus scrierea fără *-l* nu numai la nume fixate mai de mult astfel (*Giurgiu*, *Runcu*, *Ţepu*), ci şi la alte nume simple (de exemplu, *Izvoru*, *Măru*, *Cireşu*) şi mai ales compuse (de exemplu, *Crăciunelu de Sus* ş.a.).

Substantivele şi adjectivele feminine cu *tema în j*, *ş* se scriu şi se rostesc cu *ă* la nominativ-acuzativ singular nearticulat: *birjă*, *cârjă*, *coajă*, *forjă*, *grijă*, *mreajă*, *plajă*, *schijă*, *strajă*, *şarjă*; *băştinaşă*, *brânduşă*, *broşă*, *creşă*, *drăgălaşă*, *fişă*, *fruntaşă*, *golaşă*, *gingaşă*[2]. Substantivele (adjectivele) de tipul celor de mai sus au formele articulate în *-a*: *cârja*, *uşa*, *uriaşa* etc. Substantivele (adjectivele) terminate în *consoană* + *e* au forma articulată în *-ea*: *bătrâneţea*, *marginea*, *mătasea*, *supleţea*, *tusea* etc.

La substantivele feminine de tipul *basma*, *cazma*, *macara*, *musaca*, *telemea* etc. şi substantivul *zi*, articolul hotărât *-a* se ataşează prin intermediul vocalei *u*: *basmaua*, *cazmaua*, *macaraua*, *musacaua*, *telemeaua*, *ziua* etc.

Formele articulate ale substantivelor (adjectivelor) feminine de tipul *i-e* (*agenţie*, *aurie*, *roşie*, *vitejie* etc.) pentru nominativ-acuzativ singular se obţin prin înlocuirea terminaţiei *-e* cu articolul *-a*: *agenţia*, *auria*, *roşia*, *vitejia* ş.a.

3.1.1.2. La plural

Substantivele şi adjectivele masculine nearticulate au pluralul terminat în *-i*: *pomi*, *codri*, *mari*. Când au şi rădăcina terminată în *-i* (*fiu*, *macaragiu*, *scatiu*, *vizitiu*, dar şi *copil*, precum şi adjectivul *roşu*), semnul pluralului (desinenţa) se adaugă la acesta, scriindu-se cu doi de *i*: *fii*, *scatii*, *vizitii*, *copii*, *roşii* etc. La nominativ-acuzativ plural, ele primesc articolul *-i*, scriindu-se cu doi/trei de *i*: *pomii*, *codrii*, *marii*, *fiii*, *scatiii*, *copiii*, *roşiii*. Cele mai multe, odată cu articolul *-i*, capătă o silabă în plus. Numai substantivele şi adjectivele cu rădăcina terminată în *r* şi *l* precedate de o consoană nu-şi sporesc numărul de silabe la forma articulată. Să se compare:

co-dru/co-dri/co-drii; *a-cru/a-cri/a-crii* etc.

Cuvintele *aceşti*, *doi*, *mulţi* cer la dreapta lor pluralul nearticulat al substantivelor masculine, în timp ce cuvintele *amândoi*, *toţi* însoţesc formele articulate ale acestora. Să se compare: *aceşti/doi/mulţi copaci*, *fii*; *amândoi/toţi copacii*, *fiii*.

Substantivele (adjectivele) feminine terminate în *i-e* fac pluralul în *-ii*: *familie/familii*, *cenuşie/cenuşii*. Forma aceasta este omonimă cu cea de genitiv-dativ singular: *multe familii*, ca şi *unei familii*.

Substantivele neutre terminate în *-iu*, cu *-i* semivocalic, fac pluralul nearticulat în *-ii*: *fotoliu/fotolii*, *salariu/salarii*.

---

1. Vezi Eliza Ghinea, Dan Ghinea, *Localităţile din România. Dicţionar*, Editura Enciclopedică, Bucureşti, 2000.
2. Vezi p. 13.

Scanned with OKEN Scanner

Substantivele (adjectivele) feminine formează genitiv-dativul singular articulat hotărât de la genitiv-dativul nearticulat (omonim cu pluralul nearticulat): *(unei) mese* + *-i* (articol) = *mesei*; *(unei) căni* + *-i* (articol) = *căni*; *(unei) mari* (şcoli) + *-i* (articol) = *marii* (şcoli).

Substantivele (adjectivele) feminine de tipul *i-e* (*albie, atenţie, comisie, aurie, grijulie, sidefie* etc.) formează genitiv-dativul singular articulat hotărât adăugând articolul *-i* la forma de nominativ-acuzativ singular (*albiei, atenţiei, comisiei, auriei, grijuliei, sidefiei* etc.).

*

* *

Referitor la flexiunea substantivelor şi a adjectivelor, remarcăm unele modificări aduse de *DOOM 2* faţă de *DOOM 1*[1].

Se acceptă forme de plural considerate până acum incorecte, dar folosite frecvent de majoritatea vorbitorilor: *căpşuni/căpşune, cireşe/cireşi, coperţi/coperte, niveluri/nivele*. Unele forme de plural au fost modificate. Au apărut forme precum: *aragaze, arende, betoane, boiele, conservanţi, feşe, genocide, gradene, şampoane, jobene, lipoame, pandişpane, recensământe, remarci, tighele* în locul formelor: *aragazuri, arenzi, betonuri, boieli, conservante, feşi, genociduri, gradenuri, jobenuri, lipomuri, pandişpanuri, recensământuri, remarce*. Unele noi forme de plural se explică prin dorinţa de sistematizare (pluralul *seminare*, pentru că forma *seminarii* trimite la un singular care nu se mai foloseşte astăzi, *seminariu*) sau sunt efectul analogiei (*croasant/croasanţi*, prin analogie cu *versant/versanţi*). Substantivele *corabie, ţărancă* şi *ţigancă* au o singură formă de genitiv-dativ articulat: *corăbiei, ţărăncii, ţigăncii*, nu şi *corabiei, ţărancei, ţigancei* ca în *DOOM 1*. Noul DOOM consemnează, de asemenea, forme şi sensuri noi: *vise* (imagini în somn), dar şi *visuri* (idealuri, aspiraţii); *emisie* (emitere), dar şi *emisiune* (program de radio sau TV), *pate* (de ficat), dar şi *pateu* (produs de patiserie), *posesie* (deţinere), dar şi *posesiune* (teritoriu).

Rămân în *DOOM 2* adjectivele invariabile menţionate în *DOOM 1*. Sunt consemnate însă şi alte adjective invariabile: *alto* (saxofon ~), *ciclamen, disco* (muzică ~), *nonprofit* (organizaţie ~), *retro* (muzică ~), *super* (spectacol ~).

1. Semnalate de Monica Huţanu, „Dicţionarul ortografic, ortoepic şi morfologic al limbii române, ediţia a II-a revăzută şi adăugită", în *L.L.R.*, nr. 3, 2005; Gh.N. Vasilache, „Unele modificări aduse de noul DOOM", în *L.L.R.*, nr. 4, 2005; Marina Rădulescu Sala, „DOOM 2 – între tradiţie şi inovaţie (în problema variantelor)", în *L.L.R.*, nr. 2, 2006; Melu State, *Limba română în comunicare. Repere teoretice şi exerciţii*, Editura Şcoala Gălăţeană, 2007, pp. 11-20.

Scanned with OKEN Scanner

3.1.2. Întrebări, răspunsuri, comentarii[1]

Doamnă ***avocat*** *Popescu / Doamnă* ***inspector general*** *Popescu ?* **sau**
Doamnă ***avocată*** *Popescu / Doamnă* ***inspectoare generală*** *Popescu ?*

Deşi limba română are un sistem bogat de sufixe moţionale pentru a denumi ocupaţii exercitate de persoane de genul feminin, în ultima vreme asistăm, din cauze multiple, la o reacţie de respingere a variantelor feminine, când este vorba de profesii, titluri, funcţii, care se manifestă diferenţiat, în strânsă legătură cu mediul profesional, nivelul sociocultural, contextul lingvistic. Variantele feminine circulă tot mai puţin, pe măsură ce ne depărtăm de baza piramidei sociale sau profesionale. Astfel putem zice *Adriana este profesoară la un liceu din oraş*, dar *Adriana este profesor la Universitatea „Al.I. Cuza" din Iaşi*. Ea poate fi *directoarea* sau *secretara* unei şcoli generale, dar în cadrul M.E.C.T. va fi *director* sau *secretar* de stat, după cum, vorbind despre o profesie, putem spune că *Ana este doctoriţă*, dar pentru a indica titlul sau în adresarea directă vom folosi exprimarea *Doamnă doctor* sau *Cristina este doctor în ştiinţe medicale*. Varianta cu masculinul este mai modernă, mai elevată, trădează un rafinament motivaţional (lingvistic, psihologic) specific unui mediu sociocultural.

domnii Morariu şi Pădurariu ? **sau** *domnii Morariu şi Pădurariu ?*

Există în limba română actuală un număr mare de nume de familie provenite de la substantive comune derivate cu sufixul *-ar*, care indică anumite ocupaţii. Acestea pot să apară cu formă nearticulată (*Morar*, *Butnar*, *Cojocar*) sau, cele mai numeroase, cu formă articulată, dar cu funcţia articolului preluată de vocala *u* : *Cojocaru*, *Ciobotaru*, *Dogaru*, *Fieraru*, *Lemnaru*, *Moraru*, *Olaru*, *Păcuraru*, *Păduraru*, *Pescaru*, *Rotaru*, *Sticlaru*, *Văcaru* etc. Unele dintre apelativele care stau la baza numelor de familie actuale sunt moştenite direct din latină în această formă : lat. *molarius* > *morariu*, lat. *olarius* > *olariu* etc. Moştenite sau derivate ulterior, cuvintele din lista de mai sus se terminau în româna veche în *-iu* monosilabic. Accentul nu cădea pe diftongul *-iu*, ci pe vocala *a* din silaba anterioară : *morariu*, *olariu*, *pescariu*, *văcariu*.

Astfel de forme cu accentul pe *a* se mai păstrează în Transilvania sau în Moldova, cărora le este caracteristică rostirea moale a consoanelor finale. Sub influenţa exercitată de numele greceşti terminate în *-iu*, în care *i* este accentuat (*Atanasiu*,

1. Comentariile valorifică selectiv informaţiile cuprinse în : *Gramatica limbii române*, I-II, Editura Academiei, 1966 ; Mioara Avram, *Gramatica azi*, Editura Humanitas, 2001 ; G. Gruiţă, *Gramatică normativă : 77 de întrebări, 77 de răspunsuri*, Editura Polirom, 1999 ; Al. Graur, *Puţină gramatică*, Editura Academiei, Bucureşti, 1997 ; *Limbă română contemporană : Fonetica. Fonologia. Morfologia*, E.D.P., Bucureşti, 1985.

Scanned with OKEN Scanner

Eftimiu, *Gheorghiu*, *Vasiliu*), sau de cele turceşti, de felul *Beşliu*, *Deşliu*, *Cazacliu*, au început să apară nume de familie în *-iu*, fără ca rădăcina să fi avut un *i* final: *Antoniu*, *Constantiniu*, *Costiniu*, *Manoliu*.

Consecinţa acestei influenţe este faptul că vorbitorii (mai ales cei din sudul ţării) au deplasat accentul pe ultima silabă şi la cuvinte vechi româneşti, ajungându-se, astfel, la forme ca: *Morariu*, *Olariu*, *Rotariu* cu *i-u* în hiat. Trebuie luat în considerare şi faptul că vorbitorii din zona sudică a ţării au simţit formele în *-ariu* ca regionale şi, încercând să le evite, au schimbat accentul pe *i*. Mai putem adăuga şi faptul că purtătorii acestor nume de familie au acceptat fără rezerve aceste forme, iar alţii chiar au provocat această modificare. Nu putem neglija şi *contribuţia* presei sportive vorbite sau a emisiunilor muzicale care se întrec în crearea acestei *mode*.

Am străbătut cinci ***tunele*** *?* **sau** *Am străbătut cinci* ***tuneluri*** *?*

Pentru marcarea pluralului, substantivele neutre folosesc două desinenţe principale (*-e*/*-uri*), între care se manifestă o concurenţă permanentă care provoacă nesiguranţă în exprimarea vorbitorilor.

Consultând *DOOM 2*, se pot constata următoarele situaţii:

a) Desinenţa *-uri* este cea corectă la substantive de felul: *aerodromuri*, *cabluri*, *chibrituri* (nu chibrite), *creneluri* (nu crenele), *defileuri* (nu defilee), *dueluri*, *hoteluri*, *moteluri*, *pasteluri*, *profiluri* (nu profile), *rondeluri* (poezie) (nu rondele) etc.

b) Substantive la care numai desinenţa *-e* este cea recomandată: *burghie*, *călcâie*, *cucuie*, *ghişee*, *inele*, *licee*, *muzee*, *planşee*, *relee*, *sicrie* etc.

c) Sunt admise ambele forme de plural, una fiind totuşi prioritară (situată pe locul întâi în *DOOM 2*) la substantive precum: *debuşee*/*debuşeuri*, *chipie*/*chipiuri*, *cerdace*/*cerdacuri*, *ceremoniale*/*cermonialuri*, *crucifixe*/*crucifixuri*, *esofage*/*esofaguri*, *jersee*/*jerseuri*, *madrigale*/*madrigaluri*, ***tunele***/***tuneluri***; *hamacuri*/*hamace*, *niveluri*/*nivele* (înălţimi, trepte, stadii) etc.

Cele două desinenţe *(-e*/*-uri)* pot marca, în unele situaţii, o diferenţă semantică evidentă între omonime parţiale, situaţie în care fiecare formă este corectă numai când este folosită cu sensul cerut de context:

raporturi (= relaţii), *rapoarte* (= documente; cât între două mărimi); *resorturi* (= arce), *resoarte* (= sectoare); *vise* (= imagini în timpul somnului), *visuri* (= aspiraţii, iluzii, idei, planuri) ş.a.

itinerarele *pline de farmec ale Bucegilor ?* **sau** ***itinerariile*** *pline de farmec ale Bucegilor ?*
roşii cultivate în ***solare*** *?* **sau** *roşii cultivate în* ***solarii*** *?*
mai multe ***seminare*** *academice ?* **sau** *mai multe* ***seminarii*** *academice ?*

Scanned with OKEN Scanner

Substantivele similare celor din construcţiile date sunt neologisme de genul neutru care, raportate la normele limbii literare, se încadrează în două tipuri flexionare.

a) Au pluralul în *-ii* neutrele care la singular se termină în *-iu*: *adagiu – adagii*, *acvariu – acvarii*, *ambulatoriu – ambulatorii*, *amfibiu – amfibii*, *armistiţiu – armistiţii*, *artificiu – artificii*, *auditoriu* (sală, public) – *auditorii*, *echinocţiu – echinocţii*, *frontispiciu – frontispicii*, *marsupiu – marsupii*, *miceliu – micelii*, *purgatoriu – purgatorii*, *sanatoriu – sanatorii*, *serviciu – servicii etc.* Formele de singular *salar*, *servici*, *sanator*, *purgator* nu sunt acceptate de exprimarea literară.

b) Primesc desinenţa *-e* la plural substantivele neutre terminate la singular în consoană, cum ar fi:
laborator – laboratoare; *itinerar – **itinerare***; *solar – **solare***; *sanctuar – sanctuare*; *seminar – **seminare*** etc.

De remarcat că forma de singular *solariu* cu pluralul *solarii* este acceptată de *DOOM 2*, dar cu semnificaţia „spaţiu pentru băi de soare", nu cu sensul „spaţiu destinat cultivării roşiilor".

*Cumpăr **robinete** pentru baie ?* **sau** *Cumpăr **robineţi** pentru baie ?*
*Am descărcat cinci **vagoneţi** ?* **sau** *Am descărcat cinci **vagonete** ?*
***ingrediente** folosite în alimente ?* **sau** ***ingredienţi** folosiţi în alimente ?*

În ultimele decenii au intrat în lexicul românesc numeroşi termeni tehnici. Încercând să se adapteze sistemului morfologic românesc, aceste neologisme au oscilat, cel puţin o vreme, între masculin şi neutru. Formele de masculin au fost „susţinute" mai ales de specialiştii în domeniile tehnice: *acumulatori*, *adaptori*, *amortizori*, *comutatori*, *conductori*, *robineţi*, *vagoneţi* etc. Pătrunderea treptată a acestor termeni în limbajul comun a schimbat în mod evident raportul în favoarea neutrului. Având în vedere uzul general, *DOOM 2* consideră corecte numai formele de genul neutru: *adaptoare*, *amortizoare*, *amplificatoare*, *comutatoare*, *condensatoare*, *condensoare*, ***ingrediente***, *suporturi*, ***vagonete*** etc. Pot fi folosite în variaţie liberă atât formele de masculin, cât şi cele de genul neutru: *acumulatori/acumulatoare*, *elemenţi* (de calorifer) / *elemente* (fenomene, componente), *izolatori* (persoane) / *izolatoare* (piese), *nuclei/nuclee*, ***robineţi/robinete***, *torenţi/torente*, *tranzistori* (termen strict tehnic) / *tranzistoare* (aparatele construite cu asemenea dispozitive).

*Două noi **măturătoare** au fost angajate ?* **sau** *Două noi **măturători** au fost angajate ?*
*Au fost aduse două **măturătoare** mecanice ?* **sau** *Au fost aduse două **măturători** mecanice ?*

Între numeroasele substantive feminine susceptibile de a forma pluralul şi genitiv-dativul singular fie în *-e*, fie în *-i*, substantivele derivate cu sufixul *-toare* constituie o categorie aparte, întrucât flexiunea lor este legată de criterii semantice: *călătoare*, *dansatoare*, *măturătoare*, *mulgătoare*, *trăgătoare* etc.

Dintre acestea, o categorie foarte bogată este reprezentată de substantivele (care denumesc persoane) terminate în *-toare*, omonime cu cele care denumesc

Scanned with OKEN Scanner

instrumente. Au pluralul egal cu singularul, în *-toare*, substantivele referitoare la persoane (feminine) care execută acţiunea respectivă. Se spune corect: *două apărătoare ale dreptului omului, o echipă de măturătoare nou angajate*, dar au pluralul în *-tori* cele care denumesc obiectul, instrumentul, maşina cu care se face această operaţie.

Tabla ***învelitoarei*** *a fost greşit montată ? În avion se auzeau clinchetele* ***închizătoarelor*** *?*

Substantivele *învelitoare, secerătoare, trecătoare, mulgătoare*, care, evident, nu se referă la persoane fac pluralul în *-tori*, iar genitiv-dativul singular articulat hotărât în *-torii*: ***tabla învelitorii, clinchetele închizătorii*** (la plural ***clinchetele închizătorilor***), *motorul secerătorii, priveliştea trecătorii* etc.

Am apreciat prestaţia ***crainicii*** *TV ? Din cauza* ***dezordinei*** *au avut toţi de suferit ?*

În privinţa genitiv-dativului singular al substantivelor şi adjectivelor feminine, regula generală presupune adăugarea articolului hotărât *-i* la formele nearticulate (care pot fi terminate în *-e* sau în *-i*). Deşi regula e simplă, ea este deseori încălcată, producându-se numeroase greşeli. Întâlnim forme articulate în *-ii* (în loc de *-ei*) la substantive şi adjective care la genitiv-dativ singular nearticulat au desinenţa *-e*: (rochia) *fetii*, (absenţa) *literii*, (aşteptarea) *ultimii* (zile), (din pricina) *veşnicii* (tăceri), (vocea) *crainicii*, în loc de *fetei, literei, ultimei, veşnicei*, ***crainicei***. Greşelile de tipul opus se referă la formele articulate în *-ei* (în loc de *-ii*) la substantivele şi adjectivele a căror formă nearticulată se termină în *-i*: *grijei, ordinei*, ***dezordinei***, *liniştei*, în loc de *grijii, dezordinii, liniştii*.

a) ***Bucureşti*** *este un oraş în plină transformare ?* **sau**
b) ***Bucureştiul*** *este un oraş în plină transformare ?*

Toponimele cu forma-tip nearticulată se folosesc în propoziţii în formă articulată în toate funcţiile sintactice (cu excepţia unor apoziţii) în care apar fără prepoziţii din categoria celor construite cu acuzativul. Varianta corectă: **b**.

Amintirile ***lui bunicu-meu*** *m-au emoţionat profund ?* **sau**
Amintirile ***bunicului meu*** *m-au emoţionat profund ?*

Formaţiile cu structura substantiv denumind persoane (grade de rudenie sau relaţii sociale) + adjectiv posesiv: *bunicu-meu, bunică-mea, nevastă-mea, soră-mea* au genitiv-dativul la masculin cu articolul proclitic *lui*: *lui bunicu-meu*, iar la feminin *bunică-mii, nevesti-mii, soră-mii*.

a) *locuitorii din* ***Crăcinelul de Sus şi Sighetul*** *Marmaţiei ?* **sau**
b) *locuitorii din* ***Crăcinelu de Sus şi Sighetu*** *Marmaţiei ?*

O problemă de cultivare a limbii se referă la scrierea articolului hotărât *-l* la toponimele cu formă de masculin/neutru singular, pentru care, pe cale administrativă, s-a generalizat scrierea fără *-l* nu numai la toponime fixate astfel mai demult (*Giurgiu*,

Scanned with OKEN Scanner

Runcu etc.), ci şi la compuse precum *Malu cu Flori*, *Prundu Bârgăului*[1] etc. Noul *DOOM* acceptă o astfel de grafie menţionând la numele proprii **geografice** sau **administrativ-teritoriale** compuse din **substantiv** + **prepoziţie** + **substantiv** sau **adverb** toponimul Vinţu de Jos (p. LXXV). Varianta corectă: **b**. Dacă pentru toponimele simple se poate accepta această soluţie unificatoare, nu este deloc indicat să se adopte scrierea fără articolul *-l* şi în situaţiile în care apare un determinant. Corect trebuie să se scrie *Sighetul Marmaţiei*, *Vânjul Mare*, *Şimleul Silvaniei*, *Zaul de Câmpie*, *Malul Alb*, *Târgul Frumos*, *Târgul Secuiesc*[2] etc.

a) ***Elevii, studenţii şi profesorii** au participat la manifestaţiile de stradă ?*
b) ***Elevii, studenţi şi profesori** au participat la manifestaţiile de stradă ?*

Într-un enunţ în care este un subiect multiplu, substantivele care îl alcătuiesc sunt fie articulate, fie nearticulate, după împrejurare, dar în niciun caz nu vor fi întrebuinţate unul articulat, iar altul nearticulat. Varianta corectă este **a**.

a) *cărţi din domeniul **matematicii şi literaturii** ?*
b) *cărţi din domeniul **matematicii şi al literaturii** ?*
c) *Luptăm împotriva **minciunii, neînţelegerii şi discordiei** ?*
d) *Luptăm împotriva **minciunii, a neînţelegerii şi a discordiei** ?*

Când se coordonează mai multe genitive cu sau fără prepoziţie, articolul genitival se va pune înaintea fiecărui termen începând cu al doilea: *autorul romanului şi **al** scenariului*; *împotriva crizei şi **a** consecinţelor ei*. Variantele corecte sunt **b** şi **d**.

a) *recensământul populaţiei şi **al** animalelor ?* **sau** *recensământul populaţiei şi animalelor ?*
b) *autorul romanului şi **al** scenariului ?* **sau** *autorul romanului şi scenariului ?*
c) *împotriva prafului şi **a** ţânţarilor ? **sau** împotriva prafului şi ţânţarilor ?*

(vezi răspunsul anterior)

Stabiliţi varianta corectă:

a) *Datorită acestor eforturi şi condiţiilor create... ?*
b) *Am reuşit mulţumită ţie şi a prietenilor tăi ?*
c) *Conform înţelegerii şi propunerii primite... ?*

Din teama unor vorbitori de a nu greşi omiţând articolul genitival, se produce apariţia lui **incorectă** în construcţii cu două dative coordonate dependente de prepoziţiile *datorită*, *graţie*, *mulţumită*. Variantele corecte sunt **a** şi **c**.

a) *predarea limbii şi literaturii franceze; Ministerul Educaţiei şi Învăţământului ?* **sau**
b) *predarea limbii şi **a** literaturii franceze; Ministerul Educaţiei şi **al** Învăţământului ?*

1. Vezi nota 1, p. 78.
2. Opinie diferită exprimată de Mioara Avram (*Gramatica pentru toţi*, p. 72) care apreciază că „nu este deloc indicat să se adopte scrierea fără *-l* în situaţiile în care apare un determinant".

Scanned with OKEN Scanner

Fac excepţie, în sensul că articolul genitival nu este necesar, situaţiile în care genitivele formează o unitate, substantivele respective exprimând noţiuni strâns legate între ele : varianta **a**.

a) *capitolele **ale** acestei cărţi ?* **sau** b) *capitolele acestei cărţi ?*

Prezenţa articolului genitival este nejustificată după un substantiv determinat care e articulat enclitic. Forma corectă este cea din varianta a doua. De asemenea, este nejustificată omiterea lui în situaţia în care între substantivul articulat hotărât şi atributul lui în genitiv sau adjectiv posesiv se intercalează o construcţie pusă între paranteze, între linii de pauză sau între virgule : *odată cu sosirea, de exemplu, delegaţiilor străine* sau *cu ajutorul – surprinzător, în condiţiile protestelor – guvernului...*

*centru de difuzare **al** presei ?* **sau** *centru de difuzare **a** presei ?*

Substantivul *presei* însoţit de articol genitival este precedat de două substantive, cel de-al doilea fiind atributul prepoziţional al celui dintâi. Regentul real al atributului în genitiv este al doilea substantiv, iar articolul genitival se va acorda cu acesta. Aşadar, corectă este varianta a doua : *centru de difuzare **a** presei*.

*permisul de conducere **a** tatei ?* **sau** *permisul de conducere **al** tatei ?*

În cazul de faţă, articolul genitival se acordă, în mod obligatoriu, cu substantivul de pe poziţia întâi, regentul real al atributului în genitiv (*permisul tatei*, nu *conducerea tatei*).

*modul de înţelegere **a** părinţilor ?* **sau** *modul de înţelegere **al** părinţilor ?*

Sunt posibile ambele forme, întrucât regentul atributului *al părinţilor* poate fi reprezentat atât de substantivul imediat precedent (prima variantă), cât şi la primul din grup (a doua variantă), cu o diferenţă semantică lesne de înţeles : *modul de înţelegere a părinţilor*, în care atributul *părinţilor* reprezintă obiectul *înţelegerii*, dar şi *modul de înţelegere al părinţilor*, în care atributul reprezintă autorul acţiunii.

a) *Directorul şi liderul de sindicat **al** întreprinderii s-au întâlnit cu... ?* **sau**
b) *Directorul şi liderul de sindicat **ai** întreprinderii s-au întâlni cu.... ?*

Când termenul determinat este multiplu, acordul în gen şi număr al articolului genitival care introduce un atribut postpus oscilează între orientarea prin atracţie după ultimul substantiv precedent (varianta **a**) şi orientarea după toţi constituenţii (varianta **b**) ; primul tip de acord este cel tradiţional, celălalt este o inovaţie preferată de stilurile dornice de precizie, ca stilul ştiinţific, cel administrativ.

manifestarea însuşi poetului ? **sau** *manifestarea a însuşi poetului ?*

Forma corectă este *manifestarea a însuşi poetului*. Folosirea adjectivului pronominal de întărire înaintea unui genitiv (neînsoţit de articol genitival) după un

Scanned with OKEN Scanner

substantiv articulat enclitic nu este recomandabilă. Este preferabilă schimbarea topicii prin plasarea adjectivului pronominal de întărire după substantivul determinat: *manifestarea poetului însuşi*.

*centrul de **colectarea** fierului vechi ?* **sau** *centrul de **colectare** a fierului vechi ?*

O greşeală frecvent întâlnită în limbajul mai puţin controlat constă în alipirea articolului genitival de feminin singular (*a*) la finala unui substantiv nearticulat precedent, ceea ce are ca rezultat folosirea unei forme articulate enclitic acolo unde înţelesul reclamă un substantiv nearticulat. Corect se va spune: *centrul de colectare a fierului vechi*; *Muzeul de Istorie a Bucureştiului* (nu *de Istoria...*). Chiar la masculin-neutru singular, unde formele diferă mai mult, se întâlnesc situaţii asemănătoare de înlocuire a articolului genitival de la determinant cu articolul enclitic al cuvântului determinat, rostindu-se greşit: *Ionescu a fost numit directorul liceului* (în loc de *director al liceului*).

*din **punct** de vedere al legii* **sau** *din **punctul** de vedere al legii ?* *din **punct** de vedere legal* **sau** *din **punctul** de vedere legal ?*

În construcţiile cu un adjectiv forma recomandată este *din punct de vedere...*; în construcţiile cu un substantiv în genitiv se va folosi forma *din punctul de vedere*. Aşadar simplificând regula, putem ajunge la următoarea schemă sintactică:

*din **punctul** de vedere* + *al* + **substantive în genitiv**; *din **punct** de vedere* + **adjectiv**.

a) *dintr-**un** început; într-**un** târziu; pentru **un** moment ?* **sau** b) *dintru început; întru târziu; pentru moment ?*

Construcţiile alcătuite din prepoziţiile *dintru*, *întru*, *pentru* + anumite substantive neutre la singular nearticulate cunosc variante cu substantivul articulat nehotărât (*dintr-un început*), dar şi cu substantivul nearticulat (*dintru început*). Preferabile sunt construcţiile fără articol (varianta **b**).

în ochi-mi ? **sau** *în ochii-mi ?*

Substantivul la care se ataşează pronumele personal în dativul posesiv *-mi* este articulat în majoritatea situaţiilor; de aceea substantivele şi adjectivele masculine la plural trebuie scrise cu doi/trei de *i* (*în **ochii-mi***; *fiii-ţi*; *roşiii-ţi obraji*), cu excepţia substantivelor feminine în *-ă* şi *-e*, care pot apărea la singular şi nearticulate: *în casa-ţi* / *în casă-ţi*, preferabile fiind totuşi formele articulate. Unele restricţii formale au în vedere îmbinările în a căror prezenţă nu se percepe uşor în vorbire dativul posesiv. Alături de construcţiile corecte *în ochii-mi* sau *cu propriii-ţi fii* nu se recomandă construcţiile de felul *ochii-i*, nici *propriii-i fii*.

Scanned with OKEN Scanner

3.1.2.1. Construcţii adjectivale şi pronominale

a) *studentă foarte inteligentă şi foarte conştiincioasă ?* **sau**
b) *studentă foarte inteligentă şi conştiincioasă ?*
c) *studentă extrem de inteligentă şi extrem de conştiincioasă... ?* **sau**
d) *studentă extrem de inteligentă şi de conştiincioasă... ?*

În cazul coordonării a două superlative absolute, adverbul *foarte* trebuie repetat pentru claritatea exprimării (*foarte inteligentă şi foarte muncitoare*). Dacă este vorba, într-adevăr, de un superlativ şi un pozitiv, pentru evitarea confuziei, se recomandă topica pozitiv + superlativ: *conştiincioasă şi foarte inteligentă.* Nerepetarea lui *foarte* în faţa celui de-al doilea termen creează impresia că acesta este la gradul pozitiv. Adverbele expresive legate prin *de* pot apărea o singură dată, repetându-se numai prepoziţia *de* (variantele corecte: **a** şi **d**).

Selectaţi formele corecte din structurile date mai jos:

marei noastre speranţe / ultimele ştiri de pe front / ultimile cercetătoare / veşnicii noastre amintiri / dragei mele surori / dragelor mele verişoare.

Greşelile care se observă la unele construcţii de mai sus izvorăsc din ataşarea articolului hotărât unor forme adjectivale incorecte; prin repoziţionarea adjectivelor după substantiv vom reţine formele corecte: *speranţei noastre mari, amintirii noastre veşnice, surorii mele dragi, verişoarelor mele dragi,* dar şi *ultimele ştiri.*

Are o bluză ***înfiorător de elegantă*** *? Am băut un vin* ***îngrozitor de bun*** *?*

Asocierea adjectivelor de felul: *înfiorător, înspăimântător, îngrozitor, înfricoşător groaznic* unor realităţi pozitive este nerecomandabilă şi total bizară, ca în exemplele de mai sus.

Am alergat la cea ***mai proximă*** *staţie de tramvai ? S-au oferit* ***cele mai optime*** *condiţii ?*

Sunt unele adjective al căror sens nu admite grade de comparaţie. Unele indică o valoare absolută (sau superlativă): *viu, mort, întreg, veşnic, unic, desăvârşit, complet, optim*; altele reprezintă în limba de origine forme de comparativ sau de superlativ: *inferior* (comparativul latinescului *inferus*), *superior* (comparativul latinescului *superus*), *posterior* (comparativul latinescului *posterus*), *suprem* (superlativul latinescului *superus*), *optim* (superlativul latinescului *bonus*) sau *proxim* (superlativul latinescului *propior*). În schimb, adjectivele de tipul *electric, lingvistic, cilindric, triunghiular, sadovenian* sunt incompatibile cu ideea de comparaţie. Ambele construcţii din titlu sunt pleonastice.

Scanned with OKEN Scanner

Dumneata ai fost acasă ? **sau** *Dumitale ai fost acasă ?*
Matale eşti din sat de la noi ? **sau** *Mata eşti din sat de la noi ?*
Am trecut pe la casa mata de mai multe ori ? **sau** *...pe la casa dumitale/ matale... ?*

Înlocuirea formelor de nominativ-acuzativ (*dumneata*, *mata*) cu cele de genitiv--dativ (*dumitale*, *matale*) este greşită.

Dumneata, domnule primar ? **sau** *Dumnneavoastră, domnule primar ?*

Cele două forme ale pronumelui personal de politeţe *dumneata şi dumneavoastră* nu pot fi folosite la întâmplare. Depinde de gradul de respect pe care vrem să îl arătăm sau de distanţa la care vrem să ţinem interlocutorul. Între egali se spune, de obicei, *dumneata* ; la fel spune un superior inferiorului (*Dumneata, moş Miroane, nu poţi primi nimic...*). Unui superior sau unui necunoscut situat cam pe aceeaşi treaptă socială cu vorbitorul i se va spune *dumneavoastră*.

I-a distrus toată cariera sa ? ; I-a distrus toată cariera-i ? ;
I-a distrus toată cariera lui ? ; Şi-a risipit toţi banii săi ?

Dativul posesiv plasat înaintea unui verb are ca rezultat construcţii pleonastice în cazul în care posesia este exprimată şi prin alte mijloace (adjective pronominale posesive, pronume personale în genitiv) ; pentru evitarea pleonasmului, aceste forme redundante se vor elimina. Cu verbe pe lângă care dativul ar putea fi interpretat şi altfel, construcţiile pleonastice sunt tolerabile, ele fiind necesare, de exemplu, pentru dezambiguizarea unei propoziţii ca *Ţi-am citit compunerea ta*.

a) *mărul şi părul cu fructele sale ?* **sau** b) *mărul şi părul cu fructele lor ?*

Adjectivul posesiv *sale* se foloseşte numai dacă este vorba de un singur posesor, ca în : *Mircea are multe jocuri. Jocurile sale sunt interesante. Scriitorul, în operele sale....*, dar nu *Scriitorii, în operele sale...* Când este vorba de mai mulţi posesori (persoana a III-a plural), se utilizează forma de genitiv a pronumelui personal (*lor*). Varianta corectă : **b**.

chiar el însuşi ? tocmai el însuşi ? însăşi propria lui experienţă ?

Folosirea alăturată a adjectivului pronominal de întărire şi a unui element de insistenţă sinonim (*chiar*, *tocmai*) este pleonastică şi, în consecinţă, trebuie evitată.

Rezultate care coincid cu planurile realităţii însăşi ?

Formele de feminin ale adjectivului pronominal de întărire trebuie acordate şi în caz cu termenul regent. Corect : *realităţii înseşi*. Întrucât formele adjectivului pronominal de întărire nu au intrat încă în vocabularul activ al maselor, pentru

Scanned with OKEN Scanner

evitarea greşelilor de acord, aceste forme pot fi înlocuite cu adverbul de modalitate *chiar*: *Rezultatele coincid **chiar** cu planurile realităţii.*

*unei colege **a** mele ? unei colege **a** mea ? unei colege **ale** mele ?*

Când adjectivul pronominal posesiv (având ca regent un substantiv la singular) este însoţit de articol posesiv, acesta va avea în mod obligatoriu formă de **singular**. Aşadar formele corecte sunt: *unei colege **a** mele, unei verişoare **a** mele, unui coleg **al** meu*, dar *unor verişoare **ale** mele, unor colege **ale** mele, unor prieteni **ai** mei.*

*un coleg de-**al** meu ? o colegă de-**a** mea ?* **sau**
*un coleg de-**ai** mei ? o colegă de-**ale** mele ?*

În construcţiile cu prepoziţia *de* (care şi-a pierdut sensul partitiv, dobândind sensul „de felul") + pronume **posesiv**, norma actuală admite atât **pluralul**, cât şi **singularul**: *un prieten de-**ai** mei / de-**al** meu, o prietenă de-**ale** mele / de-**a** mea.*

*Am văzut casa şi grădina **sa** cu flori ?* **sau** *Am văzut casa şi grădina **ei** cu flori ?*

În legătură cu *al său, ai săi* etc., este recomandabil ca aceste forme să fie utilizate numai în legătură cu „nume de persoane mai mult sau mai puţin nobile" (Al. Graur, *Puţină gramatică*, pp. 152, 159) pentru a se asigura o mai mare claritate a exprimării. Forma *sa* din exemplul anterior nu precizează cine este adevăratul posesor: *grădina* sau *proprietarul* ei?

*un costum dintr-**acesta**; o rochie dintr-**asta** ?* **sau**
*un costum dintr-**ăstea**; o rochie dintr-**astea** ?*

Trebuie evitată folosirea demonstrativului la numărul singular în loc de plural în construcţii partitive. Forma corectă este *Un costum dintr-ăstea* cu pronumele demonstrativ la forma de plural.

a) *I-am răspuns unei **altei** persoane ?* **sau** b) *I-am răspuns unei **alte** persoane ?*

Adjectivul pronominal nehotărât *alt* este singurul care are câte două forme de genitiv-dativ la acelaşi gen şi număr; alături de formele cu desinenţă pronominală *altui, altei, altor*, folosite în contexte obişnuite: *grădina altui om, am dat altei persoane* etc., există forme cu flexiune de adjectiv nepronominal (cu desinenţa *-e* la f. sg. şi egale cu nominativ-acuzativul la masculin/neutru singular şi la plural) folosite în situaţii în care *alt* este precedat de articolul nehotărât: *volumul unui alt poet* (nu *unui altui*), *am dat unei alte persoane* (nu *unei altei persoane*). Varianta corectă: **b**.

Are o deosebită stimă pentru acesta, care şi-o exprimă fără rezerve de fiecare dată ?
Colegul care l-am întâlnit nu l-am mai văzut din vremea studenţiei ?

Scanned with OKEN Scanner

O greşeală foarte frecventă în exprimarea multor vorbitori se referă la omiterea prepoziţiei *pe* care însoţeşte pronumele relativ *care* în cazul acuzativ cu rol de complement direct. Întrebuinţarea invariabilă a formei *care* în propoziţii atributive, neînsoţită de prepoziţia *pe*, caracterizează exprimarea neîngrijită.

*Cartea **pe care** am citit-o... ? / Omul **pe care** l-am întrebat... ?*
*Cartea **care** mi-a plăcut... ? / Omul **care** mi-a răspuns... ?*

În toate cazurile avem de-a face cu propoziţii subordonate : ***pe care** am citit-o*, ***pe care** l-am întrebat* etc. În primele două, *pe care* este complement direct, arătând *asupra cui* se efectuează acţiunea : *Pe cine am citit ? Pe ea, pe carte. Pe cine am întrebat ? Pe el, pe om.* Complementul direct este în cazul acuzativ, de aceea este nevoie şi de prepoziţia *pe*. În ultimele două cazuri, *care* este subiect, arătând *cine face* acţiunea : *Cine a plăcut ? Cartea. Cine a răspuns ? Omul.* Subiectul este în cazul nominativ, de aceea nu este nevoie de prepoziţia *pe*. *Cartea care am citit-o* este o contaminare între cele două construcţii şi este incorectă.

3.1.2.2. Construcţii cu numerale sau cu adjective cantitative nedefinite

a) *soarta **a multor** opere de artă ; de-a lungul **a câtorva** decenii ?* **sau**
b) *soarta **a multe** opere de artă ; de-a lungul **a câteva** decenii ?*

a) *părerile **a multor** colegi ; ideile **a numeroşilor** studenţi ?* **sau**
b) *părerile **a mulţi** colegi ; ideile **a numeroşi** studenţi*

În cazul marcării raportului genitival cu ajutorul prepoziţiei *a* (omonimă cu forma articolului genitival de feminin singular *a*), numeralele şi adjectivele cu sens cantitativ nedefinit sau care exprimă diversitatea (*mult*, *destul*, *divers*, *felurit*, *numeros*) vor avea formă de nominativ-acuzativ plural ; aşadar trebuie considerate corecte variantele de la punctul **b**. Pentru uşurinţa exprimării, se pot utiliza formele fără articol genitival : *soarta multor opere de artă / de-a lungul câtorva decenii / părerile multor colegi / ideile numeroşilor studenţi.*

a) *reprezentanţi **ai** 25 de state membre ale U.E. ? ; autor **al** două volume ?*
sau
b) *reprezentanţi **a** 25 de state membre ale U.E. ? ; autor **a** două volume ?*

a) *costul **a** cinci cărţi ; părinte **a** trei copii ; costul **a** numeroase cărţi ; tratamentul **a** numeroase boli* **sau**
b) *costul **al** cinci cărţi ; părinte **al** trei copii ; costul **al** numeroase cărţi ; tratamentul **al** numeroase boli*

Scanned with OKEN Scanner

Pentru marcarea cazului genitiv în construcţiile cu numerale cardinale sau cu adjective cantitative, se utilizează **prepoziţia** *a* urmată de formele de nominativ-acuzativ plural ale numeralelor/adjectivelor ; de reţinut că articolul genitival nu poate apărea înaintea unui numeral cardinal propriu-zis decât dacă este însoţit de articolul demonstrativ *cel* în formă flexionată : *reprezentanţi ai celor 25 de state* ; *autor al celor două volume.*

Care forme sunt corecte ?

a) ***ora unu*** ; ***eu unu*** ; b) ***ora unul*** ; ***eu unul*** ; c) ***ora unu*** ; ***eu unul***

În toate formulele de numărare, numeralul se va scrie fără *-l* (*unu, doi, unu la sută, numărul unu, ora unu* etc.) ; se menţine prin tradiţie, în mod excepţional, scrierea cu *-l* în îmbinări ca ***eu unul***, *tot unul şi unul, de unul singur* sau în locuţiunea adverbială *unul câte unul* (= succesiv). În construcţia *până la unul* (= până la ultimul) scrierea cu *-l* permite distincţia faţă de *până la unu* (= până la ora 1). Varianta corectă este **c**.

Andrei este elev în clasa ***întâi*** *?* **sau** *Andrei este elev în clasa* ***întâia*** *?*

Normele actuale acceptă la femininul nearticulat al numeralului ordinal *întâi* postpus substantivului şi forma *întâia*. Ambele forme sunt corecte.

douăzeci ***de*** *cărţi, douăzeci şi cinci* ***de*** *exerciţii, o sută* ***de*** *oameni ?* **sau**
douăzeci cărţi cumpărate recent ; douăzeci şi cinci exerciţii ; o sută oameni ?

Potrivit normelor limbii literare, prezenţa prepoziţiei *de* este obligatorie de la 20 în sus atât în exprimarea orală, cât şi în scris, inclusiv când numeralul este notat cu cifre : *20 de cărţi.*

Variantele greşite sunt :

a) *le-am dat* ***amândoror fetelor*** ; b) *le-am dat* ***amânduror fetelor*** ; c) *le-am dat* ***fetelor amândurora*** ; d) *le-am dat* ***la amândouă fetele*** ; e) *le-am dat* ***ambelor fete*** ; f) *le-am dat* ***ambelor fetelor*** ; g) *le-am dat la* ***ambele fete.***

Numeralele colective *amândoi/amândouă* şi *ambii/ambele* sunt sinonime, dar între ele există unele deosebiri de natură stilistică. În timp ce *ambii/ambele* se construiesc cu substantive nearticulate, formele *amândoi/amândouă* însoţesc numai substantive articulate hotărât. Numeralul colectiv *amândoi* are la genitiv-dativ forma *amânduror* (formă mai veche – *amândoror*) ca adjectiv antepus şi *amândurora* ca adjectiv postpus sau când are valoare substantivală. Ambele sinonime se folosesc şi în construcţii prepoziţionale cu valoare de dativ. Aşadar variantele **corecte** sunt : **b, c, d, e, g** ; variantele **greşite** : **a, f.**

a) *Eu continui să învăţ până la* ***ora*** *douăzeci şi unu ?*
b) *Eu continui să învăţ până la* ***orele*** *douăzeci şi unu ?*

Scanned with OKEN Scanner

Identificând un **obiect** dintr-o pluralitate, numeralul *douăzeci şi unu* este „numele" unei singure ore dintre cele 24 care alcătuiesc durata unei zile ca şi în: *pagina trei*, *sala cinci*, *sectorul patru* etc. Procedând în mod asemănător, trebuie să spunem ***ora douăzeci şi unu***.

a) *ora **douăsprezece** ?* ; *ora douăzeci şi **două** ?*
b) *ora **doisprezece** ?* ; *ora douăzeci şi **doi** ?*

Sunt corecte doar construcţiile cu numeralul la forma de feminin (*ora douăsprezece*, *ora douăzeci şi două*), nu şi cele cu numerale la forma de masculin (*ora doisprezece*, *ora douăzeci şi doi*). În toate situaţiile e recomandabilă utilizarea construcţiilor cu forma de singular a substantivului *oră*: *ora douăsprezece*.

a) ***doisprezece** martie ?* ; ***doi** aprilie ?* ; *douăzeci şi **doi** iulie ?*
b) ***douăsprezece** martie ?* ; ***două** aprilie ?* ; *douăzeci şi **două** iulie ?*

Până în ultima vreme, limba literară a ales pentru 2 şi compusele 12, 22 forma de feminin. *DOOM 2* acceptă atât formele de feminin, cât şi pe cele de masculin în indicarea datei.

a) ***unu** martie ?* sau b) ***întâi** martie ?*

Pentru prima zi a lunii se foloseşte numeralul ordinal (propriu-zis): *Întâi Decembrie*, *Întâi Mai*, în timp ce toate celelalte zile ale lunii sunt desemnate prin numerale cardinale (propriu-zise): *douăzeci şi trei august*. Sub influenţa ultimelor formulări s-a ajuns, în ultima vreme, la extinderea numeralului cardinal şi pentru prima zi a lunii: *unu mai*, *unu iunie* etc., apreciate de către *DOOM 2* ca **nerecomandabile**.

*toţi **cei** 20 de vorbitori ?* **sau** *toţi 20 de vorbitori ?*

Omiterea articolului demonstrativ este nejustificată; forma corectă este *toţi cei...*, echivalentă cu numeralul colectiv.

Verificaţi-vă cunoştinţele rezolvând!

Testul 1

Alegeţi variantele corecte:

1. a) *exemplu acesta*;
b) *exemplul acesta.*

2. a) *acest exemplu*;
b) *acest exemplul.*

3. a) *bătrânu meu codru*;
b) *bătrânul meu codru.*

4. a) *simplul său exemplu*;
b) *simplu său exemplu.*

5. a) *al său exemplu*;
b) *al său exemplul.*

6. a) *socru său*;
b) *socrul său.*

7. a) *bunul tău tovarăş*;
b) *bunu tău tovarăş.*

Scanned with OKEN Scanner

8. a) *grădiniţa de copiii* ;
   b) *grădiniţa de copii.*
9. a) *toţi copiii din tabără* ;
   b) *toţi copii din tabără.*
10. a) *mult îndrăgiţi arbitrii* ;
    b) *mult îndrăgiţii arbitri.*

Testul 2

Alegeţi variantele corecte :

1. a) *ceilalţi cunoscuţi cumetri* ;
   b) *ceilalţi cunoscuţi cumetrii.*
2. a) *ambii miniştri* ;
   b) *ambii miniştrii.*
3. a) *păpuşei, talpei, viţeluşii, potârnichei, urechei* ;
   b) *păpuşii, tălpii, viţeluşei, potârnichii, urechii.*
4. a) *avantajele arendei, acoperişul barăcii* ;
   b) *avantajele arenzii, acoperişul bărăcii.*
5. a) *ordinii, liniştii, marginii, secerii, tehnicii* ;
   b) *ordinei, liniştei, marginei, secerei, tehnicei.*
6. a) *gustul căpşunii, mirosul fragei, în mijlocul horii* ;
   b) *gustul căpşunei, mirosul fragii, în mijlocul horei* ;
7. a) *din cauza neghinei, vârful obcinii, capătul luntrii* ;
   b) *din cauza neghinii, vârful obcinei, capătul luntrei.*
8. a) *gustul găluştei, înălţimea flăcării, conţinutul duzinei* ;
   b) *uşa dughenii, mulţumită dorinţei, forma coperţii* ;
   c) *din pricina cârjei, fata neichii, sosirea papei.*
9. a) *de culoarea vişinii, ocupaţia ţărancei, chemarea uliţii* ;
   b) *de culoarea vişinei, ocupaţia ţărăncii, chemarea uliţei.*
10. a) *din cauza toartei, coada săpăligii, malul râpei* ;
    b) *din cauza torţii, coada săpăligei, malul râpii.*

Testul 3

Alegeţi variantele corecte :

1. a) *vârful suliţii, deplasarea şatrei, plata poliţii* ;
   b) *vârful suliţei, deplasarea şatrei, plata poliţei.*
2. a) *îmbrăcăminte mai acătărei, balada popei, sfaturile tatii* ;
   b) *îmbrăcăminte mai acătării, balada popii, sfaturile tatii* ;
   c) *îmbrăcăminte mai acătării, balada popii, sfaturile tatei.*
3. a) *graţie maică-mii, datorită soră-sii, mulţumită nevesti-mii* ;
   b) *graţie maică-mi, datorită soră-si, mulţumită nevesti-mi.*
4. a) *fir-ar al naibei* ;
   b) *fir-ar al naibii.*
5. a) *itinerar/itinerarii* ;
   b) *itinerar/itinerare.*
6. a) *ora unu, numărul unu, de unu singur* ;
   b) *ora unul, numărul unul, de unul singur* ;
   c) *ora unu, numărul unu, de unul singur.*
7. a) *au căzut toţi până la unul, înăuntrul casei* ;
   b) *au căzut toţi până la unu, înăuntru casei.*
8. a) *toţi unu şi unu, câinele meu Lupul, Petru Şchiopul* ;
   b) *toţi unul şi unul, câinele meu Lupu, Petru Şchiopul.*
9. a) *Mihai Viteazul, Lacul Sărat, Păstorul-cu-Oile* (astr.) ;
   b) *Mihai Viteazul, Lacu Sărat, Păstoru-cu-Oile.*

Scanned with OKEN Scanner

10. a) *Eforie Nord, al vostrul nepot, Roibul, Surul* ;
    b) *Eforie-Nord, al vostru nepot, Roibu, Suru.*

Testul 4

Alegeţi variantele corecte :

1. a) *ai noştri tineri, aceşti litri consumaţi, în ochii-mi* ;
   b) *ai noştrii tineri, aceşti litrii consumaţi, în ochi-mi.*
2. a) *pe roşii obraji, toţi chiulangii aceştia, proprii-mi fii* ;
   b) *pe roşiii obraji, toţi chiulangiii aceştia, propriii-mi fii.*
3. a) *întâi participanţi, uni dintre cei plecaţi* ;
   b) *întâii participanţi, unii dintre cei plecaţi.*
4. a) *doi fii nerecunoscători, aceşti metri străbătuţi* ;
   b) *doi fiii nerecunoscători, aceşti metrii străbătuţi.*
5. a) *nu mă poţi convinge de contrariu* ;
   b) *nu mă poţi convinge de contrariul.*
6. a) *parfumul cameei, locuitorii comunei, culorile copertei* ;
   b) *parfumul cameei, locuitorii comunei, culorile coperţii* ;
   c) *parfumul cameii, locuitorii comunei, culorile coperţii.*
7. a) *efectele oblojelei, frunzele iederii, consecinţele grindinii* ;
   b) *efectele oblojelii, frunzele iederei, consecinţele grindinei.*
8. a) *înaintea şurei, mijlocul poienei, datorită pârii* ;
   b) *înaintea şurii, mijlocul poienii, datorită pârei.*
9. a) *datorită jalei, datorită lenei, datorită savoarei* ;
   b) *din cauza jelii, din pricina lenii, asemenea savorii.*
10. a) *dorul lelii, uşa sobii, acoperişul casii* ;
    b) *dorul lelei, uşa sobei, acoperişul casei.*

Testul 5

Alegeţi variantele corecte :

1. a) *mulţumită justeţii, amintirea tandreţii, graţie nobleţii* ;
   b) *mulţumită justeţei, amintirea tandreţei, graţie nobleţei.*
2. a) *gustul brăgii, plata frizurii, culoarea ciocolatei* ;
   b) *gustul bragăi, forma frizurei, preţul ciocolăţii.*
3. a) *din pricina vrajbei, bucuria izbânzii, respectarea datinii* ;
   b) *din pricina vrăjbii, bucuria izbândei, respectarea datinei.*
4. a) *estradei, firidei, cravatei, oştii, ligii, judecăţii* ;
   b) *estrăzii, firizii, cravăţii, oastei, ligei, judecatei.*
5. a) *ardorii, brânzei, brăţării, copertei, cenuşii* ;
   b) *ardoarei, brânzii, brăţarei, coperţii, cenuşei.*
6. a) *bazilicei, cărămidei, elicei, daltei, gravurei* ;
   b) *bazilicii, cărămizii, elicei, dălţii, gravurii.*
7. a) *îmbrăcămintii, zânii, zemei, orhideii, zgardei* ;
   b) *îmbrăcămintei, zânei, zemii, orhideei, zgărzii.*
8. a) *itinerar/itinerare, orar/orare, obligatoriu/obligatorii* ;
   b) *itinerar/itinerarii, orar/orarii, obligator/obligatorii.*
9. a) *salar/salarii, solariu/solarii, delfinar/delfinare* ;
   b) *salariu/salarii, solar/solare, delfinariu/delfinarii.*

Scanned with OKEN Scanner

10. a) *întâiei zile, întâi oameni, banca întâia* ;
b) *întâii zile, întâii oameni, banca întâi.*

Testul 6

Selectaţi seria care cuprinde numai forme corecte de genitiv-dativ singular articulate hotărât :

1. a) *rochia fetii, o poveste a lumii, mijlocul lunii* ;
b) *rochia fetei, o poveste a lumei, începutul lunei* ;
c) *rochia fetei, o poveste a lumii, sfârşitul lunii.*

2. a) *(îndoiala) tatei, mamei, Elenei, Vasilichii* ;
b) *(sărbătoarea) lui tata, lui mama, lui Ileana, lui Vasilica* ;
c) *(meritul) tatei, mamei, Elenei, Vasilicăi.*

3 a) *lui Ileana, lui Maria, lui doamna* ;
b) *lui Carmen, lui Zizi, lui Jeni* ;
c) *lui Anca, lui Olga, lui Alexandra* ;
d) *Ancăi, Olgăi, Alexandrei, doamnei.*

4. a) *bunicului-meu, nevestei-mele, surorii-mele* ;
b) *lui bunicu-meu, nevesti-mii, soră-mii* ;
c) *lui bunicului-meu, lui nevastă-mea, lui soră-mea* ;
d) *lui-bunicu-meu, nevesti-mii, lui sor-mea.*

5. Formele : *academii, bărbii, carii, economii, hârtii* sunt :
a) de genitiv-dativ singular nearticulate hotărât ;
b) de plural articulate hotărât ;
c) de plural fără articol.

6. Sunt corecte toate formele de genitiv-dativ singular din :
a) *preţul fasolei, culoarea lânii, cu ajutorul plămadei, toarta crătiţii* ;
b) *lungimea tranşeei, duiumul oştii, căldura lojii* ;
c) *fratele surorii tale, amintirea dragei mele bunici, bucuria izbânzii.*

7. a) *datorită plămezii, dragii mele mame, toarta cratiţei* ;
b) *în preajma tranşeei, glasul strunii, sfârşitul epopeei* ;
c) *plânsul strunei, bucuria izbândei, creşterea dobândei* ;
d) *valoarea dobânzii, începutul epopeii, autorul odiseei.*

8. a) *salvarea corneii, începutul parăzii, în faţa carlingei* ;
b) *geamul carlingii, mărimea corneei, sfârşitul paradei* ;
c) *în mijlocul carlingăi, mărimea corneei, organizarea parăzii.*

9. a) *respectarea eticei, culoarea elicii, tratamentul acneii* ;
b) *respectarea eticii, defectarea elicei, tratamentul acneei.*

10. a) *sensul butadei, datorită cârjei, gustul căpşunei* ;
b) *sensul butăzii, datorită cârjii, gustul căpşunii.*

Testul 7

Selectaţi seria care cuprinde numai forme corecte de genitiv-dativ singular articulat :

1. a) *mulţumită grijei, lungimea grindei, în jurul zgardei* ;
b) *datorită grijii, lăţimea grinzii, în jurul zgărzii.*

2. a) *din cauza favoarei, langoarei, risipii* ;
b) *din cauza favorii, langorii, risipei.*

3. a) *gustul salatei, mirosul cenuşii, culoarea coperţii* ;
b) *gustul salăţii, praful cenuşei, forma coperţii* ;
c) *în faţa dumbrăvii, din cauza bolţii, mărimea copertei* ;
d) *în mijlocul dumbravei, înălţimea boltei, sunetul orgăi.*

4. a) *vârful baricadei, acompaniamentul orgii, trecerea vămii* ;
b) *ridicarea baricăzii, sunetul orgei, forţarea vamei.*

Scanned with OKEN Scanner

5. a) *îndepărtarea tumoarei, împotriva amicei, capătul aleei*;
b) *extirparea tumorii, contra amicei tale, capătul aleii.*

6. a) *zicătoarei, prezicătoarei, bării*;
b) *zicătorii, prezicătoarei, barei.*

7. a) *din cauza alicei, uşa barăcii, dragilor mele surori*;
b) *datorită alicii, uşa baracei, dragelor mele surori*;
c) *din pricina alicăi, datorită grijei, în timpul emisiunei.*

8. a) *tratarea diareii, contrar logoreii, de-a lungul traheii, importanţa ureii*;
b) *tratarea diareei, contrar logoreei, de-a lungul traheei, rolul ureei*;
c) *vindecarea diareii, combaterea logoreei, de-a lungul traheii, importanţa ureei.*

9. a) *forţele ordinei publice, avantajul etăţii, culoarea betelii*;
b) *contra ordinii publice, dezavantajul etatei, culoarea betelei.*

10. a) *candorii, fabulei, feşii, făinii*;
b) *candoarei, fabulii, feşei, făinei*;
c) *gâlcevei, luntrei, mlaştinii, mazării.*

Testul 8

Selectaţi seria care cuprinde numai forme corecte de genitiv-dativ singular articulat:

1. a) *momelii, monezii, balalaicii, obcinii*;
b) *momelei, monedei, faunei, escapadei*;
c) *nălucii, neichii, ocării, palorii.*

2. a) *râpei, remarcii, savoarei*;
b) *râpii, savorii, sfezii, soartei*;
c) *sorţii, sudorii, tinereţii, trebii.*

3. a) *doicii, faunii, rigăi, ligăi*;
b) *doicei, faunei, rigii, ligii*;
c) *doicii, faunei, rigăi, ligii.*

4. a) *vatei, zacuscăi, tuii, statuiei*;
b) *vetei, zacuscăi, tuii, statuiei*;
c) *vatei, zacuştei, tuiei, statuii.*

5. a) *sunetul toacei, culoarea urinei, absenţa virgulei*;
b) *sunetul tocii, culoarea urinii, absenţa virgulii.*

Alegeţi formele corecte:

6. a) *Gura-Humorului*;
b) *Gura Humorului.*

7. a) *Curtea-de-Argeş*;
b) *Curtea de Argeş.*

8. a) *Copşa Mică*;
b) *Copşa-Mică.*

9. a) *Lehliu Gară*;
b) *Lehliu-Gară.*

10. a) *Bolintin-Deal*;
b) *Bolintin Deal.*

Testul 9

Alegeţi formele corecte:

1. a) *Târgul Jiu*;
b) *Târgu-Jiu.*

2. a) *Târgu-Mureş*;
b) *Târgul Mureş.*

3. a) *Vinţu-de-Jos*;
b) *Vinţu de Jos.*

4. a) *Moldova-Nouă*;
b) *Moldova Nouă.*

5. a) *mergem înăuntrul*;
b) *mergem înăuntru.*

6. a) *înăuntrul casei*;
b) *înăuntru casei.*

7. a) *dinăuntru camerei*;
b) *dinăuntrul camerei.*

8. a) *Crişul Repede*;
b) *Crişu Repede.*

9. a) *Aron Pumnu*;
b) *Aron Pumnul.*

10. a) *Dimitrie Onciu*;
b) *Dimitrie Onciul.*

Testul 10

Alegeţi formele corecte:

1. a) *densitatea pe metru pătrat*;

Scanned with OKEN Scanner

b) *densitate pe metrul pătrat.*

2. a) *Alexandru cel Bun* ;
b) *Alexandrul cel Bun.*

3. a) *un membrul al nostru* ;
b) *un membru al nostru.*

4. a) *sub beneficiu de inventar* ;
b) *sub beneficiul de inventar.*

5. a) *cu titlul de curiozitate* ;
b) *cu titlu de curiozitate.*

6. a) *Liftu defect ! Fumatu oprit !*
b) *Liftul defect ! Fumatul oprit !*

7. a) *Târgu-Bujor* ;
b) *Târgul Bujor.*

Sunt articulate cu articol hotărât cuvintele din seria :

8. a) *fiii, geamgiii, propriii, copiii* ;
b) *domenii, familii, salarii, studii.*

9. a) *cireşii, munţii, pomii, albii, bunii* ;
b) *academii, capricii, exerciţii, farfurii, genii.*

10. a) *durdulii, grăsulii, argintii, cenuşii* ;
b) *obrajii, castanii* (substantiv), *băieţii, socrii.*

Testul 11

Sunt corecte ambele forme de plural din seria :

1. a) *apogee/apogeuri* ;
b) *aerolite/aeroliţi* ;
c) *chipie/chipiuri.*

2. a) *albuşe/albuşuri* ;
b) *cicatrice/cicatrici* ;
c) *cocoloaşe/cocoloşi.*

3. a) *băltoace/băltoci* ;
b) *ceremoniale/ceremonialuri* ;
c) *cerdace/cerdacuri.*

Ambele forme de plural sunt corecte în seria :

4. a) *baloturi/baloţi* ;
b) *cotidiane/cotidiene* (substantiv, neutru plural) ;
c) *debuşee/debuşeuri.*

5. a) *ciomage/ciomege* ;
b) *cerţi/certuri* ;
c) *găluşte/găluşti.*

6. a) *chibrituri/chibrite* ;
b) *chitare/chitări* ;
c) *ghionţi/ghionturi.*

7. a) *guturaie/guturaiuri* ;
b) *bigudie/bigudiuri* ;
c) *bairame/bairamuri.*

8. a) *hamacuri/hamace* ;
b) *jersee/jerseuri* ;
c) *beregăţi/beregate.*

9. a) *nivele/niveluri* ;
b) *cârje/cârji* ;
c) *faşe/feşi.*

10. a) *robineţi/robinete* ;
b) *torente/torenţi* ;
c) *ţintirime/ţintirimuri.*

Testul 12

Prima formă dintre perechile date este corectă în seria/seriile :

1. a) *drajeuri/drajee* ;
b) *defilee/defileuri* ;
c) *bărbi/barbe.*

2. a) *extrasuri/extrase* (substantiv, neutru plural) ;
b) *esplanade/esplanăzi* ;
c) *eşafoade/eşafoduri.*

3. a) *favoruri/favori* ;
b) *facsimiluri/facsimile* ;
c) *fileturi/filete.*

4. a) *fitile/fitiluri* ;
b) *făgaşuri/făgaşe* ;
c) *fundaluri/fundale.*

5. a) *furtune/furtunuri* ;
b) *furculiţe/furculiţi* ;
c) *ghişee/ghişeuri.*

6. a) *glonţi/glonţuri* ;
b) *gloanţe/grinde* ;
c) *estrade/estrăzi.*

7. a) *multe hârtoape/multe hârtopi* ;
b) *impulsii/impulsuri* (*telefonice*) ;
c) *ierburi înalte/ierbi uscate.*

Scanned with OKEN Scanner

8. a) *jersee/jobenuri* ;
b) *jerseuri/jobenuri* ;
c) *jobene/jersee*.

9. a) *lefe/lefuri* ;
b) *lipsuri/lipse* ;
c) *limonăzi/limonade*.

Prima formă e greşită în seria/seriile :

10. a) *mantăi/mantale* ;
b) *maree/marei* ;
c) *metronomuri/metronoame*.

Testul 13

Prima formă e greşită în seria/seriile :

1. a) *monede/monezi* ;
b) *mormânturi/morminte* ;
c) *muchi/muchii*.

2. a) *neglijeuri/neglijee* ;
b) *onoruri/onori* ;
c) *opisuri/opise*.

3. a) *polene/polenuri* ;
b) *pârâuri/pâraie* ;
c) *plonjeuri/plonjee*.

4. a) *parbrizuri/parbrize* ;
b) *protocoluri/protocoale* ;
c) *paraclise/paraclisuri*.

5. a) *pacte/pacturi* ;
b) *portmoneuri/portmonee* ;
c) *procedeie/procedee*.

Sunt corecte formele de plural :

6. a) *prăpastii* ;
b) *piersici* ;
c) *răstoci* ;
d) *răsade*.

7. a) *prăpăstii* ;
b) *piersice* ;
c) *răstoace* ;
d) *răsaduri*.

Prima formă este corectă în seria/seriile :

8. a) *refrene/refrenuri* ;
b) *rucsacuri/rucsaci* ;
c) *regule/reguli*.

9. a) *stămburi/stambe* ;
b) *spasmuri/spasme* ;
c) *spaliere/spalieri*.

10. a) *suliţe/suliţi* ;
b) *şantajuri/şantaje* ;
c) *remarci/remarce*.

Testul 14

Prima formă e corectă în seria/seriile :

1. a) *treburi/trebi* ;
b) *taberi/tabere* ;
c) *taxie/taxiuri*.

2. a) *troiene/troiane* (s. n. pl.) ;
b) *troieni/troiene* (s. n. pl.) ;
c) *turnee/turneuri*.

3. a) *tăvălugi/tăvăluguri* ;
b) *tunele/ţărance* ;
c) *tuneluri/ţigance*.

4. a) *temniţe/temniţi* ;
b) *ţărănci/ţigănci* ;
c) *ţigănci/ţărănci*.

5. a) *virgule/virguli* ;
b) *velodroame/velodromuri* ;
c) *viraje/virajuri*

Desinenţele de plural diferenţiază semantic toate cuvintele din seria :

6. a) *acumulatoare/acumulatori* ;
b) *baloţi/baloturi* ;
c) *brâie/brâuri*.

7. a) *bobi/boabe* ;
b) *boabe/boburi* ;
c) *filete/fileturi*.

8. a) *debuşee/debuşeuri* ;
b) *capi/capete* ;
c) *capete/capuri*

9. a) *cămine/căminuri* ;
b) *nivele/niveluri* ;
c) *ciubuce/ciubucuri*.

10. a) *coate/coţi* ;
b) *fitile/fitiluri* ;
c) *coţi/coturi*.

Scanned with OKEN Scanner

Testul 15

Desinenţele de plural diferenţiază semantic toate cuvintele din seria :

1. a) *robinete/robineţi* ;
   b) *complexe/complexuri* ;
   c) *corpi/corpuri*.
2. a) *creieri/creiere* ;
   b) *curente/curenţi* ;
   c) *cotidiane/cotidiene*.
3. a) *globi/globuri* ;
   b) *ghionţi/ghionturi* ;
   c) *furtuni/furtunuri*.
4. a) *gheme/ghemuri* ;
   b) *ghivece/ghiveciuri* ;
   c) *mese/mase*
5. a) *minute/minuturi* ;
   b) *ocoale/ocoluri* ;
   c) *resoarte/resorturi*
6. a) *rapoarte/raporturi*
   b) *elemente/elemenţi*
   c) *itemi/itemuri*
7. a) *accidente/accidenţi*
   b) *planuri/plane*
   c) *umeri/umere*
8. a) *visuri/vise*
   b) *vremi/vremuri*
   c) *turnire/turniruri*
9. a) *spălătoare/spălători*
   b) *tăpşane/tăpşanuri*
   c) *totemi/totemuri*
10. a) *trepiede/trepieduri*
    b) *termeni/termene*
    c) *zălogi/zăloage*

Pentru mine, limba română e distanţa dintre inima şi umbra ei, care se numeşte suflet.

Fănuş Neagu

3.2. Flexiunea verbală

3.2.1. Aspecte generale

Verbul este un cuvânt flexibil, iar flexiunea lui se numeşte **conjugare**. Termenul „conjugare" se foloseşte şi pentru a defini principalele clase de verbe caracterizate prin anumite particularităţi morfologice care apar în cursul paradigmei. În limba română, verbele se grupează în **patru conjugări** după sufixul infinitivului prezent şi după cum apare acest sufix în forma de persoana a II-a plural a indicativului prezent : conjugarea I (*a cânta, a tăia, a veghea* etc.) ; conjugarea a II-a (*a cădea, a şedea, a vedea*) ; conjugarea a III-a (*a bate, a face, a merge*) ; conjugarea a IV-a (*a fugi, a citi, a coborî, a hotărî*). Există o tendinţă evidentă de trecere a verbelor de conjugarea a II-a şi a III-a, în ambele direcţii, mai frecvent de la conjugarea a II-a la a III-a, întrucât majoritatea formelor sunt identice. Confuziile se petrec doar la câteva forme : **infinitivul prezent şi toate compusele cu el** : *va apare* în loc de *va apărea, mi-ar place* în loc de *mi-ar plăcea, nu bătea !* în loc de *nu bate !* ; persoana I şi a doua plural de la **indicativul prezent şi conjunctiv** ; *(să) tacem, taceţi* în loc de *(să) tăcem, tăceţi sau (să) făcem, făceţi* în loc de *(să) facem, faceţi*. Confuzii se produc, de asemenea, şi la persoana a II-a plural a **imperativului pozitiv şi negativ** : *(nu) făceţi !* în loc de *(nu) faceţi !* ; uneori confuziile se produc şi la **infinitivul lung** substantivizat : *prevedere* în loc de *prevedere*.

Scanned with OKEN Scanner

Verbele de conjugarea I şi a IV-a urmează în flexiune două tipuri: unele cu desinenţele *-ez/-esc* (*-ăsc*) – *desenez, lucrez, citesc, povestesc, hotărăsc*, numite forme **slabe**, iar altele sunt lipsite de aceste desinenţe (*cânt, plec, fug, vin, dobor*), numite forme **tari**. Între aceste clase de verbe – considerate de unii cercetători conjugări[1] – există însemnate deosebiri de inventar şi de productivitate, verbele fără *-ez* (conjugarea I) şi fără *-esc/-ăsc* (conjugarea a IV-a) fiind în evidentă minoritate. Sunt verbe care urmează în flexiune ambele tipuri de forme fără ca sensurile lor să se modifice: *cheltuieşte/cheltuie, chinuieşte/chinuie, cloncăneşte/cloncăne, cotrobăieşte/cotrobăie, destăinuieşte/destăinuie* etc., după cum există perechi de verbe cu diferenţe de sens: *acordă/acordează, concură/concurează, contractă/contractează* ş.a. (vezi Anexa 2). Preferinţa vorbitorilor pentru efortul minim în pronunţare îşi găseşte reflectarea în *DOOM 2* prin renunţarea treptată la formele „lungi" în avantajul celor „scurte": *!dăinuie, !desfată, !evaporă* ş.a. Uneori cele două tipuri de verbe sunt folosite în variaţie liberă (dându-se prioritate totuşi formelor tari) păstrându-se acelaşi sens: *înjgheabă/înjghebează, învârte/învârteşte, şchioapătă/şchiopătează, ţăcăne/ţăcăneşte*; alteori verbele s-au impus cu ambele forme flexionare în limba literară, fiecare variantă având un sens diferit: *acordă/acordează, concură/concurează, (se) contractă/contractează* etc.[2]. Alte aspecte privitoare la flexiunea verbală vor fi evidenţiate în răspunsurile la întrebările din subcapitolul de mai jos.

3.2.2. Întrebări, răspunsuri, comentarii[3]

*Participă la cursuri de perfecţionare pentru **a învăţa a conduce** eficient propria-i afacere ?*

În construcţii de acest tip, în locul succesiunii a două infinitive este preferabilă folosirea conjunctivului atât din nevoia de claritate, cât şi din motive estetice, de evitare a monotoniei exprimării: *...pentru a învăţa **să conducă**...*

*Subsemnatul... vă rog **să dispuneţi să mi se elibereze** o adeverinţă... ?*

La fel de supărătoare este utilizarea succesivă a două conjunctive aflate în relaţie de subordonare. Din motive care ţin de eleganţa comunicării, este recomandabilă înlocuirea celui de-al doilea conjunctiv cu infinitivul: *...vă rog să dispuneţi a mi se elibera...*

*Sunt necesare eforturi susţinute pentru **a corecta**, chiar din primele clase, şi **elimina** greşelile de scriere şi pronunţare ale elevilor ?*

Omiterea prepoziţiei *a* a infinitivului în cazul coordonării a două infinitive reprezintă o greşeală de exprimare. Corectă ar fi exprimarea: *...pentru a corecta, chiar din primele clase, şi a elimina...*

1. Detalii în *Limba română contemporană*, E.D.P., Bucureşti, 1985, pp. 178 şi urm.
2. Pentru alte aspecte privind flexiunea verbală, vezi „Întrebări, răspunsuri, comentarii", Mioara Avram, *Gramatica pentru toţi*, Editura Academiei Române, Bucureşti, 1990, pp. 115 şi urm.
3. Vezi nota de subsol de la p. 80.

Scanned with OKEN Scanner

*Avem plăcerea **de a vă invita** la şedinţa de lucru a comisiei ?* **sau**
*Avem plăcerea **a vă invita** la şedinţa de lucru a comisiei ?*

Normele limbii literare permit folosirea infinitivului cu funcţie de atribut sau de nume predicativ atât cu prepoziţia *de*, cât şi fără ea.

Nu făcea pe prostul !

Verbul din construcţia dată este la forma negativă a imperativului. Corect este să spunem : *Nu face pe prostul !*, deoarece imperativul negativ se formează de la infinitiv : *Nu cânta !*, *Nu vedea !*, *Nu mai dormi !*, *Nu mă uita !*. Cei care zic *nu făcea* au schimbat probabil şi infinitivul lui *a face* în *a făcea*, ceea ce este o greşeală. Cei care zic *nu fă* formează greşit imperativul negativ de la cel pozitiv, ca şi când s-ar zice *Nu cântă !*, *Nu vezi !* în loc de *Nu cânta !*, *Nu vedea !*.

nu aduce !, nu duce !, nu face ! nu zice ! **sau** *nu adu !, nu du !, nu fă !, nu zi !*

De reţinut că formele literare de imperativ negativ persoana a II-a singular se formează de la infinitivul prezent precedat de adverbul *nu* : *nu aduce ! nu face ! nu zice ! nu duce !*.

Nu fii fraier ! Fi cuminte ! Să fi punctual !

Imperativul negativ se formează întotdeauna cu *nu* + infinitivul verbului : *nu veni*, *nu pleca*, *nu uita*. Deci, în cazul lui *a fi*, corectă este forma *Nu fi fraier !*. Imperativul afirmativ şi conjunctivul prezent al lui *a fi* se ortografiază cu *ii* : *fii cuminte*, *să fii punctual*.

*Scriitorul Mihail Sadoveanu **se naşte** în anul 1880 şi **a murit** în anul 1961 ?*
***Pleacă** mai repede şi **faci** ceea ce îţi spun... ?*

În cazul în care prezentul indicativ are valoarea altor timpuri sau a altui mod este de reţinut necesitatea consecvenţei în aceeaşi frază : nu se pot alătura, de exemplu, un prezent şi un perfect sau un viitor, nici un prezent indicativ şi un imperativ. Aşadar enunţurile de mai sus nu sunt corect formulate. Formele corecte ar trebui să fie : *se naşte... şi moare... / pleacă... şi fă...*

*campaniile care **precedă** alegerile ?* **sau** *campaniile care **preced** alegerile ?*
*Evenimentele se **succedă** cu mare repeziciune ?* **sau** *Evenimentele se **succed** cu mare repeziciune ?*

Verbele neologice *a preceda* şi *a succeda* au manifestat ezitări în perioada acomodării la sistemul morfologic al limbii române, ele oscilând între conjugarea I (*a preceda*, *a succeda*) şi conjugarea a III-a (*a precede*, *a succede*). Lucrările normative actuale recomandă încadrarea la modelul flexionar al conjugării I (*a preceda*,

Scanned with OKEN Scanner

a succeda), ceea ce înseamnă că variantele corecte sunt *care precedă / care se succedă*.

Ei zvârlă cu pietre ? **sau** *Ei zvârl cu pietre...?*

Se admite variaţia liberă între persoanele a III-a plural şi a III-a singular ale indicativului prezent. Deci ambele forme sunt admise.

Se cobor la vale / Trei turme de oi... ? **sau** ***Se coboară** trei turme de oi ?*

Varianta recomandată de indicativ prezent, persoana a III-a plural este *se coboară* identică formal cu cea de persoana a III-a singular ca şi în: *el cântă, ei cântă*; *el aleargă, ei aleargă*. Forme asemănătoare celei din prima parte a enunţului erau frecvente la scriitorii din secolul al XIX-lea, dar astăzi ele sunt considerate greşite.

*Manifestanţii **vreau** mărirea salariilor ?* **sau** *Manifestanţii **vor** mărirea salariilor ?*

Pentru exprimarea unui act de voinţă, limba română foloseşte două verbe: *a vrea* şi *a voi*. Formele primului verb (*a vrea*) au suferit în cursul flexiunii unele influenţe din partea celui de-al doilea verb (*a voi*). Astfel, din formele timpului prezent indicativ (*vreau, vrei, vrea* etc.), influenţate de cele ale lui *a voi* (*voiesc, voieşti, voieşte* etc.) au apărut variantele hibride (*vroiesc, vroieşti, vroieşte* etc.), forme respinse de limba literară. Cele de la imperfect (*vroiam, vroiai, vroia, vroiam, vroiaţi, vroiau*) se semnalează frecvent în vorbirea neliterară, „uneori în variaţie liberă" cu formele recomandate de *DOOM 2*: *vream, vreai, vrea, vream, vreaţi, vreau*. Forma de prezent indicativ a verbului *a vrea* la persoana a III-a plural a fost influenţată de cea a auxiliarului morfologic pentru timpul viitor (*voi merge, vei merge, ...vor merge*), formă care a fost adoptată de limba literară: *Ei vor un salariu decent*. Rezultă că dintre cele două formulări din titlu, corectă este a doua.

***Vroiam** să pleci, vroiam şi să rămâi ?* **sau** ***Voiam** să pleci, voiam şi să rămâi ?*

De evitat verbul hibrid *a vroi* (creat prin contaminarea lui *a vrea* cu *a voi*), de la care *se tolerează* în limba literară cel mult formele de imperfect: ***vroiam***.

*Totul se **datorează** cumplitei secete ?* **sau** *Totul se **datoreşte** cumplitei secete ?*

Verbul în discuţie, format pe teren românesc (de la *dator*) a cunoscut o dublă încadrare flexionară: *a datora* (conjugarea I) şi *a datori* (conjugarea a IV-a), generând forme paralele, cum sunt cele din enunţurile de mai sus. Unii vorbitori le acordau valori semantice diferite. Pentru sensul „*a avea o datorie* (bănească)" utilizau întotdeauna *a datora*: *Nu datorez nimănui niciun leu*. Atunci când aveau sensul „*a avea drept cauză* (cineva sau ceva)" foloseau *a datori*: *Această pierdere se datoreşte înghețului*. Limba literară acceptă astăzi variaţia liberă a celor două forme. Precizăm că această variaţie se limitează, în principal, la două timpuri: indicativ prezent şi conjunctiv prezent mai ales la persoana a III-a: *datorează – datoreşte*;

Scanned with OKEN Scanner

datorează – datoresc; *să datoreze – să datorească*. Celelalte forme ale lui *a datori* au cam ieşit din uz.

Nu ne ***îngreuna*** *situaţia ?* **sau** *Nu ne* ***îngreuia*** *situaţia ?*

Deşi aparţin aceleiaşi conjugări, verbele citate mai sus se folosesc – în vorbirea uzuală – cu ambele forme, fără să se fi generalizat una dintre ele în detrimentul celeilalte. *DOOM 2* acceptă ca fiind corecte ambele forme.

El ***serveşte*** *o porţie de friptură ?*

Ca verb tranzitiv, *a servi* are mai multe sensuri, printre care şi pe a *pune, a aduce la masă mâncare, băutură*, fiind urmat de prepoziţia *cu*: *I-am servit cu îngheţată*; *M-a servit cu o porţie de friptură*. Ca verb reflexiv are sensul de *a lua să mănânce sau să bea*: *Se servi cu câteva bomboane de ciocolată* sau *Serveşte-te cu friptură*. Unii utilizează acest verb şi cu sensul, **nerecomandabil**, *de a mânca, a consuma* aşa cum se remarcă şi în enunţul de mai sus.

Într-una dintre cunoscutele sale „tablete de seară" (8.04.1997), profesorul George Pruteanu observa ironic faptul că în mintea acestor vorbitori expresia pare mai „elegantă" decât *Am luat masa* sau *Am luat prânzul*, sau, pur şi simplu, *Am mâncat*. În calitate de gazde, avem, într-adevăr, obligaţia *să-i servim la masă* pe oaspeţi cu preparatele casei sau, eventual, îi putem îndemna *să se servească şi singuri*. A spune însă că *La restaurant am servit o ciorbă şi o friptură* este, spunea regretatul lingvist, „o sclifoseală ţopească".

eu creez, tu creezi, el creează; creare ? **sau** *eu creiez, tu creiezi, el creiază; creiare ?*

Verbul *a crea*, deşi se termină în *-ea*, nu este un verb de conjugarea a II-a, ci de conjugarea I. Sufixul este *-a*, iar rădăcina este *cre-*. Pentru uşurinţă, el se conjugă precum verbul *a lucra*, înlocuind *lucr-* cu *cre-*. Oriunde *a lucra* se conjugă cu un *e*, *a crea* se conjugă cu doi de *e* (*eu lucrez – eu creez*). Similar se conjugă: *a agrea, a se recrea, a procrea* etc.[1]

Banii împrumutaţi ***trebuie*** *restituiţi imediat ?* **sau**
Banii împrumutaţi ***trebuiesc*** *restituiţi imediat ?*

Verbul *a trebui* (conjugarea a IV-a) cunoaşte, în timpul flexiunii, forme paralele: cu şi fără *-esc*, care se manifestă numai la persoana a III-a, deoarece este un verb impersonal/unipersonal. Paralelismul se remarcă numai la indicativul prezent şi la conjunctivul prezent (la care se adaugă, firește, viitorul format cu prezentul conjunctivului). Limba literară manifestă unele inconsecvenţe în selecţia formelor: la indicativ prezent acceptă forma fără *-esc*: *trebuie* (*îmi trebuie o carte, îmi trebuie nişte bani*). La conjunctiv prezent (şi la viitorul format cu *să*) a fost preferată varianta cu *-esc*: *o să-mi trebuiască nişte bani, o să-mi trebuiască o carte*. Rezultă că din cele două variante date, numai prima este corectă, cea de-a doua având caracter regional, arhaic, neîngrijit.

1. Vezi p. 14.

Scanned with OKEN Scanner

*Ei va **trebui** să mai rămână ?* **sau** *Ei vor **trebui** să mai rămână ?*

Ca semiauxiliar de modalitate, verbul *a trebui* este foarte bine sudat din punct de vedere gramatical şi semantic cu verbul din dreapta lui, exprimând necesitatea efectuării acţiunii exprimate de acesta (*Trebuie să plecăm urgent*). Folosit cu valoare impersonală/ unipersonală, verbul în discuţie solicită la dreapta lui o propoziţie subordonată subiectivă: *Trebuie să revenim până la lăsarea serii*. Simţind că cele două verbe alăturate formează o unitate semantică/funcţională, vorbitorii plasează unele părţi ale propoziţiei subiective în faţa acestui „bloc" verbal. Mai des este plasat în faţa lui *trebuie* subiectul subordonatei: *Eu va trebui să accept situaţia dată*; *Tu va trebui să o refuzi*; *Noi va trebui să participăm la această întâlnire*; *Voi va trebui să rămâneţi încă o zi*. După cum se observă, prin situarea subiectului în faţa verbului regent, apar nişte vecinătăţi neobişnuite pentru limba română: subiect de persoana I sau a II-a (singular sau plural), urmat de un verb la persoana a III-a singular. Astfel de nepotriviri nu deranjează pe nimeni. La persoana a III-a plural însă această alăturare „neacordată" a subiectului subordonatei şi a verbului *a trebui* **nu mai este admisă**. Ca atare vom spune corect: *Ei **vor trebui** să mai rămână*; *Ei **trebuiau** să poarte un nume*. Acest fapt a fost invocat în susţinerea caracterului de semiauxiliar de mod al verbului. Un proces asemănător se constată în legătură cu *a fi*, *a urma*, care, unipersonale când sunt utilizate în exprimarea modalităţii, tind să fie folosite cu forme „acordate" chiar la persoanele I şi a II-a: *eram să cad*, *erai să mă loveşti*, forme respinse de limba literară: *Tu **urmai** să te întorci a doua zi*; *Eu **eram** să alunec pe gheaţă*; *Voi **eraţi** să fiţi disponibilizaţi*. Plasarea subiectului de persoana a III-a plural în cadrul subordonatei subiective nu mai justifică acceptarea abaterii de la regula regentului impersonal (cu formă de persoana a III-a singular). De aceea trebuie evitate formulări de tipul: *Au trebuit să plece fraţii mei de acasă*.

*Nu se **există** să nu fie frig toamna ? / Nu se **merită** să cumperi o umbrelă nepliabilă ?*

Există în limba română o clasă destul de bogată de verbe personale (*zice*, *aude*, *ştie*, *spune*, *anunţă* etc.) tranzitive cu flexiune completă la cele trei persoane, care sunt supuse unui proces de „impersonalizare" prin trecerea la diateza reflexiv-pasivă (*se zice*, *se spune*, *se aude*, *se crede*, *s-a anunţat* etc.), ajungând astfel să fie folosite cu o singură formă (de persoana a III-a singular). Marca formală a acestei impersonalizări este, în primul rând, pronumele reflexiv *se*. Verbul *a merita*, utilizat, de regulă tranzitiv, cunoaşte şi o formă impersonală nemarcată formal prin *se* (să se compare: *Acest premiu îl meriţi cu prisosinţă* cu *Merită să primeşti acest premiu pentru eforturile depuse*). Neavând percepţia clară a celui de-al doilea sens al lui *a merita* (*a fi* convenabil, *a fi rentabil*), unii vorbitori aplică procedeul impersonalizării prin *se* ca la verbele *se zice*, *se crede* etc., ajungându-se astfel la o formă redundantă, pleonastică şi, prin urmare, nerecomandabilă. Un statut similar îl are şi verbul *a renta*, care, ca verb impersonal, este sinonim cu *a merita*. Prin urmare este greşită şi această formulare: *Nu se mai rentează să mai faci împrumuturi de la bănci*. Corect vom spune: *Nu rentează să...* Ocazional întâlnim şi formulări neadecvate de tipul *Nu se există să nu fie frig toamna*, care nu conferă un statut prea elevat exprimării.

Scanned with OKEN Scanner

*Un munte parcă ne-ar **desparte** ?* **sau** *Un munte parcă ne-ar **despărţi** ?*

Unele verbe de conjugarea a IV-a sunt folosite de vorbitori în forme greşite de conjugarea a III-a: *Soarele va răsare la ora...* ; *Nu poate înghite mâncarea* etc. Formele corecte sunt ***ne-ar despărţi***, *va răsări*, *va înghiţi* etc.

*Flori de tei deasupra noastră / **Or să cadă** rânduri-rânduri ?* **sau**
*Flori de tei deasupra noastră / **O să cadă** rânduri-rânduri ?*

Viitorul este exprimat în limba română actuală prin mai multe forme. O formă se realizează cu auxiliarul *a vrea* (***voi** merge*, ***vei** merge* etc.) ; paralel cu aceste forme de viitor se întrebuinţează o serie de forme care se deosebesc numai prin structura fonică a elementului variabil (*oi spune*, *ăi spune*, *a spune* ; *om spune*, *ăţi (eţi) spune*, *or spune*). Foarte frecvent în limba actuală se utilizează şi un viitor denumit, greşit, „viitorul popular", dacă avem în vedere preponderenţa lui în limba literară actuală. Viitorul de acest tip cunoaşte două realizări: a) un element variabil identic cu prezentul indicativ al verbului *a avea* + forma de conjunctiv prezent (*am să încerc*, *ai să revii* etc.) ; b) un element invariabil *o* + forma de conjunctiv prezent (*o să mai treci*, *o să cumpărăm* etc.). La persoana a III-a plural apare, mai frecvent decât *o*, forma *or*: *(ei) or să cadă*. În acest caz, categoriile de număr şi persoană, exprimate în celelalte forme numai prin secvenţa care conţine radicalul, se manifestă şi prin forma elementului mobil. Vorbitorii care utilizează forma **nerecomandabilă** *or să cadă* sunt, în general, oameni preocupaţi de corectitudinea exprimării lor şi care, de teama unui dezacord, operează o diferenţiere singular/plural (*El o să meargă – Ei or să meargă*). Formularea admisă de *DOOM 2* este cea care îl conţine pe *o* invariabil. Aşadar varianta corectă este a doua: *flori de tei... **o să cadă***. Toate tipurile de viitor sunt corecte, literare, cu precizarea că există totuşi o specializare stilistică, de care trebuie să ţinem seama. Tipul de viitor construit cu infinitivul caracterizează exprimarea scrisă, mai ales pentru stilurile ştiinţific şi administrativ. Viitorul format cu conjunctivul reprezintă varianta literară pentru celelalte stiluri, atribuind o anumită naturaleţe exprimării.

***Va apare** în curând o carte nouă ? **Mi-ar place** să călătoresc în Grecia ?*

Verbele din cele două enunţuri de mai sus aparţin conjugării a II-a, având sufixul infinitival *-ea*. Se constată în prezent tendinţa trecerii de la conjugarea a II-a la conjugarea a III-a a unor verbe cu întreaga lor paradigmă. Formularea corectă este: *va apărea / mi-ar plăcea*. În aceeaşi situaţie se află verbele *a dispărea*, *a începea*, *a părea*, *a plăcea*, *a prevedea*, *a zăcea* ş.a. Procesul trecerii unor verbe de la conjugarea a II-a la conjugarea a III-a este o realitate a limbii actuale. El se realizează treptat, prin „abateri" de la normă, pe care, ulterior, uzul le va impune.

*Am dat hainele la **curăţit** ?* **sau** *Am dat hainele la **curăţat** ?*

Verbele folosite în aceste enunţuri au acelaşi înţeles şi multă vreme au circulat sub ambele forme flexionare specifice conjugărilor I şi a IV-a. Atât *DOOM 1*, cât şi *DOOM 2* recomandă numai formele caracteristice ale conjugării I: *curăţ*, *cureţi*,

Scanned with OKEN Scanner

curăţă, curăţăm, curăţaţi, să cureţe, curăţat, curăţând, curăţătorie etc. (*DOOM 2* acceptă totuşi ca literară forma *curăţitor*).

Trebuie că a observat cele întâmplate ?

Forma verbală *trebuie că...* nu este literară, dar se întrebuinţează într-o bună parte a ţării, mai ales în Transilvania. Folosirea ei se explică, probabil, prin dorinţa de a accentua afirmaţia propoziţiei următoare. Folosind conjunctivul *să observe cele întâmplate*, realitatea este prezentată ca nesigură/posibilă.

Te cunoşti că eşti bolnav ?* sau *Se cunoaşte că eşti bolnav ?

Reflexivul impersonal al verbului *a se cunoaşte* se întâlneşte uneori sub forme flexionare personale, astfel că în loc de *Se cunoaşte că sunt răcit ?* se spune **incorect**: *Mă cunosc că sunt răcit ?* sau *Te cunoşti că eşti cam abătut ! .*

M-a consultat un doctor când am fost bolnav ?

Folosit ca tranzitiv, verbul *a consulta* are sensurile de *a întreba, a cere o părere, un sfat*; *a lua avizul unei persoane autorizate*: *Când eşti bolnav, consulţi un medic pentru tratament*. Astăzi este folosit aproape numai cu sensul de *a examina, a cerceta*: *Medicul consultă bolnavul în vederea depistării corecte a bolii*, inversându-se astfel rolul subiectului şi al obiectului.

Cer scuze pentru întârziere ? Îmi cer scuze pentru întârziere ? Vă cer scuze pentru întârziere ?

Expresiile *a cere scuze, a cere iertare, a cere voie* pot fi folosite în această formă, cu verbul la diateza activă neînsoţit de nicio determinare pronominală. Când afirmăm: *Cer scuze pentru cele afirmate*, nu se precizează persoana faţă de care se formulează cererea (rugămintea) respectivă şi nici nu se subliniază implicarea persoanei care o formulează. Atunci când se simte nevoia de a se exprima persoana căreia îi este adresată solicitarea, apelăm fie la construcţia cu un dativ: *a-(i) cere voie* (*scuze, iertare*) *cuiva*, fie la construcţia prepoziţională *a cere scuze* (*voie, iertare*) *de la cineva*: *Vă cer scuze pentru întârziere*; *Condamnaţii îi cereau iertare*; *Cer scuze profesorului pentru absenţă*; *Cer scuze de la profesor pentru absenţă* etc. Dacă se simte nevoia de a se exprima implicarea persoanei care este interesată de satisfacerea cererii respective, atunci se va folosi construcţia cu pronume reflexiv în dativ a verbelor în discuţie: *a-şi cere scuze, a-şi cere iertare, a-şi cere voie*. Deci: *Îmi cer scuze pentru greşeala făcută*; *Condamnaţii îşi cereau iertare* etc. Corecte sunt toate variantele prezentate în chenar. Obiecţiile aduse uneia sau alteia dintre construcţiile *îmi cer scuze* şi *vă cer scuze* de către unii vorbitori, atenţi (până la pedanterie) la exprimarea politicoasă, se referă la riscul unor omonimii sau polisemii, rezultate din diversele valori ale pronumelui în dativ, fie că e reflexiv, fie că e personal. Aceştia pot înlocui construcţiile amintite cu altele similare având în structură substantivul *iertare* (*Îmi cer iertare pentru...*; *Vă cer iertare pentru...*), se pot orienta spre verbele *a*

Scanned with OKEN Scanner

scuza / a ierta (*Vă rog să mă scuzaţi* ; *Vă rog să mă iertaţi*), pot utiliza formula mai dezvoltată şi mai protocolară *Vă rog să primiţi scuzele mele*[1].

S-a specializat în a arunca cu discul ?

Construcţiile cu prepoziţiile *în* sau *la* + infinitivul sunt mai greoaie decât cele cu infinitivul lung al verbului, precedat de aceste prepoziţii. Aşadar vom spune : *S-a specializat în aruncarea discului* ; *Merge până la epuizarea tuturor soluţiilor oferite de companie.*

Verificaţi-vă cunoştinţele rezolvând!

Testul 1

Sunt corecte următoarele forme de infinitiv :

1. a) *a începe* ;
b) *a începea* ;
c) *a prevedea* ;
d) *a prevede* ;
e) *a place* ;
f) *a plăcea.*

2. a) *a pare* ;
b) *a părea* ;
c) *a bate* ;
d) *a bătea* ;
e) *a face* ;
f) *a făcea* ;
g) *a umple* ;
h) *a umplea.*

3. Se dau formele : 1) *a zace* ; 2) *a rămâne* ; 3) *a dispărea* ; 4) *a prevede.*
a) Toate sunt corecte.
b) Sunt corecte prima şi a patra.
c) Sunt corecte prima şi a treia.
d) Sunt corecte a doua şi a treia.
e) Nu e corectă niciuna.

4. Seria care cuprinde numai verbe cu variante literare cu acelaşi sens este :
a) *înseamnă/însemnează, ignoră/ignorează, bombăne/bombăneşte* ;
b) *învârte/învârteşte* ; *se tânguie/se tânguieşte.*

Seriile în care deosebirile de desinenţe verbale marchează o diferenţă de sens sunt :

5. a) *acord/acordez* ;
b) *dăinuie/dăinuieşte* ;
c) *degajă/degajează* ;
d) *înveşmântă/înveşmântează.*

6. a) *îndoaie/îndoieşte* ;
b) *ciuruie/ciuruieşte* ;
c) *contractă/contractează* ;
d) *bocănesc/bocăn.*

7. Selectaţi varianta corectă :
a) *mântuie/mântuieşte* ;
b) *reflectă/reflectează* ;
c) *ordonă/ordonează.*

8. Selectaţi varianta corectă :
a) *nu duce !* , *nu face !* , *nu zice !* ;
b) *nu du !* , *nu fă !* , *nu zi !* ;
c) *nu duci !* , *nu faci !* , *nu zici !* .

Formele recomandate de *DOOM 2* sunt cele din seria :

9. a) *a contactat o boală, ordonă lucrurile* ;
b) *a contractat virusul aviar, ordonează cărţile* ;
c) *contractează o afacere, ordonă plecarea.*

10. a) *(eu) sufăr* ;
b) *(ei) suferă* ;
c) *(ei) sufere* ;

1. Vezi Mioara Avram, *Probleme ale exprimării corecte*, Editura Academiei Române, Bucureşti, 1987, p. 267.

Scanned with OKEN Scanner

d) *(eu) apropiu* ;
e) *(eu) apropii* ;
f) *să miroasă* ;
g) *să miroase.*

Testul 2

Formele recomandate de *DOOM 2* sunt cele din seria :

1. a) *noi creiem, el să aivă* ;
b) *noi creem, el să aibe* ;
c) *noi creiăm, el să aive* ;
d) *noi creăm, el să aibă.*

2. a) *eu adăp vitele, el copie, el îndrumă* ;
b) *eu adap vitele, el copie, el îndrumează* ;
c) *eu adăp vitele, el copiază, el îndrumă.*

3. a) *călătorii trebuie să debarce, luna se reflectă în undele lacului* ;
b) *pasagerii trebuie să debarcheze, luna se reflectează în undele lacului* ;
c) *el mai reflectează, pasagerii trebuie să debarce.*

4. a) *îl urechează pentru că se înghemuieşte în bancă* ;
b) *îl urecheşte pentru că se înghemuie în bancă.*

5. a) *eu continui, el descoperă, ei azvârlă* ;
b) *eu continuu, ea descopere, toţi azvârl.*

6. a) *se toarnă un film nou* ;
b) *se turnează un nou film* ;
c) *se toarnă o piesă din fontă.*

7. a) *dăinuieşte, bănuieşte* ;
b) *dăinuie, bănuie* ;
c) *dăinuie, mă bănuieşte.*

8. a) *mi-ar displace dacă va dispare repede* ;
b) *mi-ar displăcea dacă va dispărea repede* ;
c) *mi-ar displace dacă ar dispare la nevoie* ;
d) *se va prevede o creştere* ;
e) *se va prevedea o creştere.*

9. a) *îl deleagă să apese* ;
b) *îl delegă să apase.*

10. a) *se dilatează, dar nu se digerează uşor* ;
b) *se dilată, dar nu se digeră uşor.*

Testul 3

Sunt corecte ambele forme verbale din seria :

1. a) *biciuieşte/biciuie* ;
b) *biruieşte/biruie* ;
c) *lipăieşte/lipăie* ;
d) *schingiuieşte/schingiuie.*

2. a) *drăcuie/drăcuieşte* ;
b) *se jeluie mereu/se jeluieşte mereu* ;
c) *se destăinuie/se destăinuieşte.*

3. a) *înfiripează/înfiripă* ;
b) *înveşmântează/înveşmântă* ;
c) *reanimează/reanimă.*

4. a) *învolburează/învolbură* ;
b) *înjghebează/înjgheabă* ;
c) *se prelimineză/se prelimină.*

5. a) *orbecăie/orbecăieşte* ;
b) *murmuie/murmuieşte* ;
c) *mormăie/mormăieşte.*

Sunt corecte toate formele din seria :

6. a) *moţăie, sforăie, nu se smiorcăieşte* ;
b) *moţăieşte, sforăieşte, nu se smiorcăie* ;
c) *moţăie, sforăie, nu se smiorcăie.*

7. a) *secretează un lichid care se prelevează* ;
b) *secretă un lichid care se prelevă* ;
c) *îmbună, îngeamănă* ;
d) *îmbunează, îngemănează.*

8. a) *înfoaie/înfoiază* ;
b) *înfioară/înfiorează* ;
c) *îndrumă/îndrumează* ;
d) *îngreunează/îngreuiază.*

9. a) *încunună/încununează* ;
b) *răşchiră/răşchirează* ;
c) *se prosternă / se prosternează.*

10. a) *proferă/proferează* ;
b) *şchioapătă/şchiopătează* ;
c) *ţopăie/ţopăieşte* ;
d) *turuie/turuieşte.*

Scanned with OKEN Scanner

Testul 4

1. Sunt acceptate toate formele flexionare din seria :
a) *biruie/biruieşte, cheltuie/cheltuieşte, dibuie/dibuieşte* ;
b) *se exhibă / se exhibează, decernă/ decernează, perturbă/perturbează* ;
c) *mântuie/mântuieşte* („izbăveşte", „vindecă"), *reanimă/reanimează, anticipă/anticipează* ;
d) *eu continuu / eu continui, dezbar/ dezbăr, învârt/învârtesc.*

Sunt corecte toate formele verbale din seria :

2. a) *ei mirŏs, să miroase, ţi se năzăreşte, el pustii, el precede* ;
b) *ei miroase, să miroasă, ţi se năzare, el pustiii, el precede* ;
c) *ei mirŏs, să miroasă, ţi se năzare, el pustii, el precedă.*

3. a) *să decern, să continuu, să curăţe* ;
b) *să decernez, să continuu, să cureţe* ;
c) *să decern, să continui, să curăţe* ;
d) *să decernez, să continui, să cureţe.*

4. a) *stăruie, se străduie, se tânguie, zornăie, zuruie* ;
b) *stăruieşte, se tânguieşte, zornăieşte, zuruieşte* ;
c) *suntem, sunteţi, spargeţi* ;
d) *suntem, sunteţi, spărgeţi* ;
e) *se străduieşte, se tânguieşte.*

Forme flexionare greşite sunt în seria :

5. a) *convoacă, abroagă* ;
b) *să convoace, să abroage* ;
c) *convoacă, abrogă* ;
d) *să convoace, să abroge.*

6. a) *invocă, nu revocă* ;
b) *invoacă, nu revoacă* ;
c) *provoacă şi revocă.*

7. a) *să-l ardă focul* ;
b) *ardă-l focul* ;
c) *arză-l focul.*

Sunt admise ambele forme din seria :

8. a) *a alunga / a (se) alungi* ;
b) *a curăţa / a curăţi* ;
c) *a înflora / a înflori.*

9. a) *a îndesa / a îndesi* ;
b) *a se îngrija / a se îngriji* ;
c) *a datora / a datori.*

10. Fie enunţurile :
Apa se evaporează prin fierbere.
Profesorul îl ignorează mereu.
Elevul îşi înseamnă corect tema.
a) Sunt corecte toate.
b) Sunt corecte primul şi al treilea.
c) Sunt greşite toate.

Testul 5

1. Fie enunţurile :
Roata morii se-nvârteşte.
Roata morii se învârte.
În faţa probelor, martorul cam şovăieşte.
a) Sunt corecte al doilea şi al treilea.
b) Sunt corecte primele două.
c) Sunt corecte toate.

Sunt corecte formele verbale din seria :

2. a) *a chiori, a zăvorî* ;
b) *a chiori, a dogori* ;
c) *a chiorî, a dogorî* ;
d) *a chiorî, a zăvorî, a dogori.*

3. a) *cartea va apare curând* ;
b) *cartea va apărea peste o lună.*

4. a) *Nu bate câmpii !*
b) *Nu bătea câmpii !*

5. a) *N-ar trebui să tacem* ;
b) *N-ar trebui să tăcem.*

6. a) *Tu amâni decizia, dar mâni la bunici.*
b) *Tu amâi decizia, dar mâi la părinţi.*
c) *Tu amâni decizia, dar mâi la bunici.*

7. a) *se îngraşe, se aranjază* ;
b) *se aranjează, se ataşează* ;
c) *ataşază, se debraşază.*

8. a) *tânjea, degajea* ;
b) *linguşea, aranja* ;
c) *se îngrija de alţii, dar nu se îngrijea (pe sine)* ;
d) *înfăşa, se prăjea.*

9. a) *atenuez, fotografiez, statuez, tatuez* ;
b) *atenuiez, fotografiez, statuiez, tatuiez.*

Scanned with OKEN Scanner

10. a) *campaniile care preced alegerile* ;
    b) *campania care precedă alegerile* ;
    c) *campaniile care precedă alegerile.*

Testul 6

Sunt corect accentuate formele verbale din seria :

1. a) *mă mânii, se mânie* ;
   b) *mă mânii, se mânie* ;
   c) *eu întârzii, el întârzie* ;
   d) *eu întârzii, el întârzie.*
2. a) *mângâi, mângâie* ;
   b) *sfâşii, sfâşie* ;
   c) *mângâi, mângâie* ;
   d) *sfâşii, sfâşie.*
3. a) *termin, termini, termină* ;
   b) *domin, domini, domină* ;
   c) *termin, termini, termină* ;
   d) *domin, domini, domină.*
4. a) *calific, nu clarific* ;
   b) *justifică, nu specifică* ;
   c) *califică, nu clarifică* ;
   d) *multiplică, intoxică.*
5. a) *exerciţi, feliciţi, te precipiţi, soliciţi* ;
   b) *exerciţi, feliciţi, te precipiţi, soliciţi.*
6. a) *aduceţi, bateţi, coaseţi-mi, duceţi-l, scoateţi-mă* ;
   b) *aduceţi, băteţi, coseţi-mi, duceţi-l, scoteţi-mă.*
7. Formele recomandate de *DOOM 2* sunt :
   a) *mă apropiu şi mă speriu* ;
   b) *mă apropiu şi mă sperii* ;
   c) *mă apropii, dar nu mă sperii.*
8. Formele recomandate de *DOOM 2* sunt :
   a) *tăieţi, dar nu vă apropiaţi* ;
   b) *tăiaţi, dar nu vă apropiaţi* ;
   c) *tăiaţi, dar nu vă apropieţi.*
9. Formele *ţesesem* şi *cosesem* sunt :
   a) greşite ;
   b) corecte.
10. Forma verbală recomandată de *DOOM 2* este :
    a) *Plângi, băiete !*
    b) *Plângi-l pe cel dispărut !*
    c) *Plânge-l pe cel dispărut !*

Testul 7

Sunt corecte formele verbale de imperativ din seria :

1. a) *Treci mai atent strada !*
   b) *Trece-l pe partea cealaltă !*
   c) *Treci-l pe partea cealaltă !*
2. a) *Nu te mai prefă că nu ştii nimic !*
   b) *Nu te mai preface că nu ştii nimic !*
3. a) *Piei, Satano !*
   b) *Pieri, drace !*
4. a) *Ghiceşte care-i răspunsul !*
   b) *Ghici care-i răspunsul !*
5. a) *Nu du vorba în altă parte !*
   b) *Nu duce vorba în altă parte !*
6. a) *Nu fă pe naivul !*
   b) *Nu face pe naivul !*
7. a) *Nu zi hop până nu treci şanţul !*
   b) *Nu zice hop până nu treci şanţul !*
8. a) *Nu-mi adu acum banii !*
   b) *Nu-mi aduce acum banii !*
9. a) *Nu veni astăzi !*
   b) *Nu vino astăzi !*
10. a) *Nu fii rău, fii ascultător !*
    b) *Nu fi leneş, fi harnic !*
    c) *Nu fi distrat, fii mereu atent !*

Scanned with OKEN Scanner

3.3. Părţile de vorbire neflexibile[1]

3.3.1. Adverbul

cam bea ? prea bea ? nu cam bea ? nu prea bea ?

Întrebuinţarea unor adverbe depinde de aspectul pozitiv sau negativ al construcţiilor în care apar. Astfel, adverbului de aproximaţie *cam* folosit corect în **construcţii afirmative** îi corespunde în construcţii negative adverbul *prea*. Adverbele *cam*, *mai*, *prea*, *şi*, *tot*, ca determinante ale unui verb, stau numai înaintea acestuia (***cam** ştie*, ***mai** rămâne*, ***prea** spune tot*) şi sunt singurele care pot disloca formele verbale compuse (*a **şi** venit*, *ar **tot** dormi*) şi îmbinările alcătuite din adverbul *nu* + verb (***nu prea** răspunde*) sau pronume neaccentuat + verb (*se **cam** deranjează*, *se **cam** încurcă la lecţie*). Cele mai frecvente greşeli se observă la întrebuinţarea adverbului *mai*. Se va spune corect: *a **mai** răspuns*, *îl **mai** las o zi*, *se **mai** duce pe la bunici*, nu *mai a răspuns*, *mai s-a dus pe la bunici*, forme greşite, întâlnite mai ales la vorbitorii munteni.

***Mai** am povestit şi bunicilor ? **Nu mai** mă împac ? **Nu mai** îmi place ? **Mai** mi-am pus o haină ? Ce **tot** mă strigi ? **Cam** s-a lăudat ? **Nu prea** s-ar zice ?*

În enunţurile de mai sus se încalcă regula unei topici normale a adverbelor menţionate anterior. Acest tip de abatere se constată foarte frecvent, în special în exprimarea orală, dar uneori şi în scris (mai ales în Muntenia). Formele corecte sunt: *Am **mai** povestit...* ; *Nu mă **mai** împac* ; *Nu **îmi mai** place* ; *Mi-am **mai** pus o haină* ; *S-a **cam** săturat* ; *Nu s-ar **prea** zice* şi, bineînţeles, *Ce mă **tot** strigi* (vezi paragraful anterior).

*Ca **şi** remediu, propun modificarea acestei legi !*
*Nu pot fi de acord, ca **şi** profesor, cu o asemenea conduită !*

În *DEX* sunt mai multe sensuri ale adverbului *ca*. Cu valoare comparativă, el înseamnă *la fel cu*, *cum (e)*, *după cum (e)* şi poate fi utilizat singur la exprimarea celui de-al doilea termen al unei comparaţii de egalitate: *E tot atât de isteţ ca fratele său* ; *O carte ca cea din raftul de sus*. Alteori *ca* este însoţit de adverbul *şi* în construcţii asemănătoare, corecte şi acestea: *Lucrează la fel de bine ca şi tine*, în care *şi* are valoarea unui modalizator de întărire al elementului de comparaţie.

O altă valoare de bază a adverbului *ca* este *în calitate de*, *drept*: *A participat ca fost elev al şcolii = A participat în calitate de fost elev al şcolii* ; *Ca răsplată, a fost dus la Bucureşti = Drept răsplată, a fost dus la Bucureşti*. Atunci când *şi* îl însoţeşte pe *ca* în construcţii necomparative în care *ca = în calitate de*, *drept*, **folosirea lui *şi* este nejustificată**. Aceasta este o greşeală foarte frecventă în limba română actuală,

1. Vezi nota de subsol de la p. 80.

Scanned with OKEN Scanner

semnalată şi în exprimarea unor oameni instruiţi, indiferent de proveniența lor geografică. Construcţii greşite, ca cele de mai jos, pot fi întâlnite atât în presă, cât şi în instituţii: *Ca şi deputat în colegiul X...*; *Ca şi soluţie, pot spune că...*; *Ca şi prim-ministru, am asigurat toate condiţiile...* Aşadar enunţurile din chenar sunt greşite. Forma lor corectă este: *Ca remediu, propun modificarea acestei legi*; *Nu pot fi de acord, ca profesor, cu o asemenea conduită*. Unii vorbitori folosesc, în mod greşit, construcţiile cu *şi* în scopul evitării unei cacofonii rezultate din succesiunea lui *ca* + un substantiv care începe cu consoana *c*: *E mai rău ca şi copiii*; *Ca şi culoare, materialul este foarte atrăgător.* Dorinţa de evitare a cacofoniei stă şi la baza altei **construcţii greşite** destul de frecvent întâlnită, în care pentru separarea silabelor cacofonice aflate în vecinătate imediată folosesc un semn de punctuaţie marcat în vorbire. Afirmaţii ca acestea sunt ilare: *ca* ***virgulă*** *cadou*; *ca* ***virgulă*** *coleg*; *ca* ***virgulă*** *culoare.* Utilizarea unor mijloace artificiale, improprii în astfel de construcţii este mai greşită decât cacofonia însăşi. Pentru a evita un delict de eleganţă şi de estetică a exprimării (cum este cacofonia), putem apela la bogăţia de sinonime a limbii noastre, care permite înlocuirea lui *ca* printr-un echivalent funcţional sau prin înlocuirea cuvântului următor cu un altul potrivit[1].

Am decât o dorinţă ? **sau** *Am numai o dorinţă ?*

Adverbului restrictiv *numai*, folosit în construcţii **afirmative**, îi corespunde în construcţii negative adverbul *decât* (*Am numai o dorinţă = N-am decât o dorinţă*). Mulţi vorbitori nu respectă această distribuţie proprie limbii literare, folosindu-l, din deprinderi regionale, fie pe *numai* în construcţii negative, fie pe *decât* în construcţii pozitive. De evitat şi alăturarea pleonastică a celor două adverbe (*N-am decât numai o dorinţă*).

oameni ***mai*** *sănătoşi,* ***mai*** *voioşi,* ***mai*** *voinici ?* **sau** *oameni* ***mai*** *sănătoşi, voioşi, voinici ?*
În această vacanţă vom organiza jocuri mult ***mai*** *instructive şi mult* ***mai*** *atractive ?* **sau**
În această vacanţă vom organiza jocuri mult ***mai*** *instructive şi atractive ?*

O abatere de la normele exprimării corecte este omiterea repetării, în faţa fiecărui element al unei enumerări, a adverbelor *mai* şi *foarte*, care formează gradele comparativ şi superlativ absolut ale adjectivelor. Lipsa acestor adverbe dinaintea unuia dintre termenii coordonaţi (ca în variantele din a doua formulare) duce la înţelegerea greşită a conţinutului enunţului. În absenţa acestor adverbe la ultimele adjective, s-ar înţelege că doar primul adjectiv se află la gradul comparativ, celelalte fiind la gradul pozitiv.

Ghetele se ung cu cremă ca să ***nu*** *se uzeze şi să se deformeze ?*

O atenţie specială trebuie acordată utilizării în propoziţii şi în fraze a adverbului de negaţie *nu*. În cazul unor termeni coordonaţi este absolut necesară repetarea

1. Vezi p. 24.

Scanned with OKEN Scanner

negaţiei în faţa fiecăruia dintre aceştia. Altfel, contrar intenţiei vorbitorului, fraza, concepută ca negativă, primeşte pe parcurs înţeles afirmativ.

*Am vorbit cu **aproape** toţi participanţii ? Unele păreri ale **chiar** participanţilor ? L-am întâlnit în **exact** acelaşi loc ? A apărut în **chiar** două ore ?*

În construcţiile de mai sus adverbele subliniate încalcă regula unei topici normale, disociind construcţiile prepoziţionale sau, mai rar, a formei de genitiv cu articol genitival. Asemenea construcţii cunosc astăzi o răspândire tot mai mare şi explicaţia trebuie căutată în expresivitatea deosebită pe care o dobândesc astfel de construcţii datorită acestei topici, mai puţin obişnuite.

3.3.2. Prepoziţia

*Eforturile **a numeroşi** cercetători ?* **sau** *Eforturile **a numeroşilor** cercetători ?*

Prepoziţia *a* se foloseşte corect în construcţii cu valoare de genitiv când este vorba de un cuvânt total sau parţial invariabil : de obicei numeral (*tată a trei copii*) sau alt cuvânt cu valoare cantitativă (*eforturile a numeroşi cercetători*), dar şi pronume (costurile *a ceea ce s-a construit*) şi adjectiv calificativ (*părerea a anumiţi colegi*). În mod excepţional, prepoziţia *a* se foloseşte şi cu valoare de dativ tot în construcţii cu numerale sau cu pronume care urmează după prepoziţii care cer dativul : *datorită a trei colegi*[1].

Ploile vor cădea în jumătatea de vest a ţării şi zonele de deal şi de munte ?

Repetarea prepoziţiei este **obligatorie** la termenii coordonaţi cu elemente corelative (*fie la munte, fie la mare*). Repetarea prepoziţiei este cu atât mai necesară în situaţia în care lipsa ei poate crea ambiguităţi ; de exemplu : *Am mâncat plăcintă cu brânză, mere şi dovleac* (în care *mere* şi *dovleac* pot fi înţelese mai curând coordonaţi cu *plăcintă*), faţă de *Am mâncat plăcintă cu mere, cu brânză şi cu dovleac* (dar *Îmi plac plăcintele cu brânză, merele şi dovleacul*). În limbajul actual există tendinţa de a se renunţa din ce în ce mai des la repetarea prepoziţiei înaintea fiecărui termen coordonat copulativ (*modele de toamnă şi iarnă, cercuri de matematică şi fizică*).

*Ea vorbea cu un ton, **care** se silea să-l facă ameninţător ?*

Folosirea pronumelui relativ *care* neprecedat de prepoziţia *pe* constituie o greşeală foarte frecventă în exprimarea orală, dar poate fi întâlnită şi în scris[2].

Magazinul este deschis de la 8-17 ?

1. Vezi p. 90.
2. Vezi pp. 89-90.

Scanned with OKEN Scanner

Omiterea în scris a prepoziţiei (*până*) *la*, notată prin cratimă sau prin linie de pauză, este **nerecomandabilă** în formule ca *deschis de la 8-10*; în această situaţie se recomandă eliminarea şi a primului termen (*de la*): *deschis 8-12* sau *deschis în intervalul 8-12*.

rochie ***din*** *mătase ?* **sau** *rochie* ***de*** *mătase ?*

Un fenomen foarte răspândit în limba actuală este tendinţa utilizării prepoziţiei *din* în locul lui *de*, înlocuire explicată de acad. Iorgu Iordan[1] prin faptul că ambele pot introduce un determinant care arată materia din care este făcut un lucru. Între ele există însă o deosebire sintactică esenţială: în timp ce *de* introduce un atribut, *din* introduce un complement, trebuind deci să fie însoţit totdeauna de un verb (subînţeles). Prin urmare, ar trebui să spunem: *rochie de mătase, geantă de piele, casă de bârne*, dar *rochie făcută din mătase, casă făcută din bârne*. În ultimul timp, *din* a început să fie folosit în ambele cazuri, întrucât şi în primul caz se subînţelege un participiu: *rochie* (făcută) *din mătase*. De aceea, construcţii cu *din* în locul lui *de* se răspândesc din ce în ce mai mult. Tot mai des auzim: *oţet din vin, covor din iută, haină din blană*. Astfel de formulări au ca justificare dorinţa de a evita repetarea lui *de*: *haină din piele de căprioară, mobilă din lemn de nuc*.

mere ***din*** *acestea ? mărfuri* ***din*** *import ?* **sau** *mere* ***de*** *acestea ? mărfuri* ***de*** *import ?*

Înlocuindu-l pe *din* cu *de*, sensul se modifică: în prima situaţie *din* are sens partitiv / marchează originea, iar în a doua *de* introduce un atribut calitativ, adică arată felul, genul, ca: *mere/mărfuri ca acestea*.

unul ***dintre*** *aceştia ?* **sau** *unul* ***din*** *aceştia ?*

Pentru a exprima sensul partitiv se recurge la prepoziţia *dintre* când substantivul (sau un substitut al său) care urmează este la plural: *unul* ***dintre*** *aceştia, multe* ***dintre*** *operele studiate, câteva* ***dintre*** *evenimentele petrecute, una* ***dintre*** *cele mai importante lucrări, multe* ***dintre*** *mijloacele de informare scrisă* etc. Dacă substantivul următor este la singular cu sens de plural, nu se poate utiliza decât prepoziţia *din*: *cineva din clasă, unul din echipă*.

relaţia ***dintre*** *membrii familiei ?* **sau** *relaţia* ***între*** *membrii familiei ?*
legături ***dintre*** *membrii familiei ?* **sau** *legături* ***între*** *membrii familiei ?*
apropierea ***între*** *elev şi profesor ? ; discuţia* ***între*** *tată şi fiu ? ; conflictul* ***între*** *cele două generaţii ? ; relaţiile de colaborare* ***între*** *statele europene ?*

Confuziile produse prin folosirea, în construcţii atributive, a lui *din* şi a lui *între* în locul lui *dintre* au la bază asemănările formale dintre ele. Astfel, în locul lui *dintre* cu sens partitiv apare adesea *din* (*unul din ei, fiecare din versurile sale*), iar în locul lui *dintre* cu sens de reciprocitate apare *între*. Cele două prepoziţii pot fi confundate

1. *Apud* V. Breban *et.al.*, *Limba română corectă. Probleme de ortografie, gramatică, lexic*, Editura Ştiinţifică, Bucureşti, 1973, p. 93.

Scanned with OKEN Scanner

atunci când introduc un atribut care exprimă un raport de reciprocitate. Prepoziţia *dintre* se întrebuinţează atunci când substantivul precedent este articulat cu articol hotărât (*relaţia*). *Între* se utilizează atunci când atributul pe care îl introduce determină un substantiv nearticulat (*legături*).

Regula trebuie totuşi nuanţată, întrucât ambele prepoziţii pot fi folosite corect în situaţii care o contrazic : mai rar, *dintre* poate fi corect după substantive nearticulate (*această distanţă dintre Braşov şi Ploieşti* ; *unele relaţii dintre vecini*), iar, mai des, *între* este corect sau măcar tolerat după substantive de tipul *delimitarea*, *distincţia*, *corelaţia*, pe lângă care se subînţelege un participiu ca *făcută*, *operată*, *produsă* etc.

Unele substituiri de prepoziţii sunt reciproce, de exemplu cele dintre *cu* şi *de* sau *de* şi *din*, *de* şi *în*, *în* şi *la*, *în* şi *pe*, *cu* şi *de* : *suferă cu stomacul / suferă de stomac* ; *se preocupă cu studierea textelor vechi / se preocupă de studierea textelor vechi* ; *haină din piele* în loc de *haină de piele* ; *produse din import* în loc de *produse de import* ; *mărfuri din acestea* în loc de *mărfuri de acestea* ; *pleacă în Bucureşti* în loc de *pleacă la Bucureşti* ; *e plecat în teren* în loc de *e plecat pe teren* ; *pe tren mi-a fost sete* în loc de *în tren mi-a fost sete* ; *priveşte prin fereastră* în loc de *priveşte pe fereastră* ; *a ieşit prin uşa din spate* în loc de *a ieşit pe uşa din spate.*

Când mi-e sete beau un pahar de apă ? **sau** *Când mi-e sete beau un pahar cu apă ?*

Când spunem *două pahare de apă* se poate înţelege fie că sunt *două pahare pline cu apă*, fie că sunt *două pahare din cele cu care se bea apă*. Având în vedere uzul care impune anumite construcţii, trebuie să considerăm corecte ambele formulări, deoarece contextul lingvistic, cel situaţional sau cel extralingvistic dezambiguizează sensul sintagmei. Când, într-un magazin de menaj, spunem *Vreau un pahar de ceai*, cerinţa formulată este foarte clară (*pahar pentru servit ceaiul*). Rostind aceeaşi propoziţie într-o cofetărie, sensul expresiei este, de asemenea, foarte limpede (*pahar cu ceai*). Aşadar, pentru un plus de precizie în exprimare, în funcţie de împrejurări, se poate opta pentru una dintre cele două variante. Trebuie să recunoaştem că înlocuirea prepoziţiei *de*, în construcţii atributive, cu alte prepoziţii specializate semantic (*cu*, *din*, *pentru*) reprezintă un moft lingvistic, o renunţare la formule deja împământenite, tradiţionale. Astfel de excese analitice nu trebuie încurajate. De asemenea nu se susţine din punct de vedere lingvistic înlocuirea prepoziţiei *de* care introduce complemente indirecte pe lângă verbe de felul – *a-şi aminti*, *a-şi aduce aminte*, *a se convinge*, *a se interesa* – cu prepoziţia *despre* : *M-am interesat despre relaţiile sale cu vecinii.*

Pune căciula în cap ? **sau** *Pune căciula pe cap ?*
Are păr în cap ? **sau** *Are păr pe cap ?*

Concurenţa dintre *pe* şi *în*, care îşi dispută prioritatea în construcţii ca cele de mai sus, a fost semnalată de multă vreme de acad. Al. Graur[1]. Deşi vechi, deci de mult cristalizate în această formă, primele forme ale expresiilor menţionate mai sus se modifică astăzi adesea, devenind : *Pune căciula pe cap* ; *are păr pe cap* pe baza considerentului că *în* arată interiorul, iar *pe* suprafaţa. Mergând cu raţionamentul mai departe în dorinţa de exprimare exactă, ar trebui să se considere că nici expresia *pun*

1. *Apud* V. Breban, *op. cit.*, p. 89.

Scanned with OKEN Scanner

căciula pe cap nu este corectă, deoarece nu o aşezăm ca pe o tavă, ceea ce ar fi prea mult. Continuând raţionamentul, ar trebui să modificăm şi construcţii tradiţionale, ca: *a pune pălăria în cuier, a pune pofta în cui, a pleca în inspecţie*, ceea ce nu ar fi normal.

Sufăr **cu** *ficatul ?* **sau** *Sufăr* **de** *ficat ?*

Oscilaţii între prepoziţiile *de* şi *cu* se manifestă şi în sens invers. În ultima vreme s-au răspândit formulări **greşite**, ca: *sufăr cu inima, cu ulcerul, cu capul*; *e bolnav cu plămânii* în loc de: *sufăr de ficat, de ulcer*; *e bolnav de plămâni* etc.

Îmi amintesc **despre** *toate acestea foarte bine ?* **sau** *Îmi amintesc* **de** *toate acestea foarte bine ?*

Confuzii între prepoziţia *de* şi *despre* se produc mai ales când acestea precedă complementul indirect, utilizarea uneia sau alteia dintre ele fiind determinată de natura verbului cu care intră în relaţie. În corelaţie cu verbe şi locuţiuni verbale ca: *a se ocupa, a-şi aminti, a se interesa, a se convinge, a avea grijă, a-şi da seama* se recomandă folosirea prepoziţiei *de* şi nu a lui *despre*.

a) *sarcinile trasate* **de către** *hotărârile conferinţei judeţene ?*
b) *sarcinile trasate* **de** *hotărârile conferinţei judeţene ?*
c) *verificarea efectuată* **de către** *serviciul de audit ?*
d) *verificarea efectuată* **de** *serviciul de audit ?*

Funcţia prepoziţiei compuse *de către* este aceea de a introduce, pe lângă un verb la diateza pasivă, complementul de agent exprimat prin nume **de persoană**. Atunci când complementul nu este un nume de persoană, ci un nume de obiect sau un substantiv abstract, se recomandă utilizarea prepoziţiei *de*: variantele **b**, **d**.

a) *Este foarte ocupat* **cu** *viitorul echipei naţionale ?*
b) *Se preocupă* **cu** *viitorul echipei sale ?*

Greşeala semnalată la unul dintre exemplele de mai sus este cauzată de influenţa construcţiilor cu *a se ocupa*. Cele două verbe, *a se ocupa* şi *a se preocupa*, fac parte din aceeaşi arie semantică, dar în timp ce determinanţii primului se pot introduce atât prin *cu*, cât şi prin *de* (*se ocupă cu educaţia copilului, se ocupă de educaţia copilului*), determinanţii celui de-al doilea se introduc corect **numai** prin *de*: *Se preocupă* **de** *viitorul echipei sale*. Varianta corectă: **a**.

o viteză de 100 km **pe** *oră ?* **sau** *o viteză de 100 km* **la** *oră ?*

Pentru a reda ideea de viteză, anumiţi vorbitori preferă prepoziţia *la* în locul prepoziţiei *pe*, spunând: *Merg cu 50 km la oră în localitate*; *Avea o viteză de 100 km la oră*. Sunt corecte ambele exprimări.

Scanned with OKEN Scanner

*Merg **în** Bucureşti ?* **sau** *Merg **la** Bucureşti ?*

Întrebuinţarea prepoziţiilor *în* şi *la* ridică o serie de probleme în legătură cu verbele de mişcare. Regula generală cere ca înaintea substantivelor comune, a substantivelor proprii nume de persoane, a pronumelor să se utilizeze prepoziţia *la*: *Merg la munte / la el / la Andrei* etc. La fel de potrivit este să folosim prepoziţia *la* şi în legătură cu nume de localităţi: *Plec la Bucureşti.* Dacă numele localităţii este însoţit de termenii generici *oraşul, satul, municipiul,* se recomandă folosirea prepoziţiei *în*: *Merg **în** comuna X*; *S-a dus **în** oraşul Y.*

*Suferă **după** urma accidentului ?*

Formularea de mai sus este eronată. Corect se va folosi prepoziţia *de pe* (sau *în*) pe care unii vorbitori o confundă cu *după*, care exprimă situarea în spatele unui obiect. Este o confuzie deosebit de frecventă. Unii vorbitori – mai ales muntenii – spun *după* în locul lui *de pe* în construcţii ca *o cunoştinţă după strada mea, un întreprinzător după la noi, moştenirea după urma părinţilor, a căzut după acoperiş*; pe de altă parte, alţii – mai ales moldovenii – zic *de pe* în locul lui *după* în enunţuri ca: *Să nu se mai ia de pe noi*; *Îl cunoaştem de pe vorbă.* Singurele contexte în care limba literară admite variaţia liberă între cele două prepoziţii sunt câteva sintagme care exprimă conformitatea, de tipul *copie după certificatul de moştenitor / copie de pe certificatul de moştenitor* etc.

*Nu a venit la şcoală **datorită** gripei ?*

Prepoziţia *datorită* (ca şi *graţie*) apare tot mai des în locul locuţiunii (grupării) *din cauza*, neglijându-se caracteristicile de ordin semantic care le deosebesc: *datorită* se asociază unei împrejurări favorabile/pozitive (*A reuşit datorită/graţie muncii sale*), în timp ce *din cauza* are un sens mai general, asociindu-se frecvent unor factori negativi (*Nu a înţeles lecţia din cauza neatenţiei sale*). Forma corectă a enunţului este: *Nu a venit la şcoală din cauza gripei.*

În ceea ce privesc rezultatele obţinute nu stăm prea bine ? **sau**
În ceea ce priveşte rezultatele obţinute nu stăm prea bine ?

Formularea corectă este a doua: *în ceea ce priveşte rezultatele...* Cei care folosesc pluralul predicatului din propoziţia subordonată interpretează substantivul *rezultatele* ca subiect şi fac acordul cu acesta. În realitate, substantivul menţionat (*rezultatele*) este un complement direct, fapt ce se poate demonstra uşor prin înlocuirea acestui complement direct al lucrului cu un complement direct al persoanei, care este dublu marcat, prin prepoziţia *pe* şi prin anticiparea lui sub forma neaccentuată a pronumelui personal în acuzativ: *În ceea ce ne priveşte pe noi, putem declara că...* Aceeaşi interpretare sintactică şi aceeaşi soluţie de acord se aplică şi în varianta fără *ceea* (*În ce priveşte rezultatele excepţionale obţinute...*) sau când în locul lui *ceea ce* apare pronumele relativ *cât*: *Cât priveşte rezultatele excepţionale obţinute...* Pentru eliminarea

Scanned with OKEN Scanner

oricărui dubiu în privinţa acordului, putem evita construcţia menţionată, înlocuind-o cu locuţiunile prepoziţionale care introduc un complement circumstanţial de relaţie: *în privinţa, cu privire la...* (care exprimă aceeaşi idee).

*După **cât** se pare ?* **sau** *După **câte** se pare ?*

Expresia de mai sus are sensul de *după cât se vede, după cât se înţelege*, în care *cât*, fiind un adverb, trebuie folosit invariabil. Uneori, expresia în discuţie este folosită defectuos, înlocuindu-se *cât* cu *câte*. Acesta din urmă, fiind un pronume nehotărât, impune acordul la plural al predicatului: *după câte se par*. În această situaţie, întreaga expresie îşi pierde caracterul impersonal. Prin urmare, vom spune: *după cât se pare, după cât se aude, după cât se spune* şi nu *după câte se vede / se văd, după câte se aude / se aud* etc.

*Balonul a trecut **de puţin** pe lângă bară ?* **sau**
*Balonul a trecut **cu puţin** pe lângă bară ?*

Expresia subliniată reprezintă un calc după francezul *de peu*, fiind foarte des utilizată în limbajul oral sau chiar în cel scris în locul construcţiei **recomandabile**: *cu puţin*. Iată şi alte exemple desprinse din mass-media: *Salariul net depăşeşte de puţin 1 000 de lei în unele judeţe*; *Mingea a atins de puţin fileul*; *Temperaturile au depăşit de puţin 35 de grade*; *Dunărea a depăşit de puţin cota de inundaţie* etc.

*Sosirea mea va fi **în funcţie de** mersul vremii ?* **sau**
*Sosirea mea va fi **funcţie de** mersul vremii ?*

Locuţiunea prepoziţională *în funcţie de* reprezintă o inovaţie relativ recentă a limbii române, probabil după francezul *en fonction de* şi este specifică limbajului cult. Ea are sensurile *după, în conformitate cu, în acord cu*. În locul ei apare tot mai des formularea *funcţie de* utilizată mai cu seamă de intelectualitatea tehnică, fiind un transfer al unei expresii din vocabularul matematic. Locuţiunea *în funcţie de* are sens unitar, fiind o unitate bine sudată, cu rol joncţional, care nu poate fi pusă în relaţie de sinonimie cu expresia matematică notată mai sus.

a) *în afară de mine şi (de) tine; în raport cu drepturile şi (cu) obligaţiile fiecăruia ?*
b) *în locul mamei şi (al) tatei; în dreptul meu şi al tău ?*

La coordonarea unor părţi de propoziţie construite cu aceeaşi locuţiune prepoziţională din categoria celor care cer acuzativul se poate ca locuţiunea să nu fie repetată în întregime, ci doar parţial, redusă la prepoziţia finală (varianta **a**). Repetarea unei locuţiuni prepoziţionale din categoria celor care cer genitivul este înlocuită cu articolele *al, a* puse înaintea celui de-al doilea termen (un substantiv în genitiv sau un adjectiv pronominal posesiv), ca în varianta **b**.

Scanned with OKEN Scanner

3.3.3. Conjuncţia

Am cumpărat un kilogram jumătate de carne ? / Am parcurs distanţa într-o oră jumătate ?

Este nerecomandabilă omiterea conjuncţiei *şi* în exprimarea unor numere mixte, în special când numeralul fracţionar este *jumătate*.

L-a întrebat că ce caută acasă aşa devreme. / L-a sfătuit ca să se prezinte la concurs.

Prezenţa conjuncţiei *că* înaintea lui *să* este inutilă în cazul propoziţiilor interogative indirecte, înaintea pronumelor şi adverbelor relative şi în propoziţii completive directe ale unor verbe de declaraţie.

Am crezut că relaţiile dintre noi s-au ameliorat, ori astăzi constat că iar m-a insultat.

Este frecventă confuzia între conjuncţia adversativă neologică *or* şi conjuncţia disjunctivă *ori* (care cunoaşte o variantă populară *or*) ; sub influenţa celei din urmă, conjuncţia adversativă *or* a ajuns să fie rostită şi scrisă, greşit, *ori*.

Nu e suficient ca să vrei, trebuie ca să şi poţi.

Folosirea conjuncţiei compuse nedislocate *ca să* în locul sinonimului simplu *să* în propoziţii necircumstanţiale reprezintă o greşeală foarte răspândită în vorbirea neîngrijită. Spre deosebire de propoziţiile circumstanţiale de scop sau consecutive, în care este corectă şi când este nedislocată, în propoziţiile subiective, predicative, atributive, completive directe şi indirecte conjuncţia compusă nu se poate folosi decât dislocată, cu intercalarea unor părţi din propoziţia subordonată : *Vreau ca, cel mai târziu mâine, să te întorci acasă* ; *Trebuie ca, prin eforturi repetate, să te adaptezi noilor condiţii.*

Până să vină toţi părinţii şi să înceapă şedinţa, am discutat în particular numai cu unii... ?

La coordonarea unor propoziţii subordonate introduse prin aceeaşi locuţiune conjuncţională se poate ca ea să nu fie repetată deloc sau să nu fie repetată în întregime, ci doar parţial, redusă la elementul de relaţie final.

Aflaţi despre mine căci sunt bine sănătos.

Folosirea conjuncţiei *căci* în locul lui *că*, tot în subordonate necircumstanţiale marchează nivelul scăzut al exprimării unor vorbitori.

a) *Mă duc în concediu şi la munte şi la mare ?*
b) *Mă duc în concediu şi la munte, şi la mare ?*

Scanned with OKEN Scanner

Conjuncţiile coordonatoare perechi presupun obligativitatea folosirii virgulei între termenii coordonaţi (ca în varianta a doua). În perechile copulative de tipul *şi..., şi* ; *nici..., nici* ; *şi..., nici* cumulează valori de conjuncţie şi de adverb[1].

*Publicaţia este **nu numai** interesantă, **ci** utilă ?*

Termenii corelativi *nu numai... ci şi* (sau *nu numai... dar şi*) stabilesc un raport de coordonare între două propoziţii sau între două părţi de propoziţie. Uneori această formulă corelativă nu este respectată, adverbul *şi* omiţându-se din locuţiunea conjuncţională care formează al doilea termen corelativ. Începând enunţul cu *nu numai*, suntem obligaţi să continuăm cu *ci şi*.

*Maşinile second-hand pot fi folosite o vreme, **dar însă** au randament superior.*

Exprimarea de mai sus este pleonastică, *dar însă* fiind conjuncţii coordonatoare adversative sinonime.

3.4. Acorduri şi dezacorduri gramaticale

Definit cât mai simplu cu putinţă, acordul reprezintă potrivirea formală – în gen, număr, caz sau persoană – a unor cuvinte care, de obicei, sunt părţi de propoziţie şi între care există anumite raporturi sintactice. Mecanismul acordului presupune existenţa obligatorie a doi termeni (A şi B), dintre care primul este un substantiv (pronume), iar al doilea e un verb la un mod predicativ, un adjectiv sau orice parte de vorbire asimilată cu adjectivul. În cazul acordului, termenul flexibil A impune termenului B propriile sale categorii gramaticale. Într-un sens mai larg, se poate vorbi de acord şi la substituirea unui nume prin pronume (mai ales prin formele neaccentuate ale pronumelui personal care reiau sau anticipează un complement direct sau indirect) sau prin alte cuvinte cu valoare cvasipronominală (unele articole şi numerale). Lucrările de specialitate disting următoarele categorii de acord : a) acordul gramatical sau formal ; b) acordul după înţeles (semantic sau logic) ; c) acordul prin atracţie (cu cel mai apropiat termen).

Necesitatea acordării predicatului cu subiectul sau a atributului cu numele determinat reprezintă o regulă elementară a vorbirii curente. Cu toate acestea, greşeli sau inexactităţi de acord se întâlnesc destul de frecvent la vorbitorii limbii române şi nu numai în exprimarea orală, mai puţin controlată, ci chiar în scrisul cu pretenţii de corectitudine.

Semnalăm, în paginile următoare, diferite aspecte ale acordului în limba română.

1. Vezi Mioara Avram, *op. cit*, p. 229.

Scanned with OKEN Scanner

3.4.1. Aspecte ale acordului predicatului cu subiectul

3.4.1.1. Subiectul este un substantiv colectiv

a) *Un grup de studenţi **a cerut** modificarea legii ?* **sau**
b) *Un grup de studenţi **au cerut** modificarea legii ?*

Substantivele colective pot admite două tipuri diferite de acord: un acord gramatical (varianta **a**) şi un acord după înţeles şi prin atracţie (varianta **b**), după cum vorbitorul consideră grupul *ca o masă compactă de elemente, ca o unitate* sau, dimpotrivă, ca *o mulţime* cu valoare nonsubstantivală.

a) *Un grup de studenţi **au fost trimişi** cu bursă la Londra.*
b) *O grămadă de cărţi **era adăpostită** în geamantan.*

Acordul participiului pasiv sau al numelui predicativ poate avea în vedere fie forma numelui subiect, fie sensul substantivului colectiv sau informaţia transmisă de adjunctul acestuia. Vorbitorul are posibilitatea de a alege între singular şi plural, după cum are în vedere ansamblul sau elementele care îl compun, ca în: *Un morman de hârtii zăcea în spatele curţii*; *Un morman de hârtii zăceau în spatele curţii.*

*O grămadă de cartofi **a fost încărcată** în remorcă, iar cealaltă **a rămas** pe câmp ?*

Într-o situaţie ca aceasta, se consideră ca agent al acţiunii *grămada* ca **întreg** şi nu componenţii acesteia. Prin urmare acordul la singular al predicatului este corect.

a) *O jumătate **a lipsit** de la deschiderea festivă ?*
b) *O jumătate **au lipsit** de la cursurile festive ?*
c) *Jumătate **au lipsit** de la deschiderea festivă ?*
d) *O jumătate dintre studenţi **au lipsit** de la cursurile festive ?*
e) *O jumătate dintre studenţi **a lipsit** de la cursurile festive ?*

Când subiectul la singular este un substantiv care exprimă o cantitate (*mulţime, majoritate, jumătate, sfert* etc.), cu sau fără un atribut la plural, acordul formal este concurat de alte tipuri de acord. Construcţiile *jumătate* + atribut la plural – exprimat sau subînţeles – se comportă diferit, după cum *jumătate* este însoţit sau nu de numeralul cardinal propriu-zis *o*: *jumătate* singur impune acordul după înţeles, la plural, dar *o jumătate* admite ambele tipurile de acord: *O jumătate (dintre ei) **au** lipsit*; acordul formal este singurul corect când se subliniază valoarea substantivală a lui *jumătate*: *O jumătate (dintre ei) a votat / au votat, cealaltă jumătate s-a abţinut.*

Scanned with OKEN Scanner

a) *O mulţime de copii **a participat** la concurs ?*
b) *O mulţime de copii **au participat** la olimpiadă ?*
c) *Majoritatea elevilor **au dat** răspunsuri bune ?*
d) *Majoritatea elevilor **a dat** răspunsuri bune ?*

În construcţiile alcătuite din substantive care exprimă o cantitate (*mulţime*, *majoritate* etc.) cu rol de subiect urmate de atribut la plural acordul formal este concurat de acordul după înţeles combinat cu acordul prin atracţie. Toate variantele pot fi socotite corecte.

3.4.1.2. Subiectul este un substantiv de tipul: *fel, soi, specie*

*Un fel de musculiţe ciudate **şi-au făcut apariţia** în vara aceasta ?* **sau**
*Un fel de musculiţe ciudate **şi-a făcut apariţia** în vara aceasta ?*

În enunţuri asemănătoare celor de mai sus, substantive ca: *fel*, *tip*, *categorie* reprezintă, de fapt, subiectul logic al acestora. Ele însă nu mai transmit predicatului categoria de singular care le este caracteristică în asemenea comunicări. Deşi au determinanţi proprii numelui (adjectiv, articol), substantivele notate mai sus au în aceste contexte mai mult o valoare de adjectiv-atribut. Rezultatul diminuării sensului şi funcţiei substantivale în asemenea îmbinări este mai evident la cuvântul *fel*, care a devenit parte componentă a unor locuţiuni adjectivale ca: *astfel de*, *fel de fel de*: *Astfel de oameni reuşesc să se strecoare prin viaţă*; *Fel de fel de oameni au participat la comemorarea marelui dispărut*. Exprimând **gruparea**, substantivele amintite, **urmate de determinanţi la plural**, reclamă fără excepţie, **pluralul predicatului**. În lipsa determinantului prepoziţional la plural, predicatul nu mai poate fi pus la plural, ci la singular: *Acest tip este foarte bine cunoscut în ţara noastră*.

3.4.1.3. Subiectul este un numeral

*Trei mii de lei **este** o avere ?* **sau** *Trei mii de lei **sunt** o avere importantă ?*

Este greşit acordul prin atracţie cu un cuvânt care face parte din alcătuirea predicatului nominal (*avere*). Acordul corect este cel formal: *Trei mii de lei sunt o avere...*

A trecut o sută de ani de atunci ? **sau** *Au trecut o sută de ani de atunci ?*

Acordul se poate face fie cu substantivul *ani* (la plural), fie cu numeralul *sută* (la singular), în funcţie de ceea ce vrea să reliefeze vorbitorul.

a) *Cei trei sute de mii de lei au fost **cheltuiţi** ?* **sau**
b) *Cele trei sute de mii de lei au fost **cheltuite** ?*

Scanned with OKEN Scanner

În cazul numeralelor care exprimă cifre rotunde, începând cu *două sute*, acordul se poate face fie cu substantivul *lei*, fie cu numeralul: aşadar ambele forme sunt corecte, în funcţie de ceea ce vrea să evidenţieze vorbitorul.

3.4.1.4. Subiectul este cuprins într-o construcţie partitivă

O pătrime (dintre voturi) ***a fost anulată*** *?* **sau** *O pătrime (dintre voturi)* ***au fost anulate*** *?*
Două cincimi din recoltă ***au fost compromise*** *?* **sau** *Două cincimi din recoltă* ***a fost compromisă*** *?*

Când au funcţie de subiect în propoziţie, numeralele fracţionare pun probleme de acord (în număr, uneori şi în gen sau persoană) al predicatului. Făcând parte dintr-o construcţie partitivă, cele mai multe numerale fracţionare cu funcţie de subiect admit nu numai acordul formal – strict gramatical – făcut direct cu ele, ci şi acordul după înţeles (sau/şi prin atracţie) cu atributul lor, exprimat sau subînţeles, preferând chiar acest tip de acord.

Ambele variante sunt acceptabile.

Doar o treime dintre sindicalişti ***vine*** *la demonstraţie ?* **sau**
Doar o treime dintre sindicalişti ***vin*** *la demonstraţie ?*

Când expresiile partitive sunt însoţite de un adverb cu nuanţă restrictivă (*doar*, *numai*), acesta accentuează importanţa primului termen al construcţiei, de aceea acordul formal este mai adecvat (varianta **a**). Nu poate fi exclus totuşi nici acordul după înţeles ca în: *Numai un sfert dintre soldaţi cunoşteau experienţa războiului.*

Majoritatea (dintre noi) ***vom rămâne*** *aici ? Majoritatea dintre voi* ***veţi rămâne*** *acasă ? Majoritatea dintre noi* ***vor pleca*** *?*

Când subiectul la singular este un substantiv de tipul *mulţime*, *majoritate*, *jumătate*, *sfert* etc. urmat de un atribut partitiv exprimat (sau subînţeles) printr-un pronume de persoana I sau a II-a plural **se admite** şi acordul prin atracţie la persoana I sau a II-a plural.

a) *Fiecare (dintre ei)* ***purta*** *un ecuson vizibil.*
b) *Fiecare (dintre ei)* ***purtau*** *un ecuson vizibil.*
c) *Niciuna (dintre fete)* ***nu a mai rămas*** *la cabană.*
d) *Niciuna (dintre fete)* ***nu au mai rămas*** *la cabană.*

Când subiectul este exprimat prin pronumele nehotărât *fiecare* sau prin pronumele negative *nimeni*, *niciunul*, cu sau fără un atribut la plural, acordul corect este cel formal, deci cu **predicatul la singular** (variantele **a**, **c**).

Fiecare dintre noi ***am avut*** *ceva de spus ? Fiecare dintre voi* ***aţi avut*** *ceva de spus ?*

Scanned with OKEN Scanner

Limba literară **admite** şi acordul la persoana I sau a II-a **plural**, dacă pronumele nehotărâte *fiecare*, *oricare* şi cele negative *niciunul*, *niciuna* sunt urmate de atributele partitive de persoana I sau a II-a: *dintre noi*, *dintre voi*, *dintre dv.* (exprimate sau subînţelese). Preferinţa vorbitorilor din zilele noastre se îndreaptă spre formele cu pluralul prin atracţie cu partitivele situate în preajma predicatului: *...am avut ceva de spus*; *...aţi avut ceva de spus*.

3.4.1.5. Subiectul este un cuvânt inclusiv facultativ

*Toţi **şi-au exprimat** părerea în cadrul şedinţei ?* **sau**
*Toţi **ne-am exprimat** părerea în cadrul şedinţei ?* **sau**
*Toţi **v-aţi exprimat** părerea în cadrul şedinţei ?*

În enunţurile de mai sus, subiectul gramatical este pronumele nehotărât *toţi*, socotit în lucrările de specialitate **cuvânt inclusiv facultativ**[1]. Sunt considerate cuvinte inclusive facultative acelea care exprimă o **pluralitate** (*unii*, *alţii*, *puţini*, *fiecare*, *oricare*, *câţiva* ş.a.) şi care beneficiază de **posibilitatea** de a include în această pluralitate pe unul dintre **protagoniştii comunicării** (emiţătorul sau receptorul). În mod normal, conţinutul lor este noninclusiv (ca în primul enunţ), situaţie în care acordul predicatului se face la persoana a III-a plural. Includerea vorbitorului sau a ascultătorului atrage după sine punerea predicatului la persoana I plural (ca în al doilea enunţ) sau la persoana a II-a plural (ca în al treilea enunţ). Un astfel de acord este doar **tolerat** de limba literară, acordul formal rămânând cel recomandat de lucrările normative.

3.4.1.6. Subiectul este un pronume interogativ/relativ

*Cine **a absentat** ieri de la cursuri ?* **sau** *Cine **au absentat** ieri de la cursuri ?*
*Ce **se petrece** aici ?* **sau** *Ce **se petrec** aici ?*
*Nu ştiu cine **va merge** la spectacol ?* **sau** *Nu ştiu cine **vor merge** la spectacol ?*

Pronumele interogativ *cine* şi *ce* au întotdeauna valoare de singular, masculin. De aceea, predicatul cu care intră în relaţie de acord va fi **mereu** la persoana a III-a singular (masculin): *Cine este mai activ la ore ?* ; *Ce este mai valoros în viaţă ?*. Unii vorbitori acordă predicatul cu răspunsul scontat, nu cu subiectul *cine* sau *ce*. Aceasta este o greşeală de acord, aşa cum se remarcă în a doua variantă din chenar. Corectă este prima formulare: *Cine **a absentat** ieri la cursuri ?*, *Ce **se petrece** aici ?*, ca şi în *Cine are de făcut vreo propunere : elevii sau părinţii lor ?* ş.a. Pentru a se evita condiţiile restrictive impuse de *cine* sau *ce*, se recomandă celor care nu au siguranţă în folosirea corectă a acestor pronume să utilizeze interogativul *care*, întrucât acesta are forme variabile după gen şi număr: *Care este mai activă, Ana sau Alina ?* ; *Care au dreptate, elevii sau părinţii lor ?*.

1. Vezi G. Gruiţă, *Acordul...*, p. 46.

Scanned with OKEN Scanner

Ce-s cu discuţiile acestea ? **sau** *Ce-i cu discuţiile acestea ?*

În aceste enunţuri, verbul *a fi*, cu valoare predicativă, se va acorda cu pronumele interogativ *ce* (cu formă numai de singular). De teama unui dezacord, unii vorbitori preferă un **acord prin atracţie** cu complementul predicatului (*discuţiile*) în locul acordului formal/corect cu subiectul *ce*, care are numai formă de singular. Acordul gramatical este cel realizat în al doilea enunţ.

Ca unul care ***am funcţionat*** *în această şcoală foarte mulţi ani pot spune că... ?* **sau**
Ca unul care ***a funcţionat*** *în această şcoală foarte mulţi ani pot spune că... ?*

În asemenea enunţuri, predicatul atributivei ar trebui să fie întotdeauna la persoana a III-a, acordat cu pronumele relativ. Acesta are în regentă un antecedent: *unul*, *una*, *unii*, *unele*, care nu pot fi puse la persoanele I sau a II-a. Cu toate acestea, în limba actuală predicatul atributivei este deseori utilizat la persoanele I sau a II-a, după cum se poate observa în primul exemplu sau în: *Ca unul care cunoşti mai bine realităţile şcolii, m-ai putea ajuta la elaborarea acestui material informativ*. Pronumele nehotărât *unul* este eclipsat de subiectul (inclus) al regentei, când acesta include emiţătorul sau receptorul, fiind vorba de o atracţie după importanţă care explicitează şi reliefează mai pregnant subiectul din regenta atributivei. Cu toate acestea, nici în acest caz acordul gramatical nu este total abandonat, după cum se poate vedea în al doilea enunţ.

Tu eşti acela care ***creează*** *probleme în clasă ?* **sau**
Tu eşti acela care ***creezi*** *probleme în clasă ?*

Dată fiind echivalenţa semantică dintre subiectul *tu* şi numele predicativ *acela* ale regentei, acordul după un fals antecedent nu deranjează, el fiind foarte frecvent. Acordul formal ne obligă însă să punem predicatul la persoana a III-a, ca în prima variantă din chenar.

Sunt unul dintre oamenii care ***a luptat*** *pentru aplicarea corectă a legii ?* **sau**
Sunt unul dintre oamenii care ***au luptat*** *pentru aplicarea corectă a legii ?*

Îmbinarea de tipul *unul dintre* + *care* pune serioase probleme de acord în număr indiferent de funcţia sintactică a lui *unul*. În astfel de fraze, predicatul subordonatelor atributive neizolate trebuie acordat cu subiectul *care*. Acest pronume relativ are ca antecedent substantivul *oamenii*. Ca atare se spune corect numai: *Unul dintre sporturile care* ***pot*** *concura prin eleganţă şi graţie este baletul*; *Sunt unul dintre oamenii care* ***au luptat*** *pentru aplicarea corectă a legii*; *Unul dintre romanele care* ***au făcut*** *epocă a fost* Ion *al lui Liviu Rebreanu*. Când subordonata este izolată (prin virgulă/pauză), *care* nu mai trebuie raportat, în mod exclusiv, la substantivul/pronumele aflat la plural. În acest caz, predicatul atributivei poate să apară în egală măsură şi la singular: *Aceasta a fost* ***una*** *dintre propunerile rezonabile, care a fost votată în unanimitate.*

Scanned with OKEN Scanner

3.4.1.7. Subiectul este un pronume / locuţiune pronominală de politeţe

a) *Dumneavoastră sunteţi dispus (dispusă) ?* **sau**
b) *Dumneavoastră sunteţi dispuşi (dispuse) ?*

Când subiectul este un pronume de politeţe cu formă de persoana a II-a plural, partea nominală a predicatului se acordă corect după înţeles, la singular sau la plural şi la genul corespunzător cu sexul interlocutorului (interlocutorilor). Când se referă la o singură persoană, fostul adjectiv posesiv (*voastră*) decide numai numărul verbului copulativ din componenţa predicatului (care se va pune la plural), nu şi pe acela al numelui predicativ (care se va folosi cu formă de singular): *Dumneavoastră sunteţi foarte sociabilă*, nu *Dumneavoastră sunteţi foarte sociabile*. Identic se petrec lucrurile la diateza pasivă: *Dumneavoastră veţi fi premiată pentru merite deosebite*, nu *Dumneavoastră veţi fi premiate pentru merite deosebite*. Acordul adjectivului (participiului) cu acest pronume este evident şi în alte tipuri de construcţii: *Pe dumneavoastră v-am considerat întotdeauna consecvent/consecventă/consecvenţi/consecvente unor principii....*

3.4.1.8. Alte situaţii

Limba şi literatura română ***este obligatorie*** *la toate tipurile de examene ?* **sau**
Limba şi literatura română ***sunt obligatorii*** *la toate tipurile de examene ?*

Primul termen al raportului dintre predicat şi subiect se comportă ca un cuvânt compus, iar relaţiile dintre constituenţii săi sunt aceleaşi ca între elementele constitutive ale oricărui cuvânt format prin compunere. Valoarea semantică individuală a celor două componente (*limba şi literatura*) este anulată de cea a unităţii, a ansamblului. După cum este firesc, predicatul se va pune la **singular**. Tot la fel se va face acordul în exemplele: *Numele şi prenumele trebuie* ***scris*** *în colţul din dreapta sus*; *Punctul şi virgula* ***este semnul*** *de punctuaţie care redă o pauză mai mare decât cea redată prin virgulă.*

a) ***Judeţul*** *Constanţa şi Brăila sunt învecinate ?* **sau**
b) ***Judeţele*** *Constanţa şi Brăila sunt învecinate ?*
c) ***Poporul*** *român şi francez sunt de aceeaşi origine ?* **sau**
d) ***Popoarele*** *român şi francez sunt de aceeaşi origine ?*

Asocierea unui plural (*judeţele*, *popoarele*) cu nişte atribute la singular (*român*, *francez*), situate în imediata vecinătate a acestuia, este cam greu de acceptat pentru un vorbitor de limbă română. Datorită tendinţei interne spre claritate, cumulată cu unele influenţe externe, s-a ajuns la un fel de acord în număr al substantivului după atributele lui, adică la folosirea pluralului. Formula s-a dovedit a fi foarte avantajoasă, s-a răspândit şi, cu timpul, vorbitorii se vor obişnui, pentru că se întâlnesc frecvent

Scanned with OKEN Scanner

exprimări ca: ***Secolele** al III-lea şi al IV-lea au fost decisive...*; ***Limbile** română, spaniolă, italiană, franceză, portugheză sunt neolatine*; ***Modurile** indicativ, conjunctiv, imperativ*; ***Genurile** masculin, feminin, neutru se recunosc după...* etc.

*Subsemnatul... **declar** că...* ? **sau** *Subsemnatul... **declară** că...* ?

Dintre cele două variante de acord existente, limba actuală preferă acordul la persoana I singular, având în vedere că substantivul *subsemnatul* (ca şi *semnatarul*, *subscrisul* ş.a.) se identifică referenţial cu persoana I. Această variantă de acord se justifică mai ales în stilul administrativ. În celelalte stiluri, unde lipseşte numele propriu al semnatarului, ca apoziţie, apariţia predicatului la persoana I nu se mai justifică. Aşadar se poate spune: *Subsemnatul nu a făcut parte din comisia de revizie*, deşi formularea are un uşor caracter artificial. Ar fi preferabil să se spună: *Eu nu am făcut parte din comisia de revizie.*

a) *Atitudinea corectă şi colegială **îl face** apreciat de cei din jur ?* **sau**
b) *Atitudinea corectă şi colegială **îl fac** apreciat de cei din jur ?*
c) *Spiritul de disciplină şi de luptă **au învins** pe teren ?* **sau**
d) *Spiritul de disciplină şi de luptă **a învins** pe teren ?*
e) *Deprinderea de a scrie şi de a citi corect **este foarte importantă** pentru oricine ?* **sau**
f) *Deprinderea de a scrie şi de a citi corect **sunt foarte importante** pentru oricine ?*

În cazul unui subiect unic la **singular** urmat de două sau mai multe atribute adjectivale sau prepoziţionale coordonate, trebuie respectat acordul formal (**la singular**). Pentru a avea un acord la plural, al doilea adjectiv sau a doua construcţie prepoziţională ar trebui să fie precedată de *cel*, respectiv *cea*: *Spiritul de disciplină şi **cel** de luptă au învins pe teren.*

a) *Absenţa ta şi a mea **nu va fi observată** de către organizatori ?* **sau**
b) *Absenţa ta şi a mea **nu vor fi observate** de către organizatori ?*

În construcţii cu substantive abstracte, delimitarea dintre acordul formal şi cel după înţeles este mai puţin netă, fiind posibile ambele variante.

a) *Invitaţia redactorului-şef şi a colaboratorilor săi **a fost bine primită** de cititori ?* **sau**
b) *Invitaţia redactorului-şef şi a colaboratorilor săi **au fost bine primite** de cititori ?*

Distincţia dintre un subiect unic la singular urmat de două sau mai multe atribute genitivale coordonate între ele şi un subiect multiplu este, de cele mai multe ori, dificil de făcut. Acordul ţine seama de realitatea evocată. În cazul de faţă, dacă este vorba de o singură invitaţie făcută de autori în colaborare, atunci predicatul se va

Scanned with OKEN Scanner

pune la singular. Dacă e vorba de invitaţii diferite venite separat de la autori diferiţi, se înţelege că predicatul se va pune la plural.

a) *Dezvoltarea ştiinţei şi culturii* ***a cunoscut*** *o serioasă revigorare ?*
b) *Dezvoltarea ştiinţei şi culturii* ***au cunoscut*** *o serioasă revigorare ?*
c) *Dezvoltarea ştiinţei şi a culturii* ***au cunoscut*** *o serioasă revigorare ?*

Dacă al doilea atribut în genitiv al unui regent abstract nu este însoţit de articolul *al* (*a*, *ai*, *ale*), acordul la plural este inacceptabil. Variante corecte: **a** şi **c**.

a) *Cercetarea asta, corelată cu cele anterioare,* ***duce*** *la concluzia că... ?*
b) *Cercetarea asta, corelată cu cele anterioare,* ***duc*** *la concluzia că... ?*

Subiectul unic la singular urmat de atribute adjectivale participiale de tipul: *alăturat*, *corelat*, însoţite de complementele acestora nu trebuie confundat cu un subiect multiplu; în consecinţă, singurul acord corect este cele formal (gramatical), **la singular**: *duce la...*

a) *Criza va dura mai multă vreme. Asta este* ***ştiută*** *de toată lumea.*
b) *Criza va dura mai multă vreme. Asta este* ***ştiut*** *de toată lumea.*

Când subiectul este un pronume demonstrativ cu valoare de neutru, acordul corect se face după înţeles, deci în forma de masculin-neutru **singular** (*este ştiut...*).

3.4.1.9. Subiectul multiplu

Nimeni şi nimic ***nu mă poate*** *împiedica să-mi caut dreptatea ?* **sau**
Nimeni şi nimic ***nu mă pot*** *împiedica să-mi caut dreptatea ?*

Dacă termenii subiectului multiplu se confundă din punct de vedere logic într-unul singur (considerat ca o expresie fixă), desemnând acelaşi obiect sau noţiuni foarte apropiate, este corect acordul după înţeles, **la singular**.

Mă ***dor*** *mâna şi piciorul după accident ?* **sau**
Mă ***doare*** *mâna şi piciorul după accident ?*

Unele verbe, ca *a plăcea*, *a conveni*, *a durea*, *a interesa*, au, ca predicat, două caracteristici cu implicaţii directe asupra acordului. Prima se referă la nonidentitatea subiectului logic cu cel gramatical şi a doua, topica predicat + subiect. Subiectul **logic** al acestor verbe este, de obicei, o persoană (în general, emiţătorul ori receptorul), fiind exprimat printr-o formă neaccentuată a pronumelui personal şi situat întotdeauna în faţa predicatului, pe locul obişnuit al subiectului gramatical. Subiectul **gramatical** este plasat după predicat, pe locul complementului direct, de care nu se deosebeşte formal şi cu care poate fi uşor confundat. De aceea, un subiect multiplu, în asemenea situaţii, impune cu greu predicatului forma de plural, acesta apărând

Scanned with OKEN Scanner

deseori la singular, ca în exemplele: *Nu m-a interesat niciodată muzica şi dansul*; *Nu-mi convenea nici forma, nici conţinutul lucrării*; *Românului i-a fost drag cântecul şi jocul*; *Mă doare îngrozitor capul, burta şi stomacul* etc. Aceasta nu înseamnă că singularul reprezintă regula obligatorie, ci doar un grad de **toleranţă** pentru această *abatere*. Acordul gramatical rămâne cel recomandabil mai ales în ocaziile care impun utilizarea corectă a limbii literare.

a) *Nici el, nici ea* ***n-a mai participat*** *la concurs ?* **sau**
b) *Nici el, nici ea* ***n-au mai participat*** *la concurs ?*

În cazul unui subiect multiplu, cu termenii la singular coordonaţi negativ prin *nici*, este corect să se facă acordul formal la plural (*n-au mai venit*), fiind vorba de un raport de **asociere negativă**. Sensul enunţului nu diferă de cel din enunţul în care termenii subiectului multiplu sunt coordonaţi copulativ prin *şi* (*El şi ea n-au participat la concurs*). Varianta cu predicatul la singular este doar tolerată. Tot la fel se va proceda când predicatul este nominal sau este exprimat printr-un verb la diateza pasivă: *Nici el, nici ea nu păreau obosiţi*; *Nici el, nici ea nu au fost sancţionaţi.*

a) *Sau tata, sau mama* ***va participa*** *la şedinţă ?* **sau**
b) *Sau tata, sau mama* ***vor participa*** *la şedinţă ?*

Termenii subiectului multiplu se află în raport de coordonare disjunctivă propriu-zisă care împiedică acordul simultan cu subiectele, deci un acord la plural, ca în cazul coordonării copulative, şi impun **acordul la singular**. Deşi, în mod teoretic, toate subiectele coordonării disjunctive ar putea face acţiunea exprimată de verbul-predicat, până la urmă numai unul este selectat ca agent efectiv. Pentru marcarea raportului disjunctiv propriu-zis se folosesc perechile conjuncţionale: *sau... sau*; *fie... fie*; *ori... ori*. În enunţurile interogative, dublarea conjuncţiei nu este posibilă, dar nu este nici necesară, deoarece este suplinită de intonaţia specifică: *Bucureştiul sau Budapesta va găzdui summitul internaţional ?*.

a) *Sau eu, sau tu* ***vei fi premiat*** *?* **sau**
b) *Sau eu, sau tu* ***vom fi premiaţi*** *?*

În enunţurile date, subiectele multiple aflate în raport de coordonare disjunctivă propriu-zisă (de excludere) sunt de persoane şi de genuri diferite. Egalitatea potenţială dintre termenii subiectului multiplu se marchează, în asemenea situaţie, numai prin acordul la plural la persoana cea mai puternică dintre cele prezente, respectiv la genul masculin, dacă este vorba de fiinţe umane. Pentru evitarea complicaţiilor se poate reconstrui enunţul în forma unei fraze cu predicatul subînţeles: *Sau eu voi fi premiat, sau tu*; *Sau mama va fi chemată, sau tata.*

a) *Directorul sau dirigintele* ***nu pot tolera asta ?*** **sau**
b) *Directorul sau dirigintele* ***nu poate tolera asta ?***

În enunţurile de mai sus termenii subiectului multiplu se află în raport de coordonare disjunctivă neexclusivă; ambele subiecte pot deveni autori ai acţiunii.

Scanned with OKEN Scanner

Predicatul se va pune **la plural**, ca în coordonarea copulativă de tipul: *Şi directorul, şi dirigintele se vor împotrivi măsurilor luate de părinţi*; *Nici directorul, nici dirigintele nu vor admite asta*. Aşadar, în asemenea situaţii acordul la singular este contraindicat.

a) *Nu Andrei, ci Andreea **a plecat** ?*
b) *Nu Andrei, ci Andreea **a fost premiată** ?*
c) *Nu Andrei, ci Andreea **au plecat** ?*
d) *Nu Andrei, ci Andreea **au fost premiaţi** ?*

Componenţii subiectului multiplu se află în raport de coordonare adversativă, adică într-o opoziţie fermă, totală, clar exprimată, în sensul că unul face, celălalt nu face acţiunea, respectiv unul există, altul nu (în cazul predicatului verbal), unul are o calitate, celălalt nu o are (în cazul predicatului nominal). Din această cauză, **pluralul predicatului este exclus** (dacă ambele subiecte sunt la singular). Se poate formula regula: **predicatul se acordă cu subiectul afirmativ, nu cu cel negat prin adverbul *nu***. Variantele corecte **a** şi **b**. Alte exemple: *Nu bogăţia materială, ci liniştea căminului tău îţi **poate aduce** fericirea*; *Nu eu, ci tu **ai fost sancţionat***; ***Am fost sancţionat** eu, nu tu*.

a) *Nu numai Ion, ci şi Maria **a fost sancţionată** ?* **sau**
b) *Nu numai Maria, ci şi Ion **a fost sancţionat** ?*

În cazul de faţă, unul dintre subiecte este considerat de vorbitor ca fiind adăugat, mai puţin aşteptat. Pentru a exprima acest raport se folosesc corelativele *nu numai..., ci şi*; *nu numai..., dar şi*. Predicatul se acordă cu subiectul adăugat, cel din dreapta lui *ci şi / dar şi*. În topica inversată, predicatul se acordă cu subiectul de la stânga lui *ci şi / dar şi*: *A fost sancţionat nu numai Ion, ci şi Maria*.

a) *Se aude ploaia şi vântul ?* **sau**
b) *Se aud ploaia şi vântul ?*
c) *A fost odată un moş şi o babă ?* **sau**
d) *Au fost odată un moş şi o babă ?*

Dacă subiectul multiplu este postpus predicatului, pe lângă acordul formal, la plural, este **tolerat** acordul prin atracţie cu primul termen al subiectului, mai ales în exprimarea orală, mai puţin controlată. În limba scrisă acordul la plural este **obligatoriu**. Pe de altă parte, enunţul de la **c** reprezintă o formulă consacrată cu care încep foarte multe dintre basmele româneşti, atât de cunoscută, de bine consolidată în această formă, de singular, încât un acord formal cu predicatul la plural ar suna cam straniu aici.

Sare şi piper este în bucătărie ? **sau** *Sare şi piper sunt în bucătărie ?*
*Ploaie şi grindină ca acum nu **a mai fost** ?* **sau** *Ploaie şi grindină ca acum **nu s-au mai văzut** ?*

Dacă termenii subiectului multiplu, **la singular**, sunt substantive comune nearticulate, **fără determinanţi**, regula fermă cere punerea predicatului **la singular** (acord prin

Scanned with OKEN Scanner

atracţie, cu subiectul cel mai apropiat). Alte exemple asemănătoare: *În casa voastră este în permanenţă dezordine şi gălăgie*; *În lume-i veselie, amor, speranţă, viaţă*; *Ulei şi zahăr nu se mai găseşte la preţul vechi*; *Slănină şi făină este în pod de-a volna*. Articularea substantivelor din alcătuirea subiectului multiplu are ca efect revenirea obligatorie la acordul gramatical, cu predicatul la numărul plural: *Vinul şi berea s-au vândut foarte repede*; *Sarea şi piperul sunt pe masa din bucătărie.*

a) *Aratul şi însămânţatul culturilor prăşitoare* ***s-a terminat*** *la timp ?* **sau**
b) *Aratul şi însămânţatul culturilor prăşitoare* ***s-au terminat*** *la timp ?*

Componenţii subiectului multiplu sunt substantive provenite de la verbe la participiu, dar şi din infinitive lungi: *recoltarea, însămânţarea, culegerea* etc., în general defective de plural, sau care numesc idei abstracte (*cunoaşterea, respectarea* etc.). Majoritatea vorbitorilor preferă asocierea predicatului cu numărul singular ca în: *Culesul şi căratul strugurilor* ***este mai urgent*** *de executat decât orice alte activităţi agricole*. O explicaţie ar putea s-o constituie şi apropierea pe care o fac vorbitorii între aceste enunţuri şi cele cu subiect multiplu, format din verbe la infinitiv, care reclamă în mod obligatoriu un predicat la singular: *A ierta prostia şi a condamna răutatea* ***este explicabil***. Norma actuală recomandă totuşi **acordul la plural** ca în cazul variantei **b**.

E uşor a scrie şi a citi ? E uşor de scris şi de citit ? Îmi vine a râde, dar şi a plânge ?

Dacă predicatul – verbal sau nominal – este impersonal, el rămâne la singular chiar dacă subiectul este multiplu. În această situaţie se găsesc subiectele exprimate prin verbe la infinitiv şi la supin ca în enunţurile din titlu (vezi răspunsul la întrebarea anterioară).

a) *Mama cu tata* ***a vizitat*** *muzeul din localitate ?* **sau**
b) *Mama cu tata* ***au vizitat*** *muzeul din localitate ?*

În enunţurile date, *cu*, care leagă termenii unui subiect multiplu, are valoare apropiată de *şi*, neintroducând aici un complement sociativ. În consecinţă, singurul acord corect este forma de **plural** a predicatului. Adesea cele două cuvinte relaţionale se întâlnesc combinate într-o construcţie compusă (*şi cu*), care exprimă mai pregnant ideea de asociere (ca în *Unu şi cu unu fac doi*). Ideea de asociere este marcată şi prin corelativele *atât..., cât şi*, având drept consecinţă un predicat la plural ca în exemplul: *Atât scrisul, cât şi cititul* ***sunt deprinderi*** *elementare care se formează în ciclul primar.*

a) *Mama, împreună cu tata,* ***a vizitat*** *muzeul din localitate ?* **sau**
b) *Mama, împreună cu tata,* ***au vizitat*** *muzeul din localitate ?*

Subiectul unic la singular urmat de un complement sociativ introdus prin locuţiunea prepoziţională *împreună cu...* se deosebeşte de un subiect multiplu în care *cu*

Scanned with OKEN Scanner

are valoare apropiată de cea a lui *şi*. Acordul la singular al predicatului este obligatoriu.

a) *Băieţii şi fetele* ***au fost felicitaţi*** *de membrii juriului.* **sau**
b) *Băieţii şi fetele* ***au fost felicitate*** *de membrii juriului.*
c) *Inspectorii şi toate cadrele didactice* ***au fost prezenţi*** *la consfătuire.* **sau**
d) *Inspectorii şi toate cadrele didactice* ***au fost prezente*** *la consfătuire.*

Când termenii unui subiect multiplu sunt nume de fiinţe, de genul masculin şi feminin sau masculin şi neutru, în stabilirea acordului părţii nominale a predicatului are prioritate masculinul : variantele **a**, **c**.

a) *Cartea şi autorul ei erau* ***cunoscuţi*** *de toţi.* **sau**
b) *Autorul şi cărţile lui erau* ***cunoscute*** *de toţi.*
c) *Sacul (sacii) şi pisica (pisicile) au fost* ***găsiţi***. **sau**
d) *Sacul (sacii) şi pisica (pisicile) au fost* ***găsite***.

Când termenii unui subiect multiplu sunt atât nume de fiinţe, cât şi de lucruri, partea nominală a predicatului va avea genul numelui de fiinţă : variantele **a** şi **d**.

a) *Valea (văile) şi dealul (dealurile) sunt* ***împădurite*** *?* **sau**
b) *Valea (văile) şi dealul (dealurile) sunt* ***împăduriţi*** *?*

Când termenii subiectului multiplu sunt nume de lucruri, regula acordului este foarte simplă numai atunci când e vorba de genul feminin şi neutru : acordul părţii nominale a predicatului se face la forma comună de feminin-neutru plural. Dacă numele de lucruri sunt de genul masculin şi feminin, regula acordului ţine seama de numărul la care se găseşte substantivul masculin (indiferent de numărul celui feminin). Dacă substantivul masculin este la singular, partea nominală a predicatului stă la feminin-neutru plural : *Valea (văile) şi muntele sunt înverzite ; Muntele şi valea (văile) sunt* ***înverzite***. Dacă substantivul masculin este la plural, partea nominală a predicatului se acordă cu substantivul cel mai apropiat : *Munţii şi valea (văile) sunt* ***înverzite***, dar *Valea (văile) şi munţii sunt* ***înverziţi***. Simplificând lucrurile, putem spune că, în asemenea situaţii, **forma nominală a predicatului se pune la masculin numai când subiectul de genul masculin, la numărul plural, este cel mai apropiat de acesta.**

a) *Muntele şi dealul (dealurile) sunt* ***înzăpezite***. **sau**
b) *Muntele şi dealul (dealurile) sunt* ***înzăpeziţi***.
c) *Dealul (dealurile) şi muntele din vecinătate sunt* ***înzăpezite***. **sau**
d) *Dealul (dealurile) şi muntele din vecinătate sunt* ***înzăpeziţi***.

Dacă numele de lucruri sunt de genul masculin şi neutru, regulile depind, de asemenea, de numărul la care se găseşte substantivul masculin, dar uneori se ţine seama şi de numărul celui neutru. Dacă substantivul masculin este la singular, partea

Scanned with OKEN Scanner

nominală a predicatului stă întotdeauna la neutru (indiferent de numărul substantivului neutru şi de apropierea faţă de predicat).

a) *Munţii şi dealul sunt înzăpeziţi ?* **sau**
b) *Dealul şi munţii sunt înzăpeziţi ?*

Dacă substantivul masculin este la plural şi substantivul neutru este la singular, partea nominală a predicatului ia forma masculinului (indiferent de apropierea de predicat a unuia dintre subiecte): variantele **a** şi **b**.

a) *Munţii şi dealurile sunt înzăpeziţi ?* **sau**
b) *Munţii şi dealurile sunt înzăpezite ?*
c) *Dealurile şi munţii sunt înzăpeziţi ?* **sau**
d) *Dealurile şi munţii sunt înzăpezite ?*

Dacă şi substantivul masculin, şi cel neutru sunt la plural, partea nominală a predicatului se acordă în gen cu subiectul cel mai apropiat: variantele **b** şi **c**.

3.4.2. Construcţii atributive

*Un băiat şi o fată **a** vecinului meu sunt studenţi la Litere ?* **sau**
*Un băiat şi o fată **ai** vecinului meu sunt studenţi la Litere ?*

În enunţul de mai sus, atributul genitival *vecinului* are regent multiplu (*un băiat şi o fată*). De aceea, acordul **gramatical** al articolului genitival trebuie făcut cu ambii termeni regenţi, prin punerea la plural masculin, acest gen având prioritate când ambii regenţi denumesc fiinţe de genuri diferite. Acest tip de acord manifestă o tendinţă de extindere, în ciuda faptului că există şi un acord prin **atracţie** cu ultimul termen al construcţiei (*un băiat şi **o fată a** vecinului meu*) exact ca în construcţiile cu adjective posesive: *fratele şi sora mea*, *sora şi fratele meu*, dar nu *sora şi fratele mei*. Totuşi, o exprimare mai riguroasă, cu respectarea gramaticalităţii maxime, recurge la forma acordului **la plural**: *un băiat şi o fată ai vecinului*.

*Cunosc un băiat **al** cărui frate este student ?* **sau**
*Cunosc un băiat **a** cărui frate este student ?*

Probleme dificile pune folosirea corectă a pronumelui relativ *care* în cazul genitiv (cu funcţie sintactică de atribut pronominal) precedat de articolele genitivale *al*, *a*, *ai*, *ale*. Aceste articole se acordă în gen şi număr cu substantivul din propoziţia subordonată (regent al atributului pronominal), iar relativul *care* se orientează după categoriile gramaticale ale regentului atributivei. În cazul nostru, articolul *al* are forma de masculin singular ca şi *frate*, iar pronumele *cărui* are forma de masculin singular ca şi antecedentul său (*băiatul*). Este un acord de tip încrucişat, care de foarte multe ori este încălcat de către vorbitorii neatenţi la propria exprimare.

Scanned with OKEN Scanner

Dificultatea acestui acord determină la mulţi vorbitori o tendinţă de simplificare, utilizând un acord mecanic cu cel mai apropiat cuvânt: *omul al cărei faptă, poetul al cărui operă, o iniţiativă a cărui scop* etc. Lucrurile se complică şi mai mult când atributul pronominal are un regent multiplu. Tendinţa este de a marca acest fapt prin pluralul articolului ca în: *Guvernul a luat o măsură ale cărei scop şi durată nu au fost bine precizate.*

*Aceasta este o hotărâre a guvernului **a cărui** efect şi durată nu au fost precizate ?* **sau**
*Aceasta este o hotărâre a guvernului **ale cărei** efect şi durată nu au fost precizate ?* **sau**
*Aceasta este o hotărâre a guvernului **ale cărui** efect şi durată nu au fost precizate ?*

Aplicându-se regula acordului „în cruce", articolul genitival va avea forma de feminin plural (acordându-se cu termenii *efect* şi *durată*), iar relativul se va acorda cu substantivul *hotărâre* din regentă. În consecinţă, varianta corectă este a doua.

*Elevul **cel** harnic şi ascultător ?* **sau** *Elevul **cel** harnic şi **cel** ascultător ?*

Când se coordonează mai multe atribute referitoare la acelaşi substantiv, articolul demonstrativ *cel* se pune o singură dată, înaintea primului termen, ca în prima variantă. Repetarea articolului demonstrativ sugerează faptul că se face referire la două persoane diferite, articolul demonstrativ fiind, în acest caz, un mijloc de substantivizare a celui de-al doilea adjectiv, ca în a doua variantă.

*Aprecieri sincere vecinului **cel** cumsecade ?* **sau**
*Aprecieri sincere vecinului **celui** cumsecade ?*

În asemenea situaţii, norma gramaticală cere ca articolele adjectivale (*cel, cea, cei, cele*) să se acorde în gen, număr şi caz cu termenul regent. Forma corectă este *...celui cumsecade.* În limba română actuală este evidentă tendinţa de a concentra informaţia de caz exclusiv la primul termen (regentul) ca în: *elevului cel bun, fetei moşului cea cuminte, prietenelor noastre cele bune, în faţa colegilor cei obraznici* etc. Aceeaşi tendinţă de simplificare este vizibilă şi în structurile cu superlativul relativ: *prietenului cel mai bun, graţie colegelor noastre cele mai distinse, vecinilor noştri cei mai gospodari.* **Acordul gramatical** în toate situaţiile prezentate mai sus este însă obligatoriu.

*unei săli **pline** de spectatori ; unei colege rar **întâlnite** ; rezultatele categoriei **grele** ?* **sau**
*unei săli **plină** de spectatori ; unei colege rar **întâlnită** ; rezultatele categoriei **grea** ?*

Normele limbii literare cer cu stricteţe acordul în caz al atributelor adjectivale chiar dacă acestea au compliniri sau sunt distanţate de termenul determinat. În

sintagmele de mai sus atributele adjectivale vor avea forma de genitiv: *pline...*, *întâlnite...*, *grele*.

*abrogarea legii **adoptate** acum un an ?* **sau** *abrogarea legii **adoptată** acum un an ?*

Când un atribut este exprimat prin adjectiv (provenit din participiul verbului *a adopta*, în acest caz), acesta se acordă întotdeauna în gen, număr şi caz cu substantivul pe care îl determină. În situaţia de faţă, *legii* este în cazul genitiv, deci şi *adoptate* trebuie declinat în cazul genitiv. Corect este aşadar: *legii adoptate* (la genitiv-dativ), dar *legea adoptată* (la nominativ-acuzativ). Orice cuvânt care apare între atributul adjectival (participial) şi substantiv, prin distanţarea acestora în enunţ, contribuie la slăbirea legăturii lor şi la nerepetarea mărcii cazuale la participiu: *martora **copilăriei** sale **lipsită** de lumină...*; *virajurile roşii ale **limbii**, din ce în ce mai **răsărită** între buze...* etc.

a) *o temperatură şi o umiditate **crescută**; corul şi orchestra **dirijată** de... ?*
sau
b) *o temperatură şi o umiditate **crescute**; corul şi orchestra **dirijate** de... ?*

Cele mai multe probleme le pune acordul în număr sau/şi în gen al unui atribut adjectival cu un termen regent multiplu alcătuit din substantive la numărul singular (ori la ambele numere) de genuri diferite. Varianta **a**, cu atributul la singular, reprezintă norma tradiţională a acordului (prin atracţie) numai cu ultimul regent. Varianta **b**, cu atributul la plural, este o inovaţie în comportamentul atributului adjectival, care se impune tot mai mult, mai ales în exprimarea oamenilor instruiţi: *un băiat şi o fată arestaţi de fosta securitate*; *o concepţie şi o metodologie de mult timp depăşite*; *genitivul şi dativul precedate de prepoziţii*; *o răspândire şi o productivitate deosebit de mari*; *dădea dovadă de o sprinteneală şi îndemânare neasemuite*; *o toropeală şi o linişte înţelenite în aer*; *o răspândire şi o productivitate deosebit de mari*; *coordonarea adversativă şi cea copulativă realizate cu mijloace joncţionale* etc. Acest fel de acord, **acceptat de limba literară**, satisface mai mult necesitatea de claritate a exprimării.

*Am cumpărat un cozonac şi un covrig **proaspeţi** ?* **sau**
*Am cumpărat un cozonac şi un covrig **proaspăt** ?*

Când există două substantive de acelaşi gen determinate de un atribut, acesta primeşte **forma de plural** a genului respectiv al substantivelor (nu *proaspăt*, deoarece s-ar înţelege că numai *covrigul* a fost *proaspăt*, iar *cozonacul*, nu). În cazul în care substantivele determinate sunt de genuri diferite, problema acordului atributului adjectival este mai complicată, ţinându-se seama de criteriile precizate la exerciţiile de la pp. 132-133.

a) *I-am împrumutat omului **acestuia/aceluia** ?* **sau** b) *I-am împrumutat omului **acesta/acela** ?*

Scanned with OKEN Scanner

La adjectivul pronominal demonstrativ plasat după substantivul regent normele limbii literare cer respectarea acordului în caz, pe care mulţi vorbitori îl neglijează: se spune / se scrie corect *omului* ***acestuia/aceluia***, *oamenilor acestora/acelora*, *elevei acesteia/aceleia*, *studentelor acestora/acelora* etc. (varianta **a**). Pentru uşurinţa exprimării este preferabil să se evite postpunerea adjectivului demonstrativ la cazurile genitiv-dativ, întrucât, în unele situaţii, ca cele de mai sus, omonimia cu pronumele demonstrativ poate da naştere la confuzii, vorbitorii putând înţelege că *elevei acesteia/aceleia* înseamnă *acestei/acelei eleve*, dar şi *elevei sau studentei ei* (a vecinei).

a) *douăzeci şi* ***una*** *de caiete ?* **sau**
b) *douăzeci şi* ***unu*** *de caiete ?* **sau**
c) *douăzeci şi* ***unu*** *de foi ?*

În cazul numeralelor compuse cu *unu*, *una* ca termen final, acesta se va acorda în gen cu substantivul regent: *doi elevi*, *douăzeci şi una de foi*, *douăzeci şi două de eleve* etc. Atenţie la acordul corect al numeralelor compuse de genul neutru: se spune corect *douăzeci şi unu de caiete*, *o mie şi unu de motive* (nu *douăzeci şi una de caiete*, respectiv *o mie şi una de motive*).

ultimele *400-500 de ani ?* **sau** ***ultimii*** *400-500 de ani ?*

Dacă numeralul este compus cu unul din cuvintele: *sută*, *mie*, *milion*, caracterul substantival al acestora poate provoca un acord prin atracţie la adjectivul antepus grupului numeral + substantiv. Acelaşi lucru se întâmplă când adjectivul este postpus, dacă acesta îndeplineşte funcţia de nume predicativ / participiu pasiv din componenţa predicatului pasiv: *Acele 4 milioane de dolari au fost împrumutate de la bănci europene*, în loc de *Acei 4 milioane de dolari au fost împrumutaţi de la bănci europene*.

cei *(**aceşti**, **alţi**) câţiva sute de metri ?* **sau** ***cele*** *(**aceste**, **alte**) câteva sute de metri ?*

În construcţia articol demonstrativ sau/şi adjectiv pronominal + pluralele *zeci*, *sute*, *mii*, *milioane*, în care *sutele*, *miile* etc. nu sunt „numărate" exact, nu e corectă decât forma de feminin, indiferent de genul substantivului următor, întrucât este vorba de o determinare directă a numeralului.

în cursul celei de-a patra ***zi*** *?* **sau** *în cursul celei de-a patra* ***zile*** *?*

Marcarea formei cazuale la atributul adjectival antepus antrenează uneori „dezacordul substantivului", folosirea invariabilă a termenului determinat în construcţii ca cea de mai sus. Forma corectă este cea de-a doua.

Am rezolvat toate problemele până la ***pagina zece*** *?* **sau**
Am rezolvat toate problemele până la ***pagina a zecea*** *?*

Scanned with OKEN Scanner

În primul enunţ, numeralul *zece* se diferenţiază de numeralul cardinal propriu-zis *zece* (pagini), în sensul că el nu exprimă numărul de pagini, ci **identifică, individualizează** o anume pagină (*zece*) dintr-o mulţime de pagini ale unei cărţi, devenind astfel **numeral de identificare**. El se deosebeşte, într-un anumit fel, şi de numeralul ordinal (*pagina*) *a zecea*, care reflectă locul, poziţia unei pagini în carte în funcţie de diferite repere convenţionale (de exemplu: *pagina a zecea din capitolul X sau Y*), pe când sintagma *pagina zece* o identifică (în sensul că într-o lucrare există **numai o singură** pagină cu acest număr). Fără a intra în prea multe detalii, putem aprecia că ambele enunţuri din titlu sunt corecte, cu menţiunea că formularea *pagina zece* este mai potrivită, mai economicoasă, având avantajul simplităţii morfologice, vorbitorii nemaifiind obligaţi să folosească morfemele numeralului ordinal *al ...-lea* sau *a ...-a*[1] (*a zecea, al zecelea* etc.).

Conferinţa începe la ora şapte ? **sau** *Conferinţa începe la orele şapte ?*

În propoziţiile din chenar numeralul *şapte* însoţeşte un substantiv şi, spre deosebire de cel cardinal, nu se comportă ca un adjectiv ce se acordă cu substantivul determinat, ca în: ***două** pagini*, ***douăsprezece** cărţi*, ***douăzeci şi doi** de kilometri*. În aceste enunţuri, numeralul **identifică, precizează** obiectul denumit de substantivul precedent, **devenind numeral de identificare**. Un astfel de numeral are o serie de particularităţi flexionare şi combinatorii specifice: a) nu se supune regulii acordului cu substantivul regent (*nota **doi**, pagina **doisprezece***); b) ocupă poziţia a doua în grupul substantiv + numeral (*sala cinci, cabinetul doisprezece*); c) intră în relaţie numai cu substantive la singular (*sectorul patru*). Raportând întrebarea din chenar la caracteristicile menţionate aici, rezultă că **recomandabilă este prima variantă**, iar cea de-a doua trebuie respinsă (deşi apare destul de frecvent) nu numai din motive strict gramaticale, ci şi pentru că intră în contradicţie cu o realitate evocată: nu sunt mai multe „ore" şapte. Greşeala provine, probabil, din exprimarea corectă, de astă dată, *Conferinţa se desfăşoară între orele... şi...*, unde, într-adevăr, este vorba de două ore diferite.

Dat fiind condiţiile recent apărute, vom lua măsuri urgente pentru deblocarea traficului ? **sau**
Date fiind condiţiile recent apărute, vom lua măsuri urgente pentru deblocarea traficului ?

Verbul din prima parte a enunţurilor (*dat fiind*) este la diateza pasivă (formă inversată) constituind o construcţie gerunzială absolută, care are propriul său subiect (*condiţiile*) diferit de cel al propoziţiei (*noi*). În consecinţă, el trebuie să-şi acorde participiul cu subiectul construcţiei gerunziale, obţinându-se astfel patru variante în funcţie de genul şi numărul acestuia: *Fiind aprobat noul sistem de calcul...*; *Fiind aprobată noua lege a salarizării...*; *Fiind aprobaţi coeficienţii de multiplicare...*; *Fiind aprobate noile amendamente ale salariaţilor bugetari...* Prin urmare, dintre cele două variante prezentate mai sus, numai a doua este corectă: *Date fiind condiţiile recent apărute...*

1. Vezi G. Gruiţă, *Gramatica normativă*, Editura Polirom, Iaşi, 1999, p. 153.

Scanned with OKEN Scanner

Alte construcţii gerunziale absolute care presupun acelaşi tratament sintactic sunt şi cele care au în structură verbele *a cunoaşte* şi *a şti*: *Ştiut fiind rezultatul...*; *Ştiute fiind noile propuneri...*; *Cunoscute fiind vechile reglementări...* etc.

3.4.3. Cazuri de hipercorectitudine

Participanţii pot fi ***câţi*** *mai numeroşi cu putinţă ?* ; *Toţi musafirii* ***proaspeţi*** *sosiţi... au fost* ***uşori*** *ridicoli ?* ; *Pepenii* ***noi*** *apăruţi pe piaţa românească sunt* ***excesivi*** *de scumpi ?*

Hipercorectitudinea reprezintă o greşeală de exprimare atât în comunicarea orală, cât şi în cea scrisă, din cauza efortului conştient al vorbitorilor de a se conforma mecanic normelor limbii literare, precum şi din teama acestora de a nu greşi. În cazul de faţă ne referim la acordul inutil, abuziv, al unei părţi de vorbire care ar trebui să fie „insensibilă" la regulile acordului: adverbul. Deşi adverbul este o parte de vorbire neflexibilă şi folosirea lui corectă în propoziţie s-ar părea că nu ridică probleme deosebite, deoarece nu presupune reluarea unor mărci gramaticale (de gen, număr, caz, articulare) ale termenului regent, se întâlnesc totuşi o serie de greşeli care ţin de „acordarea" nejustificată a acestuia sub influenţa cuvintelor flexibile învecinate, aşa cum se poate vedea în construcţiile din chenar. Greşeala constă în tratamentul adjectival nejustificat aplicat adverbului când apare ca determinant antepus al unui regent adjectival propriu-zis sau de natură participială, la numărul plural. Formele corecte sunt: *cât mai numeroşi*, *proaspăt sosiţi*, *uşor ridicoli*, *nou apăruţi*, *excesiv de scumpi*, *slujbele cel mai bine plătite* etc. Aceeaşi explicaţie o au şi greşelile strecurate în contextele următoare: *Pot participa* ***câţi*** *mai mulţi elevi*; *bani* ***oricâţi*** *de mulţi*; *ochi* ***uimitori*** *de limpezi*; *participare cât mai multă* ***posibilă***; *dinţi* ***strălucitori*** *de albi*; *căldură* ***imposibilă*** *de suportat*; *ochi negri şi* ***teribili*** *de copilăroşi*; *o viaţă* ***simplă*** *de povestit*; *ferestre* ***largi*** *deschise* etc.

Tezele voastre au fost ***cele mai bine*** *apreciate ? Cazurile* ***cele mai des*** *întâlnite sunt cele referitoare la copii ?* ***Cele mai simplu*** *de rezolvat sunt exerciţiile ?*

O greşeală frecvent întâlnită se referă la construcţia superlativului relativ al adverbului, construcţie în care cuvântul *cel* primeşte mărcile de gen şi număr, fără a fi necesar. Acest fals acord este favorizat de influenţa exercitată de cuvintele flexibile vecine, precum şi de confuzia cu formele corespunzătoare ale adjectivelor, forme în care *cel* variază după gen şi număr (*lucrările cele mai apreciate*; *cazurile cele mai întâlnite*; *exerciţiile cele mai simple* etc.)

a) *saloane pentru* ***noi-născuţi***; *cadouri pentru* ***noi-veniţi ?*** **sau**
b) *saloane pentru* ***nou-născuţi***; *cadouri pentru* ***nou-veniţi ?***

Tratarea greşită a adverbului drept adjectiv – acordat la plural – este deosebit de frecventă în cazul cuvintelor compuse cu adverbul *nou* (*nou-ales*, *nou-născut*, *nou-venit*) şi *rău* (*răufăcător*, *răuvoitor*, *rău-platnic*). De reţinut că la plural se va spune / se va

Scanned with OKEN Scanner

scrie corect *nou-aleşi*, ***nou-născuţi***, ***nou-veniţi***, *răufăcători*, *răuvoitori*, *rău-platnici*, nu *noi-născuţi*, *noi-veniţi*, *răifăcătorii* etc. (varianta b).

Mi se pare supărătoare folosirea ***exclusiv*** *a citatelor care vă convin numai dumneavoastră ?*
Reeditarea, fie şi ***tardiv****, a cărţilor marelui folclorist am aşteptat-o cu mare interes ?*
Dispariţia din viaţă, ***fulgerător****, a marelui poet ne-a îndurerat sufletele ?*
Apariţia acestui virus, în ultima vreme tot mai ***frecvent****, a avut numeroase consecinţe ?*
Guvernul pledează pentru aplicarea acestor indicatori ***imediat*** *în calculele economice ?*

O greşeală de tip opus o întâlnim în cazul unor construcţii ca cele de mai sus, în care adverbul nu îşi modifică statutul morfologic prin transformarea lui în adjectiv (**adjectivizarea adverbului**), situaţie în care el trebuie acordat cu regentul substantival. Deci formele corecte sunt : *folosirea* ***excesivă*** *a citatelor...* ; *reeditarea, fie şi* ***tardivă****, a cărţilor* ; *dispariţia...* ***fulgerătoare****, aplicarea...* ***imediată***. Acest tip de dezacord se întâlneşte mai ales când adverbul apare distanţat faţă de substantivul regent, prin intercalarea altor cuvinte care „estompează" legătura dintre ele, făcând-o mai puţin vizibilă.

3.4.4. Feriţi-vă de anacoluturi!

Anacolutul este un fenomen sintactic de discontinuitate în construcţia propoziţiei sau a frazei, o deviere de la normele sintaxei literare, specifică limbii populare şi familiare, mai ales variantei orale. Cauza cea mai generală a creării anacolutului este tendinţa vorbitorului de a se exprima cât mai repede. În asemenea situaţii, vorbitorul începe fraza cu o anumită construcţie, fără să ştie în ce fel o va continua şi, în graba de a transmite ascultătorului ceea ce are de spus, reuneşte în aceeaşi frază diferite construcţii fără legătură sintactică între ele.

Întreruperea construcţiei sintactice se produce, de cele mai multe ori, prin intercalarea, între elementele unui enunţ, a unuia sau a mai multor componente, având drept consecinţă producerea unor „dezacorduri" care privesc cazul, numărul sau persoana. Componentele intercalate pot avea structuri diferite, reprezentând :

- un grup sintactic (în cadrul unei propoziţii) : ***Harap-Alb***, *văzându-le aşa*, ***i se face milă de dânsele*** (I. Creangă, *Povestea lui Harap-Alb*) ;
- mai multe grupuri sintactice (în cadrul unei propoziţii) : *Atunci* ***împăratul***, *văzând aşa mare obrăznicie*, *pe de o parte* ***i-a venit a râde***, *iar pe de alta se tulbură grozav* (I. Creangă, *Povestea porcului*) ;
- propoziţie (în cadrul unei fraze) : ***Moşneagul***, *când a văzut-o*, ***i s-au umplut ochii de lacrimi şi inima de bucurie*** (I. Creangă, *Fata babei şi fata moşneagului*) ;
- mai multe propoziţii (în cadrul unei fraze) : *Împăratul a dat de ştire prin crainicii săi în toată lumea că* ***oricine*** *s-a afla să-i facă, de la casa aceluia şi până la curţile împărăteşti, un pod de aur pardosit cu pietre scumpe şi fel de fel de copaci, pe de o parte şi pe de alta, şi în copaci să cânte tot felul de păsări, care nu se mai află pe lumea asta,* ***aceluia*** *îi dă fata* (I. Creangă, *Povestea porcului*) ;

Scanned with OKEN Scanner

- construcţie incidentă, care nu aparţine structurii enunţului: ***Bărbatul,*** *ce să-ţi mai spun, nu-i ardea de nuntă* (M. Sadoveanu, *Judeţ al sărmanilor*).

Un tip de anacolut, frecvent întâlnit, se referă la apariţia unui subiect inutil, neintegrat sintactic, atunci când acesta este izolat de restul propoziţiei printr-o construcţie gerunzială sau printr-o propoziţie subordonată:

Harap-Alb, văzându-le aşa, i se face milă de dânsele (I. Creangă, *Povestea lui Harap-Alb*);

Moşneagul, când a văzut-o, i s-au umplut ochii de lacrimi şi inima de bucurie (I. Creangă, *Fata babei*).

Nominativele *Harap-Alb* şi *Moşneagul*, rămase „suspendate", sunt în dezacord privind cazul cu formele neaccentuate de dativ ale pronumelui personal *-i* (care le reiau), neputând fi subiecte în cadrul enunţurilor subliniate. Greşeala poate fi corectată prin modificarea topicii şi prin punerea în dativ a nominativelor: *Văzându-le aşa,* ***lui Harap-Alb*** *i se face milă de dânsele*; *Când a văzut-o,* ***moşneagului*** *i s-au umplut ochii de lacrimi şi inima de bucurie.*

Când subiectul neintegrat sintactic este pronumele relativ *care*, dublat de un pronume personal, formă neaccentuată, corectarea se face prin schimbarea funcţiei lui sintactice[1]:

Acestea sunt nişte avantaje ***care*** *noi nu e bine să nu* ***le*** *valorificăm. / Acestea sunt nişte avantaje* ***pe care*** *nu e bine să nu* ***le*** *valorificăm.*

Aceştia sunt nişte oameni violenţi ***care*** *noi nu trebuie să* ***le*** *urmăm exemplul. / Aceştia sunt nişte oameni violenţi* ***cărora*** *noi nu trebuie să* ***le*** *urmăm exemplul.*

Imposibilitatea ca un cuvânt să aibă simultan două forme gramaticale, deşi îndeplineşte două funcţii sintactice diferite, dă naştere, de asemenea, unor construcţii anacolutice: ***Cine*** *tot vorbeşte, lucrul nu-i sporeşte*. Relativul *cine* are atât funcţia de subiect al primei propoziţii (***Cine*** *tot vorbeşte*), cât şi pe cea de element de relaţie între cele două propoziţii ale frazei. El are însă o formă unică, de nominativ, neputând avea, în acelaşi timp, şi formă de dativ prin care să marcheze introducerea subordonatei completive indirecte. Greşeala de construcţie se poate corecta prin schimbarea structurii regentei: *Cine tot vorbeşte nu prea are spor la muncă* – atrăgând după sine modificarea felului propoziţiei subordonate, care devine subiectivă. Altă variantă ar fi: ***Cui*** *tot vorbeşte, lucrul nu-i sporeşte* – acum marcarea relaţiei de subordonare se face corect, dar lipseşte subiectul în nominativ al regentei.

1. Vezi Eleonora Zamşa, „Accidente sintactice: anacolutul", *L.L.R.*, nr. 4, 2000, p. 17.

Scanned with OKEN Scanner

Verificaţi-vă cunoştinţele rezolvând!

Exerciţii

1. Precizaţi în ce constau anacoluturile din enunţurile de mai jos:

– Era un om care, fiind periculos, prinderea lui era necesară.

– Cine strică dragostele / Mânce-i grâu' păsările.

– Fata împăratului, cum a ajuns la casa mirelui, i-au plăcut palaturile şi socrii. (I. Creangă, *Povestea porcului*)

– Cui îi place-n crâşm-a bea / Nu doarmă toată noaptea.

– Cine-a binevoi să vie aici să vadă ori să privegheze pe mort, să-l cinstesc c-un pahar şi să-i dau o bucată de pită cu ceva. (M. Sadoveanu, *Baltagul*)

– L-am căutat pe Gheorghe, care nefiind acasă, l-am luat pe Ion.

– Cine o fi făcut asta, am să i-o plătesc cu vârf şi îndesat.

– Eu, numai când mă gândesc la cele întâmplate, şi-mi vine să intru în pământ.

– Prietenul meu, care locuieşte în Canada, nu l-am văzut de multă vreme.

– Fetele împăratului, întâmplându-se de faţă când a lovit spânul pe Harap-Alb, li s-au făcut milă de dânsul. (I. Creangă, *Povestea lui Harap-Alb*)

– Mama, când m-a văzut intrând pe uşă, mai că nu-i venea să-şi creadă ochilor.

– Copilul, nefiind ascultător, l-au pedepsit părinţii.

– Ea, când a văzut asta, i-a fost imposibil să mai continue.

– Cine mă caută nu sunt acasă.

– Nu ştiu alţii cum sunt, dar eu, când mă gândesc la locul naşterii mele..., parcă-mi saltă inima de bucurie. (Ion Creangă, *Amintiri din copilărie*)

– Ei, cum au dat de căldurică, pe loc li s-au muiet ciolanele. (I. Creangă, *Povestea lui Harap-Alb*)

– Eu, când mă gândesc la cele întâmplate, mă cuprinde o mare tristeţe.

– Cei care cred, în adevăr, că limba şi scrierea română se va îndrepta după Cipariu sau Pumnul (...), cu aceia nu avem ce discuta.

– Atunci împăratul, văzând aşa mare obrăznicie, pe de o parte i-a venit a râde, iar pe de alta se tulbură grozav. (I. Creangă, *Povestea porcului*)

– Credinciosul împăratului, auzind aceste, pe de o parte, l-a cuprins spaima, iar pe de alta, s-a îndrăcit de ciudă. (I. Creangă, *Povestea porcului*)

– Omul, câtu-i pe pământ, nu-i trebuie altceva decât sănătate.

– Atunci ea, deşi îi fugeau ochii de atâtea stăluciri, se uită cu băgare de seamă şi îndată cunoaşte podul cel minunat din acea lume şi palatul în care trăise ea cu Făt-Frumos aşa de puţin şi îndată i se umplură ochii de lacrimi. (I. Creangă, *Povestea porcului*)

– Erau două case, care, fiind foarte vechi, zidurile lor aproape nu mai aveau aceeaşi culoare.

– Fratele meu, după cearta cu părinţii, nu-mi pasă de el.

– Drumeţii adunaţi în jurul focului, tuturor li se muiaseră inimile. (M. Sadoveanu, *Hanu Ancuţei*)

– Iară voinicul care s-a bizui să vie ca s-o ceară de nevastă şi n-a izbuti să facă podul, aşa cum ţi-am spus, aceluia pe loc îi şi taie capul. (I. Creangă, *Povestea porcului*)

– Cine n-are belea Dumnezeu să-i dea.

– Cine sare multe trepte deodată i se frânge piciorul.

– Cine se-ntinde mai mult decât i-i plapuma, îi rămân picioarele goale.

– Cine se duce şi umblă după înţelepciune îi merg toate apoi bine.

– Cine se face oaie îl mănâncă lupul.

Scanned with OKEN Scanner

– *Omul cel prost şi nebun, leagă-l de gard şi-i dă fân.*

2. Reformulaţi corect enunţurile de mai sus.
Model de rezolvare:
Fata împăratului, cum a ajuns la casa mirelui, i-au plăcut palaturile şi socrii. › *Cum a ajuns la casa mirelui, fetei i-au plăcut palaturile şi socrii.*
L-am căutat pe Gheorghe, care nefiind acasă, l-am luat pe Ion. › *Nefiind acasă Gheorghe, l-am luat cu mine pe Ion.*

3. Recunoaşteţi textele care conţin anacoluturi, precizând cărei funcţii îi corespunde forma cazuală a fiecărui pronume relativ:
a) *Cine cere / nu moare, / dar nici cinste nu are.*
b) *Cine scuipă în sus / îi cade în obraz.*
c) *Cine cheltuie / peste ce câştigă / n-are-n casă mămăligă.*
d) *Pe cine primeşti la masă, / te scoate afară din casă.*
e) *Cine e cu mâna lungă / Pierde /şi ce are-n pungă.*
f) *Cui i-e frică de orice nor / nicio călătorie nu face.*
g) *Cine joacă / şi nu strigă, / Face-i-s-ar gura strâmbă, / N-ar mai avea mămăligă.*
h) *Cine vine / Nu-i de mine; / Cine-mi place / Bai nu-i face.*
i) *Pentru cine nu ajunge la timp, / nu i se mai acordă premiu.*
j) *Cine va umbla cu pizma / Îşi va sparge singur cizma.*

4. Recunoaşteţi textele care conţin anacoluturi, precizând cărei funcţii sintactice îi corespunde forma cazuală a fiecărui pronume relativ:
a) *De cine dorul se leagă / Nu-l lasă cu mintea-ntreagă.*
b) *Cine îţi zvârle o piatră, / zvârle-i o pâine.*
c) *Cine vara stă / şi doarme / Iarna, biet, moare de foame.*
d) *Cine vara petrece cântând, / Iarna rămâne flămând.*
e) *Cine-mi place /eu nu-i plac.*
f) *Cui plac eu / nu-mi place mie.*
g) *Cine n-a gustat amarul / nu ştie / ce e zaharul.*
h) *Cine se laudă / că-i tare / îi stă dracu-n spinare.*
i) *Pe cine nu laşi / să moară / nu te lasă / să trăieşti.*
j) *Cui e chica deasă / Să vie la masă, / Iar cui e rară / Să iasă pe uşă-afară.*

5. Recunoaşteţi textele care conţin anacoluturi, precizând cărei funcţii sintactice îi corespunde forma cazuală a fiecărui pronume relativ:
a) *Cine-ncalecă măgarul / să-i sufere şi năravul.*
b) *Cui nu-i este dat / să moară, / îl vindecă şi apa chioară.*
c) *Cine doarme / nu-i e foame.*
d) *Cine şovăieşte / rău lui îşi pricinuieşte.*
e) *Cine se laudă / că-i tare / îi stă dracul pe spinare.*
f) *Cui i-e foame, / codri visază.*
g) *Cine are ibovnică, / Tare-i pare noaptea mică,*
Cine ibovnică n-are, / Tare-i pare noaptea mare.
h) *Cine suflă-n foc / îi sar scânteile-n ochi.*
i) *Cine se poartă aşa urât, / de el nici nu amintesc.*
j) *Cine se porneşte cu graba / se-ntâlneşte cu zăbava.*

Scanned with OKEN Scanner

Teste recapitulative

1. Indicaţi seria care cuprinde doar nume proprii accentuate corect:
   a) *Beirut, Miron, Procust, Rotariu, Ştefan*;
   b) *Beirut, Miron, Procust, Rotariu, Ştefan*;
   c) *Beirut, Miron, Procust, Rotariu, Ştefan.*

2. Forma corectă este:
   a) *În Oceanul Pacific se află Insula Honolulu.*
   b) *În oceanul Pacific se află insula Honolulu.*
   c) *În Oceanul Pacific se află insula Honolulu.*
   d) *În Oceanul Pacific se află Insula Honolulu.*

3. Seria corectă este:
   a) *peninsula balcanică, peninsula iberică, munţii apuseni*;
   b) *Peninsula Balcanică, Peninsula Iberică, Munţii Apuseni*;
   c) *peninsula Balcanică, peninsula Iberică, munţii Apuseni*;
   d) *Peninsula balcanică, Peninsula iberică, Munţii Apuseni.*

4. Sunt scrise corect toate cuvintele din seria:
   a) *vorbă-lungă, Râmnicu-Sărat, Vatra-Dornei, Malu-Alb*;
   b) *gură-spartă, Lacu Sărat, Valea Mărului, Valea Călugărească*;
   c) *drum de fier, gazetă de perete, ridichi de lună, apă-minerală*;
   d) *floare-de-colţ, Baia-de-Aramă, Curtea-de-Argeş, Gura-Văii.*

5. Separarea prin cratimă a prefixului de cuvântul de bază este corectă în seria:
   a) *super-dotat, supra-etajat, supra-producţie, super-vedetă*;
   b) *ex-matricula, ex-patria, ex-trăda, ex-onera*;
   c) *ex-director, ex-ministru, ne-nceput, re-ntoarcere.*

6. Formele corecte sunt în seria:
   a) *organizaţie nonguvernamentală, agresiune şi nonagresiune, societate nonprofit, promovarea nonviolenţei*;
   b) *organizaţie non-guvernamentală; agresiune şi non-agresiune, promovarea non-violenţei; societate non-profit.*

7. Fie definiţiile:
   1) ***hiper** este un prefix al superlativului*; 2) ***hiper-** este un prefix al superlativului*;
   3) ***ne-** este un prefix negativ-privativ*:
   Sunt corecte: a) toate; b) numai prima; c) numai a doua şi a treia.

8. Se dau seriile:
   1) *televizoare alb-negru, bluze galben-deschis, pantofi galben-portocalii*;
   2) *mere dulci-acrişoare, globuri alb-argintii, rochii mov-deschis.*
   Sunt corect scrise toate cuvintele: a) numai din prima serie; b) numai din a doua serie; c) din ambele serii.

Scanned with OKEN Scanner

9. Sunt corecte toate îmbinările de cuvinte din seria :
a) *scurtă alocuţiune, procent scăzut, majoritate zdrobitoare, a deschide o breşă, a lucra împreună* ;
b) *alocuţiune convingătoare, douăzeci de procente, a deschide o breşă, a conlucra împreună, majoritate absolută* ;
c) *alocuţiune neconvingătoare, a sparge o breşă, zece procente la sută, a lucra împreună* ;
d) *alocuţiune convingătoare, procent inferior, majoritate simplă, a lucra laolaltă.*

10. Sunt corecte toate îmbinările de cuvinte din seria :
a) *n-ar putea fi realizabil, diminuarea corupţiei, încă mai studiază, hemogramă recentă* ;
b) *n-ar fi realizabil, diminuarea sărăciei, încă mai studiază, hemogramă neconvingătoare* ;
c) *n-ar fi realizabil, îndepărtarea corupţilor, încă studiază, hemogramă perfectă* ;
d) *încă citeşte, diminuarea preţurilor, hemograma sângelui, nu poate fi realizabil.*

11. Se dau enunţurile :
1) *Am participat la primul tău spectacol de debut.* 2) *Am fost de mai multe ori la spectacolele tale ulterioare.* 3) *Vernisarea primei tale expoziţii a fost un succes indiscutabil.*

Sunt corecte : a) toate ; b) primul ; c) al doilea şi al treilea.

12. Sunt greşite enunţurile :
a) *Am revăzut din nou întinsele câmpii.*
b) *Nu te grăbi la trecerea de pietoni !*
c) *Am întocmit un scurt rezumat al romanului.*
d) *Am aruncat afară toate lucrurile de prisos.*
e) *Prefer mai bine să rămân acasă.*
f) *Am avut o altercaţie cu un vecin de palier.*

13. Varianta corectă este :
a) *L-am considerat ca şi colaborator apropiat.*
b) *L-am considerat ca virgulă colaborator apropiat.*
c) *L-am considerat colaborator apropiat.*

14. Se dau frazele :
1) *La sfârşitul clasei a VIII-a, toţi elevii trebuie să-şi exprime opţionalităţile.* 2) *Este recomandabil ca masa de seară să o servim cu mult înainte de culcare.* 3) *Nu m-am putut descurca cu diurna de 600 de lei pe lună dată de întreprindere.* 4) *Mijloacele mass-media au dat ample informaţii despre inundaţii.*
Selectaţi fraza care este în întregime corectă : a) prima ; b) a doua ; c) toate sunt greşite ; d) toate sunt corecte.

15. Se dau enunţurile :
1) *Ajungând în Deltă, Dunărea se bifurcă în trei braţe : Chilia, Sulina şi Sfântul Gheorghe.* 2) *Limba este mijlocul cel mai important de comunicare între oameni.* 3) *Deratizarea puricilor şi a insectelor se impun de urgenţă.* 4) *În munţi se semnalează scurte averse de ploaie.*
Recunoaşteţi enunţul în care nu există nicio greşeală de exprimare : a) primul ; b) al doilea ; c) al treilea ; d) toate enunţurile sunt corecte.

Scanned with OKEN Scanner

16. Se dau enunţurile :
1) *Proiectele mele au ajuns la finalitate.* 2) *Proiectele mele au ajuns la final.* 3) *Tratamentul oferit de gazde a fost foarte simplist.* 4) *Problema este pusă simplă.*
Sunt greşite : a) primul şi al doilea ; b) al treilea şi al patrulea ; c) primul şi al treilea ; d) primul, al treilea şi al patrulea.

17. Se dau enunţurile : 1) *Textul este plin de lagune.* 2) *Textul este plin de lacune.* 3) *Marea are multe lacune.* 4) *Golful are o lagună.*
Sunt corecte : a) numai primul ; b) numai al patrulea ; c) primul şi al treilea ; d) al doilea şi al patrulea.

18. Indicaţi soluţia corectă pentru completarea spaţiului liber din următorul enunţ : *Te-am crezut... coleg fidel.*
a) *ca* ;
b) *ca şi* ;
c) *ca virgulă* ;
d) –.

19. Selectaţi enunţurile corecte :
a) *Avea obiceiul să vină târziu acasă, drept pentru care am hotărât să-l pedepsesc exemplar.*
b) *Şi-a propus să nu rateze niciun examen, drept care şi-a întocmit un program de lucru riguros.*
c) *Nu sunt un bun politician, drept pentru care am hotărât să nu mai candidez.*
d) *Dorea să devină un bun orator, drept care a început să studieze toate discursurile.*

20. Forma literară este :
a) *tratament vindecativ* ;
b) *anticameră spaţioasă* ;
c) *dară-mi-te* ;
d) *pasămite*.

21. Se dau enunţurile :
1) *Pasă-mi-te cunoştea zmeul puterea lui Greuceanu.* 2) *Fratele meu este director-general.* 3) *Tatăl tău este inspector-şef la finanţe.* 4) *Comportamentul lui Andrei are nevoie de măsuri de corecţie educativă.*
Sunt corecte : a) numai al treilea ; b) al doilea şi al treilea ; c) numai primul ; d) toate.

22. Se dau enunţurile :
1) *Pentru a împiedica îmbolnăvirea cu virusul AH1N1 sunt necesare urgente măsuri de prevenţie.* 2) *De trei ani este căsătorit cu o americană.* 3) *Nu e suficient ca să vrei, trebuie ca să şi poţi.* 4) *Poeziile tale au fost foarte frumos caligrafiate.*
Sunt corecte : a) toate ; b) numai primul şi al doilea ; c) numai al treilea ; d) toate sunt greşite.

23. Se dau enunţurile :
1) *De câteva zile mă doare îngrozitor apendicita.* 2) *Mă dor foarte tare amigdalitele.* 3) *Mi s-a împlinit doar numai o dorinţă.* 4) *Uleiul era ambalat în sticle de un kilogram.*
Sunt corecte : a) primul şi al doilea ; b) numai al patrulea ; c) toate sunt corecte ; d) toate sunt greşite.

24. Se dau enunţurile :
1) *Unele localităţi, ca, de exemplu, Dorneşti, Rădăuţi, Şendreni etc. au avut mult de suferit de pe urma inundaţiilor.* 2) *Acum 20 de ani în urmă situaţia era la fel de*

Scanned with OKEN Scanner

dificilă. 3) *Fă cu robul Tău, după mila Ta, şi îndreptările Tale mă învaţă.* 4) *Va trebui să aibă o explicaţie cu părinţii săi ; ori mie îmi sunt neplăcute asemenea discuţii.*
Sunt corecte : a) primul şi al doilea ; b) numai al doilea ; c) numai al treilea ; d) toate.

25. Se dau enunţurile :
1) *Moşneagul, când a văzut-o, i s-au umplut ochii de fericire.* 2) *Cauzele sărăciei sunt acestea care le discutăm noi în cadrul emisiunii.* 3) *Cele mai dificile de urcat sunt piscurile montane.*
Sunt greşit formulate : a) toate ; b) numai primul ; c) numai al doilea ; d) toate sunt corecte.

26. Se dau frazele :
1) *Cine fură azi un ou mâine va fura un bou.* 2) *Pe cel care fură, legea îl pedepseşte aspru.* 3) *Cine greşeşte grav îl sancţionăm fără menajamente.*
Arătaţi care dintre acestea este incorect construită din punct de vedere sintactic :
a) prima ; b) a doua ; c) a treia ; d) toate sunt corecte.

27. Enunţul corect este :
a) *Urmare solicitării dumneavoastră, vă comunicăm că vi s-a aprobat să lucraţi cu jumătate de normă.*
b) *Urmare a solicitării dumneavoastră, vă comunicăm că vi s-a aprobat să lucraţi cu jumătate de normă.*
c) *Ca urmare a solicitării dumneavoastră, vă comunicăm că vi s-a aprobat să lucraţi cu jumătate de normă.*

28. Se dau enunţurile :
1) *În cadrul seminarului discuţiile s-au axat în jurul problemei încălzirii globale.* 2) *Părinţii, studenţi şi profesori au avut o întâlnire de lucru cu conducerea ministerului.* 3) *Nu mai pot fi suportabile măsurile drastice luate recent.* 4) *În ochii-ţi descopăr dorul de casă.*
Sunt construite corect enunţurile : a) toate ; b) numai al doilea şi al patrulea ; c) numai al patrulea ; d) toate sunt greşite.

29. Se dau enunţurile :
1) *Starea conflictuală va continua să se menţină multă vreme de aici încolo.* 2) *Elevii au posibilitatea nemijlocită de a lua contact direct cu realităţile de pe teren.* 3) *Nunta s-a desfăşurat într-o locaţie de vis.* 4) *Neacordând prioritate la trecerea de pietoni, este pasabil de sancţiune.*
Sunt greşite : a) primul, al doilea şi al patrulea ; b) numai al treilea ; c) numai primul ; d) toate.

30. Fie enunţurile :
1) *Pentru salvarea sinistraţilor s-au folosit mai multe maşini amfibii.* 2) *Ne ducem în concediu şi la munte şi la mare.* 3) *În mâncare s-au pus mai multe ingrediente.* 4) *I s-a scăzut nota la purtare pentru că a făcut mai multe obrăznicături.*
Sunt corecte : a) numai al doilea ; b) primul şi al doilea ; c) toate ; d) numai al treilea.

31. Fie enunţurile :
1) *Discuţiile apărute în ultimul timp pot duce la şcindarea partidului.* 2) *I-am trimis sorei mele un frumos mărţişor.* 3) *În salonul de noi-născuţi s-au constatat mai multe nereguli.* 4) *Unei colege ale mele i s-au întâmplat lucruri neplăcute.*
Sunt greşite : a) primul ; b) al doilea şi al treilea ; c) numai al patrulea ; d) toate.

Scanned with OKEN Scanner

32. Nu sunt corecte toate formele de plural ale adjectivelor din seria:
a) *prolixi, ortodoxi, complexi*;
b) *ficşi, ortodoxi, complexe*;
c) *ortodocşi, fixe, prolicşi.*

33. Sunt corect scrise toate formele din seria:
a) *Alteţele lor, Maiestatea sa, Măria sa*;
b) *Maiestatea Voastră, Alteţele Voastre, Domnia Ta*;
c) *Luminăţia ta, Excelenţa Sa, Domniile lor.*

34. Sunt corecte formele:
a) *Ancăi, Lizucăi, Biancăi*;
b) *Anchii, Lizuchii, Bianchii*;
c) *lui Anca, lui Bianca, lui Lizuca*;
d) *lui Carmen, lui Zizi, lui Jeni.*

35. Seria corectă este:
a) *rochia fetii, o hartă a lumii, sfârşitul lunii*;
b) *rochia fetei, o hartă a lumei, sfârşitul lunei*;
c) *rochia fetei, o hartă a lumii, începutul lunii.*

36. Fie enunţurile:
1) *În timpul celei de-a doua zi lucrurile s-au ameliorat.* 2) *În timpul celei de-a doua zile lucrurile s-au ameliorat.*
Sunt corecte: a) primul; b) al doilea; c) ambele.

37. Se dau următoarele construcţii:
1) *evenimentele deceniului acesta*; 2) *unei colege a tale*; 3) *directorului cel tânăr*; 4) *eleva a cărei prieteni*; 5) *nouă însene.*
Sunt corecte: a) numai a doua şi a cincea; b) numai prima, a treia şi a patra; c) toate, în afară de a patra; d) toate.

38. Indicaţi propoziţia în care adjectivul pronominal de întărire este incorect folosit:
a) *Ele înseşi au formulat o serie de obiecţii.*
b) *Ele înşile ne-au dat dreptate în orice împrejurare.*
c) *Ele însele au anticipat mersul firesc al reformelor.*

39. Forma corectă a pronumelui de politeţe este:
a) *toate actele dumneatale*;
b) *toate actele dumitale*;
c) *toate actele dumneata*;
d) *la casa dumneata.*

40. Fie enunţurile:
1) *Am expediat toate propunerile însăşi directoarei noastre.* 2) *Din punctul de vedere al directorului, situaţia este convenabilă.* 3) *M-a surprins talentul şi hărnicia oamenilor de acolo.*
Sunt corecte: a) primul şi al doilea; b) primul şi al treilea; c) numai primul; d) numai al doilea.

41. Există greşeală de limbă în:
a) *Am întârziat la serviciu din cauza trolebuzului.*
b) *Troleul cu care am venit la serviciu era ticsit.*
c) *Uneori te mai înşală memoria.*
d) *Înainte de emisiune, îşi aşază un pahar de apă în faţă.*

Scanned with OKEN Scanner

42. Fie enunţurile :
1) *Fagii şi brazii cu frunzele sale alcătuiau o boltă de umbră şi verdeaţă.* 2) *În lecturile sale Mircea a descoperit o lume minunată.* 3) *Ionuţ şi Mircea, în compunerile sale, au dovedit o bogată imaginaţie.* 4) *Copacii cu frunzele lor bogate ne fereau de arşiţa verii.*
Sunt corecte : a) toate ; b) primele trei ; c) al doilea şi al patrulea ; d) numai al patrulea.

43. Se dau enunţurile :
1) *Anunţăm pe ascultătorii noştri că emisiunea va fi reluată.* 2) *A reuşit datorită muncii sale neobosite şi a sprijinului primit din partea părinţilor.* 3) *Celelalte le voi expedia mâine.*
Sunt corecte enunţurile : a) primul şi al doilea ; b) al doilea şi al treilea ; c) primul şi al treilea ; d) niciunul.

44. Se dau enunţurile :
1) *Sălăţile erau aduse din grădina ursului.* 2) *În loc de ciorbă ne-a adus supă cu găluşti.* 3) *Cuvântul* ***familie*** *este de origină latină.*
Sunt corecte : a) primul şi al doilea ; b) primul şi al treilea ; c) al doilea şi al treilea ; d) numai al doilea.

45. Se dau enunţurile :
1) *La sfârşitul celei de-a patra zi, plăieşii au hotărât să închine cetatea.* 2) *La sfârşitul celei de-a patra zile, plăieşii au hotărât să închine cetatea.* 3) *În cetate erau optisprezece plăieşi.* 4) *În cetate erau doar optusprezece plăieşi.*
Sunt corecte : a) primul, al doilea şi al patrulea ; b) al doilea, al treilea şi al patrulea ; c) numai al doilea ; d) numai al patrulea.

46. Fie enunţurile :
1) *Ţipă într-una că sunt discriminaţi.* 2) *Da-re-ar naiba-n tine, dragoste !* 3) *Angajaţii Taromului au declarat grevă.* 4) *Angajaţii Tarom-ului au declarat grevă.*
Sunt corecte : a) primul şi al doilea ; b) numai al treilea ; c) numai al patrulea ; d) toate.

47. Se dau enunţurile :
1) *Nu-ţi fă niciun fel de griji pentru tratamentul primit în clinica noastră.* 2) *În dreptul şcolii şi a farmaciei de lângă ea, strada va fi asfaltată din nou.* 3) *Produselor li se adaugă aditivi diferiţi : condimente, arome,* etc.
Sunt greşite : a) numai primul ; b) numai al doilea ; c) numai al treilea ; d) toate.

48. Fie enunţurile :
1) *Încercările de înlocuire a democraţiei cu dictatura vor eşua foarte curând.* 2) *Am un coleg ale cărui inteligenţă şi memorie m-au uimit.* 3) *M-au nemulţumit deciziile ministrului cel nou.*
Sunt corecte : a) numai primul ; b) al treilea ; c) primul şi al doilea ; d) niciunul.

49. Se dau enunţurile :
1) *I-am transmis propunerea însăşi şefei de sector.* 2) *Din punctul de vedere al administraţiei locale, problema încălzirii a fost rezolvată.* 3) *M-a deranjat în toate împrejurările indolenţa şi obrăznicia unora.*
Sunt corecte : a) numai al doilea ; b) primul şi al doilea ; c) primul şi al treilea ; d) numai primul.

Scanned with OKEN Scanner

50. Se dau enunţurile :
1) *L-am cunoscut ca şi prieten.* 2) *Din punct de vedere al disciplinei lucrurile nu stau tocmai bine.* 3) *Cartea care am citit-o era a ta.* 4) *Trebuie să aibe mai multă răbdare şi încredere.*
Sunt corecte : a) primul şi al doilea ; b) numai al doilea ; c) numai al patrulea ; d) niciunul.

51. Se dau enunţurile :
1) *Accidentul s-a produs pe DN1 din cauza vitezei cea mare cu care circula autoturismul.* 2) *Cam beea tot timpul, de aceea a avut mari necazuri în familie.* 3) *Cealaltă jumătate nu a îndeplinit condiţiile solicitate.* 4) *În prezent am decât o mare dorinţă : să mi se întoarcă sănătos băiatul din expediţia speologică organizată.*
Sunt corect formulate : a) al doilea ; b) primul ; c) al treilea ; d) niciunul.

52. Precizaţi seria care cuprinde numai forme verbale recomandate de *DOOM 2* :
a) *(eu) asemăn, enumăr, înfăşor, legăn* ;
b) *(eu) asemăn, enumer, înfăşur, legăn* ;
c) *(eu) aseamăn, enumer, înfăşor, legăn.*

53. Formele corecte de imperativ negativ sunt :
a) *Nu duce ! Nu face ! Nu zice !*
b) *Nu du ! Nu fă ! Nu zi !*
c) *Nu duci ! Nu faci ! Nu zici !*

54. Formele de imperfect recomandate de *DOOM 2* sunt în seria :
a) *stăteam, stăteai, stătea, stăteam, stăteaţi, stăteau* ;
b) *stam, stai, sta, stam, staţi, stau* ;
c) *steteam, steteau, stete, steteam, steteaţi, steteau.*

55. Formele recomndate de *DOOM 2* sunt în seria :
a) *să steie, să ieie, să beie, să vreie* ;
b) *beeam, beeai, beea ; vreeam, vreeai, vreea* ;
c) *beam, beai, bea* ;
d) *vream, vreai, vrea.*

56. Fie variantele :
1) *El îndoaie o coală de scris.* 2) *El îndoieşte o coală de scris.* 3) *Eu eram să cad.* 4) *Eu era să cad.*
Sunt corecte : a) a doua şi a patra ; b) a doua şi a treia ; c) prima şi a patra.

57. Fie variantele :
1) *Ei o să revină mai des la medic.* 2) *Ei or să revină mai des la medic.* 3) *Vă facem cunoscut sarcinile de serviciu.* 4) *Vă facem cunoscute sarcinile de serviciu.*
Sunt corecte : a) a doua şi a treia ; b) prima şi a treia ; c) prima şi a patra ; d) a doua şi a patra.

58. Identificaţi răspunsurile corecte :
a) *Mi-ar place să fiu acum la mare.*
b) *Nu mi-a displăcut niciodată muzica bună şi vinul ales.*
c) *Această mentalitate nu poate dispărea brusc.*

59. Forma verbală greşită este în propoziţia :
a) *Actorul Nicolas Cage turnează un film în ţara noastră.*
b) *Nu mă sperii eu chiar aşa de uşor în faţa greutăţilor.*

Scanned with OKEN Scanner

c) *În cazul unui consum neraţional, rezerva de apă va dispărea repede.*
d) *Alegerile parlamentare le precedă pe cele prezidenţiale.*

60. Fie enunţurile :
1) *Conferinţa de presă va începe la orele şaisprezece.* 2) *Paisprezece şoferi au fost amendaţi.* 3) *Elevii din clasa-ntâia vor avea cel puţin şase ani la data începerea şcolii.* 4) *Cărţile împrumutate trebuiesc restituite la timp.*
Sunt corecte : a) numai primul ; b) numai al doilea şi al treilea ; d) primul şi al patrulea.

61. Se dau structurile :
1) *(eu) nu mă sfiii* ; 2) *să nu fii rău* ; 3) *(pe) roşiii-(ţi) obraji* ; 4) *mamei înseşi* ; 5) *cu propriii(-ţi) bani* ; 6) *ei se aşază pe unde pot.*
Dintre cuvintele subliniate, sunt corect scrise : a) al doilea, al treilea şi al şaselea ; b) primul, al doilea, al patrulea şi al cincilea ; c) niciunul ; d) toate.

62. Se dau enunţurile :
1) *Florile de crin degajează un miros foarte puternic.* 2) *Din neatenţie erai să cazi.* 3) *Nu se merită să mai faci împrumuturi bancare.*
Sunt corecte : a) numai primul ; b) numai al doilea ; c) numai al treilea ; d) niciunul nu e corect.

63. Se dau enunţurile :
1) *Trebuia să contribuie şi ei.* 2) *Lucrările trebuiau să fie finalizate la timp.* 3) *Toate casele au trebuit consolidate după seism.*
Sunt corecte enunţurile : a) toate trei ; b) numai primul ; c) numai al treilea ; d) primul şi al treilea.

64. Se dau enunţurile :
1) *Tu nu bănuieşti ce mi s-a întâmplat !* 2) *Erau acolo părinţi, copii, rude, prieteni, etc.* 3) *Va să zică de asta ai venit ?*
Sunt corecte : a) numai primul ; b) primul şi al treilea ; c) primul şi al doilea ; d) al doilea şi al treilea.

65. Fie enunţurile :
1) *Fii atent la marcajele şi indicatoarele rutiere !* 2) *Să nu fii obraznic cu cei din jur !* 3) *Să fii punctual !* 4) *Nu fii nepăsător !*
Sunt corecte : a) primul, al doilea şi al treilea ; b) primul şi al doilea ; c) toate.

66. Se dau formele verbale : *vroiam, am vroit, vroiesc, vroieşte*. Sunt acceptate de limba literară :
a) numai prima ;
b) numai prima şi a treia ;
c) toate sunt corecte ;
d) niciuna.

67. Se dau formele verbale de imperativ :
1) Nu *fă pe prostul !* 2) *Nu zi hop până nu sari şanţul !* 3) *Nu fi cu capul în nori !* 4) *Nu duce vorba de colo-colo !*
Sunt corecte : a) numai prima ; b) a treia şi a patra ; c) numai a doua şi a treia ; d) numai prima, a treia şi a patra.

68. Se dau formele verbale :
1) *(el) bănuie* ; 2) *dăinuie* ; 3) *se dăruie* ; 4) *îndrituie* ; 5) *nu se îngăduie* ; 6) *se năruie.*

Scanned with OKEN Scanner

Sunt corecte: a) a doua, a cincea şi a şasea; b) numai primele trei; c) numai a doua; d) numai ultimele trei.

69. Se dau propoziţiile:
1) *El adoptează un copil.* 2) *Guvernul adaptează un proiect de lege la normele europene.* 3) *El adoptă o atitudine indiferentă.* 4) *El adoptează o atitudine indiferentă.*
Sunt corecte: a) a doua şi a treia; b) prima şi a patra; c) prima şi a treia; d) a doua şi a patra.

70. Se dau enunţurile:
1) *Aşază-te în prima bancă!* 2) *Radu îi înşală adesea pe părinţi.* 3) *Îmi place graiul maramureşan.*
Sunt corecte: a) numai primul; b) numai al doilea; c) primul şi al doilea; d) numai al treilea.

71. Se dau enunţurile:
1) *Trebuie să aibe încredere în părinţii săi.* 2) *Defectele comportamentale nu vor dispare de la sine.* 3) *Nu mi-ar displace să plec într-o excursie cu prietenii.*
Sunt corecte: a) primul şi al treilea; b) al doilea şi al treilea; c) numai al treilea; d) niciunul.

72. Se dau enunţurile:
1) *La bacalaureat probele orale succed celor scrise.* 2) *La bacalaureat probele scrise le precedă pe cele orale.* 3) *Examinările orale se succed celor scrise.* 4) *Examinările scrise le preced pe cele orale.*
Sunt corecte: a) numai al treilea; b) numai al doilea; c) al doilea şi al treilea; d) niciunul.

73. Se dau enunţurile:
1) *Probabil că or să mai revină şi ei pe la noi.* 2) *Desigur că o să mai revină şi ei pe la noi.* 3) *Fireşte că o să mai vină şi el pe la noi.* 4) *Cu siguranţă că are să mai vină şi el pe la noi.*
Sunt corecte: a) primul, al treilea şi al patrulea; b) primul şi al treilea; c) al doilea, al treilea şi al patrulea; d) numai al patrulea.

74. Fie enunţurile:
1) *Transmite-ţi-i toate urările mele de sănătate.* 2) *Din cauza bolii i-i greu să se deplaseze.* 3) *Îl urmărea gândul de aş vedea locurile părinteşti.*
Sunt corecte: a) numai al treilea; b) numai al doilea; c) primul şi al doilea; d) al doilea şi al treilea.

75. Fie enunţurile:
1) *Adu-mi o cană cu apă!* 2) *Adu-mi o cană cu apă!* 3) *Adă-mi o cană cu apă!*
Sunt corecte: a) prima; b) a doua; c) a treia; d) toate.

76. Fie variantele:
1) *Ei trebuia să fie anunţaţi.* 2) *Ei trebuiau să fie anunţaţi.* 3) *Trebuia să plece ei mai întâi.* 4) *Trebuiau să plece ei mai întâi.*
Sunt corecte: a) a doua şi a treia; b) prima şi a patra; c) prima şi a treia.

77. Se dau enunţurile:
1) *Trebuie luate măsuri urgente împotriva inundaţiilor.* 2) *Trebuiesc luate măsuri urgente împotriva inundaţiilor.*
Sunt corecte: a) ambele variante; b) numai prima variantă; c) numai varianta a doua.

Scanned with OKEN Scanner

78. Se dau enunţurile :
1) *Curăţim petele cu vanish.* 2) *Curăţăm petele cu vanish ?* 3) *Serviţi-vă cu brânză !* 4) *De ce nu mai serviţi cafea ?*
Sunt corecte : a) primul şi al treilea ; b) al doilea şi al patrulea ; c) al doilea şi al treilea ; d) toate.

79. Se dau enunţurile :
1) *Aceasta e doar faţa monedei.* 2) *Nu sunt de acord, ca şi director, cu aceste decizii.* 3) *Tu nu ai vrut ca să participi la olimpiadă.*
Sunt corecte : a) numai primul ; b) primul şi al doilea ; c) primul şi al treilea ; d) al doilea şi al treilea.

80. Varianta corectă este :
a) *Un băiat după la noi circula cu 150 kilometri la oră.*
b) *Un băiat de pe la noi circula cu 150 de kilometri pe oră.*
c) *Un băiat după la noi circula cu 150 kilometri pe oră.*

81. Se dau enunţurile :
1) *Victima încerca sentimentele de îngrijorare şi mâhnire.* 2) *Victima încerca sentimentele de îngrijorare şi de mâhnire.* 3) *Există diferenţe importante între oameni.* 4) *Există diferenţe importante dintre oameni.*
Sunt corecte : a) primul şi al treilea ; b) al doilea şi al patrulea ; c) al doilea şi al treilea.

82. Se dau enunţurile :
1) *Compozitorul X este creatorul a numeroase melodii, între care unele au devenit şlagăre.* 2) *Compozitorul X este creatorul a numeroase melodii, dintre care unele au devenit şlagăre.* 3) *A parcurs distanţa între Predeal şi Sinaia foarte repede.* 4) *A parcurs distanţa dintre Predeal şi Sinaia foarte repede.*
Sunt corect formulate : a) primul şi al treilea ; b) al doilea şi al patrulea ; c) toate.

83. Se dau enunţurile :
1) *Se cunoaşte după vorbă, după port.* 2) *Se cunoaşte de pe vorbă, de pe port.* 3) *Am nevoie de o copie de pe certificatul de naştere.* 4) *Am nevoie de o copie după diploma de absolvire.*
Sunt corect construite : a) primul şi al treilea ; b) al doilea şi al patrulea ; c) toate sunt corecte, cu excepţia enunţului al doilea.

84. Se dau următoarele sintagme / îmbinări lexicale :
1) *unul din ei ; fiecare din romanele sale* ; 2) *unul dintre ei ; fiecare dintre romanele sale* ; 3) *distanţa între Bucureşti şi Piteşti ; relaţiile între părinţi şi copii* ; 4) *distanţa dintre Bucureşti şi Piteşti ; relaţiile dintre părinţi şi copii.*
Sunt corecte : a) al doilea şi al patrulea ; b) primul şi al treilea ; c) numai al doilea ; d) numai al patrulea.

85. Se dau enunţurile :
1) *Vreau ca să adaug unele detalii la cele declarate.* 2) *Pot ca să sprijin şi eu campania „ECO".* 3) *A promis ca să-şi schimbe comportamentul.*
Sunt corecte : a) primul enunţ ; b) al doilea enunţ ; c) al treilea enunţ ; d) toate sunt construite greşit.

86. Se dau propoziţiile :
1) *Sunt multe probleme în ceea ce priveşte anchetele făcute.* 2) *Sunt multe sesizări în ceea ce privesc anchetele făcute.* 3) *Sunt multe nemulţumiri în ce privesc rezultatele anchetelor.* 4) *Sunt multe nereguli în ce priveşte anchetele făcute.*

Scanned with OKEN Scanner

Sunt corecte : a) prima şi a patra ; b) a doua şi a treia ; c) numai a patra ; d) toate sunt corecte.

87. Se dau enunţurile :
1) *Voturile a numeroşi telespectatori l-au dat drept câştigător pe primul concurent.* 2) *Aspectul cianotic al buzelor albastre trăda o boală gravă a pacientului.* 3) *Înainte de plecare am mâncat un sandvici cu pateu de găină.*
Sunt corecte : a) numai primul ; b) primul şi al doilea ; c) primul şi al treilea ; d) niciunul.

88. Fie enunţurile :
1) *Va să zică, domnule, recunoşti cele întâmplate ! ?* 2) *Vasăzică recunoşti cele întâmplate !* 3) *Pe semne te mănâncă pielea, măi băiete ! ?*
Sunt corecte : a) primul şi al treilea ; b) al doilea şi al treilea ; c) numai al doilea.

89. Se dau formele :
1) *astă-seară* ; 2) *alaltă-seară* ; 3) *astă-iarnă* ; 4) *după-amiază* ; 5) *azi-dimineaţă.*
Sunt corecte : a) a patra şi a cincea ; b) prima, a doua şi a treia ; c) toate, cu excepţia construcţiei a doua ; d) toate.

90. Fie enunţurile :
1) *În cele ce privesc noul apartament achiziţionat, n-am nicio obiecţiune.* 2) *În ceea ce priveşte noul apartament achiziţionat, n-am nicio obiecţiune.* 3) *Nu mă deranjază opiniile pe care le-ai formulat împotriva mea.*
Sunt greşite : a) al treilea ; b) primul şi al doilea ; c) niciunul.

91. Fie enunţurile :
1) *A răspuns cu promtitudine la toate solicitările.* 2) *În ceea ce privesc relaţiile mele cu părinţii, nu am ce să-mi reproşez.* 3) *În cele ce mă privesc, hotărârile administrative au fost oportune.*
Sunt corecte : a) primul şi al doilea ; b) al doilea şi al treilea ; c) numai al treilea ; d) numai primul.

92. Se dau formele adverbiale din seria :
1) *tot ar dormi, prea nu răspunde, nu mai mă împac* ; 2) *s-a cam lăudat, nu prea s-ar zice, a mai răspuns* ; 3) *nu s-ar prea zice, nu prea răspunde, nu mă mai împac.*
Sunt corecte : a) toate seriile ; b) prima şi a doua ; c) seria a treia.

93. Selectaţi seria în care toate formele adverbiale sunt corect folosite :
a) *mai am povestit, mai îmi dă şi altele, ce tot mă strigi ?*
b) *cam ar fi cazul, cam s-a lăudat, nu prea s-ar zice* ;
c) *s-a cam lăudat, îmi mai dă şi altele, ce mă tot strigi ?*

94. Se dau următoarele sintagme / îmbinări lexicale :
1) *Lor înseşi le-am expediat mesajul.* 2) *Lor înşişi le-am expediat mesajul.* 3) *Mie însemi mi-a expediat mesajul.*
Sunt greşite : a) primul ; b) al treilea ; c) al doilea şi al treilea ; d) niciunul.

95. Se dau enunţurile :
1) *I-am transmis propunerea însăşi şefei de sector.* 2) *Din punctul de vedere al administraţiei locale, problema încălzirii a fost rezolvată.* 3) *M-a deranjat în toate împrejurările indolenţa şi obrăznicia unora.*
Sunt corecte : a) numai al doilea ; b) primul şi al doilea ; c) primul şi al treilea ; d) numai primul.

Scanned with OKEN Scanner

96. Se dau enunţurile :
1) *În atare condiţii nu voi putea lucra.* 2) *În atari condiţii nu voi putea lucra.*
Sunt corecte : a) primul ; b) al doilea ; c) ambele.

97. Fie variantele :
1) *S-a întreprins o iniţiativă legislativă a cărui efect şi durată nu sunt bine cunoscute.* 2) *Aceasta este o iniţiativă ale cărei efect şi durată nu sunt bine cunoscute.* 3) *Aceasta este o iniţiativă ale cărui efect şi durată nu sunt bine cunoscute.*
Sunt corecte : a) a doua şi a treia ; b) numai a doua ; c) prima şi a treia.

98. Se dau enunţurile :
1) *Forurile conducătoare nu au timpul şi disponibilitatea necesare.* 2) *Acesta este preţul cărţii cumpărată de mine.* 3) *Până la sfârşitul semestrului acesta situaţia se va ameliora simţitor.*
Sunt corecte : a) numai primul ; b) numai al treilea ; c) primul şi al doilea ; d) primul şi al treilea.

99. Depistaţi propoziţia care conţine un acord greşit :
a) *Cei zece mii de lei au fost folosiţi pentru achitarea ratelor bancare.*
b) *Cele zece mii de lei au fost folosite pentru achitarea ratelor bancare.*
c) *Cele zece mii de lei au fost folosiţi pentru achitarea ratelor bancare.*

100. Acordul greşit este în :
a) *unu şi cu unu fac doi ; unu plus unu fac doi ;*
b) *unu minus unu face zero ; unu fără unu face zero ;*
c) *unu minus unu fac zero ; unu fără unu fac zero ; unu minus unu este egal cu zero.*

101. Se dau enunţurile :
1) *Eşti un om care ştie să lupte ?* 2) *Eşti un om care ştii să lupţi ?*
Sunt acceptabile : a) primul ; b) al doilea ; c) ambele.

102. Fie enunţurile :
1) *Cadrele didactice, profesori şi învăţători, au fost impresionaţi de întâlnirea cu elevii olimpici.* 2) *Cadrele didactice, profesori şi învăţători, au fost impresionate de întâlnirea cu elevii olimpici.*
Acordul gramatical este corect realizat în : a) primul enunţ ; b) al doilea enunţ ; c) ambele enunţuri.

103. Fie enunţurile :
1) *Un transport de materiale didactice a şi sosit.* 2) *Un transport de materiale didactice au şi sosit.*
Acordul gramatical este corect realizat în : a) primul enunţ ; b) al doilea enunţ ; c) ambele enunţuri.

104. Corectaţi, dacă este cazul, enunţul următor : *Nu se văd ce piedici ar exista în implementarea proiectului.*
Identificaţi tipul de acord folosit : a) acord gramatical ; b) acord după înţeles ; c) acord prin atracţie ; d) dezacord.

105. Fie enunţul : *Trebuie să se verifice dacă vreunul dintre cei de la conducere pot fi acuzaţi de corupţie.*
Aici întâlnim : a) dezacord ; b) acord după înţeles ; c) acord prin atracţie ; d) acord gramatical.

Scanned with OKEN Scanner

106. Se dau propoziţiile :
1) *Ei trebuia să fie verificaţi.* 2) *Ei trebuiau să fie verificaţi.* 3) *Trebuia să vină ei mai întâi.* 4) *Trebuiau să vină ei mai întâi.*
Sunt corecte : a) a doua şi a treia ; b) prima şi a patra ; c) prima şi a treia.

107. Se dau următoarele enunţuri :
1) *România a fost una din primele ţări care a semnat acest tratat.* 2) *România a fost una dintre primele ţări care au semnat acest tratat.* 3) *Iată o casă a cărei grădină plină de flori mă impresionează.* 4) *De regulă, examinarea orală o precede pe cea scrisă.*
Sunt corecte : a) primul şi al doilea ; b) al doilea şi al treilea ; c) numai al doilea ; d) al treilea şi al patrulea.

108. Se dau următoarele enunţuri :
1) *Toţi vom pleca mâine.* 2) *Toţi veţi rămâne acolo trei zile.* 3) *Toţi vor munci la o fermă.*
Sunt corecte : a) al doilea şi al treilea ; b) toate sunt acceptabile ; c) numai al treilea.

109. Fie variantele :
1) *Oricare dintre elevi se pot înscrie la concurs.* 2) *Oricare dintre elevi se poate înscrie la concurs.*
Sunt corecte : a) a doua ; b) prima ; c) ambele.

110. Fie variantele :
1) *Sau eu, sau tu vei fi premiat.* 2) *Sau eu, sau tu voi fi premiat.* 3) *Sau eu, sau tu vom fi premiaţi.*
Sunt corecte : a) toate ; b) a doua şi a treia ; c) a treia.

111. Fie variantele :
1) *Nici el, nici ea nu va rămâne în oraş.* 2) *Nici el, nici ea nu vor rămâne mai mult de două zile.* 3) *Meteorologii au anunţat că se va semnala ploaie şi lapoviţă la munte.*
Sunt corecte : a) a doua şi a treia ; b) prima şi a treia ; c) numai a doua.

112. Se dau enunţurile : 1) *Pregătirea psihologică şi fizică a jucătorilor au fost bine făcute.* 2) *Pregătirea psihologică şi fizică a jucătorilor a fost bine făcută.*
Sunt corecte : a) numai primul ; b) numai al doilea ; c) amândouă.

113. Se dau enunţurile : 1) *Vă facem cunoscut datele susţinerii probelor eliminatorii.* 2) *Jumătate din călători a coborât la prima staţie.* 3) *Eu continuu să sper într-o îmbunătăţire a vieţii sociale.*
Sunt corecte : a) primul şi al doilea ; b) primul şi al treilea ; c) al doilea şi al treilea ; d) niciunul.

114. Se dau enunţurile : 1) *Nici tata, nici mama nu era bine dispusă.* 2) *Judeţul Galaţi şi Brăila sunt învecinate.* 3) *Cine are de pierdut, părinţii sau copiii lor ?*
Sunt corecte : a) primul şi al treilea ; b) al doilea şi al treilea ; c) primul şi al doilea ; d) numai al treilea.

115. Se dau enunţurile :
1) *Oricare dintre sportivi pot fi trimişi în cantonament.* 2) *Unii vom rămâne la cabană.* 3) *Alţii vor continua urcuşul până în vârf.*
Sunt corecte : a) primul şi al doilea ; b) primul şi al treilea ; c) al doilea şi al treilea ; d) toate.

Scanned with OKEN Scanner

116. Se dau enunţurile:
1) *Majoritatea erau studenţi silitori.* 2) *A fost rezolvată o grămadă de nemulţumiri ale greviştilor.* 3) *Dat fiind situaţia seismică a capitalei, va trebui să luăm urgent măsuri de consolidare a blocurilor.*
Sunt corecte: a) primul şi al treilea; b) numai primul; c) al doilea şi al treilea; d) niciunul.

117. Se dau enunţurile:
1) *Nici tata şi nici mama nu au venit la şedinţă.* 2) *Nici tata şi nici mama nu a venit la şedinţă.* 3) *Şi tata, şi mama au venit la şedinţă.* 4) *Şi tata şi mama a venit la şedinţă.*
Sunt corecte: a) primul şi al treilea; b) al doilea şi al patrulea; c) numai primul; d) numai al treilea.

118. Se dau enunţurile:
1) *Ce-s cu caietele acestea aşa de dezordonate! ?* 2) *Magazinul este deschis de la 8-15.* 3) *Cu eforturi continue vei ajunge la un final fericit.*
Sunt corect formulate: a) primul şi al doilea; b) numai al treilea; c) numai al doilea; d) toate.

119. Folosirea verbului predicat la plural ca în *Ce-s cu băieţii ăştia aici ?* :
a) este corectă, deoarece substantivul *băieţii* este la plural;
b) este incorectă, deoarece subiectul propoziţiei este *ce*, care are numai forme de singular, deci predicatul trebuie pus la singular.

120. Fie enunţurile:
1) *Nimeni şi nimic nu mă poate convinge că ai spus adevărul.* 2) *Reeditarea, fie şi tardiv, a operelor marelui folclorist am aşteptat-o cu mare interes.* 3) *Spiritul de disciplină şi de luptă a învins mereu.*
Sunt corect formulate: a) primul şi al treilea; b) al doilea; c) numai al treilea; d) toate.

121. Fie enunţurile:
1) *Gheorghiţă avusese o copilărie şi o adolescenţă lipsită de griji.* 2) *Rănirea gravă a celor doi tineri s-a produs datorită vitezei şi a consumului de alcool.* 3) *Acţiunile de deszăpezire au fost foarte eficiente.* 4) *După terminarea discursului au urmat ample manifestaţii de simpatie.*
Sunt corect construite: a) toate; b) numai primele două; c) numai al patrulea; d) numai al treilea.

122. Se dau următoarele serii cu forme adverbiale:
1) *cercetătorii sunt unanimi de acord; cantităţi cât mai mari posibile; cea mai serios lovită de cutremur este insula X;*
2) *ea învaţă cea mai bine; cele mai bine plătite sunt salariatele din...; cazurile cele mai des întâlnite de viroză sunt în anotimpul...;*
3) *vor fi ascultaţi cât mai mulţi elevi; participare cât mai bună posibil; o viaţă simplu de povestit;*
4) *trimiterea, fie chiar tardiv, a unor ajutoare este benefică; dispariţia din viaţă, fulgerător, a marelui poet a stârnit un mare val de emoţie.*
Sunt corecte: a) toate; b) seria întâi şi a doua; c) numai a treia; d) numai a patra.

Scanned with OKEN Scanner

123. Formele greşite sunt în seria :

a) *A venit decât tata, deoarece mama a fost foarte ocupată.*
b) *Comportamentul tău mi-a creiat mari necazuri.*
c) *De la cabană a plecat doar numai o maşină şi un autobuz plin cu călători.*
d) *Este interzis staţionarea în faţa garajelor.*
e) *După o noapte de condus, eram să adorm la volan.*
f) *Şi-a pus o rochie mov şi o pereche de pantofi vernili.*

Scanned with OKEN Scanner

Răspunsuri

1. Scrierea şi pronunţarea

1.1. Aspecte fonetice

1.1.1. Rostim corect, scriem corect

Testul 1

1. b; 2. b; 3. b; 4. a, b; 5. c; 6. a, b; 7. b; 8. c; 9. b, c; 10. a.

Testul 2

1. b; 2. b; 3. a; 4. a; 5. b; 6. a; 7. a; 8. b; 9. a, d; 10. a, b.

Testul 3

1. a, d; 2. c; 3. a; 4. a; 5. a; 6. b; 7. a; 8. a; 9. c; 10. b.

Testul 4

1. a, b; 2. b; 3. a, c; 4. a; 5. a, b; 6. a; 7. a, b; 8. c; 9. b, c; 10. a, d.

Testul 5

1. b, c; 2. b; 3. b, c; 4. d; 5. a; 6. c; 7. c; 8. a, d; 9. c; 10. a.

Testul 6

1. b; 2. b; 3. b; 4. c; 5. a; 6. c; 7. c; 8. b, c; 9. a; 10. b.

Testul 7

1. b; 2. b; 3. b; 4. b; 5. c; 6. a; 7. b; 8. b; 9. c; 10. c.

1.1.2. Accentul şi rolul lui în vorbire

Testul 1

1. b, c, e; 2. a, c; 3. b; 4. c; 5. a. c; 6. a, b, c; 7. b, c; 8. b, d; 9. a, b, c; 10. a, d.

Scanned with OKEN Scanner

Testul 2

1. a, b; 2. a; 3. c; 4. a, c, d; 5. c, d; 6. a, b, c, d, e; 7. a, d; 8. a, b, e; 9. a, b; 10. a, c.

Testul 3

1. b, c; 2. a, b, c; 3. b, d; 4. b; 5. b, c; 6. a, e; 7. c; 8. c; 9. d; 10. a, c, d.

Testul 4

1. c, f; 2. a, b, c, d; 3. a, b, c, e; 4. c; 5. a, c; 6. a, b, c, d; 7. c, e; 8. a, d, e; 9. a, b; 10. b, c, d, e.

1.2. Formarea cuvintelor

1.2.1. Scrierea şi pronunţarea cuvintelor derivate

Testul 1

1. b; 2. b; 3. a; 4. b; 5. a; 6. a; 7. a; 8. a; 9. c; 10. a.

Testul 2

1. b; 2. a; 3. c; 4. a; 5. a, c; 6. b; 7. a, b; 8. a, c; 9. a; 10. a, b.

Testul 3

1. b; 2. c; 3. c; 4. c; 5. a; 6. b; 7. a; 8. a; 9. b; 10. a.

Testul 4

1. b; 2. a; 3. b, c; 4. a; 5. a; 6. b; 7. b; 8. a; 9. a; 10. b.

Testul 5

1. c; 2. a, b; 3. b; 4. a; 5. b; 6. b; 7. a; 8. b; 9. a; 10. b.

1.2.2. Cuvintele compuse

Testul 1

1. a, b; 2. b; 3. c; 4. a; 5. c; 6. c; 7. a, b, c; 8. a; 9. a; 10. a, b, c.

Testul 2

1. a, c; 2. a; 3. b; 4. a; 5. a; 6. b; 7. b; 8. b; 9. a; 10. c.

Testul 3

1. b; 2. a; 3. b; 4. a; 5. b; 6. a; 7. a; 8. a; 9. a, b; 10. a, b.

Scanned with OKEN Scanner

Testul 4

1. a, c; 2. a; 3. a; 4. b; 5. a; 6. a, b; 7. b; 8. c; 9. a; 10. b.

Testul 5

1. b; 2. c; 3. a; 4. a; 5. a; 6. b; 7. b; 8. a; 9. b; 10. b.

Testul 6

1. a; 2. a; 3. b; 4. b; 5. a; 6. b; 7. b; 8. b; 9. b; 10. b.

Testul 7

1. a; 2. a; 3. a; 4. a; 5. b; 6. b; 7. b; 8. a; 9. b; 10. a.

1.2.3. Abrevierea

Testul 1

1. a; 2. a, b; 3. a; 4. b; 5. a; 6. b; 7. a; 8. c; 9. b; 10. a.

Testul 2

1. b; 2. c; 3. a; 4. a, d; 5. b; 6. a; 7. b; 8. a; 9. a, b; 10. b.

Testul 3

1. b, c; 2. b; 3. b; 4. b; 5. a, b; 6. a; 7. b; 8. b; 9. a; 10. a, b.

Testul 4

1. b; 2. b; 3. a; 4. a, b; 5. a, b; 6. b; 7. a; 8. a; 9. b; 10. a.

1.3. Cratima şi apostroful

Testul 1

1. c; 2. b; 3. a; 4. c; 5. c; 6. b; 7. a; 8. b; 9. c; 10. b.

Testul 2

1. a; 2. a; 3. a; 4. a; 5. c; 6. b; 7. a; 8. b; 9. b; 10. c.

Testul 3

1. a; 2. c; 3. a; 4. a; 5. b; 6. b; 7. c; 8. a; 9. c; 10. b.

Testul 4

1. a; 2. a, b; 3. a, c; 4. b, c; 5. b; 6. b, c; 7. b; 8. b; 9. b, c; 10. b.

Scanned with OKEN Scanner

Testul 5

1. b; 2. b; 3. a; 4. a, d; 5. c, d; 6. b; 7. c; 8. b; 9. c; 10. b.

Testul 6

1. a; 2. b; 3. b; 4. a; 5. b; 6. c; 7. c; 8. a, b; 9. a; 10. b.

Testul 7

1. b; 2. c; 3. b; 4. c; 5. b; 6. c; 7. b, c; 8. b, c; 9. a; 10. b.

Testul 8

1. a; 2. a; 3. b; 4. c; 5. a; 6. a; 7. c; 8. c; 9. b; 10. c, d.

Testul 9

1. a; 2. a; 3. b; 4. c; 5. c; 6. a; 7. b; 8. b; 9. b; 10. b.

Testul 10

1. a; 2. b; 3. b, c, d; 4. b; 5. b; 6. a; 7. b; 8. b; 9. a; 10. a, b.

Testul 11

1. a, b; 2. a; 3. a; 4. a; 5. a; 6. a; 7. b; 8. b; 9. a; 10. a.

Testul 12

1. b; 2. a; 3. b; 4. a; 5. b; 6. b; 7. b; 8. b; 9. a; 10. a.

Testul 13

1. b; 2. b; 3. a, b; 4. b; 5. b; 6. a; 7. a; 8. b; 9. a; 10. b.

Testul 14

1. b; 2. a; 3. b; 4. b; 5. b; 6. a; 7. a; 8. a; 9. a, b; 10. c.

Testul 15

1. c; 2. b; 3. a; 4. a, b; 5. a; 6. b; 7. b; 8. c, d; 9. a, b, d, e; 10. d.

1.4. Scrierea cu majusculă la substantivele proprii

Testul 1

1. c; 2. c; 3. c; 4. b; 5. a; 6. c; 7. a; 8. a; 9. a, b, c; 10. b.

Scanned with OKEN Scanner

Testul 2

1. b; 2. a; 3. a; 4. a; 5. a; 6. a, b; 7. a, c; 8. b; 9. b; 10. b.

Testul 3

1. b; 2. b; 3. b; 4. a; 5. a; 6. a; 7. b; 8. a; 9. b; 10. b.

Testul 4

1. a; 2. a; 3. b; 4. b; 5. a; 6. a; 7. b; 8. a; 9. b; 10. b.

Testul 5

1. a; 2. a; 3. b; 4. b; 5. b; 6. a; 7. a; 8. a; 9. b; 10. b.

Testul 6

1. b; 2. b; 3. a, d; 4. b; 5. a, c; 6. a; 7. b; 8. d; 9. a; 10. a.

Testul 7

1. c; 2. a; 3. c; 4. a; 5. a; 6. b; 7. b; 8. b; 9. a; 10. b.

Testul 8

1. b; 2. c; 3. b; 4. a, c; 5. a, b.

2. Lexicul

2.1. Paronimia. Atracţia paronimică

Testul 1

1. a; 2. a; 3. c; 4. a; 5. c; 6. a, c; 7. c, d; 8. a; 9. b, e; 10. b.

Testul 2

1. a, d; 2. a; 3. b, d; 4. d, e; 5. b, c; 6. a, b; 7. b, e; 8. a, b, d, e; 9. c, d; 10. b, d.

Testul 3

1. a, e; 2. a, d; 3. c, d; 4. c, d; 5. a, d; 6. a, c; 7. a, d; 8. b, e; 9. b, d; 10. d, e.

Testul 4

1. b, d; 2. a, d; 3. c, d; 4. c, d, e; 5. c, d, e; 6. a, b, c, e; 7. b, c, d, e; 8. a, d; 9. a, d; 10. a, b, c, d, e.

Scanned with OKEN Scanner

2.2. Pleonasmele

1. a, d, e, h, i; 11. c, d; 12. c; 13. c; 14. a; 15. b; 16. a, b, c; 17. c; 18. a, c; 19. c; 20. a; 21. a, c; 22. b, c; 23. a; 24. b; 25. a, c, d, e.

3. Morfosintaxa

3.1. Flexiunea nominală

Testul 1

1. b; 2. a; 3. b; 4. a; 5. a; 6. b; 7. a; 8. b; 9. a; 10. b.

Testul 2

1. a; 2. a; 3. b; 4. a; 5. a; 6. b; 7. a; 8. c; 9. b; 10. a.

Testul 3

1. b; 2. c; 3. a; 4. b; 5. b; 6. c; 7. a; 8. b; 9. a; 10. b.

Testul 4

1. a; 2. b; 3. b; 4. a; 5. a; 6. a, b; 7. b; 8. b; 9. a; 10. b.

Testul 5

1. b; 2. a; 3. a; 4. a; 5. a; 6. b; 7. b; 8. a; 9. b; 10. b.

Testul 6

1. c; 2. c; 3. b, d; 4. b; 5. a, c; 6. b; 7. a, d; 8. b; 9. b; 10. a.

Testul 7

1. b; 2. b; 3. a, c; 4. a; 5. b; 6. b; 7. a; 8. c; 9. a; 10. a.

Testul 8

1. c; 2. a, b, c; 3. c; 4. c; 5. a; 6. b; 7. a; 8. a; 9. b; 10. a.

Testul 9

1. b; 2. a; 3. b; 4. b; 5. b; 6. a; 7. b; 8. a; 9. b; 10. b.

Testul 10

1. a; 2. a; 3. b; 4. a; 5. b; 6. b; 7. a; 8. a; 9. a; 10. b.

Scanned with OKEN Scanner

Testul 11

1. c; 2. b, c; 3. b, c; 4. a, c; 5. c; 6. c; 7. a; 8. a, b; 9. a; 10. a, b, c.

Testul 12

1. a, c; 2. b; 3. a; 4. c; 5. b, c; 6. b, c; 7. a, c; 8. a, b, c; 9. b; 10. a, c.

Testul 13

1. b, c; 2. c; 3. a, b; 4. a, b; 5. b, c; 6. b; 7. a, c, d; 8. a, b; 9. a, c; 10. a, c.

Testul 14

1. a; 2. a, c; 3. b, c; 4. a, b, c; 5. a, c; 6. c; 7. a, b; 8. b, c; 9. a, b, c; 10. a, c.

Testul 15

1. b, c; 2. a, b, c; 3. a, c; 4. a, b, c; 5. a, b, c; 6. a, b; 7. a, b, c; 8. a; 9. a; 10. b, c.

3.2. Flexiunea verbală

Testul 1

1. b, c, f; 2. b, c, e, g; 3. d; 4. b; 5. a, c; 6. a, b, c; 7. b, c; 8. a; 9. b, c; 10. a, b, e, f.

Testul 2

1. d; 2. c; 3. a, c; 4. a; 5. a; 6. b, c; 7. c; 8. b, e; 9. a; 10. b.

Testul 3

1. a, b; 2. a, c; 3. b, c; 4. a, b, c; 5. a, b; 6. c; 7. b, d; 8. d; 9. b; 10. b.

Testul 4

1. a, c; 2. c; 3. d; 4. a, c, e; 5. a, b; 6. b; 7. b; 8. a, c; 9. a, b, c; 10. c.

Testul 5

1. b; 2. d; 3. b; 4. a; 5. b; 6. c; 7. b; 8. b, c, d; 9. a; 10. b, c.

Testul 6

1. b, c; 2. c, d; 3. a, d; 4. c, d; 5. a; 6. a; 7. c; 8. b; 9. a; 10. a, c.

Testul 7

1. a, b; 2. b; 3. a; 4. a, b; 5. b; 6. b; 7. b; 8. b; 9. a; 10. c.

Scanned with OKEN Scanner

3.4.4. Feriţi-vă de anacoluturi!

3. b (subiect); d (complement direct); f (complement indirect); g (subiect); h (complement indirect); i (complement indirect).
4. a (complement indirect); b (subiect); e (subiect); f (complement indirect); h (subiect); i (complement direct); j (complement indirect).
5. b (complement indirect); c (subiect); e (subiect); f (complement indirect); g (subiect); h (subiect); i (subiect).

Teste recapitulative

1. a; 2. c; 3. b; 4. b; 5. c; 6. a; 7. c; 8. c; 9. d; 10. c; 11. c; 12. a, c, e; 13. c; 14. c; 15. b; 16. d; 17. d; 18. d; 19. b, d; 20. b, d; 21. a; 22. d; 23. d; 24. c; 25. a; 26. c; 27. c; 28. c; 29. d; 30. b; 31. d; 32. a. b; 33. b; 34. a, d; 35. c; 36. b; 37. a; 38. b; 39. b; 40. d; 41. a; 42. c; 43. d; 44. d; 45. c; 46. c; 47. d; 48. c; 49. a; 50. d; 51. c; 52. a; 53. a; 54. a; 55. c, d; 56. c; 57. c; 58. c; 59. b; 60. b; 61. d; 62. d; 63. a; 64. a; 65. a; 66. a; 67. b; 68. a; 69. a; 70. c; 71. d; 72. b; 73. c; 74. b; 75. a; 76. a; 77. b; 78. c; 79. a; 80. b; 81. c; 82. b; 83. c; 84. a; 85. d; 86. a; 87. a; 88. c; 89. c; 90. a; 91. c; 92. c; 93. c; 94. d; 95. a; 96. b; 97. b; 98. a; 99. c; 100. b; 101. c; 102. b; 103. a; 104. c; 105. a; 106. a; 107. b; 108. b; 109. a; 110. c; 111. c; 112. b; 113. d; 114. d; 115. c; 116. b; 117. a; 118. b; 119. b; 120. a; 121. d; 122. c; 123. în toate seriile.

Scanned with OKEN Scanner

Limba noastră-i o comoară
În adâncuri înfundată,
Un şirag de piatră rară
Pe moşie revărsată.
[...]
Strângeţi piatra lucitoare
Ce din soare se aprinde –
Şi-ţi avea în revărsare
Un potop nou de cuvinte.
Răsări-va o comoară
În adâncuri înfundată,
Un şirag de piatră rară
Pe moşie revărsată.

Alexe Mateevici

Scanned with OKEN Scanner

Bibliografie

Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan", *Dicţionarul explicativ al limbii române* (*DEX*), ediţia a doua, Editura Univers Enciclopedic, Bucureşti, 1996.

Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti", *Dicţionarul ortografic, ortoepic şi morfologic al limbii române* (*DOOM 2*), ediţia a II-a revăzută şi adăugită, Editura Univers Enciclopedic, Bucureşti, 2005.

Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti", *Gramatica limbii române*, vol. I-II, Editura Academiei Române, Bucureşti, 2005.

Angelescu, G., *Dicţionar de dificultăţi ale limbii române*, Editura Coresi, Bucureşti, 1991.

Angelescu, G., *Dicţionar de pleonasme*, Editura Coresi, Bucureşti, 1996.

Angelescu, G., *Limba şi literatura română. 550 de teste-grilă*, Editura Aula, Braşov, 2000.

Avram, M., *Probleme ale exprimării corecte*, Editura Academiei, Bucureşti, 1987.

Avram, M., *Gramatică pentru toţi*, Editura Academiei Române, Bucureşti, 1990.

Avram, M., *Ortografie pentru toţi*, Editura Academiei Române, Bucureşti, 1990.

Avram, M., „Pleonasmul şi tautologia", în *L.L.R.*, nr. 3-4, 1996.

Avram, M., *Gramatică pentru toţi. Revăzută şi adăugită*, Editura Humanitas Bucureşti, 2001.

Beldescu, G., *Ortografia în şcoală*, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1973.

Beldescu, G., *Ortografie, ortoepie, punctuaţie*, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1982.

Beldescu, G., *Ortografia actuală a limbii române*, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1984.

Bidu-Vrănceanu, A., Forăscu, N., *Limba română contemporană. Lexicul*, Editura Humanitas, Bucureşti, 2005.

Breban, V. (coord.), *Limba română corectă. Probleme de ortografie, gramatică, lexic*, Editura Ştiinţifică, Bucureşti, 1973.

Burcescu, M., *Limba română. Teste-grilă pentru bacalaureat şi admiterea în învăţământul superior*, ediţia a III-a revăzută, Editura Aula, Braşov, 2003.

Căprioară, I., *Dicţionar de pleonasme*, Editura Coresi, Bucureşti, 2003.

Chiriac, M., *Probleme de vocabular prin exerciţii şi teste. Gimnaziu, liceu, admitere la facultate*, Editura Recif, 1996.

Condei, C., *Limba română*, Editura Sarmis, Craiova, 1996.

Coteanu, I. (coord.), *Limba română contemporană. Fonetica. Fonologia. Morfologia*, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1985.

Craşoveanu, D., „Construcţii şi exprimări pleonastice", în *L.L.R.* nr. 2, 2006.

Crihană, L., Ciubotaru, G., Scarlat, J.-M., Nicoară, A., *Limba română. Ghid de învăţare rapidă*, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 2006.

Felecan, N., *Paronimia în limba română*, Editura Gutinul, Bucureşti, 1993.

Felecan, N., *Dicţionar de paronime*, Editura Vox, Bucureşti, 1995.

Forăscu, N., „Greşeli în lexicul actual", în *L.L.R.*, nr. 2, 1999.

Scanned with OKEN Scanner

Forăscu, N., „Paronimia", în *L.L.R.*, nr. 4, 2003.
Forăscu, N., „Din nou despre lexic şi problemele sale", în *L.L.R.*, nr. 1, 2005.
Găgeanu, A., „Aspecte ale acordului gramatical", în *L.L.R.*, nr. 2, 1998.
Graur, Al., *Mic tratat de ortografie*, Editura Ştiinţifică, Bucureşti, 1974.
Graur, Al., *Dicţionar al greşelilor de limbă*, Editura Academiei, Bucureşti, 1982.
Graur, Al., *Puţină gramatică*, Editura Academiei, Bucureşti, 1997.
Grosu, E., *Dicţionar de pleonasme*, Editura Epigraf, Chişinău, 2007.
Gruiţă, G., *Acordul în limba română*, Editura Ştiinţifică şi Tehnică, Bucureşti, 1981.
Gruiţă, G., *Gramatică normativă: 77 de întrebări, 77 de răspunsuri*, Editura Polirom, Iaşi, 1999.
Gruiţă, G., Neamţu, G.C., „Subiecte date la proba de limba română la facultăţile de profil", în *Excelsior*, nr. 13/2000, nr. 14/2001, nr. 15/2002.
Hristea, Th., „Pseudoadjectivarea adverbului în limba română", în *L.L.*, vol. III, 1979.
Hristea, Th., *Limba română. Teste rezolvate, texte de analizat şi un glosar de neologisme*, Editura Petrion, Bucureşti, 1998.
Ivănuş, D., Toma, I., *Limba română. Retrospectiva subiectelor pentru bacalaureat, admitere în licee şi facultăţi*, Editura Niculescu, Bucureşti, 1993.
Ivănuş, D., Toma, I., *Limba română. Subiecte date la concursurile de admitere în facultăţi şi colegii universitare 1990-1997*, Editura Niculescu, Bucureşti, 1998.
Marcu, F., Constant, M., *Dicţionar de neologisme*, ediţia a III-a, Editura Academiei, Bucureşti, 1978.
Mihăiescu, N., *Carte despre limba românească*, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1972.
Mihăiescu, N., *Aspecte lexicale şi gramaticale ale limbii române literare*, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1978.
Mihăiescu, N., *Norme, abateri şi inovaţii în limba română contemporană*, Editura Albatros, Bucureşti, 1982.
Pârvoaica, E., Udriştoiu, M., *Limba română. Grile. Exerciţii*, Editura Sarmis, Craiova, 1998.
Pitiriciu, S., Topală, D.V., *Dicţionar de abrevieri şi simboluri*, Editura ALL, Bucureşti, 1996.
Rădulescu, M., Vlaicu, M., *Corect/greşit românește în vorbire, în scriere*, Editura Carminis, Bucureşti, 2006.
State, M., *Lexicul limbii române în comunicare. Repere teoretice şi exerciţii*, Editura Geneze, Galaţi, 1996.
State, M., *Limba română. Ghid lexico-semantic de testare şi învăţare rapidă*, Editura Polirom, Iaşi, 2001.
State, M., *Limba română în comunicare. Repere teoretice şi exerciţii*, Editura Şcoala Gălăţeană, Galaţi, 2007.
Uritescu, D.N., Uţă-Uritescu, R., *Aspecte ortografice controversate*, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1986.
Uritescu, D.N., Uţă-Uritescu, R., *Cuvinte cu dificultate de scriere în limba română*, volumele I-II, Editura Geneze, Bucureşti, 1992.
Vasilache, Gh.N., „Folosirea corectă a pronumelui relativ «care»", în *L.L.R.*, nr. 1, 1993.
Vasilache, Gh.N., *Probleme teoretice şi practice de ortografie în învăţământul preuniversitar*, Editura Porto-Franco, Galaţi, 1993.
Vasilache, Gh.N., *Ortografia limbii române. Probleme teoretice şi practice*, Editura Porto-Franco, Galaţi, 1996.
Vasilache, Gh.N., *Ştiţi să scrieţi corect ? Îndrumar ortografic, ortoepic al limbii române. Exerciţii, teste şi soluţii*, Editura Polirom, Iaşi, 1999.
Vasilache, Gh.N., „Cu privire la flexiunea verbelor de conjugarea a IV-a", în *L.L.R.*, nr. 1, 2001.

Scanned with OKEN Scanner

Vasilache, Gh.N., „Unele aspecte ale acordului în limba română", în *L.L.R.*, nr. 2, 2004.
Vasilache, Gh.N., *Ghid ortografic şi ortoepic al limbii române*, Editura Polirom, Iaşi, 2006.
Zamşa, Eleonora, „Accidente sintactice: anacolutul", în *L.L.R.*, nr. 4, 2000.

Scanned with OKEN Scanner

ANEXE

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

Anexa 1

Cum scriem, cum pronunţăm

Prezenta listă de cuvinte – o selecţie din *DOOM 2* – vine în sprijinul celor care nu deţin un dicţionar ortografic şi ortoepic al limbii române, fiind concepută ca un instrument prin care aceştia pot să compare răspunsurile date la sarcinile formulate în diferitele capitole ale cărţii cu formele corecte înregistrate aici. Au fost selectaţi, în forma lor corectă, termenii care au constituit materialul lingvistic utilizat în diferitele exerciţii, teste sau întrebări, precum şi alte cuvinte a căror scriere şi pronunţare reprezintă o dificultate pentru mulţi vorbitori. Asteriscul (*) înaintea unei intrări semnalează elementele *nou* introduse în *DOOM 2*, iar semnul exclamării (!) indică modificări de normă faţă de *DOOM 1*.
În mod asemănător s-a procedat şi la selectarea formelor flexionare corecte cuprinse în Anexa 2.

A

!ablaut s. n., nu *ablaut*
absorbţie s. f., nu *absorbţiune*
!abstracţie/abstracţiune s. f.
abţibild s. n., nu *acţibild*, *agţibild*
***acaju** adj. invar.
!acatist/acatist s. n.
acătării adj. invar., nu *acătări/acătărea*
acceleraţie s. f., nu *acceleraţiune*
accepţie s. f., nu *accepţiune*
accesoriu adj. m., nu *acesoriu*
acoladă s. f., nu *arcoladă*
!acont/aconto s. n., art. *acontul/acontoul*
acoperământ s. n., nu *acoperemânt*
actoriţă (înv.) / **actriţă** s. f.
acuarelă (*-cua-*) s. f.
acum (pop., fam.) / **acuma** adv.
acurateţe s. f., nu *acurateţă*
!acvaforte s. f., nu *aqua forte* / *agvaforte*
acvamarin s. n., nu *agvamarin*
acvariu s. n., nu *agvariu*, *aquariu*
acvatic adj. m., nu *agvatic*
acvilă s. f., nu *agvilă*
!ad litteram (lat.) loc. adj., loc. adv., nu *ad-litteram*, abr. *ad. litt.*
adaos s. n., nu *adaus*
adăuga (a ~) vb., nu *adăugi*, *adăogi*
adăugare s. f., nu *adăugire*
!adăugită adj. f., nu *adăogită*
!addenda (lat.) s. n., abr. *add.*
adecvat adj. m., nu *adegvat*
adesea/adeseori adv., nu *adese*
!adică adv., nu *ădică*
!adineaori/adineauri adv., nu *adineaurea*
administraţie s. f., nu *administraţiune*
***ADN** (cit. *adenę*) s. n.
adolescent s. m., nu *adoleşcent*
!adopţie s. f., nu *adopţiune*
***Adormirea Maicii Domnului** (sărbătoare) s. propriu f.
!aducţie/aducţiune s. f.
!afgan/afghan adj. m., s. m.
***Afganistan/Afghanistan** s. propriu n.
afix s. n., nu *afics*
afro-asiatic adj. m., nu *afroasiatic*
afrodiziac adj. m., s. n., nu *afrodisiac*
agheasmă s. f., nu *agheazmă*, *aghiasmă*
!agriş/agriş / agrişă/agrişă s. m. / s. f.
***agroalimentar** adj. m., nu *agro-alimentar*
agronomă (rar) s. f., nu *agronoamă*
aheean adj. m., nu *aheian*
!aici adv., nu *aicea*
!ajdoma adv., prep.
aievea adv., nu *aieve*
aisberg (*ais-*) s. n., nu *iceberg*

ajutora (a ~) vb., nu *ajutori*
!ala-bala interj.
Alah s. propriu m., nu *Allah*
alandala (fam.) adv., nu *halandala*
alături (pop., fam.) / **alăturea** adv.
Alba-ca-Zăpada s. propriu f.
***albaiulian** adj. m., s. m., nu *alba-iulian*
***alb-albastru** adj. m.
***alb-argintiu** adj. m.
alcool s. n., nu *alcol*
aldămaş s. n., nu *adălmaş*
aleatoriu, adj., nu *aleator*
alelci/alci (pop.) interj.
aleluia interj., nu *aliluia*
alică/alice (la sing.) s. f., nu *alic*
alienare s. f. (înstrăinare), nu *alienaţie* (formă corectă pentru *boală*)
alineat s. n.
aliniat adj. m.
!alo/alo interj.
alo (apel telefonic) s.n.
!alocuri (pe ~) (rar) adv., nu *alocurea*
!altă dată (în altă împrejurare) loc. adv.
!altădată (odată, odinioara) adv.
!altcareva (reg.) pron. nehot., nu *altcareva*
!alteori adv., nu *alteori*
!Alteţa Sa/Voastră loc. pr.
!altminteri adv., nu *altminterea*, *altmintrelea*
alunică/alunea (rar) s. f.
alură (*u* cit. *ü*), nu *alüră*
alviţar s. m., nu *halviţar*
alviţă s. f., nu *halviţă*
amăreală s. f., nu *amărală*
amândoi num. m., nu *amundoi*
amânduror (antepus) / **amândurora** (singur/postpus) num. m., nu *amândoror*, *amândorora*
ambiguu adj. m., nu *ambigu*
ambulatoriu adj., s. n., nu *ambulator*
amfibiu adj. m., s. n., nu *anfibiu*
amfitrion s. n., nu *anfitrion*
amiază s. f., nu *amiez*, *amiaz*
amnistie s. f., nu *amnestie*
amor-propriu s. n. ; art. *amorul-propriu*
!amper-oră s. m., pl. *amperi-oră*, nu *amperoră*
anafură (pâine sfinţită) s. f., nu *nafură*
!analoagă/analogă adj. f.
ananghie s. f., nu *ananghie*
!anatomofiziologic (*-zi-o-*) adj. m., nu *anatomo-fiziologic*
***anatomopatologă** (rar) s. f., nu *anatomo-patoloagă*
!anghină s. f., nu *anghină*
anglo-american s. m., adj. m.
anglo-francez s. m., adj. m.
!angro adj. invar., adv.
an-lumină s. m.
anost/anost adj. m.
antediluvian adj. m., nu *antidiluvian*
ante meridiem loc. adv. (lat.) (*-di-em*) abr. *a. m.*
antemeridian adj. m., nu *antimeridian*
antevorbitor s. m., nu *antivorbitor*
!antic/antic adj. m.
anticameră s. f., nu *antecameră*
antreprenor s. m., nu *antrepenor*
antreu s. n., nu *antret*, pl. *antreuri*, nu *antree*
Anul Nou s. propriu m., nu *Anul nou*
!aoleu/aoleo/aulcu, interj.
apartheid (*-part-heid*) s. n., nu *aparthaid*
apă-grea s. f.
***apă minerală** s. f. + adj. f.
!apă-neagră (glaucom) s. f.
apă oxigenată s. f. + adj.
***apă plată** s. f. + adj.
apărea (a ~) vb., nu *apare*
!apendice/apendice s. n.
apendicul s. n., nu *apendicul*
apocalips/apocalipsă s. n. / s. f.
Apocalipsa (parte din Noul Testament) s. propriu f.
aprilie s. n., nu *april/apriil/apriile*
apropo/apropou s. n.
apropria (a ~) (a-şi însuşi) vb., nu *apropia*
apus (asfinţit) s. n. / **Apus** (regiune) s. propriu n.
arac s. m., nu *harag*
arar (rar) / **arareori** (rar) adv.
!arădean adj. m., s. m., nu *arădan*
!arădeancă s. f., nu *arădancă*
areopag (adunare) s. n., nu *aeropag*
argentifer adj. m., nu *argintifer*, *argintifier*
argeşean adj. m., s. m., nu *argeşan*
!argint-viu (mercur) (pop.) s. n.
!aripă s. f., nu *aripă*
Arminden (sărbătoare) / **Armindeni** s. pr. m.
arşiţă s. f., nu *arşiţă*
arvună s. f., nu *arvonă*
arvuni (a ~) vb., nu *arvoni*
asambla (a ~) vb., nu *ansambla*
asamblare s. f., nu *ansamblare*
ascendent adj. m., s. n., nu *aşcendent*
asemenea adj. invar., nu *asemeni*
!asfixie/asfixie s. f.

Scanned with OKEN Scanner

***ASLO/Aslo** s. n., art. *ASLO-ul/Aslo-ul*
asmuți (a ~) vb., nu *asmuța*
astă-iarnă (iarna trecută) adv.
astă-noapte (noaptea trecută) adv.
astă-primăvară (primavara trecută) adv.
astă-seară (în seara aceasta) adv.
astă-toamnă (toamna trecută) adv.
astă-vară (vara trecută) adv.
asterisc s. n., nu *asterics/asterix*
!astm s. n., nu *astmă*
aşa adj. invar, adv.
aşa-numit adj. m.
aşa-zis (pretins) adj. m.
aşijderea/aşijderi (pop., fam., înv.) adv.
atât/atâta adv., adj. pr.
atenție s. f., nu *atențiune*
atlas (sil. *-tlas*) s. n., pl. **atlase**, nu *atlasuri*
***Atlas** (personaj mitologic) s. propriu m.
atlaz (țesătură) (sil. *-tlaz*) s. n., pl. **atlazuri**
***atoateștiutor**, adj. m.
atotbiruitor adj. m.
***atotcunoscător** adj. m.
atotcuprinzător adj. m.
atotputernic adj. m.
***Atotputernicul** (Dumnezeu) s. propriu m.
***atotputință** s. f.
***atotștiință** s. f.
atotștiutor adj. m.
atotvăzător adj. m.
!atriu/atrium s. n.
atroce adj. invar.
atunci/atuncea (pop.) adv.
auditor (persoană) (*a-u-*) adj. m., s. m.
auditoriu (asistență, sală) (*a-u-*) s. f.
augmentativ (*aug-*, nu *a-ug-*) adj. m.
!augur (prevestire) (*au-*) s. n.
august (*au-*) adj. m.
August (*au-*) s. m.
aureomicină s. f., nu *auromicină*
auscultație (*aus-*) s. f.
auspiciu (*a-us-*) s. n.
!austru (*a-us-*, nu *aus-tru*) s. n.
autumnal (*a-u-*) adj. m.
auturi s. n. pl. (*au-*)
!avarie s. f., nu *avarie*
avocat s. m., nu *advocat*
ax/axă s. n. /s. f. (tehn., anat.), pl. **axuri/axe**
axilă/axilă s. f.
azi-dimineață adv.
***azi-noapte** adv.

B

Baba-Cloanța s. propriu f.
!baba-oarba (joc) s. f. art.
babilonian adj. m., nu *babilonean*
babornița s. f., nu *băborniță*
bacalaureat (sil. *-la-u-*, nu *-lau-re-*) s. n., nu *bacaloriat/bacalaoreat*
bairam (*bai-*, nu *ba-i-*) s. n.
balansoar (fotoliu) s. n., nu *balansuar*
!balegă/baligă s. f.
balneoclimateric adj. m., nu *balneo-climateric*
balonzaid/balonzaid (*-zaid*) s. n.
!bancnotă (*banc-no-* / *ban-cno-*) s. f., nu *bacnotă*
bardă s. f., pl. *bărzi*
barem adv., nu *barem*
barem s. n., pl. **bareme**, nu *baremuri*
baretă (bentiță) s. f., nu *beretă*
!bariton (cântăreț) s. m.
bariton (instrument muzical) s. n.
barocă adj. f., nu *baroacă*
!basc/bască (beretă) s. n. / s. f.
!basedow/basedow (*s* cit. *z*) s. n.
basorelief s. n., nu *bazorelief*
batjocură s. f., nu *badjocură/batjocoră*
baubau s. m., nu *babau*
bazilică s. f., nu *bazilică/basilică*
băjenie s. f., nu *bejenie/băjanie*
bălmăjeală s. f., nu *bolmojeală/bălmojeală*
bălmăji (a ~) vb., nu *bolmoji/bălmoji*
bărbieri (a ~) (*-bi-e-*) vb., nu *berberi*
bărbierit (*-bi-e-*) s. n.
băşicos adj. m., nu *beşicos*
bâț/bâța interj.
bâz/bâzz interj.
!bebe/bebe s. m.
!bebi s. m.
!belarus/bielorus (*bie-*) adj. m., s. m.
***Belarus/Bielorusia** (*Bie-*) s. propriu n./f.
!belarusă/bielorusă (limbă) (*bie-*) s. f.
benghi/zbenghi (fam.) s. n.
berbec s. n., nu *berbece*
bețeală s. f., nu *peteală*
bezmetic adj. m., nu *bezmetec*
biftec s. n., nu *biftek*
!bikini (în trei silabe *bi-ki-ni*) s. n.
!bine-crescut (cuviincios) adj. m.
!bine crescut (dezvoltat bine) adv. + adj. (*aluat* ~)
!bine-cunoscut (celebru) adj. m.

Scanned with OKEN Scanner

!bine cunoscut (ştiut bine) adv. + adj. (*caz ~ de toată lumea*)
binecuvânta (a ~) vb.
binecuvântare s. f.
***binedispune** (a ~) vb.
binefacere s. f.
binefăcător s. m.
bineînţeles (desigur) adv. (*~ că vine*)
!bine înţeles (priceput bine) adv. + participiu (*acest lucru a fost ~*)
!binemerita (a ~) vb.
bine mirositor adv. + adj.
!bine-venit (oportun) (*proiect ~*) adj. m.
bine venit (sosit cu bine) adv. + adj
binevoi (a ~) vb.
binevoitor adj. m., s. m.
biologă (rar) s. f., nu *bioloagă*
biscuit s. m., nu *biscuite*
bistrou s. n., nu *bistro*
blacheu s. n., nu *placheu*
bleumarin adj. invar., nu *bleumaren*
blocnotes s. n., nu *bloc-notes*
***blocstart** s. n., nu *bloc-start*
bloc-turn s. n., pl. *blocuri-turn*
Bobotează s. propriu f. .
bogdaproste/bodaproste (pop.) interj.
bojdeucă (reg.) (*-deu-*) s. f.
bolero (dans) s. n.
bolero/bolerou (vestă) s. n.
bomfaier s. n., nu *bonfaier*
***borsetă** s. f., nu *borset*
!bosumflat adj. m., nu *bozumflat*
!bou-de-baltă (bâtlan; gândac) s. m.
brânduşea/brânduşică s. f.
!brizbiz s. n., nu *brizbriz*
broasca-apei (plantă) s. f.
broască râioasă s. f. + adj.
broască-ţestoasă (specie de broaşte) s. f.
brusture s. m., nu *brustur*
brut adj. m.
bruto adv.
bucle s. n., nu *bucleu*
***Buda/Buddha** s. propriu m.
budoar (*-doar*) s. n., nu *buduar*
!buldog/buldog s. m.
!bulgăr/bulgăre s. m.
bulină s. f., nu *bulin*
Buna Vestire (sărbătoare) s. propriu f., nu *Buna-Vestire, Bunavestire*
!bună-credinţă (onestitate) s. f.
***bună-creştere** (politeţe) (*a dat dovadă de ~*)
bună creştere (dezvoltare bună) adj. + s. f.
!bună-cuviinţă (politeţe) s. f.
***bună dimineaţa** (formulă de salut) adj. + s. f. art.
***bună seara** (formulă de salut) adj. + s. f. art.
!bunăstare (prosperitate) s. f.
***bună stare** (stare bună) adj. + s. f. (*totul este în ~*)
bunăvoinţă s. f.
bună voie (veselie) s. f.
***bunăvoie** (**de ~**) loc. adv.
***bună ziua** (formulă de salut) adj. + s. f. art.
bun-gust (simţ estetic) s. n.
***bun gust** (gust bun) adj. + s. n.
bun-plac (arbitrar) s. n.
***bun-platnic** adj. m.
!bun-rămas (adio) s. n.
bun-simţ (decenţă) (*dovedeşte ~*)
***bun simţ** (bună intuiţie) adj. + s. n.
buret (fir, ţesătură) s. n.
burete (ciupercă, obiect poros) s. m.
!burete-de-mare (animal) s. m., nu *burete de mare*
burlescă adj. f. sg., nu *burlească*
butonieră (*-ni-e-*) s. f.

C

cabanier (*-ni-er*) s. m.
***café-frappé** (fr.) s. n.
***caiet-program** s. n.
!calamar/calmar s. m.
!calcar s. n., nu *calcar*
cal-de-apă (libelulă) s. m.
***Caldeea/Chaldeea** s. propriu f.
***caldeean/chaldeean** adj. m., s. m.
cal-de-mare (peşte) s. m.
***Calea-Lactee** (brâu de stele) s. propriu f.
calea-valea loc. adv.
!caleidoscop (*-lei-dos- / -lei-do-scop*) s. n.
cal-putere s. m.
camilpetrescian adj. m., nu *camil-petrescian*
!cana/canea s. f., nu *canelă*
!candid/candid adj. m.
cangrenă s. f., nu *gangrenă*
canion (*-nion*, nu *-ni-on*) s. n.
cantor (cântăreţ de biserică) s. m., nu *cantor*

!cap-de-mort (fluture) s. m.
capot (îmbrăcăminte) s. n., nu *capod*
!capră-de-munte s. f.
capră-neagră s. f.
!carafă (sticlă) s. f., nu *garafă*
Caragea, nu *Caragea*
Caragiale I.L. (*-gia-*, nu *-gi-a-*)
caramelă s. f., nu *caramea*
carbid s. n., nu *carbit*
carbonier (referitor la cărbune) (*-ni-er*) adj. m.
carbonifer (care conține cărbune) adj. m.
cardiologă (rar) s. f., nu *cardioloagă*
!carevasăzică (fam.) adv., conjcț.
carnaj (livr.) s. n., nu *carnagiu*
caro (culoare la jocul de cărți)
carou (pătrățel) s. n.
!cartilaj/cartilagiu s. n.
Carul-Mare (constelație) s. propriu n.
***Carul-Mic** (constelație) s. propriu n.
***casă-muzeu** s. f.
cască-gură s. m.
casierie s. f., nu *caserie*
casierită s. f., nu *caseriță*
catadicsi (a ~) vb., nu *catadixi*
catapeteasmă s. f., nu *catapeteazmă*
!catgut s. n., nu *cadgut*
cauzal (referitor la cauză) adj. m.
cazarmă s. f., pl. *cazărmi*
cazinou s. n., nu *cazino*
cazual (întâmplător, referitor la cazurile gramaticale) adj. m.
călăuză s. m., nu *călăuz*
călugăriță s. f., nu *călugariță*
cămașa-broaștei (algă) s. f.
cămașă s. f., nu *cămașe/cămeșă*
cărticică/cărticea s. f.
cătină s. f., nu *cătină*
cățelul-pământului (rozător) s. m.
câine-de-mare (rechin) s. m.
câine-lup s. m.
cârciumar s. m.
!cârdășie s. f., nu *cărdășie*
!cârnat s. m., nu *cârnaț*
câta (a ~) pr., nu *câtea*
câteodată (uneori) (*-teo-*) adv.
câte o dată / câte-o dată (câte o singură dată) adv. + num.
!cearșaf/cearceaf s. n.
CEC/C.E.C. s. propriu n. ; *CEC-ul/C.E.C.-ul*
ceea ce pr., nu *ceia ce*
ceferist s. m., nu *cheferist*
!cementa/cimenta (a ~) vb.
!cementare/cimentare s. f.
cercevea, nu *giurgiuvea*
cerdac s. n., nu *ceardac*
cerul-gurii s. n.
cetățeană/cetățeancă (fam.) s. f.
***charismă** (*ch* cit. *c*) s. f.
chebap s. n., nu *chebab*
chei s. n., art. **cheiul**, pl. **cheiuri**
cheie de boltă s. f. + prep. + s. f.
cheie franceză s. f. + adj.
chel adj. m., pl. **chei**, nu *cheli*
chelălăi (a ~) vb., nu *a schelălăi*
chelălăit s. n., nu *schelălăit*
!cheotoare/cheutoare s. f.
!chermeză s. f., nu *chermesă*
chestiune/chestie s. f.
chiftea s. f., nu *cheftea/piftea*
chihlimbar s. n., nu *chilimbar*
!chimioterapie s. f., nu *chemoterapie*
!chimono/chimonou s. n.
chiorăi/ghiorăi (a ~) vb.
chiorăială/ghiorăială s. f.
chiorăit/ghiorăit s. n.
chiorătură/ghiorătură s. f.
chirilic adj. m., nu *cirilic*
chisea s. f., nu *chesea*
chiseliță s. f., nu *chisăliță*
chitară s. f., nu *ghitară*
!chiulasă/culasă s. f.
chiuvetă s. f., nu *ghiuvetă*
!chivot/chivot s. n.
cianură (*ci-a-*) s. f.
***cifră-record** s. f.
cilindru/țilindru (joben) s. n.
cincisprezece (*cinci* cit. *cin* în tempo rapid ; sil. *cinci-spre-*) num.
cincisprezecelea (a ~) (*cinci* cit. *cin* în tempo rapid ; sil. *cinci-*) num.
cincizeci (*cinci* cit. *cin* în tempo rapid) num.
ciocolată s. f., nu *șocolată*
!circa adv. ; abr. *cca/c.*
circulator adj. m., nu *circulatoriu*
circumferință s. f., nu *circomferință*
!circumflex adj. m., nu *circomflex*
!citronadă (*ci* cit. *si*) s. f.
ciuboțica-cucului (plantă) s. f.
cizmar s. m., nu *cismar*
!clarobscur s. n., nu *clar* s. n., nu *climax*
clips s. n., nu *klips*

Scanned with OKEN Scanner

cloramfenicol s. n., nu *cloranfenicol*
!cloş adj. invar.
!clovn/claun (înv.) s. m., nu *clown*
coafa (a ~) (*coa-*) vb.
coafeză (*coa-*) s. f.
coafor (*coa-*) s. m.
coafură (*coa-*) s. f.
coagula (a ~) (*co-a-*, nu *coa-*) vb.
!cobalt s. n., nu *cobalt*, simb. *Co*
!coca-cola (băutură) s. f.
!Coca-Cola (firmă, marcă) s. propriu f.
cochilie s. f., nu *cochilie*
cocoş-de-munte s. m.
cocotier (*-ti-er*) s. m., nu *cacotier*
!cocs s. n., nu *cox*
cocsacâz s. n., nu *coxacâz*
cocsar s. m., nu *coxar*
cocserie s. f., nu *coxerie*
cocsifica (a ~) vb., nu *coxifica*
cocsificabil adj. m., nu *coxificabil*
cocsochimic adj. m., nu *coxo-chimic*
coexista (a ~) (*x* cit. *gz*) vb.
!cofeină/cafeină s. f.
***coffee-break** (angl.) [pron. *cofibrec*] (*cof-fee*)
cogeamite (pop.) (*-gea-*) adj. invar., nu *cogeamite/gogeamite*
***colant** adj. m., s. m.
!colaps/colaps s. n.
colea/colea (pop.) adv.
colecist s. n., nu *colicist*
colibri (*-li-bri*) s. m., nu *colibri*
colind/colindă (cântec) s. n. / s. f.
coliniar adj. m., nu *colinear*
combină s. f., nu *combainâ*
comesean s. m., nu *conmesean*
comics (broşură) s. n., nu *comix*
***commedia dell'arte** (it.) s. f.
***compact-disc** s. n.; abr. *CD* (cit. *sidi*)
companion (livr.) (*-nion*) s. m.
competitivitate s. f., nu *competivitate*
!complăcea (a se ~) vb., nu *complace*
complet adj. m., nu *complect*
completa (a ~) vb., nu *conplecta*
!compleu (costum) s. n., nu *complet*
!complice adj. f., s. m. sg. şi pl.
comunicare (prezentare, înfăţişare) s. f., nu *comunicaţie* (formă corectă pentru mijloc de legătură/comunicare)
!concluziv adj. m., nu *conclusiv*
!condoleanţe s. f. pl.
!confetti s. f. pl., nu *confeti*
!confort s. n., nu *comfort*
congener s. n., nu *congener*
!congresmen s. m., nu *congresman*
coniac (*-niac*) s. n.
conjunctură s. f., nu *conjuctură*
conjuncţie s. f., nu *conjucţie/cojuncţie*
consangvin adj. m., nu *consanguin*
consangvinitate s. f., nu *consanguinitate*
consăteancă/consăteană (rar) s. f.
!constituent adj. m., nu *constituient*
!container (*-tai-*) s. n., nu *conteiner*
contiguu (livr.) (*-u-u*) adj. m.
contingent adj. m., nu *contigent/cotigent*
contor (aparat de măsură) s. n., nu *contoar*
***contract-tip** s. n.
contradictoriu adj. m., nu *contradictor*
***contraserviciu** s. n., nu *contra-serviciu*
!contravaloare s. f., nu *contra-valoare*, abr. *c/val*
contravizită s. f., nu *contra-vizită*
cooperare s. f., nu *coperare*
coopta (a ~) vb., nu *copta*
corectare (îndreptare) s. f.
corectură (eliminare a greşelilor dintr-un text tipărit) s. f.
coregraf s. m., nu *coreograf*
coregrafie s. f., nu *coreografie*
!corijent/corigent adj. m.
!corijenţă/corigenţă s. f.
cortex (scoarţă) s. n., nu *cortex*
coşciug s. n., nu *cosciug*; pl. **coşciuge**, nu *cosciuguri*
coşcogea/coşcogeamite (fam.) adj. invar.
cotă-parte s. f., g.-d. art. *cotei-părţi*
coteneaţă/cotineaţă (pop.) s. f.
cozeur (cit. *cozör*) s. m.
!crater s. n., nu *crater*
cravată s. f., pl. *cravate*
Crăciun s. propriu n., pl. **Crăciunuri**
crea (a ~) vb., nu *a creea*
!crenvurst s. m., nu *cremvurst/crenvurşt*
!crevete s. m., nu crevetă
criblură s. f., nu *griblură*
***croasant** (*croa-*) s. m.
croazieră (*croa-*, nu *cro-a-*) s. f.
cromozom s. n., nu *cromozon*
cronofotografie s. f., nu *crono-fotografie*
cruciadă (*-ci-a-*) s. f.
cuantă (*cuan-*) s. f.
cuantic (*cuan-*) adj. m.
cuantifica (a ~) (*cuan-*) vb.

Scanned with OKEN Scanner

cuantificare (*cuan-*) s. f.
cuantum (*cuan-*) s. n.
! Cucernicia Ta/Sa/Voastră loc. pr., nu *Cucernicia ta/sa/voastră*
cucoană s. f., nu *cocoană*
culoar (*-loar*) s. n., nu *culuar*
cumul s. n., nu *cumul*
curăța (**a ~**) vb., nu *curăți*
***cutter** (cuțit) [pron. *catăr*]
cuvânt-cheie s. n.
***cuvânt-înainte** s. n.
***cuvânt-titlu** s. n.
cuviincios adj. m., nu *cuvincios*
! Cuviosenia Ta/Sa/Voastră loc. pr., nu *Cuviosia ta/sa/voastră*
cvadratură s. f., nu *cuadratură*
! cvadrimotor s. n., nu *cuadrimotor*
cvartal s. n., nu *cuartă*
cvartă s. f., nu *cuartă*
! cvartet s. n., nu *cuartet*
cvasitotalitate (*s* cit. *z*) s. f., nu *cvazitotalitate*
cvasiunanim (*s* cit. *z.*) adj. m., nu *cvaziunanim*

D

! daco-roman adj. m., s. m.
dacoromân adj. m., s. m.
dairea (*da-i-*, nu *dai-rea*) s. f.
dalai-lama s. m., nu *dalai-lama*
dantescă adj. f., nu *dantească*
dărămite/darmite (pop.) conjuncție, nu *dar-mi-te*
datora (**a ~**) / (înv.) **datori** (**a ~**)
dărab (reg.) s. n., nu *dărap*
! de-a fir a păr (pop.) (loc. adv.), nu *de-a fir-a-păr*
de aici / de aci (pop.) prep. + adv.
de ajuns (suficient) / **de-ajuns** loc. adv.
de altfel (de altminteri) loc. adv.
de alt fel (de alt soi) prep. + adj. pr. + s. n.
! de altminteri / de-altminteri loc. adv., dar nu *de altminterea / de altmintrelea*
! de-a-ndăratelea (pop.) loc. adv., nu *de-a-ndăratele*
! de-a-ndoaselea loc. adv., nu *de-a-ndoasele*
! de-a-n picioarelea (pop.) loc. adv., nu *de-a-n picioarele*
de-a pururi / de-a pururea loc. adv.
! de asemenea / de-asemenea (tempo rapid) loc. adv., nu *de asemeni*
de atunci / de atuncea (tempo lent) / **de-atunci / de-atuncea** prep. + adv.
de-a v-ați ascunselea / de-a ascunselea loc. adv., nu *de-a v-ați ascunsele*
debreia (**a ~**) vb., nu *debraia*
decembrie s. m., nu *decemvrie*
! decofeiniza/decafeiniza (**a ~**) vb.
deconspira (**a ~**) vb., nu *desconspira*
decrepitudine s. f., nu *decreptitudine*
decret-lege s. n.
deducție s. f., nu *deducțiune*
defel (deloc) adv.
de fel (originar) prep. + s. n.
deferență (atitudine binevoitoare) s. f., nu *diferență*
definitoriu adj. m., nu *definitor*
***degradeu** s. n., nu *degradeu*
de jur împrejur loc. adv., nu *de jur-împrejur*
! delco/delcou s. n.
delicatețe s. f., nu *delicateță*
delincvent adj. m., nu *delicvent*
delincvență s. f., nu *delicvență*
deloc (nicidecum) adv.
de loc (originar, local) prep. + s. n.
demagogă (rar) s. f., nu *demagoagă*
demisie s. f., nu *dimisie*
demult (odinioară; *când ?*) adv.
de mult (de vreme îndelungată; *de când ?*) loc. adv.
dental (despre sunete) adj. m.
dentar (referitor la dinți) adj. m.
dentist s. m., pl. *dentiști*
! deocamdată (*de-o-*), adv.
deochea (**a ~**) vb., nu *diochea*
! deoparte (izolat) adv.
de o parte / de-o parte (opus lui *de altă parte*) prep. + art. + s. f.
! derby/derbi s. n.
dermatologă (rar) s. f., nu *dermatoloagă*
! desagă s. f., nu *desag*
descăleca (**a ~**) vb., nu *descălica*
descendent adj. m., s. m., nu *deșcendent*
! descuama (**a se ~**) vb. (*-cua-ma*, nu *-cu-a-*)
deshăma (**a ~**) vb, nu *dehăma/dezhăma*
desinență s. f., nu *dezinență*
de sine stătător loc. adj. m., nu *de-sine-stătător*
! despot s. m., nu *despot*
deszăpezi (**a ~**) vb., nu *dezăpezi*
deszăvorî (**a ~**) vb., nu *dezzăvorî/dezăvorî*
deșelat s. n., nu *deșălat*
deșeua (**a ~**) vb., nu *deșaua*
detalia (**a ~**) vb., nu *detaila*

Scanned with OKEN Scanner

detaliere s. f., nu *detailare*
!detenţie s. f., nu *detenţiune*
deunăzi adv. (*de-u-năzi*), nu *deunăzi*
devale (în jos) (pop.) adv. (se duce ~)
de vale (referitor la vale) prep. + s. f.
dezastruos adj. m., nu *dezastros*
dezdoi (a ~) vb., nu *desdoi*
dezice (a ~) vb., nu *deszice*
dezrădacinare s. f., nu *desrădăcinare*
dezvinovăţire s. f., nu *desvinovăţire*
diaree s. f., nu *diarie*
!diasporă s. f., nu *diasporă*
!dicţie/dicţiune s. f.
***difuzie/difuziune** s. f.
dihor/dihor s. m.
din afară (din exterior) prep. + adv.
dinafară (**pe ~**) loc. adv.
!dinăuntru adj. invar., nu *dinlăuntru*
!dincoace (în această parte) / **dincoace** (din această parte, de aici) adj. invar., adv.
dincolo (în acea parte, acolo, unde?) adv., nu *din colo*
***din colo** (din acea parte, de acolo, de unde?) adv., nu *dincolo*
din contra / din contră loc. adv.
din moşi-strămoşi loc. adj., loc. adv.
dintotdeauna adv., nu *din totdeauna*
!direcţie/direcţiune (înv.) (conducere a unei instituţii) s. f.
dirigenţie s. f., nu *diriginţie*
discipol s. m., nu *discipul*
discontinuu adj. m. (*-nu-u*), f. sg. **discontinuă** (*-nu-ă*), f. pl. **discontinue** (*-nu-e*), m. pl. **discontinui** (*-nui*)
dis-de-dimineaţă adv.
!diseară/deseară adv.
disertaţie s. f., nu *dizertaţie*
disident s. m., nu *dizident*
disjunctor s. n., nu *disjunctor*
disloca (a ~) vb., nu *dizloca*
dispărea (a ~) vb., nu *dispare*
!dispera (a ~) vb., nu *despera*
!disperare s. f., nu *desperare*
displăcea (a ~) vb., nu *displace*
!dizenterie s. f., nu *dezinterie*
***Dobrogea** s. propriu f., nu *Dobrogea*
doctoriţă s. f., nu *doctoriţă*
dogori (a ~) vb., nu *dogorî*
!Domnia Ta/Sa/Lui/Voastră, loc. pr., nu *Domnia sa/ta/voastră*
drajeu s. n., nu *drageu*
!Drăgaica (sărbătoare) s. propriu f.
!drâmboi/drâmboia (**a se ~**) vb.
drept-credincios adj. m., s. m., nu *dreptcredincios / drept credincios*
drum-de-fier s. n.
***dublu-casetofon** s. n.
!dublu-decalitru s. m.
ducă-se-pe-pustii s. m.
dugliş (reg.), nu *dugliş*
duminică s. f., nu *duminică, duminecă*
!dumiri/dumeri (**a se ~**) vb.
!dumirire/dumerire s. f.
Dumnezeu s. propriu m.
după-amiază (*-mia-*) adv.
după-masă adv.
!după prânz prep. + s. n.
du-te-vino s. n., nu *du-te vino*

E

ebonită s. f., nu *ebonit*
echivocă adj. f., nu *echivoacă*
ecvestru adj. m., nu *egvestru/equestru*
eczemă s. f., nu *egzemă/exemă*
editor s. m., nu *editor*
eficace adj. invar.
efigie s. f., nu *efigie*
egeean adj. m., nu *egeian*
Eiffel (Turnul~) (fr.) [*ei* pron. *e*]
electroencefalogramă s. f., nu *electro-encefalogramă*
elixir s. n. [*x* cit. *gz*]
elocvent, nu *elogvent*
elocvenţă s. f., nu *elocinţă/elogvenţă*
email (*-mail*) s. n.
***e-mail** (angl.) [pron. *imeil/imeil*]
embargo s. n., nu *embargou*
embolie s. f., nu *embolie*
!Eminenţa Sa (Ta, Voastră) loc. pr., nu *Eminenţa sa (ta, voastră)*
emul (concurent) s. m.
endocrinologă (rar) s. f., nu *endocrinoloagă*
eparhie s. f., nu *ieparhie*
episcop (persoană) / **!episcop** (aparat)
episod s. n., nu *epizod*
epocă s. f., nu *epocă*
erbacee adj. f. sg. şi pl., nu *erbaceie/ierbacee*
erbicid s. n., nu *ierbicid*
***erbicida** (a ~) vb., nu *ierbicida*
***erbicidare** s. f., nu *ierbicidare*
erbivor adj. m., s. n., nu *ierbivor*

Scanned with OKEN Scanner

erboriza (a ~) vb., nu *ierboriza*
escadră s. f., nu *excadră*
escadrilă s. f., nu *excadrilă*
escadron s. n., nu *excadron*
escalada vb., nu *excalada*
escaladare s. f., nu *excaladare*
escalator s. n., nu *excalator*
escală s. f., nu *excală*
escalop s. n., nu *excalop*
escamota vb., nu *excamota*
escamotare s. f., nu *excamotare*
escapadă s. f., nu *excapadă*
escară s. f., nu *excară*
eschimos, s. m., nu *eschimoş*
escorta vb., nu *excorta*
escortă s. f., nu *excortă*
escroacă s. f., nu *excroacă*
escroc s. m., nu *excroc*
escrocherie s. f., nu *excrocherie*
espadrilă s. f., nu *expadrilă*
estuar (*-tu-ar*) s. n.
!eteroclit adj. m., nu *heteroclit*
eucalipt (*e-u-*) s. m.
euharistie s. f., nu *ieuharistie*
***Eurasia** (*e-u-*) s. propriu f.
!exacerba [*x* pron. *gz*] vb.
!exacerbare [*x* pron. *gz*] s. f.
exact [*x* pron. *gz*] adj. m.
exala [*x* pron. *gz*] vb.
exalta [*x* pron. *gz*] vb.
examen [*x* pron. *gz*] s. n.
examina [*x* pron. *gz*] vb.
examinare [*x* pron. *gz*] s. f.
exantem [*x* pron. *gz*] s. n.
!exantematic [*x* pron. *gz*] adj. m.
excavator s. n., nu *escavator*
excursie, nu *escursie*
executabil [*x* pron. *gz*] adj. m.
!executant [*x* pron. *gz*] adj. m.
executare [*x* pron. *gz*] s. f.
executiv [*x* pron. *gz*] adj. m.
executor [*x* pron. *gz*] adj. m.
exemplar [*x* pron. *gz*] adj. m.
exemplifica [*x* pron. *gz*] vb.
exemplu [*x* pron. *gz*] s. n.
exercita [*x* pron. *gz*] vb.
exerciţiu [*x* pron. *gz*] s. n.
!exhiba (a se ~) (livr.), vb., ind. prez. 3 **exhibă**
***exiguu** (livr.) (*-gu-u*) adj. m.
exil [*x* pron. *gz*] s. n.
exilare [*x* pron. *gz*] s. f.
exista [*x* pron. *gz*] vb.
existent [*x* pron. *gz*] adj. m.
existenţă [*x* pron. *gz*] s. f.
***exit-poll** (angl.) s. n., pl. **exit-polluri**
***exînscrie** (*e-xîn- / ex-în-*), nu *ex-înscrie*
exod [*x* pron. *cs*] s. n.
exonera [*x* pron. *cs*] vb.
exorcism [*x* pron. *cs.*] s. n.
exorciza [*x* pron. *cs*] vb.
exoteric (accesibil tuturor) [*x* pron. *cs*] adj. m.
exotermic [*x* pron. *cs*] adj. m.
exotic [*x* pron. *gz*] adj. m.
exotism [*x* pron. *gz*] s. n.
exploata (a ~) vb., nu *explota*
exploda (a ~) vb., nu *exploada*
expoziţie s. f., nu *espoziţie*
expres adj. m., nu *expre*
expropria (a ~) vb., nu *expropia*
expropriat adj. m., nu *expropiat*
exsudant s. n.
exsudat adj. m., s. m.
exsudaţie s. f.
!extraversiune/extroversiune s. f.
!extravertit/extrovertit
exulta [*x* pron. *gz*] vb.
ezoteric (accesibil doar iniţiaţilor) adj. m., nu *exoteric*
ezoterism s. n., nu *exoterism*

F

!facsimil/facsimil s. n., nu *faximil*
fagure s. m., nu *fagur*
familial (referitor la familie) adj. m.
familiar (simplu, nepretenţios) adj. m.
fascicul (mănunchi) s. n., nu *fascicol*
fasciculă (parte dintr-o tipăritură) s. f., nu *fascicolă*
***fast-food** (angl.) [pron. *fastfud*] s. n.
făraş s. n., nu *faraş/foraş*
fărădelege s. f., nu *fărdelege*
Făt-Frumos (personaj) s. propriu m.
feeric adj. m., nu *feieric*
fenomen, nu *fenomen*
ferestruie s. n., nu *ferăstruie*
!ferfeniţă (pop., fam.) s. f., nu *ferfeniţă*
ferice adj. invar.
!ferigă s. f., nu *ferigă*
fermoar (*-moar*, nu *-mo-ar*) s. m.
feroaliaj s. n., nu *fieroaliaj/fiero-aliaj*

Scanned with OKEN Scanner

feroce adj. invar.
feronerie s. f., nu *fieronerie*
feros adj. m., nu *fieros*
feudă s. f., nu *fęudă*
fiasco (*fias-*) s. n.
fief s. n., nu *fief*
!fie-mea (ta, sa) s. f. + adj. pron., g.-d. **fie-mii**
!fierăstrăiaş/ferăstrăiaş s. n.
!fierăstrău/ferăstrău s. n.
***fiestă** (*fies-*) s. f.
***fifty-fifty** (angl.) adv.
!fiică (*fii-*) s. f.
filigran s. n., nu *filigram*
filologă (rar) s. n., nu *filoloagă*
!filosof/filozof s. m.
!filosofic/filozofic adj. m.
!filosofie/filozofie s. f.
!firav/firav adj. m.
firmitură/fărâmătură (reg.) s. f.
fisiune s. f., nu *fiziune*
***fitness** (angl.) s. n.
flanelă s. f., nu *flanea/flanică*
flăcăiandru s. m. nu *flăcăoandru*
!fleaşc/fleoşc interj.
!floarea-soarelui s. f.
!floare-de-colţ s. f.
fluor s. n., nu *fluor*
fluşturatic/fluturatic (rar) adj. m., nu *fluşturatec/fluturatec*
fluture s. m., nu *flutur*
foaier (*foa-*, nu *fo-a*) s. n.
!foarfecă s. f., nu *foarfece/foarfec*
foileton (*fo-i-*, nu *foi-le*) s. n.
!fonda (a ~) vb., nu *funda*
fondator adj. m. s. m., nu *fundator*
fosfat s. m., nu *fosfat*
fotoliu-pat s. n.
franc adj. m., nu *franş*
francheţe s. f., nu *francheţă*
!fratricid (crimă) s. n., nu *fraticid*
frânghie s. f., nu *frînghie*
***frecţie** (masaj) s. f., nu *frecţiune/fricţiune*
!frecţiona/fricţiona (a ~) vb.
fresce s. f., nu *freşce*
freză (pieptănătură bărbătească), s. f.
fricţiune (frecare, conflict) s. f.
friza (a ~) (a coafa, a fi aproape de ridicol, de nebunie) vb., nu *freza*
frizură s. f., nu *frezură*
frustra (a ~) vb., nu *frusta*
fucsie s. f., nu *fuxie*
fucsină s. f., nu *fuxină*
fumoar (*-moar*, nu *mo-ar*) s. n.
funcţie/funcţiune s. f.
funeralii s. n. pl., nu *funerarii*
funerar adj. m., nu *funeral*
furie s. f., nu *furie*
fuscel s. m., nu *fuşcel/furcel*
fusiform adj. m., nu *fuziform*
fuzelaj s. n., nu *fuselaj*

G

***gablonz** [*z* cit. *ţ*] s. n., nu *gablonţ*
!galanton (fam.) adj. m., nu *galantom*
garderob (dulap) s. n.
garderobă (îmbrăcăminte, loc amenajat) s. f.
garsonieră (*-ni-e-*) s. f.
gaudeamus (lat.) (*gau-*, nu *ga-u-*)
gălbinare (pop.), nu *gălbenare*
gărgăriţă s. f., nu *gărgăriţă*
gărgăun s. m., nu *gărgăune*
găurică/găurea s. f.
gâdila (a ~) vb., nu *gâdili*
!gângav/gângav adj. m
gârbov adj. m., nu *gârbov*
!gârniţă s. f., nu *gârneaţă*
***geacă** s. f., pl. *geci*
geamăn adj. m., nu *gemen*
geamăt s. n., nu *gemet/gemăt*
genitiv s. n., nu *genetiv*
genuflexiune s. f., nu *genoflexiune*
geologă (rar) s. f., nu *geoloagă*
gera (a ~) (a administra) vb., nu *gira*
***gerberă** s. f., nu *gerberă*
germen/germene s. m.
!Gestapo s. propriu n. (*ge* cit. *ghe*), nu *Ghestapo*
get-beget (pop.) adj. invar.
gheenă s. f., nu *ghenă*
gheişă (*ghei-*, nu *ghe-i-*) s. f.
gheizer (*ghei-*, nu *ghe-i-*) s. n.
gheşeft (fam.) s. n., nu *ghişeft*
ghetou s. n., nu *gheto*
!ghionoaie s. f., nu *gheonoaie*
!ghiotura (cu ~) (*ghio-*) loc. adv., nu *ghiotora*
ghips s. n. (obiecte, ornamente), nu *gips*
!ghiuden/ghiudem s. n.
***giardia** s. f., nu *geardia*
ginecologie s. f., nu *genicologie*
!gingaş/gingaş adj. m.

Scanned with OKEN Scanner

gingie s. f., nu *gingie*
giulgiu s. n., nu *giulgi*
giuvaier s. n., nu *juvaier*
glacial (de gheaţă) adj. m.
glaciar (perioadă, epocă) adj. m.
!glasbeton/glasbeton s. n.
glaspapir s. n., nu *glaşpapir/glaspapir*
glasvand s. n., nu *glazvand, glazvant*
glaucom (*glau-*, nu *gla-u*) s. n., nu *glaucon*
glonţ s. n., nu *glonte*
glosă s. f., nu *glossă*
godin (sobă) s. n., nu *godin/goden*
gofraj (serie de cute pe o ţesătură) / **cofraj** s. n.
!gogoman (fam.) s. m., nu *guguman*
gogomănie s. f., nu *gugumănie*
gogoriţă s. f., nu *gogoriţă*
golgheter s. m., nu *golgeter*
gondolier (*-li-er*, nu *-lier*) s. m.
!graden s. n., nu *gradenă*
graham s. n., nu *grahan*
grăunte/grăunţă s. m. / s. f.
greier s. m., nu *greiere*
grepfrut s. n., nu *grefuit/grefă*
gresie s. f., nu *grezie*
greşeală s. f., nu *greşală*
gri adj. inv., nu *griu/grie*
grimasă s. f., nu *grimază*
griş s. n., nu *gris*
grunjos adj. m, nu *grunzos*
grunzuros adj. m., nu *grunţuros/grunjuros*
guaşă (*gua-*, nu *gu-a-*)
***gulag** s. n., nu *gulag*
gulaş s. n., nu *gulaş*

H

haină (*ha-i-*) adj. f.
haină (*hai-*) s. f.
haitian (*ha-i-*) adj. f.
halo/halou s. n.
!halteră/halteră (aparat) s. f.
halva s. f., nu *alva*
hamsie s. f., pl. *hamsii*, nu *amţii/hamţii*
handbal s. n., nu *hambal*
hanger s. n., nu *hamger*
hapciu/hapciu interj.
!happy-end (angl.) [pron. *hepiend*] s. n.
hapsân adj. m., nu *hapsin*
harcea-parcea (fam.) adv.
!harpă/harfă (înv.) s. f.
!harpie s. f., nu *harpie*
harţă s. f., nu *harţ*
hărmălaie s. f., nu *hărmalaie*
hegemonie s. f., nu *heghemonie*
heleşteu s. n., nu *eleşteu*
helioterapie s. f., nu *helio-terapie*
Helsinki, nu *Helsinki*
hematii s. f. pl., nu *hematii*
hematom s. n., nu *hematon*
hering s. m., nu *hering*
hernie s. f., nu *iernie*
hexagon s. n., nu *exagon*
hiat s. n., nu *hiatus*
hieroglifă (*hi-e-*, nu *hie-*) s. f., nu *ieroglifă*
!hilar/ilar adj. m.
histrion s. m., nu *istrion*
hodoronc-tronc interj.
!holding s. n.
holocaust (*ho-lo-caust*, nu *ho-lo-ca-ust*) s. n.
***hopa-mitică** s. m.
!hop-aşa interj., nu *hopa-şa*
!hop-aşa / hop-şi-aşa interj.
!hopa-ţopa / hopai-ţopai interj.
***horror** (angl.) adj. invar.
***Hristos/Cristos** s. propriu m.
huideo/huideo (*hui-deo*, nu *hui-de-o*)
hulpav adj. m., nu *hulpav*
!humerus s. n., nu *humerus*
hurui (a ~) vb., nu *urui*
huţa-huţa interj., nu *uţa-uţa*

I

iaca/iacă/iacătă interj.
ianuarie (*-nu-a-*) s. m., abr. *ian.*
iar/iară (înv. pop.) adv., conj.
!ibidem (lat.) adv., nu *ibidem*, abr. *ib./ibid.*
ici-colo adv.
identic adj. m., nu *indentic*
identitate s. f., nu *indentitate*
ideologă (rar) s. f., nu *ideoloagă*
idiom (*-di-om*) s. n.
***IDR** [cit. *idere*] s. n., art. **IDR-ul**
iederă s. f., nu *ederă*
ienupăr s. m., nu *enupăr*
iepşoară/iepuşoară (pop.) s. f.
ierarhic adj. m., nu *erarhic*
ierarhie s. f., nu *erarhie*
ierbar s. n., nu *erbar/herbar*
ieri-dimineaţă adv.
***ieri după-amiază** adv. + adv.
***ieri după-masă** adv.

Scanned with OKEN Scanner

ieri-noapte adv.
ieri-seară adv.
ieruncă s. f., nu *eruncă*
iezuit s. m., nu *ezuit*
igienă (*i-gi-e-*, nu *i-gie-*) s. f., nu *higienă*
iglu s. n.
iguană (*-gua-*, nu *-gu-a*) s. f.
IMM [cit. *imeme*] s. n., art. **IMM-ul**
impiegat (*-pie-*) s. m., nu *împiegat*
impieta (**a ~**) (*-pi-e*, nu *-pie-*) vb., nu *împieta*
implant s. n., nu *împlant*
implanta (**a ~**) vb., nu *împlanta*
!impolitețe s. f., nu *inpolitețe/impolitață*
importuna (**a ~**) vb., nu *inoportuna*
impregna (**a ~**) vb., nu *împregna*
!inaugura (**a ~**) (*-nau-*, *in-au-*, nu *i-na-*) vb.
!incarna/încarna (**a ~**) vb.
!incarnare/încarnare s. f.
incas adj. m., nu *incaș*
incomplet adj. m., nu *incomplect*
in corpore (lat.) loc. adv., nu *în corpore*
incrimina (**a ~**) vb., nu *încrimina*
incriminare s. f., nu *încriminare*
incrusta (**a ~**) vb., nu *încrusta*
incrustație s. f., nu *încrustație*
indelicatețe s. f., nu *indelicateță*
indemnizație s. f., nu *îndemnizație*
index (deget, listă) s. m., s. n., nu *indeх*
indigo s. n., nu *indigou*
indo-european(ă) adj. m./f., nu *indoeuropean(ă)*
inexistent [*x* cit. *gz*] adj. m.
in extenso (lat.) loc. adv., nu *în extenso*
in extremis (lat.) loc. adv., nu *în extremis*
infera (**a ~**) (a trage o concluzie generală din mai multe particulare) vb., nu *înfiera* (a însemna un animal cu fierul roșu, a condamna)
!infim adj. m., nu *înfim*
infix s. n., nu *infics*
influență s. f., nu *influiență*
ingenuu (*-nu-u*) adj. m., nu *ingenu*
ingurgita (**a ~**) vb., nu *îngurgita*
inopinat adj. m, nu *inopinant*
***inox** s. n., nu *înox*
***input** (angl.) s. n., nu *imput/input*
insera (**a ~**) vb. (a introduce, a adăuga), nu *însera* (a se lăsa seara)
insolit adj. m., nu trebuie confundat cu *insolent* (obraznic)
instinct s. n., nu *istinct*
intabulare s. f., nu *întabulare*
interogatoriu s. n., nu *interogator*
!intermezzo (it.) [zz cit. *ț*], nu *intermeț o*
intim/întim adj. m.
intrepid adj. m., nu *întreprid*
invers adj. m., nu *invgrs*
investi (**a ~**) (a plasa un capital) vb., nu trebuie confundat cu *învesti* (a acorda un drept, o autoritate)
investiție s. f., nu trebuie confundat cu *învestitură* (acordarea unui drept)
inveterat (învechit în rele, în vicii) adj. m., nu trebuie confundat cu *învederat* (care se poate vedea/înțelege bine, vizibil)
ionizare (*i-o-*) s. f.
ipohondru adj. m., s. m., nu *hipohondru*
***IQ** [cit. *aikü*] s. n.
irupe (**a ~**) vb., nu *irumpe*
ison s. n., nu *ișon*
!israelian adj. m., nu *izraelian*
istroromân adj. m., s. m., nu *istro-român*
***Isus/Iisus** s. propriu m.
itinerar s. n., nu *intinerar*
***iubăreț** adj. m., nu *iubăreț*
ivăr s. n., nu *ivor*
izlaz s. n., nu *islaz*, pl. **izlazuri**
iznoavă s. f., nu *isnoavă*
izvor s. n., nu *isvor*, pl. **izvoare**

Î

îmbâcsi (**a ~**) vb., nu *îmbâxi*
îmbâcsire s. f., nu *înbâcsire*
îmboldi (**a ~**) vb., nu *imboldi*
!împături (**a ~**) vb., nu *împătura*
***împielițat** adj. m., nu *împeliț at*
înainte de loc. prep.
înainte-mergător s. m.
înalt adj. m, nu *nalt*
!Înălțarea (sărbătoare) s. propriu f.
!Înălțimea Ta (Sa, Voastră) loc. pr.
încastra (**a ~**) vb., nu *incastra*
încât conj., dar *în cât* prep. + pr. / adj. pr. (*~ timp*)
înconjur s. n., nu *înconjor/înconjur*
încontinuu (*-nu-u*) adv. (*plângea ~*)
în continuu (*nu-u-*) prep. + adj. (*~ progres*)
!încorpora/incorpora (**a ~**) vb.
!încorporabil/incorporabil adj. m.
!încorporare/incorporare s. f.
!încot/încot (reg.) s. n.

Scanned with OKEN Scanner

îndată ce loc. conj., nu *în dată ce*
îndeajuns (*-dea-* în tempo rapid / *-de-a-* în tempo lent) adv.
îndeaproape (*-dea-* în tempo rapid / *-de-a-* în tempo lent) adv.
îndeobște (*-de-ob-*) adv.
îndeosebi adv.
îndemânatic adj. m., nu *îndemânatec*
înfiera, nu *înfera*
înfige (**a ~**) vb., nu *înfinge*
îngreuia/îngreuna (**a ~**) vb.
înjunghia (**a ~**) (*-ghi-a*) vb., nu *înjunghea* (*-ghea*)
înota (**a ~**) vb., nu *înnota*
înnora (**a ~**) vb., nu *înnoura*
înnoroi (**a ~**) vb., nu *înnoroia*
însăila (**a ~**) vb., nu *înseila*
însemn s. n., nu *insemn*
înstrăina (**a ~**) vb., nu *înstreina*
înșeua (**a ~**) vb., nu *înșăua*
înșiră-te, mărgărite (formulă în basme) vb. + pr. + s. n., dar și *înșir'te, mărgărite*
întâi n. m., f. **întâi/întâia** (clasa întâi/clasa întâia, clasei întâia)
întrajutora (**a ~**) vb., nu *într-ajutora*
întrajutorare s. f., nu *într-ajutorare*
întrucât (deoarece) conj.
întru cât (în ce măsură) prep. + adv. (*nu văd ~ ideea ta ar fi mai bună*)
înveșmânta (**a ~**) vb., nu *învesmânta*
învolt (rar) adj. m., nu *involt*

J

jaguar (*-guar*, nu *gu-ar*) s. m.
jantă s. f. (parte a roții), nu *geantă*
!japonologă (rar) s. m., nu *japanoloagă*
jăratic s. n., nu *jeratic*
jecmăni (**a ~**) vb., nu *jegmăni/jăcmăni*
jerseu s. n., nu *jerse*, pl. **jerseie/jerseuri**
jiclor s. n., nu *jiglor*
jigni (**a ~**) vb., nu *jicni*
!jilav/jilav adj. m.
jilț s. n., nu *jeț*
jocheu s. m., nu *jochei*, formă corectă pentru pl.
***jogging** (angl.) [pron. *ğoghing*]
jongler s. m., nu *jongleur*
judo [*j* cit. *gi*] s. n.
judocan/judoka [*j* cit. *gi*] s. m.
jumătate s. f., nu *jumate/juma*
***june-prim** s. m., nu *june prim*
jurisconsult s. m., nu *juristconsult*
jurisprudență s. f., nu *juristprudență*
jur-împrejur loc. adv.
justețe s. f., nu *justață*

K

kaki adj. invar., nu *kakiu/cachiu*
khmer adj. m., s. m. (*kh* cit. *c*)
kibbutz [*tz* cit. *ț*] s. n.
kitsch [cit. *chič*] s. n.
***koblenzian** s. n. [*z* cit. *ț*]
***Kuwait** [cit. *Kuveit/Kuweit*] s. propriu n.
***kuwaitian** [*wai* cit. *wei*] / **kuweitian** adj. m., s. m.

L

lacs (pește) s. m., nu *lax*
lacto-vegetarian, adj. m., nu *lactovegetarian*
lacună s. f., nu *lăcună*
laitmotiv (*lait-*, nu *la-it-*) s. n., nu *leitmotiv*
lapoviță s. f., nu *lapoviță*
lapte-de-pasăre (desert) s. m.
latinoamerican adj. m., nu *latino-american*
lavoar (*-voar*, nu *-vo-ar*) s. n., nu *lavuar*
lax adj. m., pl. *lacși*
!lăcaș (așezământ) / **locaș** s. n.
lăcătușărie s. f., nu *lăcătușerie*
!lăcrămioară (floare) s. f., nu *lăcrimioară*
!lăcrimioară (*lacrimă*) s. f.
lăcrimos/lăcrămos (înv., pop.) adj. m.
!lă-mă-mamă (pop.) s. m. și f.
lăncier (*-ci-er*) s. m., nu *lăncer*
lănțug s. n., nu *lănțuc/lănțic*
!Lăsatul-secului/Lăsata-secului (sărbătoare) s. propriu n./f.
lăscaie/lețcaie (înv., pop.) s. f.
lăuză s. f., nu *lehuză/lăhuză*
leal/loial adj. m.
leandru (*le-an-*, nu *lean-*)
!lebăr/lebărvurst s. n.
lefușoară/lefșoară (fam.) s. f.
legitim, adj. m., nu *legitim*
lehamite (fam.) s. f., nu *lehamete*
lenevior (*-vior*, nu *-vi-or*) adj. m.
lenjerie s. f., nu *lingerie*
Ler-împărat s. propriu m.
leșietic adj. m., nu *leșiatec*
leșin s. n., nu *leșin*
letopiseț s. n., nu *letopiseț*
leucă (*leu-*, nu *le-u-*) s. f.

Scanned with OKEN Scanner

!leva/levă s. f.
!lezmaiestate/lezmajestate s. f.
liber-cugetător s. m., pl. **liber-cugetători**
liber-profesionist s. m., pl. **liber-profesioniști**
liber schimb adj. + s. n.
libido s. n., nu *libidou*
liceán s. m., pl. **liceeni**
liceană s. f., pl. **liceene**
lider s. m., nu *leader*
***lifting** s. n., pl. **liftinguri**
!lighean (*-ghean*, nu *-ghe-an*) s. n., **lighioană** s. f., nu *lighioaie*
lila adj. invar.
limax s. m., nu *limax*
limfă s. f., nu *linfă*
lingav adj. m., nu *lingav*
lingual (*-gual*, nu *-gu-a*) adj. m.
lingurea/lingurică (parte a sternului) s. f.
lingvist (*lin-*) s. m.
linoleum s. n., nu *linoleu*
liotă (*li-o-*, nu *liotă*)
lipie s. f., nu *lipie*
literal (literă cu literă) adj. m.
literar (referitor la literatură) adj. m.
!living s. n.
livrească adj. f., nu *livrească*
***lobby** (angl.) s. n., nu *loby*
locotenent-colonel s. m.
locșor/locușor s. n.
locvace adj. invar.
loden s. n., nu *lodin*
!logie s. f., nu *loggia*
***look** (angl.) [pron. *luc*] s. n.
lornietă (*-nie-*, nu *-ni-e*) s. f.
lornion (*-nion*, nu *-ni-on*) s. n.
lozincă s. f., nu *lozincă*
Luminăția Sa (Ta, Voastră) loc. pr., nu *Luminăția ta (sa, voastră)*
lunatic adj. m., nu *lunatec*
lungmetraj s. n., nu *lung metraj* adj. + s. n.
!lup-de-mare (focă) s. m.
!lup de mare (marinar) s. m. + prep. + s. f.
lurex s. n., nu *lurecs*

M

macedoromân s. m., nu *macedo-român*
!machieur (rar) [cit. *machiör*] s. m., nu *machior*
!machieuză (rar) [cit. *machiöză*] s. f., nu *machiezâ*
macramgu s. n., nu *macrame*
!macrocosmos s. n., nu *macrocosm*
macrou s. n., nu *macro*, pl. **macrouri**
***Mafia** (rețea teroristă) s. propriu f., nu *Mafia*
!magazioner (*-zio-*, nu *-zi-o-*) s. m., nu *magaziner*
!magazioneră (*-zio-*, nu *-zi-o-*) s. f. nu *magazineră*
maghiran s. m., nu *măghiran*
Mahomed s. propriu m., nu *Mohamed*
mahon s. m., nu *mahon*
Maica Domnului s. propriu f.
!Maiestate/Majestate (termen de adresare), s. f. voc.
!Maiestatea Sa/Ta/Voastră / Majestatea Sa/Ta/Voastră loc. pr., nu *Maiestatea sa/ta/voastră*
maiestuos adj. m., nu *maiestos*
mai-marele (fam.) s. m.
!mai-mult-ca-perfect s. n., nu *mai mult ca perfect*
maiou s. n., nu *maieu*
***malpraxis** s. n., nu *mal praxis*
!mamă-mare s. f.
!mamă-soacră s. f.
!manager/manager s. m.
***managerial** adj. m.
manechin s. n., nu *manichin*
***Marele Alb** s. propriu m.
!marfar s. n., nu *mărfar*
maritim adj. m., nu *maritim*
marketing (angl.) s. n., nu *marcheting*
marmură s. f., nu *marmoră*
maro adj. invar., nu *maron*
marochinărie s. f., nu *marochinerie*
!marochiner s. m., nu *marochinier*
***marşarier** s. n., nu *marche arrière / marşalier*
martiriu s. n., nu *martiriu*
!maseur s. m. [cit. *masör*]
!maseuză s. f. [cit. *masöză*] (*-seu-*), nu *maseză*
!mass-media s. f. (*o ~ independentă*)
maşinație s. f., nu *maşinațiune*
***maşină-capcană** s. f.
maşină-unealtă s. f.
mata/matale (reg., fam.) pr.
!matricid s. n.
matricol adj. m, nu *matricul*
matur adj. m., nu *matur*
maur (*ma-ur*) adj. m., s. m.
mausoleu (*mau-*, nu *ma-u-so-*) s. n.
***maxi** adj. invar.

Scanned with OKEN Scanner

***maxi-taxi** s. n.
măcęș s. m., nu *măcieș*
!măgăriță/măgărițță s. f.
mănăstire/mânăstire s. f.
mănușă s. f., nu *mănușe/mânușă*
mărgea/mărgică s. f.
!Măria Sa (Ta/Voastră), nu *Măria sa (ta/voastră)*
***mă-ta (-sa)** (pop.) s. f. + adj. pr., g.-d. **mă-tii**
mătănii s. f. pl., nu *metanii*
***mâine-dimineață** adv.
***mâine-noapte** adv.
!mâine-poimâine (curând) loc. adv.
***mâine-seară** adv.
Mântuitorul s. propriu m.
mârșav adj. m., nu *mârșav*
***media** (presa scrisă și audiovizuală) s. f. *(în toată ~ scrisă)*
medico-farmaceutic adj. m.
medico-legal adj. m.
!mediteraneean adj. m., nu *mediteranean*
!memento s. n., art. *mementoul*
memora/memoriza (a ~) vb.
menghină s. f., nu *minghină*
***mental** (psih.) / **mintal** (med.) adj. m.
merituos adj. m., nu *meritos*
Mesia s. propriu m., nu *Mesia*
metalochimic adj. m., nu *metalo-chimic*
***meteo** adj. invar.
metropolă s. f., nu *metropolă*
metrou s. n., nu *metro*
miazănoapte s. f., nu *miază-noapte*
microampermetru s. n., nu *micro-ampermetru*
micsandră s. f., nu *mixandră*
micșunea/micșunică s. f.
mielită (*mi-e-*, nu *mie-*) s. f.
mielom (*mi-e-*) s. n.
mielușea/mielușică s. f.
mijloc/mijloc (*mi-jloc*) s. n.
!milieu (*-lieu*, nu *-li-eu*), nu *mileu*
minge s. f., nu *mingie*
***mini** adj. invar.
minijupă s. f., nu *mini-jupă*
minim adj. m. / **minimum** s. n. *(la ~* loc. adv.)
***minimarket** (engl.) s. n., nu *mini-market*
!minion (*-nion*, nu *-ni-on*) adj. m., nu *mignon*
minuscul adj. m., nu *minuscul*
minuție s. f., nu *minuție*
miracol s. n., nu *miracul*
miros s. n., nu *miros*
miscellanea (lat.) s. n. pl.
!mișto (arg.) adj. invar., nu *mișțou*
mișto (arg.) s. n.
!mizer adj. m., nu *mizer*
!mizilic (fam.) s. n., nu *mezelic/mezilic*
moalele capului *(în ~)* s. n. + s. n.
modelling (angl.) s. n.
***modem/modem** s. n.
modic adj. m., nu *modic*
molatic adj. m., nu *molatec*
molcom adj. m., nu *molcom/molcum*
moldovalah adj. m., nu *moldo-valah*
moliftă/molitvă (înv.) s. n.
monetărie s. f., nu *monedărie*
montură s. f., nu *montiură/montüră*
morfofiziologie s. f., nu *morfo-fiziologie*
mostră s. f., nu *monstră*
Moș-Ajun (sărbătoare) s. propriu m.
Moși (sărbătoare) s. propriu m. pl.
!motrice adj. f. sg. și pl., nu *motrice*
!motto s. n., nu *moto*, art. **mottoul**, pl. **mottouri**
mov adj. invar.
mozaic (*-za-ic*) adj. m., s. m.
mozaic s. n., pl. **mozaicuri**
mucegai s. n., nu *mucigai*
!muchie s. f., nu *muche*
mugur s. m., nu *mugure*
muieratic adj. m., nu *muieratec*
Muma-Pădurii / Mama-Pădurii (personaj) s. propriu f.
mureșean adj. m., s. m., nu *mureșan*
!muschetar/mușchetar s. m.
mușuroi s. n., nu *mușunoi/moșunoi*
mutește adv., nu *mutește*
mutual adj. m., nu *mutual*
muzicologă s. f., nu *muzicoloagă*

N

!nacafa/nacafală (înv., reg.) s. f.
nailon (*nai-*) s. n., nu *naylon*
nani-nani interj.
***NATO/N.A.T.O.** s. propriu n.
n-aude-na-vede s. m.
năgară s. f., nu *negară*
năprasnic adj. m., nu *năpraznic*
năsălie s. f., nu *năsălnie/năsălie*
neaoș adj. m.
necăjit adj. m., nu *năcăjit*
necomplet adj. m., nu *necomplect*
necromanție s. f., nu *necromangie*

Scanned with OKEN Scanner

nedumerit adj. m., nu *nedumirit*
***nefondat** adj. m., nu *nefundat*
!negru-de-fum s. n.
***Negru-Vodă** (nume de voievod, nume de loc) s. propriu m./n.
negruvodean adj. m., s. m.
***neocomunism** (*ne-o-*) s. n., nu *neo-comunism*
neon s. n., nu *ngon*
nervaţie/nervaţiune (tehn.) s. f.
nesaţ s. n., nu *nesaţiu*
!nescafe s. n.
nestemată adj. f., s. f., nu *nestimată*
neuropsihiatrie s. f., nu *neuro-psihiatrie*
!neutron (*ne-u-*, nu *neu-*) s. m.
neutru adj. m., nu *ngutru*
nicăieri/nicăierea (pop.) adv.
nicicând (niciodată) adv.
nici când adv. + adv. (~ *a plecat*)
nicicât (deloc) adv.
nici cât adv. + adv. (~ *negru sub unghie*)
nicidecum (deloc) adv.
nici de cum adv. + prep. + adv. (*nu vorbeşte ~ a suferit*)
!nicio adj. pr. f.
***nici o** adv. + art. (*nu e proastă şi nu e ~ persoană incultă*)
***nici o** conj. + num. (*n-am ~ soră, nici mai multe*)
!niciodată (în nici un moment) adv. (~ *n-a făcut un bine*)
!nici odată (nici cândva) conjcţ. + adv. (*nu l-am crezut ~, nu-l cred nici azi*)
!nici o dată conjcţ. + num. (*nu a mâncat azi ~, nici de mai multe ori*)
!niciun adj. pr. m., nu *nici un*
***nici un** adv. + art. (*nu e prost şi nu e ~ om incult*)
***nici un** conjcţ. + num. (*n-am ~ frate, nici mai mulţi*)
***nici una** conjcţ. + num. (~, *nici mai multe*)
***nici una** conjcţ. + pr. (~, *nici alta*)
!niciunul/niciuna pr. m./f.
***nici unul** conjcţ. + pr. (~, *nici altul*)
***Nicosia**, nu *Nicosia*
nimeni/nimenea (pop.) pr.
nimic/nimica (pop.) pr.
niscai/niscăi/niscaiva (pop.) adj. pr. invar.
nitam-nisam (pop., fam.) adv., nu *netam-nesam*
!nivel (înălţime, stadiu, treaptă), pl. **nivele/nivele**
nivelă (instrument) s. f.
nobleţe s. f., nu *nobleţă*
noiembrie s. m. ; abr. *nov.*, nu *n.*
!nonexistenţă s. f., nu *non-existenţă*
***nonprofit** adj. invar.
***non-stop** adj. invar., adv., nu *nonstop*
nonviolenţă s. f.
noptatic adj. m., nu *noptatec*
***Nord** (zonă geografică) s. propriu n.
Noul Testament (parte a Bibliei) s. propriu n.
nou-născut adj. m., s. m., pl. **nou-născuţi**
nou-născută adj. f., s. f., pl. **nou-născute**
nou-nouţ adj. m., f. sg. **nou-nouţă**
nou-venit adj. m., s. m., pl. **nou-veniţi**
nou-venită adj. f., s. f., pl. **nou-venite**
novice adj. m., nu *ngvice*
nubil (livr.) adj. m., nu *nubil*
nuga s. f., nu *nuga*
nu ştiu ce loc. adj. pr., nu *nu-ştiu-ce*
!nutrie s. f.

O

***oală-minune** s. f.
oaspete s. n., nu *oaspe*
obârşie s. f., nu *obârşie*
obcină s. f., nu *obcină*
obelisc s. n., nu *obelix*
!oberliht (*e* cit. *ă*) s. n.
***obertail** (*e* cit. *ă*) s. n.
!obiect (*-biect*, nu *-bi-ect*) s. n.
obiectivitate (*-biec-*) s. f.
!obiecţie (*-biec-*, nu *-bi-ec-*) s. f., nu *obiecţiune*
obişnuinţă s. f., nu *obijnuinţă*
obligatoriu adj. m., nu *obligator*
!obroc/oboroc (înv., pop.) s. n.
obstacol s. n., nu *obstacul*
obstetrică s. f., nu *obstretică*
obtura (a ~) vb., nu *optura*
!ochi-de-pisică (discuri reflectorizante) s. m.
!ochiul-boului (plantă) s. m. art.
!ocluziv adj. m., nu *oclusiv*
ocru adj. invar.
!odată (cândva, imediat, în sfârşit) adv. (*a fost ~ ; o să-ţi spun ~ ; taci ~ ; termină ~*)
***o dată** art. + s. f. (~ *importantă*)
***o dată** (o singură dată) num. (~ *în viaţă ; te mai rog ~ ; ~ la două luni*)
!odată ce loc. conjcţ., nu *o dată ce*
!odată cu loc. prep., nu *o dată cu*
odgon s. n., nu *otgon*

Scanned with OKEN Scanner

odisee s. f., nu *odiseie*
oficiu s. n., nu *ofici*
ofsaid (*-said*, nu *-sa-id*) s. n.
***O.K./OK** [cit. *okei*]
!old-boy s. m.
oleacă (pop.) adv., nu *o leacă*
oliv adj. invar.
!omoloagă/omologă adj. f.
omucidere/omucigaş (înv.) s. f. / s. m., nu *om-ucidere/om-ucigaş*
ONG [cit. *oenge*] s. n., art. **ONG-ul**
onorariu (retribuţie) s. n., nu *onorar*
***ONU/O.N.U.** s. propriu n.
opaiţ (*-pa-iţ*, nu *-paiţ*) s. n.
!oprobriu (livr.) (*-pro-briu*), nu *oprobiu*
opţional adj. m., nu *obţional*
opţiune s. f., nu *obţiune*
oracol s. n., nu *oracul*
orbital adj. m. (referitor la orbita cerească)
orbitar adj. m. (referitor la orbita oculară)
orbul găinilor/găinii (boală) (pop.) s. n.
orchestră s. f., nu *orhestră*
!ordinal (*numeral ~*) adj. m.
ordinar (obişnuit, fără valoare, vulgar) adj. m.
oricare (*ori-*) adj. pr. / pr. m. şi f.
***ori care** conjcţ. + pr. (*care poate ~ vrea*)
oricând (*ori-*) adv.
***ori când** conjcţ. + adv. (*când poate ~ vrea*)
oricât (*ori-*) adj. pr. m. şi f. ; adv.
ori cât conjcţ. + adv. (*cât poate ~ vrea*)
!oricâţi (*ori-*) pr. m. pl. ; f. **oricâte**
***ori câţi** conjcţ. + pr. (*câţi pot ~ vor*)
oricе (*ori-*) adj. pr. / pr. invar.
***ori ce** conjcţ. + pr. (*ce poate ~ vrea*)
oricine (*ori-*) pr.
***ori cine** conjcţ. + pr. (*cine poate ~ vrea*)
oricum (*ori-*) adv.
***ori cum** conjcţ. + adv. (*cum poate ~ vrea*)
***Orient** (zonă geografică) s. propriu n.
***Orientul Apropiat** s. propriu n.
***Orientul Mijlociu** s. propriu n.
original (inedit) adj. n.
originar (iniţial, de loc din...) adj. m.
origine s. f., nu *origină*
!orişicâţi (pop.) pr. m. pl.
ORL/O.R.L. [cit. *orelе*] s. n.
ornant adj. m., nu *ornand*
!osana/osana interj.
osanale s. f. pl.
oscilaţie s. f., nu *oscilaţiune*
ostatic s. m., nu *ostatec*
osuar (*-su-ar*, nu *-suar*) s. n.
oţel-beton s. n.
!oţeţi (**a se ~**) vb., nu *oţeţi*
ovăz s. n., nu *ovăs/ovăsc*
***OZN** [cit. *ozenе*] s. n., art. **OZN-ul**

P

pacific (înv.) adj. m., nu *pacifіc*
***Pacific/Oceanul**, s. propriu, n.
pahiderm s. n., nu *pakiderm*
!paisprezece num., nu *patrusprezece*
!paisprezecelea num., nu *patrusprezecilea*
***PAL** s. n.
paliativ adj. m. / s. n., nu *paleativ*
palmares s. n., nu *palamares*
pamflet s. n., nu *panflet*
***panafrican** adj. m., nu *pan-african*
!panamerican adj. m., nu *pan-american*
panariţiu s. n., nu *panariciu*
pancartă s. f., nu *pancardă*
pandantiv s. n., nu *pandativ*
!pandişpan s. n., nu *pandispan*
***paneuropean** adj. m., nu *pan-european*
panglică s. f., nu *pamblică/panglіcă*
panier (jupon) (*-ni-er*, nu *-nier*) s. n.
***paparazzo** (it.) [*zz* cit. *ţ*]
!papilom s. n., pl. **papiloame**
papion (cravată), nu *papillon*
papiotă s. f., nu *papilotă*
paradiziac adj. m., nu *paradisiac*
parfe s. n., nu *parfeu*
parizer s. n., nu *parizel*
!parodontoză s. f., nu *paradontoză*
pasămite (pop.) adv., nu *pasă-mi-te*
pasienţă s. f., nu *pasenţă*
paspartu s. n., nu *pas-partu*
passim (lat.) adv., nu *pasim*, abr. *pass.*
pasteuriza (**a ~**) [*eu* cit. *ö*]
pasteurizare s. f. [*eu* cit. *ö*]
Paşte (sărbătoare) s. propriu m., pl. **Paşti** (dar *Sfintele Paşti*)
***pate** (*~ de ficat*) s. n., nu *pateu*
pateu (produs de patiserie) s. n.
patinoar (*-noar*, nu *-no-ar*) s. n.
***patiser** s. m., nu *patisier*
patriotă s. f., nu *patrioată*
!Patruzeci de Sfinţi (sărbătoare) s. propriu m.
pauper (*pau-*, nu *pa-u-per*) adj. m.
pauperiza (**a ~**) (*pau-*, nu *pa-u-*) vb.
pauperizare (*pau-*, nu *pa-u-*) s. f.

Scanned with OKEN Scanner

pauperitate (*pau-*, nu *pa-u-per-*) s. f., nu *paupertate*
pavoaza (a ~) (*-voa-*, nu *-vo-a-za*) vb.
pavoazare (*-voa-*, nu *-vo-a-za-*) s. f.
Păcală s. propriu m., nu *Pâcală*
păianjen s. m., nu *paianjăn*
pălăvragi (a ~) vb., nu *palavragi*
părea (a ~) vb., nu *pare*
pătlăgea/pătlăgică s. f., nu *patlagică*
pătrat adj. m. / s. n., nu *patrat*
! **pântec/pântece** (pop.) s. n.
pârâu s. n., nu *pârău*, pl. **pâraie**
pârgă/pârg (pop.) s. f. / s. n.
pârpăleală/perpeleală (pop.) s. f.
pârpăli/perpeli (a ~) vb.
! **pârpălire/perpelire** s. f.
pechinez s. m., nu *pichinez*
pedagogă s. f., nu *pedagoagă*
pedagogic adj. m., nu *petagogic*
! **pediatră** (*-di-a-*) s. f.
! **pedigri** s. n., nu *pedigriu/pedigree*
! **pegas/pegas** (cal mitologic ; specie de peşti) s. m.
! **peisagist** (*pe-i-sa-*, nu *pei-sa-*) adj. m. / s. m.
! **peisaj** (*pe-i-saj*, nu *pei-saj*)
! **penalty** (angl.) / **penalti** s. n.
! **penurie/penurie** s. f.
pepinieră s. f., nu *pepineră*
pepit adj. invar. / s. n., nu *pepit/pepita*
! **pepsi** s. n. / s. f.
! **pepsi-cola** s. f.
percептor s. m., nu *perceptor*
! **perchiziţiona/percheziţiona** (a ~) vb.
! **perchiziţie/percheziţie** s. f.
perciune s. m., nu *perciun*
peregrin adj. m., nu *pelegrin*
peremptoriu adj. m., nu *peremtoriu*
perfid adj. m., nu *perfid*
performer s. m., nu *performer*
! **pergamut** adj. m., nu *bergamut*
! **periniţa** (dans) s. f.
perisabil adj. m., nu *pierisabil*
pernă s. f., nu *perină*
perniţă/pernuţă s. f.
perpetuu (*-tu-u*) adj. m.
persan adj. m., s. m., nu *persian*
petic s. n., nu *petec*
! **petrolier** (fabricat din petrol, care prelucrează/transportă/comercializează petrol) adj. m.
petrolifer (despre terenuri) adj. m.
pianină (*pi-a-*, nu *pia-*) s. f.
pianissimo (*pia-ni-*, nu *pi-a-*) adv.
piano (*pia-*, nu *pi-a-*) adv.
piatră-acră s. f.
piatră-vânătă s. f.
piaţetă (*pia-*, nu *pi-a-*) s. f.
piază rea s. f. + adj.
! **pick-up** (angl.) [pron. *picap*]
picnic/picnic s. n.
pictoriţă s. f., nu *pictoriţă*
piedestal (*pie-*, nu *pi-e-*) s. n.
piedică s. f., nu *piedecă*
! **piei-roşii** (pop.) s. m. pl.
pielicică/pielicea (pop.) s. f.
piemont (*pie-*, nu *pi-e-*) s. n.
! **pieptăn/pieptene** s. m., nu *piepten*
pierde-vară s. m. şi f.
pieton (*pi-e-*, nu *pie-*) s. m.
! **pietrifica** (a ~) vb., nu *petrifica*
! **pietrificare** s. f., nu *petrificare*
! **pilotă/pilotă** s. f.
pilug (reg.), nu *chilug*
pingea s. f., nu *pingică*
! **ping-pong** s. n., nu *ping-pong*
pionier (*-ni-er*, nu *-nier*) s. m.
pipera (a ~) vb., nu *pipăra*
! **pisică-de-mare** (peşte) s. f.
pisică sălbatică s. f. + adj.
pisoar (*-soar*, nu *-so-ar*) s. n.
pistol-mitralieră s. n.
pitorească adj. f. sg., nu *pitorescă*
! **pitula** (a ~) vb., dar şi **tupila**
! **piuneză** [*piu* pron. *piu*] / **pioneză** (*pio-*) s. f.
piure s. n., nu *pire/pireu*
placardă s. f., nu *placartă/plancardă*
plapumă s. f., nu *plapomă*
plasture s. m., nu *plastur*
plăcea (a ~) vb., nu *place*
plăsea s. f., nu *prăsea*
plăsmui (a ~) vb., nu *plăzmui*
plebiscit s. n., nu *plebiscit*
pledoarie (*-doa-*, nu *-do-a-*) s. f.
pleoapă (*pleoa-*, nu *ple-oa-*) s. f.
plesni (a ~) vb., nu *plezni*
plesnitură s. f., nu *pleznitură*
plictis s. n., nu *plictis*
plutonier (*-ni-er*, nu *-nier*) s. m.
poale-n brâu (plăcintă) s. f. pl.
! **pocher/poker** [*e* cit. *ă*] s. n.
podea s. f., nu *podeală*
podgorie s. f., nu *podgorie*
***poimâine-dimineaţă** adv.

Scanned with OKEN Scanner

***poimâine-noapte** adv.
***poimâine-seară** adv.
!pojghiță/pojghiță s. f.
!poliloghie / (fam.) **polologhie** s. f.
poliomielită (*-mi-e-*, nu *-mie-*) s. f.
!polip/polip s. m.
pompier (*-pi-er*) s. m.
!ponce (*piatră ~*) (fr.) [cit. *pons*] adj. f.
!ponei/ponei s. m.
***pop-corn** (angl.) s. n.
***pop-rock** (angl.) s. n.
!porc-mistreț s. m.
!porcoi/purcoi (grămadă) s. n.
!porcoiaș/purcoiaș (grămăjoară) s. n.
!porc-sălbatic (mistreț) s. m.
***porno** adj. invar.
***portbebe** s. n.
portdrapel s. m. / s. n., nu *port-drapel*
!porthart s. n., nu *porthartă*
portmoneu s. n., nu *pormoneu*
portofel s. n., nu *portfei*
***portret-robot** s. n.
!posomoreală s. f., nu *posomorală*
!postată/postață (reg.) s. f.
posteucă (pop.) (*-teu-*, nu *-te-u-*) s. f.
post-restant s. n.
post-scriptum (lat.) s. n.; abr. *P.S.*
posttraumatic (*post-tra-u-*) adj. m.
postură s. f., nu *postiură*
***poziție-cheie** s. f.
Prâslea-cel-Voinic s. propriu m.
***Preafericitul** s. propriu m.
preafrumos (înv.) adj. m.
preaplin s. n.
!Preasfinția Sa/Ta/Voastră loc. pr.
!preasfânt adj. m.
!preaslăvi (înv.) (**a ~**) vb.
!preastimat adj. m.
!precaut/precaut (*-ca-ut*) adj. m.
preceptor (educator) s. m.
precoce adj. invar.
predicție s. f., nu *predicțiune*
!prejos (**mai ~**) adv.
prematur adj. m., nu *prematur*
premisă s. f., nu *premiză*
***prenadez** s. n., nu *perlandez/prelandez*
prepeleac s. n., nu *prepeleag*
prepeliță s. f., nu *prepeliță*
prerie s. f., nu *prerie/preerie*
presing s. n.
președinție s. f., nu *președenție*
!pretutindeni adv., nu *pretutindenea*
prevedere s. f., nu *prevedere*
prezidiu s. n., nu *prezidium*
prezumție s. f., nu *prezumpție*
!pricomigdală s. f., nu *picromigdală*
!pricopseală/procopseală s. f.
!pricopsi/pricopsi (**a ~**) vb.
***primă-doamnă** s. f.
!prim ajutor (ajutor medical de urgență) adj. + s. n.
primăvăratic adj. m., nu *primăvăratec*
***prim-balerin/balerină** s. m./f.
!prim-ministru s. m., art. **prim-ministrul**
prim-plan s. n.
!prim rang (**de ~**) loc. adj.
!prim-procuror s. m., art. **prim-procurorul**
***prim-solist** s. m.
prim-viceprim-ministru (*-ce-prim-*) s. m.
prișniț s. n., nu *prișniță*
prizonier (*-ni-er*) s. m.
***proastă-creștere** s. f.
proces-verbal s. n., pl. **procese-verbale**
proeminent adj. m., nu *proieminent*
profesie (meserie) s. f., nu *profesiune*
profesiune (în expresia *o ~ de credință*) s. f.
profesor/profesor s. m.
!prognostic/prognostic (prognoză medicală) s. n.
!prognoză s. f.
***program-pilot** s. n.
***prompter** s. n., nu *promter*
!pronostic (previziune) s. n.
!pronostica (**a ~**) (a face o previziune) vb.
propice adj. invar.
proprietar s. m., nu *propietar*
proprietate s. f., nu *propietate*
propriu-zis adj. m., nu *propriu zis*
proră/provă (parte a navei) s. f.
proroc s. m., nu *prooroc*
***prost-crescut** (needucat) adj. m.
protector/protector s. m., dar numai **protector** adj. m.
protopop s. m., nu *potropop*
***Providența** (Dumnezeu) s. propriu f.
!prurit s. n., nu *pruriț*
!psihiatră (*-hi-a-tră*, nu *psih-i-*) s. f.
psihologă (rar) s. f., nu *psiholoagă*
!puber/puber adj. m., s. m.
!pudibond (livr.), nu *pudibund*
puhav adj. m., nu *puhav/buhav*

Scanned with OKEN Scanner

pulover s. n., nu *plover/pulovăr*
punct mort s. n. + adj., nu *punct-mort*
purcea/purcică s. f.
purice s. m. nu *purece*
pursânge adj. invar., s. m., nu *pur-sânge*
pururi/pururea adv.
pustnic (*pust-nic*) s. m.
puşchea (pop.) s. f.
PVC [cit. *pevece*] s. n., art. **P.V.C.-ul**

R

***rabata/rabate** (a ~) vb.
!rabatare/rabatere s. f.
!rabin s. m., nu *rabin*
rabiţ s. n., nu *rapiţ*
raclă (pop.) s. f., nu *lacră*
!radar s. n., nu *radar*
radiodifuziune s. f., nu *radio-difuziune*
ralanti s. n., nu *relanti*
!ranch (fermă) (angl.) [pron. *renč*], s. n.
***rapper** (angl.) [pron. *repăr*], s. m.
rămas-bun s. n. (formulă de despărţire)
rămâne (a ~) vb., nu *rămânea*
rămurea/rămurică s. f.
răsfira (a ~) vb., nu *resfira*
!răşchira (a ~) vb., nu *răschira*
răufăcător adj. m., s. m.
***rău-platnic** adj. m.
răuvoitor adj. m.
răzătură/răsătură s. f.
!războ-fulger s. n.
***Război Mondial (Primul, al Doilea~)** s. propriu, n.
răzgâia (a ~) vb., nu *răzgăia*
răzeş s. m., nu *răzăş*
răzmeriţă s. f., nu *rezmeriţă*
râgâi (a ~) vb., nu *gârâi*
râgâială s. f., nu *gârâială*
realitate (*re-a-*, nu *rea-li-*) s. f.
rea-voinţă s. f.
reazem s. n., nu *reazăm/razăm*
!recamier (*-mi-er*, nu *-mier*) s. n.
!recensământ s. n., nu *recesământ/rencesământ*
receptacul s. n., nu *receptacol*
!recordmen s. m., nu *recordman*
!recordmenă s. f., nu *recordmană*
recreare (creare din nou) s. f.
recreaţie (*-cre-a-*, nu *-crea-ţi-*) s. f.
recreere (odihnă) s. f.
recuzită s. f., nu *rechiuzită*
recuzitori s. m. pl., nu *recuziteuri/recuzitieri*
recviem (*-vi-em*) s. n., nu *recviem/regviem*
redactor-şef s. m., pl. **redactori-şefi**
redactor-şef adjunct s. m. + adj.
reexamina (a ~) [*x* cit. *gz*] vb.
reflecţie (cugetare, meditaţie, gândire) s. f.
reflexie (fenomen fizic) s. f.
!regina-nopţii (plantă) s. f.
!regizor s. m., nu *regizor*
reiat adj. m., nu *raiat*
!reincarna/reîncarna (a ~) vb.
!reincarnare/reîncarnare s. f.
relaş s. n., nu *relache*
releva (a ~) (a sublinia, a evidenţia) vb.
renglotă s. f., nu *ringlotă*
repaus s. n., nu *repaos*
repercusiune s. f., nu *repercursiune*
repertoriu s. n., nu *repertor*
respectuos adj. m., nu *respectos*
!respirator adj. m., nu *respiratoriu*
***respiro** s. n.
***reşapa** (a ~) vb., nu *reeşapa*
reşapare s. f., nu *reeşapare*
reşou s. n., nu *reşeu*
retor s. m., nu *retor*
reumatism s. n., nu *rematism/romatism*
revela (a ~) (a dezvălui, a developa) vb.
revelion s. n., nu *reveion*
revendica (a ~) vb., nu *revindeca*
!revizor s. m., nu *revizor*
reziduu s. n., nu *rezidiu*
ridiche s. f., nu *ridichie*
ridicol adj. m., nu *ridicul*
rindea s. f., nu *rândea*
robaci/robace (reg.) adj. m.
!rochiţa-rândunicii (plantă) s. f.
***rocker** (angl.) [pron. *rocăr*]
!rolfilm/rolfilm s. n.
!rom/rrom (persoană, etnie) adj. m.
rondelă (piesă, disc) s. f., nu *rondea*
roşiatic adj. m, nu *roşietic*
roti (a ~) vb., nu *rota*
***rotring** (*ro-tring/rot-ring*) s. n.
***roviniţă** (*-nie-*, nu *-ni-e-*) s. f.
!rozalb (*ro-zalb/roz-alb*) adj. m.
!roza-vânturilor (reprezentare grafică) s. f. art.
rucsac s. n., nu *rucsac/ruxac*
rummy (angl.) [pron. *rami/römi*]
!Rusalii (sărbătoare) s. propriu f. pl.
Russo, Alecu (scriitor), nu *Russo*

Scanned with OKEN Scanner

S

sacrosanct (livr.) adj. m., nu *sacrosant*
sacrum (os) s. n., nu *sacru* (adj.)
salariu s. n., nu *salar*
***salată de boeuf** [*oeu* cit. *ö*] s. f.
salopetă s. f., nu *şalopetă*
!sanchi (fam.) interj.
!Sanctitatea Sa/Ta/Voastră loc. pr., nu *sa/ta/voastră*
sanctuar (*sanc-tu-ar*, nu *-tuar*) s. n.
!sandă (încălţăminte) s. f., nu *sandală*
!sandvici/sendviş s. n., nu *sendvici*
!sangvin (*sang-vin*) adj., nu *sanguin/sanghin*
!sangvinic (*sang-vi-*) adj. m.
santinelă s. f., nu *sentinelă*
!sari, s. n.
sarică s. f., nu *sarică*
sarma s. f., nu *sarmală*
Satana (diavolul) s. propriu m.
satin s. n., nu *saten*
satir s. m., nu *satir*
!satiră/satiră s. f.
!saună (*sa-u-*, nu *sau-*) s. f.
sălbatic adj. m., nu *sălbatec*
sămănătorism s. n., nu *semănătorism*
sânge-rece (calm) s. n. (dar *sângele lui rece*)
Sânziene (sărbătoare) s. propriu f. pl.
***sârbo-croat**, adj. m.
!scara-mâţei (joc) (reg.) s. f. art.
Scaraoţchi (pop., fam.) s. propriu m.
!scălâmbăia (**a se ~**) vb., nu *scălămbăi*
!scândurică s. f., nu *scândurea*
scârnav (pop.) adj. m., nu *scârnav*
scârţâi (**a ~**) vb., nu *scârţii*
scelerat (livr.) adj. m., nu *şcelerat*
scenariu s. n., nu *şcenariu*
scenă s. f., nu *şcenă*
schi (obiecte) s. n., nu *ski*
schip s. n., nu *skip*
sciziune s. f., nu *şciziune*
sconcs (animal) s. m., nu *sconx*
!scotch (angl.) [*tch* pron. *č*]
!scovergă/scovardă s. f.
scrânti (**a ~**) vb., nu *scrinti*
!screamăt s. n.
!scrijeli (**a ~**) vb., nu *scrijela*
!scrumbie-de-Dunăre (peşte) s. f.
scrutin s. n., nu *scrutin*
scuar (o silabă, nu *scu-ar*) s. n.
sculptor s. m., nu *scluptor/sculptor*
scurtcircuit (*scurt-cir-*) s. n., nu *scurt-circuit*
scurtmetraj (*scurt-me-*) s. n., nu *scurt-metraj*
!seconda (**a ~**) vb., nu *secunda*
second-hand (angl.) [pron. *secând hend*] adj. invar.
***secretomanie** s. f., nu *secreto-manie*
secvenţă s. f., nu *segvenţă*
seif (o silabă, nu *se-if*) s. n.
selecta/selecţiona (**a ~**) vb.
!semen (persoană; drug de fier) s. n., nu *seamăn*
***Senat** (camera superioară a Parlamentului) s. propriu n.
senior (stăpân feudal) adj. m., s. m.
senior (tatăl) s. m.
senzitiv adj. m., nu *sensitiv*
separeu s. n., nu *separe*
!sequoia [*qu* cit. *cv*] s. m.
seringă s. f., nu *siringă*
sertar s. n., nu *saltar*
!service (angl.) [*ce* pron. *s*] s. n.
serviciu s. n., nu *servici*
servietă (*-vi-e-*, nu *-vie-*) s. f.
sesiune s. f., nu *seziune*
sesiza (**a ~**) vb., nu *seziza*
sever adj. m., nu *sever*
***sex-club** s. n.
***sex-shop** (angl.) [*sh* pron. *ş*] s. n.
***sex-simbol** s. n.
sexy adj. invar.
!sfară (fum) (pop.) s. f., nu *şfară*
sfărâma (**a ~**) vb., nu *sfărma/sfărăma*
sfârşeală s. f., nu *sfârşală*
!sfârteca (**a ~**) vb., nu *sfârtica*
!sfârtecare s. f., nu *sfârticare*
!Sfinţia Sa loc. pr.
***shakespearian** [pron. *şecspirian*] adj. m.
***shopping** (angl.) [pron. *şoping*] s. n.
show (angl.) [pron. *şou*] s. n.
***showbiz** (angl.) [pron. *şoubiz*], s. n.
***showroom** (angl.) [pron. *şourum*] s. n.
***SIDA** s. f.
sihăstrie s. f., nu *săhăstrie*
simbol s. n., nu *simbol*
!simpozion s. n., nu *simpozion*
simptom s. n., nu *simtom/sintom*
sincopă s. f., nu *sincopă*
!sinecdocă/sinecdocă s. f.
singuratic adj. m., nu *singuratec*
!situaţie-limită s. f.
***slash** (angl.) [pron. *sleş*] s. n.

Scanned with OKEN Scanner

smarald s. n., nu *smaragd*
smotoci (a ~) vb., nu *zmotoci*
smuceală s. f., nu *smuceală/zmuceală*
smuci (a ~) vb., nu *zmunci*
smulge (a ~) vb., nu *zmulge*
snob adj. m.; f. *snoabă*, nu *snobă*
soacră-mare s. f.
social (*-ci-al*, nu *-cial*) adj. m.
sociologă s. f., nu *socioloagă*
socru-mare s. m.
***soră-şefă** s. f.
***sosie** s. f., nu *sosie*
sotc s. n., nu *soteu*
spalier (*-li-er*, nu *-lier*) s. n., nu *şpalier*
spangă s. f. (înv.), nu *şpangă*
speze (cheltuieli) s. f. pl., nu *spese/speţe*
spicher (prezentator) s. m., nu *şpicher*
spicheriţă s. f., nu *şpicheriţă*
splendid adj. m., nu *splendid*
!sportsmen (rar) s. m., nu *sportsman*
sprânceană s. f., nu *sprinceană*
***staff** (angl.) s. n., pl. **staffuri**
stafie s. f., nu *stafie*
sprint s. n., nu *şprint*
stampă (gravură) s. f., nu *ştampă*
stand s. n., nu *ştand*
standard s. n., nu *ştandard*
***standby/stand-by** (angl.) [*stendbai/stendbai*] adj. invar.
Stan-Păţitul s. propriu m.
stat-major s. n., nu *stat major*
stative (război de ţesut) (pop.) s. f. pl., nu *statiye*
statuetă s. f., nu *statuietă*
Statu-Palmă-Barbă-Cot s. propriu m.
statu-quo (lat.) [*qu* cit. *cv*]
***stewardesă** (angl.) [pron. *stiurdesă*] s. f.
***sticks** (angl.) s. n., pl. **sticksuri**
stihie s. f., nu *stihie*
stoc s. n., nu *ştoc*
stop-cadru s. n., nu *stop cadru*
***story** (angl.) s. n., art. **story-ul**, pl. **story-uri**
strangula (a ~) vb., nu *ştrangula*
!stras/ştras s. n.
!strat s. n., pl. **straturi/strate** (geol.)
străin adj. m., nu *strein*
stres s. n., nu *stress/ştres*
stucatură s. f., nu *ştucatură*
subiect (*-biect*, nu *-bi-ect*) s. n.
submersibil s. n., nu *sumersibil*
subtil adj. m., nu *suptil*
***suburbie/suburbie** s. f.
sudoriţă s. f., nu *sudoriţă*
sufleor s. m., nu *sufleur*
suicid (livr.) (*su-i-*, nu *sui-*) s. n.
sui-generis (lat.) (*su-i-*) adj. invar.
***summit** (angl.) [pron. *samit*]
summum (gradul cel mai înalt) (lat.) s. n.
***super** adj. invar., adv.
!superfluu adj. m., nu *superflu*
supermarket (angl.), nu *super-marchet*
surcea/surcică s. f.
surescita (a ~) vb., nu *surexcita*
surescitare s. f., nu *surexcitare*
suscita (a ~) vb., nu *sus-cita*
suscitare s. f., nu *sus-citare*
sus-citat (citat mai sus) adj. m., pl. **sus-citaţi**
sus-menţionat adj. m., pl. **sus-menţionaţi**
sus-numit adj. m., pl. **sus-numiţi**
sus-zis adj. m., pl. **sus-zişi**
sutălea (**al o ~**) (referitor la sută) num.; f. **a suta / a o sută**
sutelea (**al** + num. + ~) (referitor la sute) num. m.; f. **a ... suta** (*a doua sută* etc.)
suvenir s. n., pl. **suvenire**, nu *suveniruri*
!suzetă s. f., nu *susetă*
svastică s. f., nu *zvastică*

Ş

şa s. f., nu *şea*
!şaisprezece (*şais-pre-/şai-spre-*) num., nu *şasesprezece*
şaizeci num., nu *şasezeci*
!şaptesprezece (*-tes-pre-/-te-spre-*) num.
şarpe s. m., nu *şerpe*
şase num., nu *şease*
şasla/ceasla s. f.
şănţuleţ s. n., nu *şenţuleţ*
şătrar s. m., nu *şetrar*
şătrăreasă s. f., nu *şetrăreasă*
!şeic s. m., nu *şeic*
şerbet s. n., nu *şerbet*
şervet s. n., nu *şervet*
!şevro s. n., nu *şevrou*
şifonier (*-ni-er*, nu *-nier*) s. n.
şiling s. m., nu *şiling*
şiră/şură s. f.
şiştar s. n., nu *şitar*
!şleampăt (fam.) adj. m., nu *şlampăt*
şoarece s. m., nu *şoarec*
şoarece-de-câmp (animal) s. m., nu *şoarece de câmp*

Scanned with OKEN Scanner

!şontâc-şontâc interj.
şoprон s. n., nu *şopru*
şorici s. n., nu *şoric*
!şotron s. n., nu *şodron*
şpagat s. n., nu *spagat*
ştachetă s. f., nu *stachetă*
ştampilă s. f., nu *stampilă*
ştanță (unealtă) s. f., nu *stanță*
ştecăr s. n., nu *ştecher/ştekеr*
şuşoteală s. f., nu *şoşoteală*
şuşoti (a ~) vb., nu *şoşoti*
!şutor (rar) s. m., nu *şuteur/şuter*
şuvoi s. n., nu *şivoi*

T

***TAB** s. n.
tabachеră s. f., nu *tabachere*
taburet s. n., nu *tamburet/tămburel*
***taică-miu** (**-tu**, **-su**) (fam.) s. m. + adj. pr.
talangă s. f., nu *talancă*
talaş s. n., nu *talaj*
talion (pedeapsă) (*-li-on*) s. n.
talmeş-balmeş (fam.) s. n.
!tambur-major (înv.) s. m.
tam-nisam (pop., fam.) adv.
tam-tam s. n., nu *tamtam*
tandreţe s. f., nu *tandreţă*
tangou s. n., nu *tango*
tapisa (a ~) (a capitona, a tapeta) vb.
***tapiser** (specialist în tapiserii) s. m.
tapiserie (broderie, ţesătură) s. f.
!tapiţa (a ~) (a îmbrăca o mobilă) vb.
tapiţer (meşter în tapiţerie) s. m.
!tapiţerie (partea tapiţată a unei mobile) s. f.
!tată-socru (fam.) s. m.
taxi s. n., nu *taxi*
!taxifurgonetă s. f., nu *taxi-furgonetă*
tăiţei/tăieţei s. m. pl.
tălpig (încălţăminte, pedală la războiul de ţesut, talpă la sanie) s. n., nu *tălpic* (şosetă) s. m.
tăvălug s. n., nu *tăvăluc*
!târâie-brâu (fam.) s. m.
***TBC** [cit. *tebece*] s. n.
***Te Deum** (imn religios) (lat.) (*De-um*) s. propriu n.
!teleobiectiv (*-biec-*) s. n., nu *tele-obiectiv*
!tempo s. n.
!temporal (referitor la timp/tâmplă) adj. m.
temporar (vremelnic) adj. m.
tenis (încălţăminte), pl. **tenişi**
tenis (joc.) s. n.
!tenismen s. m., nu *tenisman*
tentacul s. n., nu *tentacol*
teraz (varietate de struguri) s. n., nu *tireaz/tirează*
!termofica (a ~) vb., nu *termifica*
!termoficare s. f., nu *termificare*
***terţio** (*-ţi-o*) adv.
!tescovină s. f., nu *descovină*
***test-grilă** s. n., nu *test grilă*
***tetra** adj. invar., s. f.
tibia s. f.
ticsi (a ~) vb., nu *tixi*
tighel s. n., nu *tivel*
***tiramisu** (it.) s. n., nu *tiramisu*
tirbuşon s. n., nu *tirbişon*
!toaletă (*toa-*, nu *to-a-*) s. f.
toast (o silabă, nu *to-ast*) s. n.
toasta (a ~) (*toas-*, nu *to-as-ta*) vb.
!tobogan/topogan s. n.
!tochitură (mâncare) s. f., nu *topitură* (substanţă lichidă) s. f.
tombolă s. f., nu *tombolă*
tomnatic adj. m., nu *tomnatec*
tonă-forţă s. f.
tontoroiul/ţonţoroiul (în expr.) s. n.
***topless** (angl.) adj. invar.
***top-model** s. n., nu *top-model*
!torpedo (cuplaj la bicicletă) s. n., nu *torpedou*
!torpedou (bord al autovehiculelor) s. n., nu *torpedo*
torţionar (*-ţi-o-*) s. m.
!totem s. n., pl. **totemuri**
totodată (în acelaşi timp) adv.
tot o dată adv. + num. (~ *am citit şi eu cartea, nu de mai multe ori*)
tot o dată adv. + art. + s. (*1 Mai este ~ importantă*)
totuna (la fel) adv. (*mi-e ~*)
!tot una (fam.) loc. adv. (*o ţine ~ mereu*)
tot una (fam.) adv. + num. (*am luat ~, nu mai multe*)
!tract/tractus s. n., pl. **tracturi/tractusuri**
!trafic/trafic s. n.
transcendental adj. m., nu *transcedental*
translator (persoană) s. m. / **translator** (aparat) s. n.
!transmisie/transmisiune s. f.
transversal adj. m., nu *traversal*
tranzistor (semiconductor, aparat de radio) s. n.

Scanned with OKEN Scanner

trauler (*trau-*, nu *tra-u-ler*) s. n.
traumă (*trau-*, nu *tra-u-*) s. f.
traversa (a ~) vb., nu *tranversa*
trăsnaie s. f., nu *trăznaie*
!tremolo s. n., nu *tremoło*
!trepied (*-pi-ed*, nu *-pied*) s. n.
trestie-de-zahăr s. f.
tripartit adj. m., nu *tripartid*
triptic s. n., nu *triptic*
troică (*troi-*, nu *tro-i-*) s. f.
troiță (*tro-i-*, nu *troi-ță*) s. f.
troscot s. n., nu *troscot*
trotuar (*-tuar*, nu *-tu-ar*) s. n.
trufaș adj. m., nu *trufaș*
trunchia (a ~) (*-chi-a*, nu *-chia*) vb.
trunchiere (*-chi-e-*, nu *-chie-*) s. f.
tubercul s. m., nu *tubercul*
tulbura (a ~) vb., nu *turbura*
!tumoare/tumoră s. f.
tumult s. n., nu *tumult*
tumultuos adj. m., nu *tumultos*
tur s. n., pl. **tururi**; **tură** s. f., pl. **ture**
turbulent adj. m., nu *tulburent*
turcoaz (*-coaz*, nu *-co-az*) adj. invar.
turtă dulce s. f. + adj.
turturea/turturică s. f.
!tutore s. m., nu *tutore/tutor*
!tutti-frutti (it.) s. n.
***TVA** [cit. *tevea*] s. n., art. **TVA-ul**

Ţ

ţârâi (a ~) vb., nu *ţârii*
!ţâţa-caprei (plantă, soi de viţă-de-vie) s. f.
ţicnit adj. m., nu *ţâcnit*
ţigară s. f., nu *ţigare*
ţignal (pop., fam.) s. n., nu *ţicnal*
ţipăt s. n., s. n. *ţipet*
ţoc-ţoc (fam.) interj.
ţopăi (a ~) vb., nu *ţupăi*
ţup-ţup interj.
ţurţur s. n., nu *ţurţure*

U

Ucraina (*-crai-*), nu *Ucraina*
ulcea/ulcică s. f.
uliu (*u-liu*) s. m.
ultraj s. n., nu *ultragiu*
umor s. n., nu *humor*
unanim adj. m., nu *unanim*
unic adj. m., nu *uniс*
untdelemn s. n., nu *undelemn*
urale s. f. pl.
urâcios adj. m., nu *uricios*
urâciune s. f., nu *uriciune*
urcior (vas de lut) s. n., nu *ulcior*
urlui (a ~) vb., nu *urui*
urluială s. f., nu *uruială*
!urs-alb (specie de urşi) s. m.
!Ursa-Mare (constelaţie) s. propriu f.
!Ursa-Mică (constelaţie) s. propriu f.
!urs-polar (specie de urşi) s. m.
!urzică-moartă (plantă) s. f.
!usturoi-sălbatic (plantă) s. n.
utopie s. f., nu *utopie*
uzufruct s. n., nu *usufruct*

V

!vaca-Domnului (insectă) s. f.
vacs s. n., nu *vax*
vacuum (*-cu-um*) s. n., nu *vacuum*
!vafă s. f., nu *vafelă*
vagaboandă adj. f., s. f., nu *vagabondă*
vagon-cisternă s. n.
vagon-restaurant (*-ta-u-*) s. n.
valvârtej adv., s. n., nu *val-vartej*
valvulă s. f., nu *valvulă*
vanitos adj. m., nu *vanituos*
variaţie (modificare, diversificare) s. f.
***variaţiune** (piesă muzicală) s. f.
varietеu s. n., nu *variete*
!vasăzică (prin urmare, deci) conjcţ., adv.
vaselină s. f., nu *vasilină*
vasoconstrictor adj. m., nu *vaso-constrictor*
vasodilatator adj. m., nu *vaso-dilatator*
!vasomotor adj. m., nu *vaso-motor*
vatman s. m., nu *vatman*
văcsui (a ~) vb., nu *văxui*
văcsuitor s. m., nu *văxuitor*
!văita (a se ~) (*văi-*, nu *vă-i-*), nu *văieta*
!văitare (*văi-*, *nu vă-i-*) s. f., nu *văietare*
!văitătură (*văi-tă-*, nu *vă-i-*) s. f., nu *văietătură*
!vălеu/vălelеu (pop.) interj.
văratic adj. m., nu *văratec*
!Vărsătorul (constelaţie, semn zodiacal) s. propriu m.
vâlcea/vâlcică s. f.
!vântură-lume s. m. şi f.
!vântură-ţară s. m. şi f.
vârstat/vrâstat (reg.) adj. m.

Scanned with OKEN Scanner

vârstă (etate) s. f., nu *vrâstă*
vârstă/vrâstă (dungă, buchet) (reg.) s. f.
vârstnic (*vârst-nic*) adj. m., nu *vârsnic*
Vechiul Testament (parte a Bibliei) s. propriu n.
! vector/vector s. m.
vehicul s. n., nu *vehicol*
velur s. n., nu *velură*
venetic s. n., nu *vinitic/venetic*
! venezuelean adj. m., s. m., nu *venezuelian*
! verdeața-zidurilor (plantă) s. f.
! verde-de-Paris (substanță) s. n.
verigă s. f., nu *verigă*
! vermut s. n., nu *vermut*
! verso s. n.
Vest (zonă geografică) s. propriu n.
vestibul (cavitate a urechii) s. n.
vestibul (încăpere) s. n.
veșmânt s. n., nu *veștmânt/vestmânt*
veșteji (a ~) vb., nu *vesteji/veștezi*
! veto s. n.
veveriță s. f., nu *veveriță*
viager adj. m., nu *viajer*
viceprim-ministru s. m., nu *vice-prim-ministru*
***video** (*-de-o*) adj. invar., s. n.
***videocameră** s. f., nu *video-cameră*
viking s. m., nu *viching*
vilegiatură s. f., nu *viligiatură*
! vinars (reg.) (*vi-nars/vin-ars*) s. n.
***vinerea** adv.
Vinerea Mare (sărbătoare) s. propriu f.
vinietă (*-nie-*, nu *-ni-e-*) s. f., nu *vignietă*
vino-ncoace / vino-ncoa (pop., fam. în expr.) s. n.
***VIP** s. n.; art. **VIP-ul**; pl. **VIP-uri**
vipie (reg.) s. f., nu *vipie*
vis s. n., pl. **vise** (imagini în somn) / **visuri** (aspirații)
viscozitate s. f., nu *vâscozitate*
vistierie (*-ti-e-*) s. f., nu *visterie*
vișină s. f., pl. **vișine**, nu *vișini*
viță-de-vie s. f., nu *viță de vie*
viței/vițică s. f.
vizavi adv., nu *vis-a-vis*
voala (a ~) (*voa-*, nu *vo-a-*) vb.
voalare (*voa-*, nu *vo-a-*) s. f.
***voie bună** s. f. + adj.
voievod s. m., nu *voivod*
volbură s. f., nu *holbură*
voltampermetru s. n., nu *volt-ampermetru*
voluptuos adj. m., nu *voluptos*
voma/vomita (a ~) vb.
! vorbă-lungă s. m. și f.
votcă/vodcă s. f.
! Vovidenie/Ovidenie (sărbătoare) s. propriu f.
vraf s. n., nu *vrav*
! vraiște (*vraiș-*, nu *vra-iș-te*) s. f., adv.
vrăfui (a ~) vb., nu *vrăvui*
vrăjmaș s. m., nu *vrășmaș*
vreo adv.
! vreodată [cit. *vre-o* în tempo lent și *vreo* în tempo rapid] adv.
vreunul pr. m.; f. **vreuna**
vultan s. m., nu *hultan*
vultur s. m., nu *vultur*

Y

yard s. n., nu *iard*

Z

za s. f., nu *zală*
zadar (rar) s. n. (în expr.), nu *zădar*
zadarnic adj. m., nu *zădarnic*
zaiafet (pop., fam.), nu *zaifet*
zavistie (înv., reg.), nu *zavistie*
zăcea (a ~) vb., nu *zace*
zănatic adj. m., nu *zănatec*
zângăni (a ~) vb., nu *zăngăni*
! zăngăt, nu *zângăt*
zăpușeală s. f., nu *zăpușală*
zăvorî (a ~) vb., nu *zăvori*
zâmbru/zimbru (arbore), dar numai *zimbru* (animal) s. m.
zâzanie s. f., nu *zizanie* (plantă)
zbârli/zburli (a ~) vb.
zbârlire/zburlire s. f.
zbierăt s. n., nu *zbieret*
zdrang/zdranc interj.
zefir (vânt, țesătură) s. m. / s. n.
! zepelin (dirijabil) s. n., nu *zeppelin*
zero s. n., nu *zerо*
zerovalent adj. m., nu *zero-valent*
zi/ziuă s. f.
zigzag s. n., nu *zig-zag*
! zilier (*-li-er*) s. m., nu *ziler*
! zilieră (*-li-e-*) s. f., nu *zileră*
zi-lumină s. f.
zoo s. n.
Zorilă (personaj) s. propriu m.
zor-nevoie (fam.) loc. adv.

Scanned with OKEN Scanner

Anexa 2

Forme flexionare corecte

A

! **absolvă** vb., ind. prez. 3 (termină un ciclu de învăţământ ; scuteşte de pedeapsă), nu *absolveşte*
accese s. n. pl. (izbucniri, atacuri)
accesuri s. n. pl. (intrări)
accidente s. n. pl. (întâmplări)
accidenţi s. m. pl. (semne muzicale)
! **aciuează** vb., ind. prez. 3, nu *aciuiază*
acneei s. f. sg., g.-d. art., nu *acneii*
! **aconturi/acontouri** s. n. pl.
acopăr vb., ind. prez. 1 sg., nu *acoper*
acordă vb., ind. prez. 3 (dă, face acordul gramatical)
acordează vb., ind. prez. 3 (reglează un instrument muzical)
! **acumulatori/acumulatoare** s. m. / s. n. pl. (auto)
adaptoare s. n. pl., nu *adaptori*
adăp vb., ind. prez. 1 sg., nu *adap*
adu! vb., imper. 2 sg. (dar şi **ad-o!**), nu *adă* ; **nu aduce!** vb., imper. neg. 2 sg.
aerolite s. n. pl., nu *aeroliţi*
(să) **aibă** vb., conj. prez. 3, nu (*să*) *aibe/aivă*
*Alba Iulia s. propriu
albuşuri s. n. pl., nu *albuşe*
aleii s. f. sg., g.-d. art., nu *aleei*
! **algoritmi** s. m. pl., nu *algoritmuri*
alică/alice s. f., pl. **alice**
alicei s. f. sg., g.-d. art., nu *alicii/alicăi*
(să) **amâne** vb., conj. prez. 3, nu (*să*) *amâie*
ambulatorii s. n. pl., nu *ambulatoare*
amicei s. f. sg., g.-d. art. (*mele*), nu *amicii* (*mele*)
amortizoare s. n. pl., nu *amortizori*
amplificatoare s. n. pl., nu *amplificatori*
! **anacoluturi** s. n. pl., nu *anacolute*
ani-lumină s. m. pl., nu *ani lumină*
anticipează/anticipă vb., ind. prez. 3
apasă, să apese vb., ind. prez. 3 şi conj. prez. 3, nu *apească, să apase*
apogee s. n. pl., nu *apogeuri*
! **aragaze** s. n. pl., nu *aragazuri*
arăt vb., ind. prez. 1 sg., nu *arat*
arce s. n. pl. (porţiuni dintr-un cerc)
arcuri s. n. pl. (resorturi)
(să) **ardă** (dar ***arză-l focul***) vb., conj. prez. 3
ardorii s. f. sg., g.-d. art., nu *ardoarei*
! **areale** s. n. pl., nu *arealuri*
! **arendei** s. f. sg., g.-d. art., nu *arenzii*
! **aripii** s. f. sg., g.-d. art., nu *aripei*
aşază vb., ind. prez. 3, nu *aşează*
! **aştri** s. m. pl., nu *astre*
atenuez vb., ind. prez. 1 sg., nu *atenuiez*
! **avataruri** s. n. pl., nu *avatare*
axe/axuri s. f. pl. / s. n. pl.
! **azvârlă** vb., ind. prez. 3, nu *azvârl*

B

badei / lui badea s. m. sg., g.-d.
bairamuri s. n. pl., nu *bairame*
baldachine s. n. pl., nu *baldachinuri*
baloturi/baloţi s. n. pl. / s. m. pl.
baltage s. n. pl., nu *baltaguri*
bande s. f. pl. (grupuri)
barăcii s. f. sg., g.-d. art., nu *baracei*
barei s. f. sg., g.-d. art., nu *bării*
bareme s. n. pl., nu *baremuri*
batem vb., ind. prez. 1 pl., nu *bătem*
batjocurii s. f. sg., g.-d. art., nu *batjocurei*
bazilicii s. f. sg., g.-d. art., nu *bazilicei*
! **băierii/baierii** s. f. sg., g.-d. art.
bănuieşte vb., ind. prez. 3 sg., nu *bănuie*
! **bărăganuri** s. n. pl., nu *bărăgane*
băut s. n. sg. ; vb. part., nu *beut*
beam vb., ind. imperf. 1 sg. şi pl., nu *beeam*

Scanned with OKEN Scanner

Beijing, nu *Bejing*
Beirut, nu *Bejrut*
benzi s. f. pl. (fâşii)
beregatei s. f. sg., g.-d. art., nu *beregăţii*
betelii s. f. sg., g.-d. art., nu *betelei*
!betoane s. n. pl., nu *betonuri*
!biciuieşte/biciuie vb., ind. prez. 3 sg.
bigudiuri s. n. pl., nu *bigudie*
birjei s. f. sg., g.-d. art., nu *birjii*
!biruieşte/biruie vb., ind. prez. 3 sg.
!(se) bizuie vb., ind. prez. 3 sg., nu (*se*) *bizuieşte*
blăni/blănuri s. f. pl. (piei prelucrate)
blănuri s. f. pl. (haine)
blestemă/blestemă vb., ind. prez. 3
boabe s. n. pl. (seminţe)
!boarei s. f. sg., g.-d. art., nu *borii*
bobi s. m. pl. (pentru ghicit)
boboruri s. n. pl. (sănii)
!bocănesc/bocăn vb., ind. prez. 1 sg.
!boicle s. f., g.-d. art. nu boieli
!bombăne vb., ind. prez. 3 sg., nu *bombăneşte*
bonifică vb., ind. prez. 3, nu *bonifică*
boschete s. n. pl., nu *boscheţi*
brăgii s. f. sg., g.-d. art., nu *bragăi*
brâie s. n. pl. (cingători)
brâuri s. n. pl. (dansuri)
breji adj. m. pl., nu *brezi*
brice s. n. pl., nu *briciuri*
!brizbizuri s. n. pl., nu *brizbize*
Budapesta/Budapesta
!bunicii s. f. sg., g.-d. art., nu *bunicăi/bunichii*
burghie s. n. pl., nu *burghiuri*
butadei s. f. sg., g.-d. art., nu *butăzii*

C

cameei s. f. sg., g.-d. art., nu *cameii*
camerei s. f. sg., g.-d. art., nu *camerii*
!canale s. n. pl., nu *canaluri*
candorii s. f. sg., g.-d. art., nu *candoarei*
!capete s. n. pl. (parte a corpului)
capi s. m. pl. (conducători)
capuri s. n. pl. (promontorii)
caramelei s. f. sg., g.-d. art., nu *caramelii*
carlingii s. f. sg., g.-d. art., nu *carlingei*
cazuisticii s. f. sg., g.-d. art., nu *cazuisticei*
cămine s. n. pl. (instituţii, case părinteşti)
căminuri s. n. pl. (sobe)
!căpşuni/căpşune s. f. pl.
cătune s. n. pl., nu *cătunuri*
cătuşei s. f. sg., g.-d. art., nu *cătuşii*
căzii s. f. sg., g.-d. art., nu *cadei*
câmpuri s. n. pl. / **câmpi** (în expr.)
!cânepii s. f. sg., g.-d. art., nu *cânepei*
cârjei s. f. sg., g.-d. art., nu *cârjii*
ceartă s. f., pl. certuri
ceaune s. n. pl., nu *ceaunuri*
cedează vb., ind. prez. 3, nu *cedă*
cenuşii s. f. sg., g.-d. art., nu *cenuşei*
cerdace/cerdacuri s. n. pl.
ceremoniale/ceremonialuri s. n. pl.
certei s. f. sg., g.-d. art., nu *certii*
certifică vb., ind. prez. 3, nu *certifică*
cetii s. f. sg., g.-d. art., nu *cetei*
chei adj. m. pl., nu *cheli*
chelfăneşte vb., ind. prez. 3 sg., nu *chelfăne*
!cheltuieşte/cheltuie vb., ind. prez. 3 sg.
chibrituri s. n. pl., nu *chibrite*
!chinuiesc/chinui vb., ind. prez. 3 sg.
!(să) chinuiesc / (să) chinui vb., conj. prez. 3 sg.
chipie/chipiuri s. n. pl.
chitare s. f. pl., nu *chitări*
cicatrice/cicatrici s. f. pl.
cinstei s. f. sg., g.-d. art., nu *cinstii*
!ciocănesc/ciocăn vb., ind. prez. 1 sg.
!cireşii/cireşei s. f. sg., g.-d. art.
ciubuce s. n. pl. (pipe)
ciubucuri s. n. pl. (bacşişuri)
ciupeşte vb., ind. prez. 3 sg., nu *ciupe*
ciuruie (curge cu zgomot) vb., ind. prez. 3
ciuruieşte vb., ind. prez. 3 sg. (găureşte, trece prin ciur)
!clănţănesc/clănţăn vb., ind. prez. 3
clefăie vb., ind. prez. 3 sg., nu *clefăieşte*
!cleşti s. m. pl., nu *cleşte*
clini s. m. pl. (de croitorie)
clinuri s. n. pl. (de pământ)
!cloncăne/cloncăneşte vb., ind. prez. 3 sg.
coarde/corzi s. f. pl.
coate s. n. pl. (articulaţii)
cocoaţă vb., ind. prez. 3, nu *cocoţează*
cocoloaşe/cocoloşi s. n. pl. / s. m. pl.
!coloşi s. m. pl., nu *colosuri*
complecşi adj. m. pl., nu *complexi*
complexe s. n. pl. (referitor la comportament)
complexuri s. n. pl. (construcţii)
comunei s. f. sg., g.-d. art., nu *comunii*
comutatoare s. n. pl., nu *comutatori*
concură vb., ind. prez. 3 (tinde spre...)

Scanned with OKEN Scanner

concurează vb., ind. prez. 3 (participă la un concurs)
condensoare s. n. pl., nu *condensori*
confuzi adj. m. pl., nu *confuji*
!consevanți s. m. pl., nu conservante
constă vb., ind. prez. 3, nu *constă*
(să) constea vb., conj. prez. 3, nu *(să) conste*
continue adj. f. pl., nu *continuie*
!continui vb., ind. prez. 1 sg., nu *continuu*
!să continui vb., conj. 2 sg.
!să continue vb., conj. 3, nu *să continuie*
contractează vb., ind. prez. 3 (încheie un contract)
(se) contractă vb., ind. prez. 3 (se micșorează, se strânge)
!contraforți s. m. pl. (elemente de arhitectură)
!contraforturi s. n. pl. (turnuri de extracție)
Copenhaga/Copenhaga
!coperți/coperte s. f. pl.
!coperții/copertei s. f. sg., g.-d. art.
copiază vb., ind. prez. 3, nu *copie*
!corabiei s. f. sg., g.-d. art., nu *corăbiei*
corneei s. f. sg., g.-d. art., nu *corneii*
corpuri s. n. pl. (trupuri, obiecte)
corpuri/corpi (porțiuni de materie, substanțe)
corpusculi/corpuscule s. m. / s. n. pl.
cotidiane (ziare) s. n. pl., nu *cotidiene*
cotidiene adj. f. pl., s. f. pl., nu *cotidiane*
!cotrobăie/cotrobăiește vb., ind. prez. 3 sg.
coturi s. n. pl. (meandre, tuburi)
coți s. m. pl. (unități de măsură)
cozoroace s. n. pl., nu *cozorocuri*
cratiței s. f. sg., g.-d. art., nu *crătiții*
cravate s. f. pl., nu *crăvăți*
!crănțănesc/crănțăn vb., ind. prez. 1 sg.
crăp, crăpi vb., ind. prez. 1 și 2 sg.
creiere s. n. pl. (persoane conducătoare)
creieri s. m. pl. (organe)
creneluri s. n. pl., nu *crenele*
cristale s. n. pl. (minerale)
cristaluri s. n. pl. (obiecte din cristal)
!croncăne/croncănește vb., ind. prez. 3 sg.
crucifixe/crucifixuri s. n. pl.
crustacee s. n. pl., nu *crustacei*
cununii s. f. sg., g.-d. art., nu *cununei*
curățătorie s. f., nu *curățitorie*
curenți s. m. pl. (mișcări ale aerului)
curente s. n. pl. (mișcări artistice)
(să) cureță vb., conj. prez. 3, nu *(să) curăță*

D

dantescă adj. f., nu *dantească*
datinii s. f. sg., g.-d. art., nu *datinei*
datorează/datorește vb., ind. prez. 3 sg.
!dăinuie vb., ind. prez. 3 sg., nu *dăinuiește*
dălții s. f. sg., g.-d. art., nu *daltei*
!dăngănește/dăngăne vb., ind. prez. 3 sg.
dăruiesc vb., ind. prez. 1 sg. și 3 pl.
dârei s. f. sg., g.-d. art., nu *dârii*
dârji adj. m. pl., nu *dârzi*
!debușee/debușeuri s. n. pl.
!decernează vb., ind. prez. 3, nu *decernă*
!defalcă vb., ind. prez. 3, nu *defalchează*
defăimează vb., ind. prez. 3, nu *defaimă*
defileuri s. n. pl., nu *defilee*
degajează vb., ind. prez. 3 (eliberează)
!degajă vb., ind. prez. 3 (emană, răspândește)
deleagă vb., ind. prez. 3, nu *delegă*
!(se) demarchează / (se) demarcă vb., ind. prez. 3
!depăn vb., ind. prez. 1 sg., nu *deapăn*
!(se) derobează, nu *(se) derobă*
derogă vb., ind. prez. 3, nu *deroghează*
descopăr, descoperă vb., ind. prez. 1 sg. și 3, nu *descoper, descopere*
!desfăt, desfată vb., ind. prez. 1 sg. și 3, nu *desfătez, desfătează*
despoaie vb., ind. prez. 3, nu *despuiază*
!destăinui/destăinuiesc vb., ind. prez. 1 sg. și 3 pl.
!deșartă vb., ind. prez. 3, nu *deșeartă*
!(să) deșerte vb., conj. prez. 3, nu *(să) deșarte*
(se) deșteaptă vb., ind. prez. 3, nu *(se) deșteptează*
determină vb., ind. prez. 3, nu *determină*
!dezagregă vb., ind. prez. 3, nu *dezagreghează*
dezbar/dezbăr vb., ind. prez. 1 sg.
dezvălui, dezvăluie vb., ind. prez. 1 sg. și 3, nu *dezvăluiesc, dezvăluiește*
diareii s. f. sg., g.-d. art., nu *diareei*
dibuie/dibuiește vb., ind. prez. 3 sg.
difuzori s. m. pl. (persoane)
difuzoare s. n. pl. (aparate, dispozitive)
digeră vb., ind. prez. 3, nu *digerează*
dilată vb., ind. prez. 3, nu *dilatează*
Dimitrie, nu *Dimitrie*
disecă vb., ind. prez. 3, nu *diseacă*
!dispera vb., ind. prez. 3, nu *desperă/disperează*
doicii s. f. sg., g.-d. art., nu *doicei*

Scanned with OKEN Scanner

!doilea (*al ~*) (*do-i-/doi-*) num. ord. m.
dovezii s. f. sg., g.-d. art., nu *dovadei*
!drăcui/drăcuiesc vb., ind. prez. 1 sg. şi 3 pl.
drămuiesc vb., ind. prez. 1 sg. şi 3 pl.
dulceţi s. f. pl. (lucruri plăcute)
dulceţuri s. f. pl. (preparate alimentare)
dumbrăvii s. f. sg., g.-d. art., nu *dumbravei*
dumică/dumică vb., ind. prez. 3
!dumiresc/dumeresc vb., ind. prez. 1 sg. şi 3 pl.
(să) dupăiască, (să) dupăie vb., conj. prez. 3
dupăieşte, dupăie vb., ind. prez. 3 sg.

E

edifică vb., ind. prez. 3, nu *edifică*
elemente s. f. pl. / s. n. pl., nu *elementi*
elementi s. m. pl. (de calorifer), nu *elemente*
elice s. f.; pl. elice
elicei s. f. sg., g.-d. art., nu *elicii*
!enumăr/enumeră vb., ind. prez. 1 sg. şi 3
epopee s. f., pl. **epopei**
epopeii s. f. sg., g.-d. art., nu *epopeei*
esofage/esofaguri s. n. pl.
esplanade s. f. pl., nu *esplanăzi*
estradei s. f. sg., g.-d. art., nu *estrăzii*
eşafoduri s. n. pl., nu *eşafoade*
etăţii s. f. sg., g.-d. art., nu *etatei*
eticii s. f. sg., g.-d. art., nu *eticei*
!(se) evaporă vb., ind. prez. 3, nu (*se*) *evaporează*
!evuri/evi (livr.) s. n. / m. pl.
!(se) exhibă vb., ind. prez. 3, nu (se) exhibează
exploatează vb., ind. prez. 3, nu *explotează*
explodează vb., ind. prez. 3, nu *exploadează*
expreşe s. n. pl., nu *expresuri*
extirpă vb., ind. prez. 3, nu *extirpează*
extrase s. n. pl., nu *extrasuri*

F

fabulei s. f., g.-d. art., nu *fabulii*
facsimile/facsimile s. n. pl., nu *facsimiluri*
favorii s. f., g.-d. art., nu *favoarei*
făgaşe s. n. pl., nu *făgaşuri*
făinii s. f., g.-d. art., nu *făinei*
!feşii s. f., g.-d. art., nu *faşei*
fetişuri s. n. pl., nu *fetişi/fetişe*
ficşi adj. m. pl., nu *fixi*
!fierăstraie/ferăstraie s. n. pl.
!filete s. n. pl., nu *fileturi*
fiori s. m. pl., nu *fioruri*
fitiluri s. n. pl., nu *fitile*
flăcării s. f., g.-d., nu *flacării/flacărei*
fragii s. f., g.-d. pl., nu *fragăi/fragei*
francezi adj. m. / s. m. pl., nu *franceji*
!(să) freamăte vb., conj. prez. 3, nu (*să*) *fremete*
frumuşică adj. f., nu *frumuşea*
fuduli adj. m. pl., nu *fudui*
!fundaluri s. n. pl., nu *fundale*
furişează, furişăm vb., ind. prez. 3 şi 1 pl., nu *furişază, furişem*
furtuni s. f. pl., nu *furtune*
furtunuri s. n. pl., nu *furtune*

G

!găluşte/găluşti s. f. pl.
!găluştei/găluştii s. f. sg., art.
gărzii s. f. sg., g.-d. art. nu *gardei*
găştii s. f. sg., g.-d. art., nu *găştei*
gâlcevii s. f. sg., g.-d. art., nu *gâlcevei*
gâzi s. m. pl., nu *gâd*; g.-d. art. **gâdei/gâdelui**
!genocide s. n. pl., nu *genociduri*
gheme s. n. pl. (~ de lână)
(se) ghemuieşte vb., ind. prez. 3 sg., nu (*se*) *ghemuie*
ghemuri s. n. pl. (la jocul de tenis)
!ghionoaie s. f. sg. şi pl.; g.-d. sg. art. **ghionoaiei**, nu *ghionoii*
ghionţi/ghionturi s. m. pl. / s. n. pl.
ghişee s. n. pl., nu *ghişeuri*
ghivece s. n. pl. (vase pentru flori)
ghiveciuri s. n. pl. (produse alimentare)
ginţii s. f. sg., g.-d. art., nu *gintei*
gloanţe s. n. pl., nu *glonţi/glonţuri*
globi s. m. pl. (părţi ale ochiului)
globuri s. n. pl. (obiecte sferice)
Govora, nu *Govora*
!gradene s. n. pl., nu gradenuri
greţei s. f. sg., g.-d. art., nu *greţii*
grijii s. f. sg., g.-d. art., nu *grijei*
grindinei s. f. sg., g.-d. art., nu *grindinii*
grinzii s. f. sg., g.-d. art., nu *grindei*
grumaji s. m. pl., nu *grumazi*
!grunji s. m. pl., nu *grunzuri*
guturaiuri/guturaie s. n. pl.

Scanned with OKEN Scanner

H

halelii s. f. sg., g.-d. art., nu *halelei*
hamacuri/hamace s. n. pl.
hiaturi s. n. pl., nu *hiate*
hoteluri s. n. pl., nu *hotele*
!huidui/huiduiesc vb., ind. prez. 1 sg.

I

iederei s. f. sg., g.-d. art., nu *iederii*
ierbii s. f. sg., g.-d. art., nu *ierbei*
!ignoră vb., ind. prez. 3, nu *ignorează*
imaginii s. f. sg., g.-d. art., nu *imaginei*
imobile s. n. pl. (construcții)
imobile adj. f. pl. (nemișcate)
ingrediente s. n. pl., nu *ingredienți*
!irigă vb., ind. prez. 3, nu *irighează*
itemi/iteme/itemuri s. m. / s. n. pl.
itinerare s. n. pl., nu *itinerarii*
izbânzii s. f. sg., g.-d. art., nu *izbândei*
izbeliștii s. f. sg., g.-d. art., nu *izbeliștei*
izolatoare s. n. pl. (piese)
izolatori s. m. pl. (persoane)

Î

îmbrăcămintei/îmbrăcăminții s. f. sg., g.-d. art.
îmbunează vb., ind. prez. 3, nu *îmbună*
!împreunează vb., ind. prez. 3, nu *împreună*
!împuie/împuiază vb., ind. prez. 3
împut vb., ind. prez. 1 sg. și 3 pl., nu *împuțesc*
înăbuşă vb., ind. prez. 3, nu *înăbuşeşte*
încleiază vb., ind. prez. 3, nu *încleie*
!înconjoară vb., ind. prez. 3, nu *înconjură*
!înconjor vb., ind. prez 1 sg., nu *înconjur*
încununează vb., ind. prez. 3, nu *încunună*
îndoaie vb., ind. prez. 3 (împătureşte, încovoaie)
(se) îndoieşte vb., ind. prez. 3 (ezită)
îndrituieşte vb., ind. prez. 3 sg., nu *îndrituie*
!îndrumă vb., ind. prez. 3, nu *îndrumează*
înfață vb., ind. prez. 3, nu *înfățează*
înfioară vb., ind. prez. 3, nu *înfiorează*
!înfiripă vb., ind. prez. 3, nu *înfiripează*
!înfoaie vb., ind. prez. 3, nu înfoiază
îngădui vb., ind. prez. 1 și 2 sg., nu *îngăduiesc, îngădiești*
!îngăim/îngaim vb., ind. prez. 1 sg.
!(se) îngâmfează / (se) îngâmfă vb., ind. prez. 3
!îngemănează vb., ind. prez. 3, nu *îngeamănă*
!(se) înghemuieşte vb., ind. prez. 3 sg., nu *(se) înghemuie*
(se) înghesuie vb., ind. prez. 3 sg., nu *(se) înghesuieşte*
îngreuiază/îngreunează vb., ind. prez. 3
!înjgheabă/înjghebează vb., ind. prez. 3
înlănțuie vb., ind. prez. 3 sg., nu *înlănțuieşte*
!înseamnă vb., ind. prez. 3 (reprezintă)
!însemnează vb., ind. prez. 3 (notează)
însenineză vb., ind. prez. 3, nu *însenină*
înstrună/înstrunează vb., ind. prez. 3
înşală vb., ind. prez. 3, nu *înşeală*
înşeuează vb., ind. prez. 3, nu *înşeuiază*
învăluie vb., ind. prez. 3, nu *învăluieşte*
!învârt/învârtesc vb., ind. prez. 1 sg. şi 3 pl.
înveşmântează/înveşmântă vb., ind. prez. 3
!învii/înviez vb., ind. prez. 1 sg.
!învolburează/învolbură vb., ind. prez. 3

J

jalei s. f. sg., g.-d. art., nu *jelii*
jeluieşte vb., ind. prez. 3 sg., nu *jeluie*
jerseе/jerseuri s. n. pl.
!jobene s. n. pl., nu *jobenuri*
judecății s. f. sg., g.-d. art., nu *judecatei*
justeței s. f. sg., g.-d. art., nu *justeții*

L

lacunei s. f. sg., g.-d. art. nu *lacunii*
langorii s. f. sg., g.-d. art, nu *langoarei*
lapoviței s. f. sg., g.-d. art., nu *lapoviții*
!lăfăie vb., ind. prez. 3 sg., nu *lăfăieşte*
!lălăie vb., ind. prez. 3 sg., nu *lălăieşte*
lăncii s. f. sg., g.-d. art., nu *lancei*
!legăn vb., ind. prez. 1 sg., nu *leagăn*
lelei s. f. sg., g.-d. art., nu *lelii*
lelicăi/lelichii s. f. sg., g.-d. art.
lenei s. f. sg., g.-d. art., nu *lenii*
Leningrad/Leningrad
!leorcăie/leorcăieşte vb., ind. prez. 3 sg.
!leorpăie/leorpăieşte vb., ind. prez. 3 sg.
!ligheane/lighene s. n. pl.
limbaje s. n. pl., nu *limbajuri*
limonadei s. f. sg., g.-d. art., nu *limonăzii*
lingorii s. f. sg., g.-d. art., nu *lingoarei*
liniștii s. f. sg., g.-d. art., nu *liniștei*
lintiței s. f. sg., g.-d. art., nu *lintiții*
lipăie vb., ind. prez. 3 sg., nu *lipăieşte*
!lipoame s. n. pl., nu lipomuri
logoreei s. f. sg., g.-d. art., nu *logoreii*

Scanned with OKEN Scanner

lojii s. f. sg., g.-d. art., nu *lojei*
Lugoj/Lugoj
!luntrii s. f. sg., g.-d. art., nu *luntrei*

M

madrigale/madrigaluri s. n. pl.
maică-mii (-tii, -sii) s. f., g.-d. + adj. pos.
!maicei/maicii/maichii (maică = mamă) s. f. sg., g.-d. art.
manifestă vb., ind. prez. 3 (exprimă, arată)
manifestează vb., ind. prez. 3 (participă la o manifestaţie)
mantale s. f. pl., nu *mantăi*
!maratonuri/maratoane s. n. pl.
marchează vb., ind. prez. 3, nu *marcă*
marginii s. f. sg., g.-d. art., nu *marginei*
marochinuri/marochine s. n. pl.
masei s. f. sg. (referitor la mulţime)
mazării s. f. sg., g.-d. art., nu *mazărei*
măiestre adj. f. sg., nu *măiastre*
mărfii s. f. sg., g.-d. art., nu *marfei*
mătuşă-mii (-tii, -sii) s. f. sg., g.-d. + adj. pos.
mătuşicăi/mătuşichii/mătuşicii s. f. sg., g.-d. art.
mâi/mân/mâne vb. ind. prez. 1 sg. şi 3 sg.
să mâie/mână vb., conj. prez. 3
mâncări (acţiuni) / **mâncăruri** (bucate) s. f. pl.
mântuie vb., ind. prez. 3 (termină)
!mântuieşte/mântuie (izbăveşte, vindecă) vb., ind. prez. 3 sg.
mânuieşte vb., ind. prez. 3 sg., nu *mânuie*
melopeii s. f. sg., g.-d. art., nu *melopeei*
mesei s. f. sg. (referitor la mobilă/mâncare)
metodicii s. f. sg., g.-d. art., nu *metodicei*
metronoame s. n. pl., nu *metronomuri*
micşti adj. m. pl., nu *mixti*
!miez/mieji (partea comestibilă a nucii) s. m. sg./pl.
miezuri (tehn.) s. n. pl.
!milionulea (al ~) n. ord. m., nu *milionălea*
minute s. n. pl. (referitor la timp)
minuturi s. n. pl. (mâncăruri)
miorlăie vb., ind. prez. 3 sg., nu *miorlăieşte*
miros vb., ind. prez. 1 sg. şi 3 pl.
(să) miroasă vb., conj. prez. 3, nu *să miroase*
miruieşte vb., ind. prez. 3 sg., nu *miruie*
mistuie vb., ind. prez. 3 sg., nu *mistuieşte*
mititică/mititea adj. f. sg.
mlaştinii s. f. sg., g.-d. art., nu *mlaştinei*
mlădiază vb., ind. prez. 3, nu *mlădie*
mobile (telefoane) s. n. pl.
mobiluri (scopuri, obiective) s. n. pl.
!(se) mocăie vb., ind. prez. 3 sg., nu (*se*) *mocăieşte*
!mofluzi/mofluji adj. m. pl.
!molfăie vb., ind. prez. 3 sg., nu *molfăieşte*
momelii s. f. sg., g.-d. art., nu *momelei*
Monaco/Monaco
monedei s. f. sg., g.-d. art., nu *monezii*
!monologuri s. n. pl., nu *monoloage*
mormăie vb., ind. prez. 3, nu *mormăieşte*
morminte s. n. pl., nu *mormânturi*
moschei s. f. pl., nu *moschee*
moscheii s. f. sg., g.-d. art., nu *moscheei*
moteluri s. n. pl., nu *motele*
moţăie vb., ind. prez. 3, nu *moţăieşte*
mucegăieşte vb., ind. prez. 3 sg., nu *mucegăie*
muchii s. f. pl., nu *muchi*
mugeşte vb., ind. prez. 3 sg., nu *muge*
!murmuie/murmuieşte vb., ind. prez. 3 sg.
Muscel, nu *Muscel*

N

!naibii s. f. sg., g.-d. art., nu *naibei*
!(să) năbuşească vb., conj. prez. 3, nu *să năbuşe*
!năbuşeşte vb., ind. prez. 3, nu *năbuşă*
nădejdii s. f. sg., g.-d. art., nu *nădejdei*
năframei s. f. sg., g.-d. art., nu *năframii*
nălucii s. f. sg., g.-d. art., nu *nălucei*
!năpaste s. f. pl., nu *năpăşti*
năpastei s. f. sg., g.-d. art., nu *năpăştii*
(se) năruie vb., ind. prez. 3, nu (*se*) *năruieşte*
!(ţi se) năzare, să (ţi se) năzară, nu *năzăreşte, să năzărească*
neghinei s. f. sg., g.-d. art., nu *neghinii*
neglijeuri s. n. pl., nu *neglijee*
!nivele (instrumente) s. f. pl.
!niveluri/nivele (înălţimi, trepte, stadii) s. n. pl.
nobleţei s. f. sg., g.-d. art., nu *nobleţii*
noduli s. m. pl., nu *nodule*
!novice adj. f., s. f. sg. şi pl.
!nuclee/nuclei s. n. pl. / s. m. pl. (med.)
nurorii s. f. sg., g.-d. art., nu *norei* (dar *noră-mii, -tii, -sii*)

Scanned with OKEN Scanner

O

obcinii s. f. sg., g.-d. art., nu *obcinei*
!obczi, nu *obeji*
oblojelii s. f. sg., g.-d. art., nu *oblojelei*
ocării, nu *ocarei*
ocniței s. f. sg., g.-d. art., nu *ocniții*
ocoale s. n. pl. (împrejmuirii, unități administrative)
ocoluri s. n. pl. (mișcări)
odății s. f. sg., g.-d. art., nu *odaiei*
odiseei s. f. sg., g.-d. art., nu *odiseii*
onoarei s. f. sg., g.-d. art., nu *onorii*
opinează vb., ind. prez. 3, nu *opiniază*
opise s. n. pl., nu *opisuri*
orăcăie vb., ind. prez. 3, nu *orăcăiește*
!orbecăie/orbecăiește vb., ind. prez. 3
ordinii s. f. sg., g.-d. art., nu *ordinei*
ordonă vb., ind. prez. 3 (poruncește)
ordonează vb., ind. prez. 3 (așază în ordine)
orgii s. f. sg., g.-d. art., nu *orgăi*
orhideei s. f. sg., g.-d. art., nu *orhideii*
ortodocși adj. m. pl., nu *ortodoxi*
osândei s. f. sg., g.-d. art., nu *osândii*
oștii s. f. sg., g.-d. art., nu *oastei*
ouălor s. n. pl., nu *ouălelor*

P

pacte, nu *pacturi*
palorii s. f. sg., g.-d. art., nu *paloarei*
!pandișpane, nu *pandișpanuri*
!paparei/păpării s. f. sg., g.-d. art.
papei s. f. sg., g.-d. art., nu *papii*
paradei s. f. sg., g.-d. art., nu *părăzii*
paradisuri, nu *paradise*
!paradoxuri, nu *paradoxe*
parbrize, nu *parbrizuri*
!pardesie, nu *pardesiuri*
!pascăi (prajitură), nu *păștii*
pastoluri s. n. pl., nu *pastele*
pașei s. f. sg., g.-d. art., nu *pașii*
patimii s. f. sg., g.-d. art., nu *patimei*
păianjeni, nu *păienjeni/paianjeni*
păpușii s. f. sg., g.-d. art., nu *păpușei*
pâraie s. n. pl., nu *pârâuri*
pârei s. f. sg., g.-d. art., nu *pârii*
penaje s. n. pl., nu *penajuri*
(lui) pepelea (poznaș) (pop.)
(lui) Pepelea/Pepelei
!perturbă vb., ind. prez. 3, nu *perturbează*
piedestaluri/piedestale s. n. pl.
piei! vb., imper. 2 sg., nu *pieri!*
piții (la animale) s. f. sg., g.-d. art.
piții (la om) s. f. sg., g.-d. art.
piersicii s. f. sg., g.-d. art., nu *piersicei*
pieței s. f. sg., g.-d. art., nu *pieții*
pive s. f. pl., nu *piue, piii*
pivei s. f. sg., g.-d. art., nu *piuei*
pizmuiește vb., ind. prez. 3 sg., nu *pizmuie*
plajei s. f. sg., g.-d. art., nu *plăjii*
plăpumii s. f. sg., g.-d. art., nu *plapumei*
plămezii s. f. sg., g.-d. art., nu *plămadei*
pleoscăie vb., ind. prez. 3, nu *pleoscăiește*
plescăie vb., ind. prez. 3, nu *plescăiește*
plevuștii s. f. sg., g.-d. art., nu *plevuștei*
plonjeuri s. n. pl. (acțiuni), nu *plonjee*
!podiștii s. f. sg., g.-d. art., nu *podiștei*
poieni s. f. pl., nu *poiene*
!poienii s. f. sg., g.-d. art., nu *poienei*
politeți/politeți (amabilități) s. f. pl.
politeții s. f. sg., g.-d. art., nu *politeței*
poliței s. f. sg., g.-d. art., nu *poliții*
popii s. f. sg., g.-d. art., nu *popei*
portmonee s. n. pl., nu *portmoneuri*
prăpăstii s. f. pl., nu *prăpastii*
precedă vb., ind. prez. 3, nu *precede/preced*
precipită vb., ind. prez. 3, nu *precipită*
precoce adj. invar.
prelevă vb., ind. prez. 3, nu *prelevează*
!prelimineză/prelimină vb., ind. prez. 3
(se va) prevedea vb., ind. viitor. 3 sg., nu *(se va) prevede*
procedee s. n. pl., nu *procedeie*
Procust, nu *Procust*
!profereză vb., ind. prez. 3, nu *proferă*
profiluri s. n. pl., nu *profile*
prolicși adj. m. pl., nu *prolixi*
!(se) prosterneză vb., ind. prez. 3, nu *(se) prosternă*
protocoale s. n. pl., nu *protocoluri*
pufăie vb., ind. prez. 3, nu *pufăiește*
purifică vb., ind. prez. 3, nu *purifică*
pustii vb., ind. perf. s. 3 sg., nu *pustiii*
pustiii vb., ind. perf. s. 1 sg., nu *pustii*

R

rambleuri s. n. pl., nu *ramblee*
rapaci adj. m./f. pl.
rapoarte s. n. pl. (relatări oficiale)
raporturi s. n. pl. (relații)
!rastele s. n. pl., nu *rasteluri*

Scanned with OKEN Scanner

răchite s. f. pl., nu *răchiți*
răsaduri s. n., nu *răsade*
răsplății s. f. sg., g.-d. art., nu *rasplatei*
răstoace s. f., nu *răstoci*
răşchiră/răşchirează
răţuştei s. f. sg., g.-d. art., nu *răţuştii*
râpe/râpi s. f. pl.
râpei/râpii s. f. sg., g.-d. art.
reanimă/reanimează vb., ind. prez. 3
recensăminte s. n. pl., nu *recensământuri*
recipiente s. n. pl., nu *recipienți*
rectifică vb., ind. prez. 3, nu *rectifică*
reflectă vb., ind. prez. 3 (răsfrânge, oglindeşte)
reflectează vb., ind. prez. 3 (se gândeşte)
refrene s. n. pl., nu *refrenuri*
relee s. n. pl., nu *releuri*
remaiem vb., ind. prez. 1 pl., nu *remaem*
remarci s. f. pl., nu *remarce*
resoarte s. n. pl. (sectoare)
resorturi s. n. pl. (arcuri)
resuscitează, nu *resuscită*
rigăi s. f. sg., g.-d. art., nu *rigii*
risipei s. f. sg., g.-d. art., nu *risipii*
!robinete/robineți s. n. pl. / s. m. pl.
rochiței s. f. sg., g.-d. art., nu *rochiții*
rondele (discuri) s. f. pl., nu *rondeluri*
rondeluri (poezie) s. n. pl., nu *rondele*
ronțăie vb., ind. prez. 3, nu *ronțăieşte*
roți/roate (în expr.) s. f. pl.
roții s. f. sg., g.-d. art., nu *roatei*
rouăi s. f. sg., g.-d. art., nu *rouei*
rucsacuri, nu *rucsaci*
ruinei s. f. sg., g.-d. art., nu *ruinii*
ruladei s. f. sg., g.-d. art., nu *rulăzii*

S

salatei s. f. sg., g.-d. art., nu *sălății*
sari! vb., imper. 2 sg., nu *sai!*
(lui) Satana/Satanei s. f. sg., g.-d. art.
!savoarei/savorii s. f. sg., g.-d. art.
sălaşe s. n. pl., nu *sălaşuri*
săpăligii s. f. sg., g.-d. art., nu *săpăligei*
sătui adj. m. pl., nu *sătuli*
schingiuiește vb., ind. prez. 3 sg., nu *schingiuie*
secerii s. f. sg., g.-d. art., nu *secerei*
secretă vb., ind. prez. 3, nu *secretează*
seminare s. n. pl., nu *seminarii*
sfezii s. f. sg., g.-d. art., nu *sfadei*
sfincşi s. m. pl., nu *sfinxi*
sforăie vb., ind. prez. 3, nu *sforăieşte*
sindroame s. n. pl., nu *sindromuri*
smiorcăie vb., ind. prez. 3, nu *smiorcăieşte*
sobei s. f. sg., g.-d. art., nu *sobii*
Sofia/Sofia
solare (sere) s. n. pl., nu *solarii*
solarii (spații pentru băi de soare) s. n. pl., nu *solare*
soră-mii (*-tii*, *-sii*) s. f. sg., g.-d. + adj. pos.
sorei s. f. sg., g.-d. art. (~medicale)
sor'mea (ta, sa) s. f. sg. + adj. pos.
!sorții/soartei (în expr.) s. f. sg., g.-d. art.
spaliere s. n. pl., nu *spalieri*
spargeți vb., ind. prez. 2 pl., nu *spărgeți*
spasme s. n. pl., nu *spasmuri*
spicuiește vb., ind. prez. 3 sg., nu *spicuie*
stai vb., imper. 2 sg., nu *stăi!*
statuează vb., ind. prez. 3, nu *statuiază*
stărui vb., ind. prez. 1 şi 2 sg., nu *stăruiesc*
stătea vb., ind. imperf. 3 sg., nu *sta*
!(se) străduiește / (se) străduie vb., ind. prez. 3 sg.
strunei s. f. sg., g.-d. art., nu *strunii*
stuporii s. f. sg., g.-d. art., nu *stupoarei*
substituie vb., ind. prez. 3 sg., nu *substituieşte*
succedă vb., ind. prez. 3, nu *succede/succedează*
sudorii s. f. sg., g.-d. art., nu *sudoarei*
sufăr vb., ind. prez. 1 sg., nu *sufer*
sughiț, sughiți, sughiță, nu *sughit*, *sughite*, *să sughită*
suliței s. f. sg., g.-d. art., nu *suliții*
suntem vb., ind. prez. 1 pl., nu *suntem*
sunteți vb., ind. prez. 2 pl., nu *sunteți*
suporturi s. n. pl., *nu suporți*
surorii s. f. sg., g.-d. art. (grad de rudenie)

Ş

şade vb., ind. prez. 3 sg., nu *şeade*
!şampoane s. n. pl., nu *şamponuri*
şantaje s. n. pl., nu *şantajuri*
!şchioapătă/şchiopătează vb., ind. prez. 3
!şevalete s. n. pl., nu *şevaleturi*
şindrilei s. f. sg., g.-d. art., nu *şindrilii*
şontâcăie vb., ind. prez. 3, nu *şontâcăieşte*
şovăi, să şovăi vb., ind. prez şi conj. prez. 1 sg., nu *şovăiesc*, *să şovăiesc*

T

taică-meu (-tău, său) s. m. + adj. pos.
***taică-miu (-tu, -su)** s. m. + adj. pos.
!taichii / lui taica s. m. sg., g.-d. art.

Scanned with OKEN Scanner

tandreţei s. f. sg., g.-d. art., nu *tandreţii*
tataiei / lui tataia s. m. sg., g.-d. art.
tatei / lui tata s. m. sg., g.-d. art, nu *tatii*
tat'tu (su) s. m. + adj. pos.
tăinuieşte vb., ind. prez. 3 sg., nu *tăinui*
tămăduiesc vb., ind. prez. 1 sg. şi 3 pl., nu *tămădui/tămăduie*
! **tăpşane** s. n. pl., nu *tăpşanuri*
tăvăluguri s. n. pl., nu *tăvălugi*
! **tânguiesc/tângui** vb., ind. prez. 1 sg. şi 3 pl.
târguieşte vb., ind. prez. 3 sg., nu *târguie*
tehnicii s. f. sg., g.-d. art., nu *tehnicei*
temniţei s. f. sg., g.-d. art., nu *temniţii*
termene s. n. pl. (date, intervale de timp)
termeni s. m. pl. (cuvinte)
termin vb., ind. prez. 1 sg., nu *termin*
ticăiesc vb., ind. prez. 1 sg. şi 3 pl., nu *ticăi/ticăie*
! **tighele** s. n. pl., nu *tigheluri*
! **tindei** s. f. sg., g.-d. art., nu *tinzii*
tinereţii s. f. sg., g.-d. art., nu *tinereţei*
! **titirezuri** s. n. pl., nu *titireze*
toacei s. f. sg., g.-d. art., nu *tocii*
toarnă vb., ind. prez. 3 (varsă, denunţă)
! **toarte** s. f. pl., nu *torţi*
toartei s. f. sg., g.-d. art., nu *torţii*
toporiştii s. f. sg., g.-d. art., nu *toporiştei*
torenţi/torente s. m. pl. / s. n. pl.
! **totemuri** s. n. pl., nu *totemi*
traheii s. f. sg., g.-d. art., nu *traheei*
tranzistori/tranzistoare s. m. pl. / s. n. pl.
trăirii s. f. sg., g.-d. art., nu *trăirei*
! **trebii** s. f. sg., g.-d. art., nu *trebei*
! **treburi** s. f. pl., nu *trebi*
trepăd vb., ind. prez. 1 sg., nu *trepădez, treapăd*
! **trepiede** s. n. pl., nu *trepieduri*
! **tridente** s. n. pl., nu *tridenturi*
triumfă vb., ind. prez. 3, nu *triumfează*
troiene s. n. pl., nu *troiane*
tropăie vb., ind. prez. 3, nu *tropăieşte*
tuiei s. f. sg., g.-d. art., nu *tuii*
tulipei s. f. sg., g.-d. art., nu *tulipii*
tunele/tuneluri s. n. pl.
turnează vb., ind. prez. 3 (realizează un film)
turuie vb., ind. prez. 3, nu *turuieşte*

Ţ

ţăcăne/ţăcăneşte vb., ind. prez. 3 sg.
! **ţărăncii** s. f. sg., g.-d. art., nu *ţărancei*
ţepi (pari; aşchii) s. f. pl., g.-d. sg. art. **ţepii**, nu *ţepei*; ţepe (înşelăciuni) s. f. pl., g.-d. sg. art. *ţepei*
ţesal/ţesăl vb., ind. prez. 1 sg.
! **ţigăncii** s. f. sg., g.-d. art., nu *ţigancei*
ţintirimuri/ţintirime (reg.) s. n. pl.
ţiuie vb. ind. prez. 1 sg., nu *ţiueşte*
ţopăie vb., ind. prez. 3, nu *ţopăieşte*
! **ţuguie** vb., ind. prez. 3, nu *ţuguiază*

U

uită! (dă uitării) vb., imper. 2 sg.
uită-te! (priveşte) vb., imper. 2 sg., nu *uite-te!*
uliţei s. f. sg., g.-d. art., nu *uliţii*
umorii s. f. sg., g.-d. art., nu *umoarei*
urecheză vb., ind. prez. 3, nu *urecheşte*
ureei s. f. sg., g.-d. art., nu *ureii*
urinei s. f. sg., g.-d. art., nu *urinii*
ursuzi adj. m. pl., nu *ursuji*

V

vagonete s. n. pl., nu *vagoneţi*
vatei s. f. sg., g.-d. art., nu *vetei*
văgăunii s. f. sg., g.-d. art., nu *văgăunei*
vămii s. f. sg., g.-d. art., nu *vamei*
velinţei s. f. sg., g.-d. art., nu *velinţii*
velodromuri s. n. pl., nu *velodroame*
ventile s. n. pl., nu *ventiluri*
vigorii s. f. sg., g.-d. art., nu *vigoarei*
vinii s. f. sg., g.-d. art., nu *vinei*
viraje s. n. pl., nu *virajuri*
virgulei s. f. sg., g.-d. art., nu *virgulii*
virulenţei s. f. sg., g.-d. art., nu *virulenţii*
! **virusuri** s. n. pl. / **viruşi** (agenţi patogeni)
! **viruşi** s. m. (programe de calculator)
vişinei s. f. sg., g.-d. art., nu *vişinii*
viţeluşei s. f. sg., g.-d. art., nu *viţeluşii*
voiajuri/voiaje s. n. pl.
voii s. f. sg., g.-d. art., nu *voiei*
! **votcii/vodcii** s. f. sg., g.-d. art.
! **vraiştii** s. f. sg., g.-d. art., nu *vraiştei*
vrajbei s. f. sg., g.-d. art., nu *vrăjbii*
! **vrejuri** s. n. pl., nu *vreji*
vremii s. f. sg., g.-d. art., nu *vremei*
vremuri/vremi (perioade, ocazii)

Scanned with OKEN Scanner

Z

zăngănește vb., ind. prez. 3 sg., nu *zăngăne*
zânei s. f. sg., g.-d. art., nu *zânii*
zdrăngănește, nu *zdrăngăne*
zdroncăne, nu *zdroncănește*
zdupăie vb., ind. prez. 3, nu *zdupăiește*
zemii s. f. sg., g.-d. art., nu *zemei*
!zgândăresc/zgândăr vb., ind. prez. 1 sg.
zornăie vb., ind. prez. 3, nu *zornăiește*
zumzăie vb., ind. prez. 3, nu *zumzăiește*
!zuruie vb., ind. prez. 3 sg., nu *zuruiește*

A vorbi despre limba română e ca o duminică. Limba română este patria mea.

Nichita Stănescu

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

Anexa 3

Mic dicţionar de paronime

Dicţionarul de mai jos (alcătuit pe baza informaţiilor selectate din dicţionarele de paronime din bibliografie), precum şi exerciţiile propuse pot contribui la creşterea gradului de instruire a vorbitorilor prin evitarea alunecării paronimice, la îmbogăţirea rapidă şi substanţială a vocabularului în zonele sale mai subtile şi mai abstracte.

abces (fr. *abcès*) = puroi strâns în jurul unui ţesut sau într-un organ intern

acces (fr. *accès*) = posibilitate de a ajunge, de a pătrunde într-un anumit loc; (fig.) izbucnire trecătoare şi violentă a unei stări sufleteşti

abil (fr. *habile*, lat. *habilis*, *-e*) = îndemânatic, iscusit, priceput, dibaci; şmecher, descurcăreţ

agil (fr. *agile*, lat. *agilis*, *-e*) = care se mişcă repede, uşor; suplu, vioi, sprinten

abjudeca (it. *abjudecare*) = a anula un titlu / un drept printr-o hotărâre judecătorească

adjudeca (lat. *adjudecare*) = a atribui un bun scos la licitaţie persoanei care oferă preţul cel mai bun

abjura (fr. *abjurer*, lat. *abjurare*) = a se lepăda de o religie, a renega public o doctrină, o părere

adjura (fr. *adjurer*, lat. *adjurare*) = a se ruga fierbinte, a implora

absorbţie (fr. *absorption*) = *încorporarea* prin difuzie din afară a unei substanţe (a apei, a gazelor)

adsorbţie (fr. *adsorption*) = fixarea *pe suprafaţa* unui corp solid a moleculelor unui gaz sau ale unui gaz

accident (fr. *accident*, lat. *accidens*, *-ntis*) = eveniment fortuit, imprevizibil; fapt întâmplător, banal etc.

incident (fr. *incident*) = fapt întâmplător (şi neplăcut) apărut în desfăşurarea unei acţiuni; greutate, dificultate

acredita (fr. *accréditer*) = a împuternici pe cineva ca reprezentant al unui stat pe lângă guvernul altui stat

credita (fr. *créditer*) = a împrumuta pe cineva cu o sumă de bani

adagio (it. *adagio*) = în tempo lent; parte dintr-o compoziţie care se cântă lent

adagiu (fr. *adage*) = maximă, sentinţă

adapta (fr. *adapter*) = a transforma ceva pentru a corespunde unor cerinţe

adopta (fr. *adopter*) = a înfia un copil; a accepta (o părere); a-şi însuşi felul de a fi al cuiva

admonestare (fr. *admonester*) = acţiunea de *a admonesta* şi rezultatul ei

admoniţiune (fr. *admonition*) = cercetare făcută de un judecător

afabil (lat. *affabilis*, fr. *affable*) = binevoitor, cordial

amabil (fr. *aimable*, lat. *amabilis*) = prietenos, politicos, binevoitor

aferent (fr. *afférent*) = care este în legătură cu ceva (de exemplu, *nervi aferenţi*)

eferent (fr. *efférent*) = care duce în afară, spre periferie (*fibre nervoase eferente*)

alabastru (it. *alabastro*) = ghips cu aspect de marmură albă

albastru (lat. *albaster*) = care are culoarea cerului senin

alienare (fr. *aliéner*) = înstrăinare a unui bun; (med.) alienare mintală = nebunie

alienaţie (fr. *aliénation*) = termen generic pentru a denumi orice boală mintală; nebunie, demenţă

aliteraţie (fr. *allitération*) = procedeu stilistic care constă în repetarea aceluiaşi sunet (grup de sunete) pentru a se obţine efecte stilistice

alterare = acţiunea de *a altera* şi rezultatul ei (descompunere, degradare)

alizeu (fr. *alizé*) = vânt regulat care suflă tot timpul anului în regiunile tropicale

Elizeu (fr. *Élysée*, gr. *Elysion*) = grădină fabuloasă rezervată spiritelor celor drepţi, rai

alocaţie (fr. *allocation*) = ajutor bănesc

local (fr. *local*) = clădire, sală special amenajată

locaţie (fr. *location*) = închiriere; chirie plătită pentru unele bunuri luate în folosinţă temporară

aluzie (fr. *allusion*, lat. *allusio*, *-nis*) = cuvânt, frază, expresie care evocă o persoană, un lucru sau o idee în mod indirect

iluzie (fr. *illusion*) = aparenţă înşelătoare; speranţă deşartă; dorinţă neîndeplinită, amăgire

amputaţie (fr. *amputation*) = amputare, tăiere pe cale chirurgicală a unui membru al corpului

imputaţie (fr. *imputation*) = învinuire

androgen (fr. *androgène*) = care provoacă în organism modificări cu caracter masculin

androgin (fr. *androgyne*) = fiinţă fabuloasă în mitologia greacă, nici bărbat, nici femeie

anghilă (lat. *anguilla*, *-ae*) = peşte migrator cu corpul în forma de şarpe; ţipar

anghină (fr. *angine*, lat. *angina*, *-ae*) = inflamaţie a mucoasei din fundul gâtului sau faringelui, însoţită de greutatea de a înghiţi

antinomie (fr. *antinomie*, lat. *antinomia*) = contradicţie aparent insolubilă între două teze, două legi, două principii filozofice, care se exclud reciproc, dar care pot fi totuşi demonstrate

antonimie (fr. *antonymie*) = raport între două antonime

anual (fr. *annuel*, lat. *annualis*, *-e*) = care are loc o dată pe an; care durează un an

anuar (fr. *annuaire*) = publicaţie periodică anuală (a unei instituţii)

apical (fr. *apicale*) = situat în vârful unui organ

apicol (fr. *apicole*) = provenit din apicultură

apostrof (fr. *apostrophe*) = semn ortografic care marchează absenţa întâmplătoare a unei litere

apostrofă (fr. *apostrophe*) = imputare, mustrare pe un ton violent

apoziţie (fr. *apposition*) = atribut substantival în nominativ (care explică / care numeşte)

opoziţie (fr. *opposition*) = deosebire izbitoare, manifestare care cere împiedicarea unui act

apropia (lat. *apropiare*) = a se apropia în spaţiu de ceva, de cineva

apropria (fr. *approprier*) = a-şi însuşi un lucru străin

arbitral (fr. *arbitral*) = ceva hotărât de arbitru

arbitrar (fr. *arbitraire*) = subiectiv

ascendenţă (fr. *ascedance*) = linie ascendentă de rudenie; familie din care se trage cineva, origine a cuiva

ascensiune (lat. *ascensio*, fr. *ascension*) = suire, urcare (pe munte); (fig.) dezvoltare, creştere, evoluţie

Scanned with OKEN Scanner

asculta (lat. *ascultare*) = a-şi încorda auzul pentru a percepe un sunet, un zgomot; a fi atent la ceea ce se spune; a împlini o dorinţă, o rugăminte

ausculta (fr. *ausculter*, lat. *auscultare*) = a asculta zgomotele din interiorul corpului (cu urechea sau cu stetoscopul) pentru a verifica funcţionarea organelor interne

asoma (fr. *assommer*) = a ameţi animalele la abator înainte de tăiere; a lovi puternic

asuma (fr. *assumer*) = a lua ceva asupra sa; a se angaja la un lucru; a accepta o faptă deşi se cunosc consecinţele care rezultă din ea.

atlas (fr. *atlas*) = prima vertebră; colecţie de hărţi

atlaz (tc. *atlas*) = ţesătură lucioasă pentru căptuşeli

avers (fr. *avers*) = faţa unei monede sau a unei medalii

aversă (fr. *averse*) = ploaie torenţială de scurtă durată

baretă (fr. *barrette*, it. *baretta*) = bentiţă îngustă de piele cu care se încheie un pantof; bucată de metal fixată transversal pe un obiect tot de metal

beretă (fr. *béret*) = şapcă marinărească fără cozoroc; bască

bizon (fr., lat. *bison*) = animal sălbatic asemănător cu boul

vizon (fr. *vison*) = animal sălbatic asemănător cu vidra

branhie (fr. *branchie*, lat. *branchia*) = organ de respiraţie, extern sau intern, prezent la majoritatea animalelor acvatice

bronhie (fr. *bronche*, lat. *bronchia*) = fiecare dintre cele două ramificaţii ale traheii prin care aerul ajunge în plămâni

buret (fr. *bourrette*) = fir de mătase naturală gros şi neregulat

burete (lat. *boletis*) = nume generic dat unor ciuperci; animal din încrengătura spongierilor; obiect făcut din corpul acestui animal având diverse întrebuinţări

calitate (lat. *qualitas*, *-tis*) = fel de a fi; sinteza însuşirilor esenţiale ale obiectelor

caritate (lat. *caritas*, *-tis*) = atitudine de milă, de generozitate faţă de cineva; filantropie

campanie (it. *campagne*) = a) *operaţiuni* militare executate de o ţară pe un câmp de luptă; b) *acţiune* organizată după un anumit plan în scopuri politice, sociale etc.

companie (fr. *compagnie*) = subunitate militară mai mică decât batalionul

canal (fr. *canal*) = albie, curs de apă, cale, conductă

canar (fr. *canari*) = mică pasăre cântătoare

capitel (it. *capitello*) = partea superioară, mai groasă şi ornată, a unei coloane

capitol (it. *capitolo*) = o subdiviziune a unei lucrări ştiinţifice, literare sau a unei legi

capitul (fr. *capitule*; lat. *capitulum*) = inflorescenţă

carbonier (carbon + suf. *-ier*) = care *se referă* la cărbune (industrie...)

carbonifer (fr. *carbonifère*) = despre roci, terenuri, regiuni care *conţin* zăcăminte de cărbune

caro (fr. *carreau*) = una dintre cele două culori roşii la jocul de cărţi, însemnată cu romburi

carou (fr. *carreau*) = pătrat imprimat pe stofă de altă culoare decât fondul

casier (fr. *cassier*) = persoană care îngrijeşte operaţiile de casă şi de casa de bani într-o bancă

cazier (fr. *casier*) = fişă cuprinzând datele referitoare la antecedentele judiciare ale unui individ

cauzal (lat. *causalis*) = referitor la cauză

cazual (lat. *casualis*) = accidental; întâmplător; care arată cazul gramatical

Scanned with OKEN Scanner

cauză (lat. *causa*, fr. *cause*) = fenomen care precedă sau provoacă apariția altui fenomen, denumit efect

clauză (fr. *clause*) = articol special al unei convenții, al unui contract

cenzură (lat. *censura*) = control prealabil al unui material înainte de publicare

cezură (lat. *caesura*) = pauză la mijlocul unui vers, care îl împarte în două emistihuri

coercitiv (fr. *coercitif*) = care are puterea, dreptul de a constrânge

corectiv (fr. *correctif*) = îndreptare, rectificare

colabora (fr. *collaborer*) = a participa alături de alții la realizarea unei acțiuni

corobora (fr. *corroborer*) = a întări, a confirma

coliziune (fr. *collision*) = ciocnire violentă între două corpuri care se mișcă din sensuri opuse

coluziune (fr. *collusion*) = înțelegere secretă între două părți

compara (fr. *comparer*, lat. *comparare*) = a examina pentru a stabili asemănările și deosebirile

compărea (fr. *comparaître*) = a apărea, a se prezenta în fața unei instanțe judecătorești

complement (fr. *complément*, lat. *complementum*) = ceea ce se adaugă la ceva spre a-l întregi; parte secundară de propoziție care determină un verb, adjectiv, adverb

compliment (fr. *compliment*) = cuvânt de laudă, de măgulire; salutări trimise unei persoane prin intermediul cuiva; înclinare a capului sau a corpului ca expresie a politeții

comunicare (din *comunica*) = acțiunea de a comunica și rezultatul ei; știre, veste, înștiințare; raport, relație, legătură

comunicație (fr. *communication*) = mijloc de comunicare între puncte diferite

comunitate (comun + suf. *-itate*) = grup de oameni cu interese, credințe sau norme de viață comune

comuniune (fr. *communion*) = legătură puternică, unire strânsă

concesie (fr. *concession*, lat. *concessio*) = îngăduință, cedare în favoarea cuiva, renunțare

concesiune (fr. *concession*) = convenție prin care cineva dobândește dreptul de a folosi anumite servicii sau bunuri ale statului, în schimbul unor beneficii care revin acestuia din urmă

concesional = de concesiune

concesionar = persoana care a dobândit o concesiune

concilia (fr. *concilier*) = a împăca, a înlătura divergențele dintre două părți; a încerca aplanarea sau evitarea

consilia (fr. *conseiller*) = a sfătui

conjectură (fr. *conjecture*) = opinie bazată pe probabilități; ipoteză; bănuială

conjunctură (fr. *conjoncture*) = concurs de împrejurări

consort (fr. *consort*) = soțul unei regine suverane

consorțiu (lat. *consortium*, *-i*) = înțelegere încheiată între mai multe bănci sau societăți comerciale mari

constituant (fr. *constituant*) = privitor la constituție

constituent (fr. *constituant*) = care intră în alcătuirea unui întreg

constricție (fr. *constriction*) = reducerea dimensiunilor unui organ cavitar, a unui vas de sânge

construcție (fr. *construction*) = clădire executată din zidărie, lemn, metal, beton; alcătuire; grup de cuvinte

conștiință (fr. *conscience*) = gândire, suflet, cuget, spirit

cunoștință (cunoaște + suf. *-ință*) = știință, pregătire, informare, cultură; știre, veste; relație; (*a-și pierde cunoștința* = a nu mai ști de sine, a leșina)

contoar (fr. *comptoir*) = birou de comerț, mai ales al unui bancher; agenție comercială într-un stat străin

contor (fr. *copmteur*, germ. *Kontor*) = aparat de înregistrare a consumului de apă, de energie electrică

Scanned with OKEN Scanner

corectare = îndreptare, corijare, semnalare a greşelilor dintr-un text

corectură (germ. *Korrektur*) = înlăturare a greşelilor *tipografice* dintr-un text sau dintr-o formă de tipar

corecţie (fr. *correction*) = pedeapsă corporală aplicată unui vinovat

corvetă (fr. *corvette*) = navă de război de mic tonaj

covertă (it. *coverta*) = punte superioară a unei nave; punte de manevră

curant (it. *curante*) = (medic) care îngrijeşte în mod obişnuit un bolnav

curent (fr. *courant*) = (despre vorbire) curgător, fluent; (despre an, lună, zi) prezent; (fig.) actual, zilnic

decapa (fr. *décaper*) = a curăţa, a nivela o suprafaţă, prin înlăturarea unui strat subţire de deasupra

decupa (fr. *découper*) = a tăia o hârtie, o stofă, după conturul unui model

deferent (fr. *déférent*) = plin de deferenţă, de stimă

diferend (fr. *différend*) = deosebire de păreri între două sau mai multe persoane, state; dezacord

deferenţă (fr. *déférence*) = respect, stimă

diferenţă (fr. *différence*) = deosebire, nepotrivire, rezultatul unei scăderi

deferi (fr. *déférer*) = a trimite în judecată; a acorda, a da, a conferi (un titlu)

diferi (fr. *différer*) = a se deosebi

defula (fr. *défouler*) = a se lăsa purtat de stări afective; a-şi da drumul

refula (fr. *refouler*) = a înăbuşi în inconştient idei, dorinţe; a deplasa, cu ajutorul unei pompe, un fluid într-un recipient

degusta (fr. *déguster*) = a aprecia cu ajutorul gustului

dezgusta (*dez-* + gusta) = a inspira dezgust, scârbă

delicatese (germ. *Delikatesse*) = alimente fine, alese (specialităţi culinare)

delicateţe (fr. *délicatesse*) = fineţe, gingăşie, discreţie, subtilitate

deluviu (lat. *diluvium*) = material sedimentar provenit din alterarea şi degradarea rocilor, transportat de ape

diluviu (lat. *diluvium*) = revărsare catastrofală de ape cu furtună şi ploi torenţiale; potop

dental (fr. *dental*) = (despre consoane) care se articulează atingând cu vârful limbii dinţii incisivi superiori sau inferiori

dentar (fr. *dentaire*) = de dinte, al dinţilor; de dentist, privitor la dentist

dependenţă (fr. *dépendance*) = legătură, aservire

dependinţă (fr. *dépendances*) = anexă

depoziţie (fr. *déposition*) = declaraţie a unui martor făcută sub jurământ

dispoziţie (fr. *disposition*) = ordin, decizie, măsură; stare sufletească

depresie = deprimare, descurajare

depresiune (fr. *dépression*) = formă de relief situată la un nivel mai jos decât regiunile înconjurătoare

descinde (fr. *descendre*, lat. *descendere*) = a-şi avea originea, a se trage din...; a coborî; a se deplasa

descinge (lat. *discingere*) = a dezlega, a desface, a scoate cureaua, brâul, cingătoarea

destins (din *a destinde*) = relaxat

distins (din *distinge*) = remarcabil, deosebit, eminent, elegant, graţios

detraca (fr. *détraquer*) = a se dezechilibra mintal, a se sminti; a decădea moral

detracta (fr. *détracter*) = a ponegri, a defăima

dezinfecţie (fr. *désinfection*) = dezinfectare

dezinsecţie (fr. *désinsection*) = distrugerea insectelor parazite

dihanie (sl. *dyhanija*) = animal sălbatic; fiară; monstru

dihonie (ngr. *dihónia*) = neînţelegere care generează vrajbă

Scanned with OKEN Scanner

disimila (fr. *dissimiler*) = a (se) modifica, a face să dispară datorită influenţei unui sunet identic

disimula (fr. *dissimuler*) = a ascunde, a masca adevărata faţă a lucrurilor, a se preface

divinaţie (fr. *divination*) = (livr.) dar, putere a unor persoane de a desluşi viitorul, lucrurile ascunse, neştiute

divinizare (fr. *diviniser*) = adorarea, proslăvirea unei persoane; trecerea cuiva în rândul divinităţilor

divizie (rus. *diviziia*) = mare unitate militară

diviziune (fr. *division*) = împărţire, fragmentare, separare

dragon (fr. *dragon*) = monstru fabulos cu gheare de leu, chip de om, barbă de şerpi încolăciţi; constelaţie în emisfera boreală; soldat de cavalerie

dragor (fr. *dragueur*) = muncitor pe o dragă (maşinărie care scobeşte albia râului); navă de luptă care îndepărtează minele

echitate (fr. *équité*) = imparţialitate

echitaţie (fr. *équitation*) = arta de a călări

edem (fr. *œdème*) = acumulare de lichid în ţesuturi

eden (fr. *éden*) = paradis terestru

elida (fr. *élider*, lat. *elidere*) = a înlătura în scris sau în vorbire vocala finală a unui cuvânt înaintea vocalei iniţiale a cuvântului următor

eluda (fr. *éluder*) = a ocoli, a evita, a ignora intenţionat

elucida (fr. *élucider*) = a clarifica

emergent (fr. *émergent*) = care iese dintr-un mediu după ce l-a traversat

imergent (fr. *immergent*) = (despre raze luminoase) care străbate un mediu oarecare

emersiune (fr. *émersion*) = reapariţie bruscă a unui astru eclipsat până atunci; ieşirea la suprafaţa apei a unui corp

imersiune (fr. *immersion*) = scufundare a unui corp într-un lichid

emigrant (fr. *émigrant*) = persoană care a plecat din ţara sa pentru a se stabili într-o ţară străină

imigrant (fr. *immigrant*) = persoană care a venit într-o ţară străină ca să se stabilească acolo

eminent (fr. *éminent*) = excepţional, remarcabil (despre oameni)

imanent (fr. *immanent*) = intrinsec; care este propriu naturii obiectului respectiv

iminent (fr. *imminent*) = inevitabil, gata oricând să se producă

emite (lat. *emittere*) = a enunţa, a exprima; a pune în circulaţie o bancnotă; a produce gaze

omite (lat. *omittere*) = a lăsa la o parte, a neglija, a trece cu vederea, a uita

enerva (fr. *énerver*) = a face să-şi piardă calmul

inerva (fr. *innerver*) (despre nervi) a produce o stare de excitaţie a unui organ sau a unui ţesut

epos (germ. *Epos*) = epopee, povestire

etos (lat. *ethos*) = ansamblu de trăsături specifice (morale, culturale) unui grup social sau unei epoci

eroare (lat. *error, -oris*) = greşeală, confuzie

oroare (fr. *horreur*) = repulsie, teamă

erupe (lat. *erumpere*) = a se revărsa cu putere

irupe (lat. *irrumpere*) = a năvăli (în interior) cu violenţă

escadrilă (fr. *escadrille*) = subunitate a forţelor aeriene militare

espadrilă (fr. *espadrille*) = încălţăminte uşoară de pânză

eufonie (fr. *euphonie*) = împerechere armonioasă de sunete, plăcută auzului

euforie (fr. *euphorie*) = stare de bună dispoziţie exagerată, de optimism nemotivat şi care apare în unele boli nervoase sau provocată de substanţe narcotice

Scanned with OKEN Scanner

evalua (fr. *évaluer*) = a determina, a stabili valoarea; a calcula, a socoti; a preţui, a estima

evolua (fr. *évoluer*) = a se dezvolta; a se transforma; a se desfăşura; a susţine un meci

evoca (fr. *évoquer*) = a rememora, a reînvia amintiri

invoca (fr. *invoquer*) = a implora o forţă în momente grele; a aduce numele unui argument în sprijinul unei idei

exala (fr. *exhaler*, lat. *exhalare*) = a emite, a împrăştia, a degaja vapori, mirosuri

exalta (fr. *exalter*, lat. *exaltare*) = a (se) înflăcăra peste măsură, a (se) entuziasma

exulta (fr. *exulter*, lat. *exsultare*) = a simţi o mare bucurie, a fi foarte fericit

excepta (fr. *excepter*) = a face o excepţie, a exclude

excerpta (lat. *excerpta*) = a extrage dintr-un text termeni, pasaje

exoteric (fr. *exotérique*) = (despre doctrine filozofice) accesibil sau destinat tuturor; public

ezoteric (fr. *ésotérique*) = (despre doctrine, ritualuri) care poate fi înţeles numai de cei iniţiaţi; ascuns; secret

explozie (fr. *explosion*) = reacţie fizică sau chimică violentă

implozie (fr. *implosion*) = pătrundere rapidă a aerului într-un spaţiu închis, când părţile acestuia sunt distruse

facţiune (fr. *faction*) = grup de persoane unite pe baza unor interese politice comune

fracţiune (fr. *fraction*) = parte distinctă dintr-un întreg; grup de membri în cadrul unui partid politic (în parlament)

familial (fr. *familial*) = referitor la familie

familiar (fr. *familier*) = simplu, fără pretenţii, comun

fascicul (fr. *facicule*) = mănunchi; ansamblu de particule aflate în mişcare ordonată

fasciculă (fr. *fascicule*) = parte a unei opere unice care se publică în etape succesive; broşură, conţinând o parte, un capitol dintr-un roman

fastidios = (livr.) plictisitor, plicticos, anost

fastuos = (livr.) plin de fast; măreţ, splendid, bogat

fiabil (fr. *fiable*) = care este sigur în funcţionare

friabil (fr. *friable*) = care se fărâmiţează, care se sparge uşor

fiestă (fr. *fiesta*) = festival în ţările de limbă spaniolă cu ocazia unui sfânt

siestă (fr. *sieste*) = odihnă de după prânz

festă (it. *festa*) = păcăleală

file (fr. *filet*) = carne de calitate superioară din lungul şirei spinării unei vite, unui porc (muşchi)

fileu (fr. *filet*) = reţea deasă de aţă, de sfoară pentru perdele, plase, sacoşe etc.

filiaţie (fr. *filiation*) = legătură de rudenie între copii şi părinţi; descendenţă

filieră (fr. *filière*) = placă de oţel perforată prin care un material se trage în fire

final (fr. *final*, lat. *finalis*) = sfârşitul, încheierea unei lucrări

finalitate (fr. *finalité*) = tendinţă, scop în vederea căruia are loc o activitate

fisă (ngr. *fisa*) = monedă

fişă (fr. *fiche*) = foaie de hârtie care cuprinde diverse notări, date personale, observaţii despre o lucrare

floral (fr. *floral*) = referitor la floare; care înfăţişează o floare

florar (floare + *-ar*) = persoană care cultivă/vinde flori; numele popular al lunii mai; instrument pentru trasarea curbelor plane

Scanned with OKEN Scanner

focal (fr. *focal*) = referitor la un sistem optic

focar (foc + suf. *-ar*) = izvor, sediu principal, centru inflamator

fortuit (fr. *fortuit*) = (livr.) venit pe neașteptate, neprevăzut

forțat (fr. *forcer*) = impus cu forța, constrâns

freza (fr. *fraiser*) = a prelucra prin așchiere un material cu freza

friza (fr. *friser*) = a-și încreți, a-și ondula părul ; a se coafa

fugos (fr. *fougueux*) = care are o fire aprigă, iute, impetuos

fugitiv (fr. *fugitif*) = care trece repede, care este de scurtă durată

funeralii (lat. *funeralia* ; fr. *funérailles*) = ceremonie fastuoasă a înmormântării unei persoane

funerar (fr. *funéraire*, lat. *funerarius*) = (adj.) care ține de funeralii, privitor la funeralii (urnă funerară, piatră funerară, monument funerar)

geantă (tc. *çanta*) = poșetă, servietă

jantă (fr. *jante*) / în expresia *a rămâne pe jantă* = a avea cauciucul dezumflat, (fam.) a rămâne fără bani

gera (fr. *gérer*) = a administra afacerea altei persoane

gerant (fr. *gérant*) = care administrează o afacere în absența unei persoane

gira (germ. *girieren*) = a-și da girul, a garanta pentru cineva

girant = persoană care își dă girul, care garantează

glacial (fr. *glacial*) = de gheață, rece ca gheața

glaciar (fr. *glaciaire*) = care aparține erei respective

gratitudine (fr. *gratitude*) = (livr.) recunoștință

gratuitate (fr. *gratuité*) = însușirea de a fi gratuit, de a nu costa nimic

gravitate (fr. *gravité*) = aspect deosebit de important prin consecințele pe care le poate provoca

gravitație (fr. *gravitation*) = atracție reciprocă a corpurilor

ignorare (fr. *ignorer*) = faptul *de a ignora* și consecințele sale

ignoranță (fr. *ignorance*) = lipsa cunoștințelor elementare ; incultură

inapt (fr. *inapte*) = lipsit de putere, de forța (fizică) de a face ceva ; nepotrivit pentru o slujbă

inept (fr. *inepte*) = (rar) prost, stupid ; absurd

indemn (fr. *indemne*) = teafăr ; care nu a suferit pagube

îndemn (derivat regresiv din *a îndemna*) = impuls, imbold

indolență (fr. *indolence*) = nepăsare, apatie ; lene, trândăvie

insolență (fr. *insolence*) = obrăznicie, impertinență, nerușinare

infesta (fr. *infester*) = a bântui, a pustii, a nimici ; a invada

infecta (fr. *infecter*) = a face o infecție ; a contamina ; (fig.) a corupe, a strica moralicește

ingerare (fr. *ingérer*) = acțiunea de a ingera și rezultatul ei

ingerință (fr. *ingérence*) = amestec ilegal, intervenție în treburile unei persoane

insera (fr. *insérer*) = a face un adaos (într-un tabel, șir, text)

însera (pref. *în-* + seară) = a se face seară

insolent (fr. *insolent*) = obraznic, impertinent, nerușinat, necuviincios

insolit (fr. *insolite*) = neobișnuit, surprinzător, neuzitat

investi (fr. *investir*) = a aloca un capital într-o întreprindere/afacere

învesti (fr. *investir*) = a acorda un drept / o autoritate în mod oficial cuiva

invidios (it. *invidioso*) = care simte invidie, stăpânit de invidie

insidios (fr. *insidieux*) = înșelător, viclean ; care își manifestă acțiunea asupra organismului mai târziu

Scanned with OKEN Scanner

înflora (*în-* + flori) = a împodobi cu flori
ţesute, brodate, pictate, incrustate

înflori (lat. *inflorire*) = a face, a da flori

înglob (fr. *englober*) = a include, a cuprinde

îngloda (*în-* + glod) = a se înfunda în noroi, a se înnămoli ; (fig.) a face multe datorii

învederat (rar) = care se poate înţelege bine ; vizibil, evident

inveterat (fr. *invétéré*) = învechit în obiceiuri rele

jubileu (fr. *jubilé*) = sărbătorire a împlinirii unui număr de ani (de obicei 50) de la producerea unui eveniment

jubilaţie (fr. *jubilation*) = satisfacţie însoţită de o mare bucurie

lacună (fr. *lacune*) = gol, lipsă în succesiunea unor fapte sau a unor idei

lagună (it. *laguna*) = porţiune din bazinul unei mări sau a unui ocean separată aproape complet de rest printr-o fâşie îngustă de pământ

langoare (it. *languore*) = privire galeşă şi tristă ; apatie, moleşeală

lingoare (lat. *languor, -oris*) = (pop.) febră tifoidă

legislaţie (fr. *législation*) = totalitatea legilor unei ţări sau ale unui domeniu juridic

legislatură (fr. *législature*) = perioadă legală pentru care a fost ales sau în care a funcţionat un organ legislativ

liber (fr. *libre* ; lat. *liber*) = independent, neatârnat, desupus

libertin (fr. *libertin*) = indecent

libret (it. *libretto*) = titlu dat unei opere muzicale ; carnet de economii

livret (fr. *livret*) = document care atestă satisfacerea serviciului militar ; document cu datele unui utilaj

lineal (germ. *Lineal*) = instrument metalic folosit la trasare

liniar (fr. *linéaire*) = în linie dreaptă, rectiliniu ; (fig.) simplu, plictisitor, anost

literal (fr. *littéral*) = reprodus cuvânt cu cuvânt

literar (fr. *littéraire*) = care aparţine literaturii, care corespunde cerinţelor literaturii

litră (ngr. *litra*) = măsură de capacitate sau de greutate egală cu un sfert de litru/kilogram

litru (fr. *litre*) = unitate de măsură a capacităţii

lucrativ (fr. *lucratif*) = care aduce câştig ; profitabil, rentabil ; folositor, util

lucrător (lucra + suf. *-ător*) = care lucrează, care munceşte

manej (fr. *manège*) = loc special pentru dresarea cailor ; arenă pe care evoluează animalele dresate

menaj (fr. *ménage*) = activitatea gospodinei, gospodărie

martir (fr. *martyr*) = persoană care a îndurat chinuri, chiar moartea, pentru convingerile sale

martiriu (lat. *martiyrium, -i*) = suferinţă, tortură îndurată de cineva pentru convingerile sale

marţial (fr. *martial*) = solemn, grav, impunător ; ostăşesc

marţian (fr. *martien*) = presupus locuitor al planetei Marte

miner (fr. *mineur*) = muncitor calificat care munceşte în mină

minier (fr. *minier*) = referitor la mină (sector, bazin, industrie)

modestă (lat. *modestus*) = lipsită de îngâmfare

modistă (fr. *modiste*) = femeie care confecţionează pălării de damă

monah (ngr. *monahós*) = călugăr

monarh (germ. *Monarch*) = suveran, conducătorul unei monarhii

mortal (lat. *mortalis, -e*) = care provoacă moartea

mortar (lat. *mortarium*) = material de construcţie din ciment, var, nisip şi apă

motivare (din *motiva*) = justificare, bilet de justificare a absenţelor

motivaţie (fr. *motivation*) = totalitatea motivelor care determină o acţiune

Scanned with OKEN Scanner

numeral (fr. *numéral*) = parte de vorbire care arată un număr sau ordinea numerică

numerar (fr. *numéraire*) = bani lichizi

obol (fr. *obole*) = sumă modestă cu care cineva contribuie la o acțiune

obor (bg. *obor*) = loc unde se ține târg de vite, de lemne; târg

oculist (fr. *oculiste*) = oftalmolog

ocultist (fr. *occultiste*) = persoană care practică un mod de comunicare cu forțe supranaturale

orator (lat. *orator, -ris*) = persoană care rostește un discurs public

oratoriu (lat. *oratorium, -i*) = compoziție muzicală pentru orchestră, cor, soliști vocali

ordinal (fr. *ordinal*) = care arată ordinea numerică

ordinar (fr. *ordinaire*) = obișnuit, de rând

oreion (fr. *oreillon*) = boală contagioasă cu inflamarea glandelor salivare și cu febră

Orion = personaj mitologic grec, vânător frumos, omorât de zeița Artemis și transformat în constelație

orgie (fr. *orgie*) = desfrâu

urgie (lat. *orgia*) = nenorocire mare care se abate asupra cuiva

original (fr. *original*) = întâiul exemplar; ceva nou și personal

originar (fr. *originaire*) = care este de loc din...

pacientă (fr. *patience*; lat. *patientia*; it. *pacienza*) = răbdare, calm, îngăduință

pasiență (ngr. *pasiéntsa*; fr. *patience*) = combinare a cărților de joc după anumite reguli

parafrază (fr. *paraphrase*) = expunere, explicație într-o formulare personală

perifrază (fr. *périphrase*) = grup de cuvinte care înlocuiește un termen unic cu același sens

pasabil (fr. *pasable*) = (fam.) acceptabil, care poate fi acceptat

pasibil (fr. *passible*) = care poate sau trebuie să fie supus la..., susceptibil de...

posibil (fr. *possible*) = care se poate întâmpla sau realiza; care e cu putință

pasional (fr. *passionnel*) = însușiri, sentimente, acțiuni determinate de pasiuni

pasionat = (despre oameni) care pune pasiune în tot ceea ce face, care acționează cu pasiune

patentat = (s. n.) invenție, brevet; notoriu (adj.)

potentat (fr. *potentat*) = despot; (prin ext.) om influent

pensie (rus. *pensija*) = sumă de bani ce se acordă care a ieșit din activitatea profesională

pensiune (fr. *pension*) = casă, restaurant în care se oferă cuiva, în schimbul unei sume de bani; găzduire completă sau numai masă

perceptor (lat. *preceptor, -oris*) = agent fiscal

preceptor (fr. *précepteur*) = educator al copiilor unei familii bogate

permisie (fr. *permission*) = învoire (pentru militari)

permisiune (fr. *permission*) = încuviințare, îngăduință

persan (fr. *persan*) = care aparține Persiei

persian (fr. *persienne*) = oblon

petrolier (fr. *pétrolier*) = despre produse din petrol, ramuri, instalații care prelucrează petrolul etc.

petrolifer (fr. *pétrolifère*) = despre regiuni, straturi, zone, zăcăminte care conțin petrol

plancton (ger. *Planke*) = totalitatea organismelor vegetale și animale care trăiesc în apă până la o adâncime de 200 m; hrană bună pentru pești și pentru alte animale acvatice

planton (fr. *planton*) = serviciu de pază în cazarmă; ostaș care execută paza în cazarmă

prefera (fr. *préférer*) = a da întâietate sau precădere unui lucru, unei ființe, unei situații

profera (fr. *proférer*) = a rosti, a pronunța (cu voce ridicată) blesteme, amenințări

Scanned with OKEN Scanner

preleva (fr. *prélever*) = a lua o parte dintr-un tot (un eşantion)

premieră (fr. *premier*) = prima reprezentaţie a unei pese de teatru, a unei opere, a unui film

prinos (slv. *prinosu*) = dar adus divinităţii sau unui stăpân; omagiu adus cuiva în semn de admiraţie

prescrie (fr. *prescrire*) = a ordona, a dispune, a indica un tratament; a se şterge o datorie, o pedeapsă

preveni (fr. *prevenir*) = a înştiinţa mai dinainte, a preîntâmpina, a înlătura

prevenire (din *a préveni* < fr. *prévenir*) = acţiunea de înlăturare a unui rău, de împiedicare a apariţiei unei boli, a săvârşirii unei infracţiuni; preîntâmpinare

pripon (scr. *pripon*) = funie groasă sau odgon de care se leagă vitele la păscut; ţăruş înfipt în pământ de care se prinde acest odgon

prognostic (fr. *prognostique*) = (med.) previziune a evoluţiei unei boli pe baza analizelor şi datelor

raport (fr. *rapport*) = legătură, relaţie; dare de seamă, comunicare scrisă sau orală

raţie (fr. *ration*) = cantitate de hrană pe care trebuie să o consume un om sau un animal într-un timp determinat

rechizite (germ. *Requisit*) = toate obiectele de scris necesare elevilor

recuza (fr. *récuser*) = a respinge un judecător, un martor, nerecunoscându-i autoritatea, bănuindu-l de părtinire

reflecţie (fr. *réflexion*) = cugetare

reflua (fr. *refluer*) = a se revărsa înapoi; a reveni; a se întoarce; a da pe dinafară (despre ape, lichide)

releva (fr. *relever*) = a scoate în evidenţă, a remarca, a sublinia

revendica (fr. *revendiquer*) = a reclama, a cere, a pretinde un drept, ca fiind al său; a asuma

revolut (lat. *revolutus*) = care şi-a încheiat cursul, care s-a terminat

ricşă (engl. *richsha*) = trăsurică cu două roţi trasă de om

prevala (fr. *prévaloir*, lat. *praevalere*) = a avea preponderenţă

premiere (lat. *praemiare*) = acţiunea de a premia şi rezultatul ei

prisos (ngr. *perissos*) = ceea ce depăşeşte necesarul; prisosire, surplus

proscrie (fr. *proscriere*) = a condamna la moarte; a îndepărta în mod forţat din patrie; a exila

proveni (fr. *provenir*) = a se trage, a rezulta din; a avea obârşia în....

prevenţie (fr. *prévention*, lat. *praeventio*, *-nis*) = arest preventiv; prin ext., stare de arest preventiv; (livr.) prejudecată

pripor (bg. *pripor*) = coastă de deal sau de munte; pantă abruptă; povârniş

pronostic (fr. *pronostic*) = ipoteză, previziune referitoare la desfăşurarea şi la sfârşitul unor evenimente

report (fr. *report*) = trecerea unei sume, a unui total din josul unei coloane în fruntea coloanei de pe pagina următoare a unui registru

raţiune (lat. *ratio*, *-nis*) = judecată, minte; temei, motiv, justificare

recuzită (germ. *Requisit*) = obiectele necesare montării unui spectacol

refuza (fr. *refuser*) = a nu primi, a nu accepta, a respinge

reflexie (fr. *réflexion*) = reîntoarcere parţială a luminii în mediul din care a venit

refula (fr. *refouler*) = a înăbuşi în inconştient idei, dorinţe; a deplasa, cu ajutorul unei pompe, un fluid într-un recipient

revela (fr. *révéler*) = a dezvălui, a (se) face cunoscut, a destăinui

revindeca (*re-* + vindeca) = a se vindeca mereu după o boală

rezolut (germ. *Resolut*) = îndrăzneţ, hotărât

rişcă (rus. *reşka*) = joc de noroc

Scanned with OKEN Scanner

rondo (it. *rondo*) = piesă muzicală instrumentală cu un caracter vioi

rondou (fr. *rondeau*) = loc de formă circulară (amenajat în grădină, în parcuri)

ruletă (fr. *roulette*) = instrument pentru măsurarea lungimilor; instalaţie la jocurile de noroc

rulotă (fr. *roulotte*) = vehicul cu două roţi remorcat la un autoturism

saşiu (tc. *saşi*) = (despre oameni) care se uită cruciş

şasiu (fr. *châssis*) = cadru rigid de care se montează roţile

satir (lat. *satyrus*) = divinitate mitologică greacă; fiinţă cu corp omenesc, cu păr, cu coarne şi cu picioare de ţap, personificând instinctele brutale

satiră (lat. *satira*) = specie a poeziei lirice cu caracter critic şi moralizator; discurs muşcător

sămânţă (lat. *semantia*) = parte din fruct din care se poate dezvolta o plantă

seminţie (sămânţă + suf. *-ie*) = neam, urmaşii unui străbun

scală (it. *scala*) = placă gradată la aparatele de radio; rampă

scară (lat. *scala*) = obiect care serveşte la urcare sau la coborâre

secţie (fr. *section*; rus. *sekţiia*) = sală, atelier, local; compartiment; subdiviziune

secţiune (fr. *section*) = tăietură, despărţire, porţiune tăiată în urma unei secţionări

simplu (fr. *simple*) = modest; alcătuit dintr-un singur element; lipsit de artificialitate;

simplist (fr. *simpliste*) = (despre oameni) lipsit de complicaţii intelectuale; (despre concepţii) care consideră lucrurile superficial, neglijând aspectele esenţiale

smoc (ucr. *smotak*) = mănunchi de păr

smog (engl. *smog*) = ceaţă cu fum industrial

solicitare (fr. *sollicitaire*) = cerere stăruitoare

solicitudine (fr. *sollicitude*) = acţiune plină de grijă, de bunăvoinţă faţă de cineva

solitudine = (livr.) singurătate, izolare

solidar (fr. *solidaire*) = legat de cineva prin interese comune

solitar (fr. *solitaire*) = singur, singuratic

special (fr. *spécial*) = pentru anumite întrebuinţări; care se deosebeşte de alte lucruri asemănătoare

specios (fr. *spécieux*) = care are doar aparenţe favorabile; amăgitor, înşelător

speţă (germ. *Spesie*; fr. *espèce*) = specie; pricină, cauză adusă spre rezolvare în faţa unui organ de jurisdicţie

speze (it. *spese*) = cheltuieli

stadiu (fr. *stade*) = etapă, fază distinctă în evoluţia unui proces istoric, social sau biologic

stagiu (fr. *stage*) = vechime în muncă a unui angajat; perioadă de timp al unui angajat temporar

stambă (it. *stampa*) = ţesătură din bumbac

stampă (it. *stampa*) = imagine imprimată după o placă gravată

statuar (fr. *statuaire*) = referitor la statui, ca o statuie

statutar (fr. *statutaire*) = conform unui statut

staţie = punct de oprire pe traseul unor vehicule; popas, oprire

staţiune = localitate în care se găsesc condiţii climaterice, ape minerale prielnice sănătăţii

stila (fr. *styler*) = a se forma, a se comporta conform regulilor de bună-cuviinţă

stiliza (fr. *styliser*) = a reproduce un obiect în linii simplificate

stoc (engl. *stock*) = bunuri de rezervă în magazie

stog (slv. *stogu*) = grămadă mare de fân

sudură (fr. *soudure*) = operaţie de sudare; (fig.) închegare, îmbinare, legătură, unire

sutură (fr. *suture*) = cusătură folosită în chirurgie pentru a uni marginile unei plăgi

Scanned with OKEN Scanner

suborbital (it. *suborbitale*) = a cărui traiectorie este inferioară pentru a intra pe orbită

suborbitar (fr. *sous-orbitaire*) = situat sub orbită

sumă (lat. *summa*) = rezultatul operației de adunare; cantitate totală, totalitate; sumedenie

summum (cuv. lat.) = gradul cel mai înalt, punct maxim, extremitate

suveran (fr. *souverain*) = monarh; persoană liberă să dispună de acțiunile sale

suzeran (fr. *suzerain*) = care exercită autoritate asupra unui stat slab, amestecându-se în politica lui

șerbet (tc. *şerbet*) = preparat făcut din sirop de zahăr bine legat și frecat, colorat și aromat cu esențe

șervet (fr. *serviette*) = prosop, ștergar

tabiet (tc. *tabiat*) = deprindere, gust; comoditate, viață confortabilă

tabinet (după fr. *table nette*) = numele unui joc de cărți; partidă dintr-un astfel de joc

talaz (tc. *talaz*) = val mare stârnit de furtuni pe mări sau pe oceane

taluz (fr. *talus*) = teren în pantă; suprafață înclinată care mărginește un rambleu/debleu

tapiserie (fr. *tapisserie*) = cusătură cu mâna pe canava; parte tapisată a mobilei

tapițerie (tapițer + suf. *-ie*) = meseria tapițerului, localul tapițerului

temporal (fr. *temporel*) = care indică timpul; de la tâmplă (osul temporal)

temporar (fr. *temporaire*) = vremelnic, trecător, provizoriu

tocă (fr. *toque*) = căciuliță sau pălărioară fără boruri, purtată de femei

togă (lat. *toga*) = mantie largă și lungă, fără mâneci, purtată de romani peste tunică, pornind de la umărul stâng și lăsând descoperit brațul și umărul drept

transă (fr. *transe*) = stare de pierdere a voinței în care se află o persoană supusă hipnozei

tranșă (fr. *tranche*) = fiecare dintre părțile în care este împărțit un lucru; parte

trombă (fr. *trombe*) = coloană înaltă de apă, de formă conică, ridicată de vârtejurile de vânt

trompă (fr. *trompe*) = parte cărnoasă în formă de tub care prelungește nasul elefantului

tulei (ucr. *tulij*) = cotor al penelor de pasăre; puf; fir subțire de mustață sau de barbă

tuleu = tulpina unor plante (mai ales a porumbului); soi de prun cu fructul mare, ovoidal, de culoare vânătă

umeral (fr. *umeral*) = referitor la umăr

umerar (umăr + *-ar*) = umeraș

uza (fr. *user*) = a se degrada, a se toci; a se epuiza (despre oameni)

a uzita (din *uzitat*, derivat regresiv, fr. *usité*) = se întrebuința, a se folosi în mod obișnuit

vârtute (lat. *virtus*, *-tis*) = tărie, vigoare, vlagă

virtute (lat. *virtus*, *-tis*) = integritate morală; însușire morală care urmărește binele

vârstă (sl. *vrusta*; srb. *vrsta*) = etate; dungă sau bandă de altă culoare într-o țesătură

verstă (rus. *versta*) = unitate de măsură pentru distanțe folosită în trecut în Rusia, egală cu 1,067 km

vers (fr. *vers*) = un rând dintr-o strofă

viers (lat. *versus*) = melodie, glas

vindicativ (fr. *vindicatif*) = răzbunător

vindecător (vindeca + suf. *-ător*) = care vindecă, tămăduitor, lecuitor

virtuos (lat. *virtuosus*) = cu multe calități; cinstit; curat; cast

virtuoz (fr. *virtuose*) = muzician, cântăreț care stăpânește perfect tehnica unui instrument

Scanned with OKEN Scanner

Anexa 4

Mic glosar de pleonasme

Sursa de informaţie o reprezintă dicţionarele de pleonasme menţionate în bibliografie. Formularea enunţurilor în care au fost introduse expresiile pleonastice ne aparţine.

Expresia pleonastică	Corect
Regele ***a abdicat de la tron*** *la data de 30 decembrie 1947.* **abdica** vb. (< fr. *abdiquer*, lat. *abdicare*) a renunţa la *tron*.	...a renunţat la tron / ...a abdicat
Unele prevederi ale legii... au fost ***complet abrogate.*** **abroga** vb. (lat. *abrogare*, fr. *abroger*) = a anula, a suprima o lege sau o dispoziţie oficială ; **complet** adv. (fr. *complet*, lat. *completus*) = în întregime	au fost abrogate / au fost anulate
Accidentul s-a produs printr-o ***stupidă absurditate.*** **absurditate** s. f. (lat. *absurditas*, *-tis*) = aberaţie, prostie, stupiditate ; **stupid** adj. (lat. *stupidus*) = *absurd*, ilogic, iraţional	...printr-o stupiditate / ...printr-o absurditate / ...a fost absurd / a fost stupid
Anul acesta va fi o ***mare abundenţă*** *de cereale.* **abundenţă** s. f. (lat. *abundantia*, *-ae*) = cantitate *mare*, belşug, bogăţie ; **mare** adj. = care este în cantitate însemnată	Vor fi cereale din abundenţă / din belşug ; ...va fi o abundenţă de cereale
A făcut ***prea mult abuz*** *de alcool, iar acum are probleme cu ficatul.* **abuz** s. n. (lat. *abusus*, fr. *abus*) = întrebuinţare fără măsură a unui lucru, exagerare **mult** adj. (lat. *multus*) = în cantitate mare	A făcut abuz de... / A făcut exces de...
Situaţia actuală nu mai ***poate fi acceptabilă.*** **acceptabil** adj. (lat. *acceptabilis*, fr. *acceptable*) = care *poate* fi acceptat	...nu mai este acceptabilă / ...nu mai poate fi acceptată
Drumurile spre cabană ***pot fi oricând accesibile.*** **accesibil** adj. (lat. *accessibilis*, fr. *accessible*) = la care se *poate* ajunge uşor ; care poate fi uşor procurat ; care se poate înţelege uşor	...sunt oricând accesibile / ...sunt practicabile oricând / ...pot fi folosite oricând

Scanned with OKEN Scanner

Expresia pleonastică	Corect
Acum un an în urmă eram cu prietenii într-o excursie. **acum** adv. (lat. *eccum modo*) = 1. în prezent; 2. imediat; 3. înainte cu.; *în urmă cu...*	acum un an / cu un an în urmă / a trecut un an de când...
*La testul dat anul acesta **s-au adăugat în plus** cinci întrebări.* **a adăuga** (lat. *adaugere*) = a mai pune peste, *în plus*, a face să sporească	La testul dat s-au dat în plus cinci întrebări.
*L-a descoperit cu o **alcoolemie în sânge** de 0,98 mg şi i s-a întocmit dosar penal.* **alcoolemie** s. f. (fr. *alcoolémie*) = prezenţă temporară a alcoolului *în sânge*	L-a descoperit cu o alcoolemie de 0,98 mg şi i s-a întocmit.../ I-a descoperit în sânge 0,98 mg de alcool şi...
*Răspunsurile tale **nu pot fi admisibile** în faţa comisiei.* **admisibil** adj. (fr. *admissible*) = care *poate* fi admis; acceptabil	...nu pot fi admise / ...nu pot fi acceptate
*Studenţii **şi-au adus aportul** la salvarea unor victime ale inundaţiilor.* **aport** s. n. (fr. *apport*) = contribuţie materială, intelectuală etc. *adusă* de cineva...	...au contribuit la salvarea / ...şi-au adus contribuţia la...
*Câinii poliţiştilor **adulmecă mirosul** infractorilor.* **adulmeca** vb. (et. nec.) = (despre animale) a simţi sau a descoperi cu ajutorul *mirosului*, prezenţa unui animal, a omului, a hranei	...simt mirosul infractorilor / ...descoperă mirosul... / ...îi adulmecă repede pe infractori
*Ne-am **adunat** astăzi **împreună** pentru a sărbători succesul domnului...* **aduna** vb. (lat. *adunare*) = a strânge *la un loc* ceea ce se află răspândit; a se strânge la un loc, formând un grup	Ne-am adunat astăzi pentru a sărbători succesul domnului...
*S-ar putea ca în toamnă să fie **alegeri electorale** anticipate.* **electoral** adj. (fr. *électoral*) = privitor la *alegeri*, în vederea *alegerilor*	...s-ar putea să se organizeze alegeri anticipate...
*Preşedintele comisiei a ţinut **o scurtă alocuţiune** în faţa candidaţilor.* **alocuţiune** s. f. (fr. *allocution*, lat. *allocutio*, *-nis*) = scurtă cuvântare ocazională	...a rostit o scurtă cuvântare... / ...a rostit o alocuţiune...
*Fără să vreau am asistat la **o altercaţie verbală** între doi vecini.* **altercaţie** s. f. (fr. *altercation*; lat. *altercatio*, *-nis*) schimb violent de *cuvinte* între două sau mai multe persoane	...am asistat la o altercaţie între doi vecini...
*Starea bolnavului **s-a ameliorat în bine** în ultimele zile.* **ameliora** vb. (fr. *améliorer*) = a (se) *îmbunătăţi*, a (se) îndrepta	Starea bolnavului s-a ameliorat în ultimele zile.

Scanned with OKEN Scanner

Expresia pleonastică	Corect
*Inundaţiile din Moldova au avut **o mare amploare**.* **amploare** s. f. (fr. *ampleur*) = însuşirea de a fi amplu, *mare*, întins	...au fost de amploare / ...au fost foarte mari
***Anexez alăturat** la cererea din dosar următoarele acte.* **anexa** vb. (fr. *annexer*) = *a alătura*, a adăuga, a ataşa	La cererea formulată, anexez următoarele acte.
*Colegii de promoţie **au aniversat 10 ani** de la terminarea liceului.* **aniversare** s. f. (fr. *anniversaire*, lat. *anniversarius, -i*) = faptul de a aniversa; **aniversa** vb. (fr. *anniversaire*) = a sărbători împlinirea unui număr *de ani*	...au sărbătorit 10 ani de la.../ ...au participat la sărbătorirea a 10 ani de la...
*Meteorologii **au anticipat din timp / dinainte** inundaţiile ce s-ar putea produce.* **anticipa** vb. (fr. *anticiper*; lat. *anticipare*) = a face sau a spune ceva *înainte* de o anumită dată; a prevedea, a prevesti; **dinainte** (adv. *de + înainte*) = din timp, *înainte de*	Meteorologii au anticipat inundaţiile.../ Meteorologii au prevăzut inundaţiile...
...au anulat complet	... (vezi **au abrogat complet**)
*La demonstraţie au participat **aproape vreo (cam, circa) cinci mii de oameni**.* **aproape** adv. (lat. *ad-prope*) = aproximativ, cam; **vreo** adj. pron. nehot., adverb = aproape, aproximativ, cam, circa	...au participat aproape... ...au participat cam.../ circa.../ ...au participat aproximativ...
...aproximativ cam vreo...	(vezi *supra*: aproape vreo...)
***Între membrii familiei noastre există o bună / o plăcută armonie**.* **armonie** s. f. (fr. *harmonie*; lat. *harmonia, -ae*) = potrivire desăvârşită, concordanţă (între persoane, sunete etc.); *bună* înţelegere; **plăcut** adj. (lat. *placere*) = agreabil, bun, care place, frumos	Între membrii familiei... există o bună înţelegere / o deplină armonie.
*Uităm cu greu **plăcuta aromă mirositoare** a bucatelor de Crăciun.* **aromă** (fr. *arôme*) = emanaţie a unor substanţe plăcut mirositoare; miros tare şi plăcut; mireasmă, parfum	Uităm cu greu aroma bucatelor de Crăciun.
Conducerea societăţii este capabilă să-şi autoadministreze singură resursele economice.	...este capabilă să-şi autoadministreze resursele... / ...să-şi administreze singură...
*Aceasta este **autobiografia mea proprie** pe care o semnez.* **autobiografie** s. f. (fr. *autobiographie*) = expunere a vieţii unei persoane făcută *de ea însăşi*; **auto-** = element de compunere savantă care arată că acţiunea se referă la subiect; are şi semnificaţia *de la sine, prin mijloace proprii* (fr., it. *auto*; gr. *autos* = însuşi)	Aceasta este autobiografia pe care o şi semnez.

Scanned with OKEN Scanner

Expresia pleonastică	Corect
*Numeroase **avalanşe de zăpadă** s-au produs în munţii Bucegi.* **avalanşă** s. f. (fr. *avalanche*) = masă de *zăpadă* care se desprinde de pe versantul unui munte	În munţii Bucegi s-au produs numeroase avalanşe.
*În munţi se semnalează **averse de ploaie**.* **aversă** s. f. (fr. *averse*) = *ploaie* torenţială de scurtă durată	...se semnalează ploi puternice / ...se semnalează averse...
*...**au avertizat din timp**...*	vezi **a anticipa**...
*Cercetătorii **s-au axat în jurul** problemei încălzirii globale...* **axa** vb. (fr. *axer*) = a (se) desfăşura într-un anumit sens ; a (se) concentra în jurul a ceva	Cercetătorii s-au axat pe problema încălzirii globale / ...s-au concentrat în jurul...
*La cei 90 de ani, şi-a găsit un adăpost **într-un azil de bătrâni**.* **azil** s. n. (fr. *asile*) = instituţie de asistenţă socială pentru întreţinerea *bătrânilor*	...şi-a găsit adăpost într-un azil.
*În mijlocul casei lui Hagi Tudose era **mult bănet**.* **bănet** s. n. (ban + suf. *-et*) = bani *mulţi*, avere mare în bani ; **-et** sufix cu semnificaţia *mult*, mulţi : *brădet, făget, nucet* (sufix colectiv)	În mijlocul casei ...erau mulţi bani.
*Echipa gazdă **a beneficiat de** numeroase **avantaje**.* **beneficia** vb. (fr. *bénéficier*) = a trage *foloase*, a profita, a avea un câştig	...a avut parte de numeroase avantaje
*Ajungând la fântână, am observat că drumul **se bifurcă în două** direcţii.* **bifurca** vb. (fr. *bifurquer*) = a se despărţi în *două* ramuri, în două direcţii	...drumul se desparte în două direcţii / ...drumul se bifurcă
*Avioanele au executat mai multe **bombardamente aeriene** asupra capitalei.* **bombardament** s. n. (fr. *bombardement*) = atac cu bombe sau rachete efectuat de *aviaţie*, de artilerie ; **aviaţie** s. f. = forţă militară *aeriană* ;	Avioanele au executat mai multe bombardamente asupra capitalei.
*Vechii copişti aveau o **caligrafie foarte frumoasă**.* **caligrafie** s. f. (ngr. *kalligráphia* ; fr. *calligraphie*) = arta şi deprinderea de a scrie *frumos*	...aveau o scriere foarte frumoasă.
*Geografii au realizat întreaga **cartografie a hărţilor** ţărilor europene.* **cartografie** s. f. (fr. *cartographie*) = disciplină care se ocupă de tehnica întocmirii *hărţilor* şi planurilor topografice.	...au realizat / au executat toate hărţile ţărilor europene
*În faţa monumentului s-a organizat o **ceremonie solemnă** în cinstea eroilor neamului.* **ceremonie** s. f. (pol. *ceremonia*, fr. *cérémonie*, lat. *caerimonia, -ae*) = *solemnitate*, fast, paradă, gală ; **solemn** adj. (lat. *sollemnis*) = festiv, sărbătoresc	În faţa monumentului s-a organizat o ceremonie / o solemnitate în cinstea eroilor neamului.

Scanned with OKEN Scanner

Expresia pleonastică	Corect
*Cei doi **coabitează împreună** de mai multă vreme.* **co-** = element de compunere savantă însemnând *împreună*; **a coabita** vb. (lat. *cohabitare*; fr. *cohabiter*) = a locui, a trăi *împreună*; a convieţui	Cei doi coabitează de mai multă vreme. / ...convieţuiesc de mai multă vreme.
*Am avut necazuri deoarece mi-**a cobit de rău** cineva.* **a cobi** vb. (bg. *kobja*) = a prevesti ceva *rău*	...întrucât cineva mi-a cobit.
...coexista împreună	vezi **coabitează**
*Sala avea aspectul unei **cocini de porci**.* **cocină** s. f. (bg. *kočna*) = adăpost sau coteţ pentru creşterea *porcilor*	...aspectul unei cocini / ...avea aspectul unui adăpost pentru porci
...colabora împreună... **colabora** vb. (fr. *collaborer*; lat. *collaborare*) = a participa *alături de alţii* la o acţiune desfăşurată în comun; a conlucra; a coopera	a colabora cu... / ...a conlucra cu; ...a lucra împreună cu...
*În fiecare an se organizează **comemorări în memoria** eroilor căzuţi...* **comemorare** s. f. (lat. *commemoratio, -nis*) = ceremonie menită să evoce *amintirea* unei persoane sau a unui eveniment important	...comemorări în cinstea eroilor căzuţi pe câmpul de luptă.
*Produsele primite **nu pot fi comestibile**.* **comestibil** adj. (fr. *comestible*; lat. *comestibilis*) = care *poate* fi servit ca hrană	Produsele nu sunt comestibile.
*La încheierea întrevederii, **concluziile finale** le-a tras directorul.* **concluzie** s. f. (fr. *conclusion*; lat. *conclusio, -nis*) = ultima parte a unei expuneri sau a unei opere, care cuprinde rezultatele *finale*	...concluziile le-a formulat directorul instituţiei.
*Inginerii români **au conlucrat împreună** cu cei germani pentru realizarea...*	vezi **a colabora**
*Rădulescu este **confidentul meu intim**.* **confident** s. m. şi f. (fr. *confident*; lat. *confidens, -tis*) = persoană căreia i se fac confidenţe; sinonim cu *intim*	Rădulescu este prietenul meu intim. / Rădulescu este confidentul meu.
*În urma discuţiilor cele trei partide au ajuns la **un consens unanim**.* **consens** s. n. (lat. *consensus, -i*) = înţelegere, acord, identitate de păreri	...au ajuns la un consens. / ...au ajuns la păreri comune.
*Planul a fost pus la cale **într-o conspiraţie ilegală** de către revoluţionari.* **conspiraţie** s. f. = acţiune secretă şi ilegală	...într-o deplină conspiraţie de către revoluţionari.
*L-am rugat **să continue mai departe** demonstraţia.* **a continua** vb. (fr. *continuer*; lat. *continuare*) = a duce *mai departe* un lucru început	L-am rugat să continue demonstraţia.

Scanned with OKEN Scanner

Expresia pleonastică	Corect
*Mirosul de motorină **continuă să persiste** mult timp.* **a continua** vb. = a nu înceta, a se prelungi (vezi *supra*); **a persista** vb. (fr. *persister*) = a se menține, a continua, a dura, a se păstra, a se perpetua	Mirosul de motorină continuă mult timp. / ...se menține mult.
*Mulți din lumea interlopă fac **contrabandă ilegală** cu țigări.* **contrabandă** s. f. (fr. *contrabande*) = trecere *clandestină* peste granită a unor mărfuri; **ilegal** adj. (fr. *illégal*) = clandestin, conspirativ	Mulți din lumea interlopă fac contrabandă cu țigări.
*Fraza incriminată **conține în sine** mai multe semnificații adânci.* **conține** vb. (fr. *contenir*; lat. *continere*) = a fi alcătuit din...; *a avea în sine...*	Fraza incriminată conține/are mai multe semnificații...
*Părțile româno-germane **au convenit de comun acord** să lucreze la...* **a conveni** vb. (fr. *convenir*; lat. *convenire*) = a cădea *de acord* cu cineva, a se înțelege; **acord** s. n. (fr. *accord*; it. *accorde*) = consens, înțelegere, voință	Părțile... au convenit să lucreze la... / ...s-au înțeles să lucreze la...
*Cei doi **conviețuiesc împreună** de mai mult timp.*	vezi **coabitează**
***Convingerea mea fermă** este că până la urmă vom reuși.* **convingere** s. f. (lat. *convincere*) = părere *fermă* asupra unui lucru	Convingerea mea este că... / Părerea mea fermă este că...
*Aceste afirmații nu **pot fi credibile**.* **credibil** adj. (lat. *credibilis, -e*) = care *poate* fi crezut	Aceste afirmații nu pot fi crezute. / ...nu sunt credibile.
*Tabloul ne impresionează prin armonia **cromatică** a **culorilor**.* **cromatic** adj. (fr. *chromatique*) = care se referă la *culori*, la *colorit*	...ne impresionează prin armonia cromatică. / ...prin coloritul său armonios.
*Trenul avea 10 **cușete de dormit**.* **cușetă** s. f. (fr. *couchette*) = pat pe o navă sau într-un vagon *de dormit*	Trenul avea 10 cușete.
*A urmat tratamentul recomandat, **dar însă** efectele nu sunt vizibile.* **dar** conj. (et. nec.) = cu toate acestea, însă, totuși; **însă** conj. (lat. *ipsa*) = dar, totuși	A urmat tratamentul..., dar efectele nu sunt vizibile.
*Nu am la dispoziție **decât numai** două ore pentru a vizita muzeul.* **decât** adv. de mod (*de* + *cât*) = *numai*, doar; **numai** adv. restrictiv (*nu* + *mai*) = doar	Nu am la dispoziție decât două ore. (*în enunțuri negative*)
*Statele cu **democrație populară** sunt cele mai moderne.* **democrație** s. f. (fr. *démocratie*) = formă politică de organizare a societății, în care puterea este exercitată de masele *populare*	Statele democratice / bazate pe democrație sunt cele mai moderne.

Scanned with OKEN Scanner

Expresia pleonastică	Corect
Am fost la cosmetician pentru a-mi depila părul de pe picioare. **a depila** vb. (fr. *dépiler*) = a îndepărta părul, prin diverse metode, de pe o anumită porțiune a corpului	Am fost la cosmetician pentru depilarea picioarelor.
În Africa vom întâlni adesea multe deșerturi aride. **deșert** s. n. (fr. *désert*; lat. *desertum, -i*) = teren lipsit de vietăți, de vegetație, *sterp, regiune cu climă aridă*; **arid** adj. (fr. *aride*; lat. *aridus*) = uscat, neroditor, *sterp*	În Africa vom întâlni multe deșerturi. / În Africa vom întâlni numeroase locuri aride.
Lăcomia, imoralitatea, violența etc. sunt elemente care conduc la dezumanizarea omului. **dezumanizare** s. f. (din *dezumaniza*) = acțiunea de a (se) dezumaniza; **a dezumaniza** vb. (fr. *déshumaniser*) = a face pe cineva să-și piardă caracteristicile specifice *omului*	Lăcomia, imoralitatea, violența duc la dezumanizare.
Nu m-am putut descurca cu diurna de 30 de lei pe zi dată de întreprindere. **diurnă** s. f. (lat. *diurna*) = indemnizație plătită cuiva pentru acoperirea cheltuielilor *zilnice* de deplasare în altă localitate	...cu diurna de 30 de lei dată de întreprindere.
Am băut doar numai două pahare de apă. **doar** adv. (lat. *de-hora*) = numai; **numai** = doar	Am băut doar două pahare de apă. (*în propoziții afirmative*)
Studiind arhivele am descoperit mai multe dovezi care arată vechimea localității noastre. **dovadă** s. f. (derivat regresiv din slv. *dovesti*) = fapt sau lucru *care arată*, demonstrează ceva; probă convingătoare, mărturie	...am descoperit mai multe dovezi ale vechimii localității noastre.
În deșerturile africane dunele de nisip se străbat cu greu. **dună** s. f. (fr. *dune*) = movilă (mică) *de nisip* formată de vânt în regiunile *nisipoase*	În deșerturile africane dunele se străbat cu greu.
Regizorul a ecranizat mai multe filme. **ecraniza** vb. (*ecran* + *-iza*) = a turna *un film* pe baza unui scenariu adaptat după o operă literară	Regizorul a turnat mai multe filme. / ...a realizat mai multe filme.
Membrii guvernului lucrează la elaborarea noii legi a pensiilor. **elabora** vb. (fr. *élaborer*; lat. *elaborare*) = *a lucra*, a realiza, a da o formă definitivă unei idei, unui text	...lucrează la noua lege a pensiilor. / ...elaborează noua lege a pensiilor.
În anul 2012 vor fi două rânduri de alegeri electorale. **electoral** adj. (fr. *électoral*) = privitor la *alegeri*, în vederea alegerilor	...vor fi două rânduri de alegeri.

Scanned with OKEN Scanner

Expresia pleonastică	Corect
*Liviu Rebreanu este un remarcabil **romancier epic**.* (gen) **epic** adj. (fr. *épique*; lat. *epicus*) = principal gen literar care cuprinde diverse specii de naraţiuni în versuri şi în proză (balada, schiţa, nuvela, *romanul*)	...este un remarcabil romancier. / ...este un remarcabil reprezentant al genului epic.
*S-au publicat mai multe studii despre **etnogeneza poporului** român.* **etno-** = element de compunere savantă cu sensul de (referitor la) *popor*; **etnogeneză** (fr. *ethnogenese*) = disciplină care studiază originea *popoarelor*	S-au publicat mai multe studii despre etnogeneza românilor. / ...despre originea poporului român.
*După o simplă **evaluare estimativă** s-a ajuns la concluzia că...* **a evalua** vb. (fr. *évaluer*) = a calcula, a socoti, *a estima* adjectivul **estimativă** face parte din aceeaşi familie lexicală cu un sinonim al subst. **evaluare**	După o simplă evaluare s-a ajuns la concluzia că...
*Lucrurile s-au petrecut **exact întocmai** cum le-aţi auzit.* **exact** adv. (fr. *exact*; lat. *exacticus*) = *întocmai*	Lucrurile s-au petrecut exact cum le-aţi auzit.
*Toate teoriile formulate trebuie mai întâi **experimentate în practică** şi apoi publicate.* **experimenta** vb. (fr. *expérimenter*; lat. *experimentare*) = a încerca, a verifica prin experienţă, prin aplicare în *practică*	...trebuie mai întâi experimentate / verificate în practică şi apoi publicate.
*Situaţia actuală **poate fi explicabilă**.*	Poate fi explicată. (vezi **credibil**)
*Mai multe tabere de romi au fost **expulzate cu forţa** din Franţa.* **expulza** vb. (fr. *expulser*; lat. *expulsare*) = a obliga să părăsească ţara, a sili, *a forţa* să iasă	Mai multe tabere de romi au fost expulzate din Franţa.
***Făgăduinţa promisă** este o obligaţie ce trebuie onorată.* **făgăduinţă** s. f. (magh. *fogadni*) = *promisiune*	Făgăduinţa este o obligaţie ce trebuie onorată.
***Festivitatea de gală** s-a desfăşurat în sala Ateneului Român.* **festivitate** s. f. (fr. *festivité*) = serbare cu caracter solemn; **gală** = spectacol cu caracter *solemn*	Festivitatea/gala s-a desfăşurat...
*Nu-mi place **modul (felul) cum** se comportă în societate.* **fel** s. n. (magh. *féle*) = *mod* de afi, de a acţiona; **cum** adv. (lat. *quomodo*) = în ce *mod*	Nu-mi place modul/felul în care se comportă...
*Ne-au servit la masă trei porţii de **muşchi file** de porc.* **file** s. n. (fr. *filet*) = carnea de calitate superioară din lungul şirei spinării unei vite, unui porc sau a unui peşte (deci muşchi)	Ne-au servit la masă trei porţii de muşchi de porc. / ...trei porţii de file de porc.

Scanned with OKEN Scanner

Expresia pleonastică	Corect
Baza fundamentală a teoremei a fost propusă de... **fundamental** adj. (fr. *fondamental*; lat. *fundamentalis, -e*) = de *bază*, esenţial	Elementele de bază ale teoremei au fost propuse de...
***Funeraliile de înmormântare** s-au desfăşurat începând cu ora...* **funeralii** s. n. pl. (fr. *funérailles*; lat. *funeralia*) = ceremonie *de înmormântare*	Funeraliile s-au desfăşurat... / Înmormântarea s-a desfăşurat...
*În foaierul teatrului erau mai multe **garderobe pentru haine**.* **garderobă** s. f. (fr. *garde-robe*) = dulap sau mobilier destinat păstrării *hainelor*	...erau mai multe garderobe.
*Filmul a avut un **happy-end fericit**.* **happy-end** s. n. (engl. *happy-end*) = sfârşit *fericit*	Filmul a avut un happy-end. / ...a avut un final fericit.
***Hemograma sângelui** arată un număr mare de leucocite.* **hemo-** = element de compunere savantă cu semnificaţia *referitor la sânge* (fr. *hémo-*; gr. *haimo-* = sânge); **hemogramă** s. f. (fr. *hémogramme*) = analiză prin care se stabileşte compoziţia *sângelui*	Hemograma obţinută arată un număr mare de leucocite.
*Din cauza accidentului a avut o mare **hemoragie de sânge**.*	vezi **hemogramă**
*Mănâncă multe grăsimi şi de aceea are o **hipertensiune ridicată**.* **hiper-** = element de compunere savantă cu semnificaţia *peste, în exces* (fr. *hyper-*)	...are hipertensiune.
*A leşinat de mai multe ori din cauza unei **hipotensiuni scăzute**.* **hipo-** = element de compunere savantă cu semnificaţia *sub, inferior, în deficit* (fr. *hypo-*; gr. *hypo*)	A leşinat din cauza hipotensiunii. / A leşinat din cauza tensiunii scăzute.
*Unele melodii lansate la Eurovizion ajung **hituri de mare succes**.* **hit** s. n. (engl. *hit*) = şlagăr, melodie de *mare succes* la un moment dat	Unele melodii... ajung hituri. / ...ajung şlagăre.
*Bunicul a venit iar (iarăşi) **din nou** pe la noi.* **iarăşi (iar)** adv. (et. nec.) = din nou	Bunicul a venit iar (iarăşi) la noi. / ...a venit din nou la noi.
*Ţi-ai format o **falsă iluzie** despre cele întâmplate.* **iluzie** s. f. (fr. *illusion*; lat. *illusio, -nis*) = percepţie *falsă*; amăgire; speranţă neîntemeiată; închipuire fără o bază reală	Ţi-ai format o iluzie despre... / Ţi-ai format o părere falsă despre...
*După ample dezbateri, proiectul a fost **implementat în practică**.* **implementa** vb. (engl. *implement*) = a pune în *practică*, în funcţie; a aplica	După ample dezbateri, proiectul a fost implementat.

Scanned with OKEN Scanner

Expresia pleonastică	Corect
*Consilierii au participat la **inaugurarea deschiderii** anului şcolar.* **inaugura** vb. (fr. *inaugurer*; lat. *inaugurare*) = a începe, *a deschide* solemn activitatea unei instituţii	...au participat la deschiderea anului şcolar. / ...au participat la inaugurarea anului şcolar.
*Mi-a părut rău de **incidentul neplăcut** care s-a produs.* **incident** s. n. (fr. *incident*) = eveniment neaşteptat, *neplăcut*, care survine în timpul unei activităţi; dificultate	Mi-a părut rău de incidentul care s-a produs. / Mi-a părut rău de neplăcerea produsă.
*A fost neplăcut surprins de **intemperiile vremii de iarnă**.* **intemperie** s. f. (fr. *intempérie*; lat. *intemperies*) = vreme rea, neprielnică	A fost neplăcut surprins de intemperiile iernii.
*Datele problemei se află într-o **intercondiţionare reciprocă**.* **intercondiţionare** s. f. (inter + condiţionare) = legătură şi condiţionare *reciprocă* între lucruri, fenomene etc.	Datele problemei sunt în raport de intercondiţionare.
*Datele problemei sunt într-o **interdependenţă reciprocă**.*	vezi **intercondiţionare**
*Şi-a **irosit fără rost** toţi banii câştigaţi.* **irosi** vb. = a (se) cheltui în mod uşuratic; a (se) pierde *fără rost*, zadarnic, inutil	Şi-a irosit toţi banii câştigaţi.
*Cele două piese de mobilier trebuie **îmbinate împreună**.* **îmbina** vb. (lat. *imbinare*) = a (se) lega, a (se) uni, a (se) *împreuna*	Cele două piese trebuie îmbinate / ...trebuie unite.
*Vecinul **şi-a împrejmuit de jur împrejur** incinta locuinţei sale.* **împrejmui** (în + preajmă + suf. *-ui*) = a pune, a aşeza un gard *de jur împrejurul* unui loc	...şi-a îngrădit incinta locuinţei / ...şi-a împrejmuit incinta...
*Cercetătorii englezi estimează o **încălzire termică** a Terrei cu 4-5 grade în următorii 50 de ani.* **încălzire** s. f. (*în-* + cald) = acţiunea de a (se) încălzi şi rezultatul ei; **termic** adj. (fr. *thermique*) = de căldură, privitor la *căldură*	...estimează o încălzire a Terrei... / ...o creştere a temperaturii cu...
a încercui de jur împrejur	vezi **a împrejmui**
*A **înfulecat pe nerăsuflate** toate prăjiturile de pe masă.* **a înfuleca** vb. (lat. *infollicare*) = a mânca lacom, repede, *pe nerăsuflate*	...a mâncat pe nerăsuflate... / ...a înfulecat toate prăjiturile...
*Maşina **s-a înglodat în noroi** şi nu a mai pornit.* **îngloda** vb. (*în-* + glod) = a se afunda în noroi; a se împotmoli	Maşina s-a înglodat şi nu a mai pornit. / ...s-a împotmolit şi...

Scanned with OKEN Scanner

Expresia pleonastică	Corect
*Membrii echipei au dovedit o bună **întrajutorare reciprocă** şi au câştigat cursa.* **întrajutorare** s. f. (întru + ajutor) = ajutorare *reciprocă*, ajutor mutual	...s-au ajutat şi au câştigat cursa. / ...au dovedit întrajutorare şi au câştigat cursa.
*Fratele meu a depus **jurământul solemn** în luna octombrie.* **jurământ** s. n. (lat. *juramentum, -i*) = promisiune *solemnă* făcută de o persoană că va spune adevărul în legătură cu fapte cunoscute; angajament *solemn* prin care cineva se obligă să-şi facă datoria faţă de ţară, faţă de popor; legământ	Fratele meu a depus jurământul în luna octombrie.
*A avut o puternică **leucemie în sânge**, dar s-a vindecat.* **leucemie** s. f. (fr. *leucémie*) = boală de *sânge* caracterizată prin creşterea numărului de leucocite	A avut o puternică leucemie...
***S-a limitat numai** la câteva cuvinte de mulţumire şi apoi a plecat.* **limita** vb. (fr. *limiter*; lat. *limitare*) = a (se) mărgini, a (se) îngrădi, a (se) restrânge; **numai/doar** adv. = exprimă *limitarea* unei acţiuni	S-a limitat la câteva cuvinte de mulţumire şi apoi a plecat.
*A ajuns la **limita extremă** a suportabilităţii.* **limită** s. f. (fr. *limite*; lat. *limes, -tis*) = punct *extrem*	A ajuns la limita suportabilităţii.
*În toate călătoriile sale, a purtat mereu **o mascotă norocoasă**.* **mascotă** s. f. (fr. *mascotte*) = fiinţă sau lucru considerate ca purtătoare de *noroc*	...a purtat o mascotă / o amuletă / un talisman.
***Mijloacele mass-media** au dat ample informaţii despre inundaţii.* **mass-media** s. n. pl. (engl. *mass-media*) = totalitatea mijloacelor de informare a *maselor*	Mass-media românească a dat ample informaţii despre...
*Avocatul a adus nişte **mărturii care arată** vinovăţia neîndoielnică a inculpatului.*	vezi ***dovadă care arată***
*Profesorul debutant are nevoie de un **mentor spiritual**.* **mentor** s. m. (fr. *mentor*; germ. *Mentor*) = conducător *spiritual*, îndrumător, educator	Profesorul debutant are nevoie de un mentor.
*Opinia **mea personală** a fost clar exprimată...* **meu, mea** (lat. *meus, mea*) = pronume posesiv care înlocuieşte atât numele obiectului posedat, cît şi al posesorului (persoana I singular); **personal** = care aparţine exclusiv unei persoane	Opinia **mea** a fost exprimată... / Opinia **personală** a fost clar exprimată...
*Canicula **se menţine în continuare** timp de două săptămâni.* **menţine** vb. (fr. *maintenir*) = *a continua* să existe sub acelaşi aspect; a dura; a dăinui	Canicula se menţine timp de două săptămâni.

Scanned with OKEN Scanner

Expresia pleonastică	Corect
*O friptură cu **mujdei de usturoi**.* **mujdei** s. n. = preparat alimentar *din usturoi* pisat, oţet (sau apă) şi sare, care serveşte ca adaos la unele mâncăruri	O friptură cu mujdei.
*Abuzurile săvârşite în ultima vreme sunt de **notorietate publică**.* **notorietate** s. f. (fr. *notoriété*) = faptul de a fi cunoscut de *multă lume*	Abuzurile... sunt de notorietate. / ...sunt cunoscute de toată lumea.
*Şoseaua a fost blocată de un **obstacol care a împiedicat** circulaţia.* **obstacol** s. n. (fr. *obstacle*; lat. *obstaculum, -i*) = *piedică*, stavilă care închide drumul, care opreşte vederea	Circulaţia a fost blocată din cauza unui obstacol de pe şosea.
*Castelul prezintă la exterior mai multe **ornamente decorative** din secolul al XVIII-lea.* **ornament** s. n. (fr. *ornament*; lat. *ornamentum, -i*) = element *decorativ* format din mai multe motive sculptate, pictate etc. şi aplicate pe obiecte diverse; *decor*, podoabă; **decorativ** adj. (fr. *décoratif*) = care împodobeşte; *ornamental*	Castelul prezintă la exterior mai multe ornamente din...
*La sfârşitul şcolarităţii elevii trebuie să aibă o **ortoepie/ortografie corecte**.* **ortoepie** s. f. (fr. *orthoépie*) = totalitatea regulilor care stabilesc pronunţarea *corectă* a cuvintelor într-o limbă; **ortografie** s. f. (lat. *orthogragraphia*) = totalitatea regulilor care stabilesc scrierea *corectă* a cuvintelor într-o limbă	La sfârşitul şcolarităţii elevii trebuie să stăpânească regulile ortoepice şi ortografice ale limbii române.
*Tratamentul prescris nu reprezintă un **panaceu universal**.* **panaceu** s. n. (fr. *panacée*; lat. *panacea*) = medicament despre care se credea odinioară că vindecă *orice boală*	Tratamentul prescris nu este nici pe departe un panaceu.
*Greşelile constatate nu trebuie să **se perpetueze mereu**.* **perpetua** vb. (fr. *perpétuer*; lat. *perpetuare*) = a face sau a continua să dureze vreme îndelungată sau veşnic; a (se) continua; **mereu** adv. (magh. *merö*) = rigid, fix, neîncetat, continuu, permanent	Greşelile constatate nu trebuie să se perpetueze.
*Nu se întrezăreşte nicio **perspectivă de viitor** în privinţa ameliorării climei.* **perspectivă** s. f. (fr. *perspective*; lat. *perspectiva*) = posibilitatea realizării sau a desfăşurării *în viitor* a unei acţiuni, a unui plan.	Nu se întrezăreşte nicio perspectivă în privinţa ameliorării climei.

Scanned with OKEN Scanner

Expresia pleonastică	Corect
*Suferă de o **pneumonie pulmonară** acută din cauza temperaturilor foarte mici de la locul de muncă.* **pneumonie** s. f. (fr. *pneumonie*; gr. *pneumonia*) = boală a plămânului, provocată de pneumococ sau de virusuri şi manifestată prin febră, tuse, expectoraţii; **pneumo** = element de compunere savantă cu semnificaţia *referitor la plămâni, de plămân, pulmonar*	Suferă de pneumonie acută din cauza temperaturilor scăzute...
*În parcul din centrul oraşului **predomină mai mult** trandafirii.* **predomina** vb. (fr. *prédominer*) = a se impune prin număr, forţă, valoare; a domina	În parcul din centrul oraşului predomină trandafirii.
*În timpul verii **prefer mai mult / mai bine** să-mi petrec concediul la munte decât să plec în alte ţări.* **prefera** vb. (fr. *préférer*) = a da întâietate unui lucru, unei situaţii sau unei fiinţe, în raport cu altceva sau altcineva; a considera ceva sau pe cineva mai bun, mai important	În timpul verii prefer să petrec concediul la munte decât să plec în alte ţări.
*Se spune că animalele **presimt mai dinainte** cutremurele.* **presimţi** vb. (fr. *pressentir*) = a simţi *dinainte*, instinctiv, ceea ce urmează să se întâmple; tot la fel şi în cazurile: *a prevedea dinainte, a preveni dinainte, a prevesti dinainte*	Se spune că animalele presimt cutremurele.
*Situaţia invocată de inculpat reprezintă un **pretext neîntemeiat** pentru fapta săvârşită.* **pretext** s. n. (fr. *prétexte*) = motiv (*neîntemeiat* sau neadevărat) invocat ca justificare a unei acţiuni	Situaţia invocată de inculpat reprezintă un pretext pentru fapta săvârşită.
*I-a oferit un **procent de 10 la sută** din câştigul obţinut.* **procent** s. n. (germ. *Prozent*) = a suta parte dintr-o cantitate	I-a oferit 10 la sută din câştig. / I-a oferit 10 procente din câştig.
*Lucrarea a fost executată cu mare **rafinament fin** de către artist.* **rafinament** s. n. (fr. *raffinement*) = *fineţe*, delicateţe, subtilitate	Lucrarea a fost executată cu mult rafinament de către artist.
*Împrumutul solicitat băncii trebuie **rambursat înapoi** în 3 ani.* **rambursa** vb. (fr. *rembourser*) = a restitui, *a înapoia* cuiva banii împrumutaţi; tot la fel şi în cazul expresiei *a restitui înapoi*	Împrumutul solicitat băncii trebuie rambursat în trei ani. / ...trebuie restituit în termen de...
*Patronii şi-au **reafirmat din nou** poziţia lor în legătură cu revendicările muncitorilor.* Verbele derivate cu prefixul *re-* (care arată repetiţia) nu pot fi utilizate cu adverbele *mai, din nou, iar, iarăşi*: *reîntoarce, reprimi, reveni, redobândi* etc.	Se recomandă fie întrebuinţarea verbelor derivate cu *re-* fără determinările, *din nou, iar*, fie folosirea verbelor fără prefixul *re-*, dar însoţite de adverbele menţionate.

Scanned with OKEN Scanner

Expresia pleonastică	Corect
*După 1989 pământurile au fost **retrocedate înapoi** proprietarilor de drept.* **a retroceda** vb. (retro- + ceda, fr. *rétrocéder*) = a ceda, *a da înapoi* (un drept, un teritoriu) acelui de la care a fost luat; **retro-** = element de compunere savantă cu sensul de *în urmă, îndărăt, în spate, înapoi*	...pământurile au fost restituite vechilor proprietari. / ...au fost retrocedate vechilor proprietari.
*În revistă am găsit un **scurt rezumat** al filmului.* **rezumat** s. n. (fr. *résumé*) = redare, prezentare *pe scurt*, scrisă sau orală, a ideilor unei lucrări, a unei expuneri	În revistă am găsit un rezumat al filmului. / În revistă am găsit o scurtă prezentare a filmului.
*Femeile folosesc adesea **rimel pentru gene** pentru mai multă expresivitate a privirii.* **rimel** s. n. (fr. *rimmel*) = produs cosmetic prezentat sub formă de pastă de diverse culori, folosit pentru vopsirea *genelor*	Femeile folosesc adesea rimel pentru a avea o privire mai expresivă.
*Vinul gazdei a fost **savurat cu mare plăcere** de către musafiri.* **a savura** vb. (fr. *savourer*) = a mânca sau a bea ceva pe îndelete şi *cu plăcere*, pentru a-i simţi gustul	Vinul gazdei a fost savurat de către musafiri.
*Preşedintele a fost ales abia la al doilea **scrutin electoral**.* **scrutin** s. n. (fr. *scrutin*) = mod de alegere a deputaţilor, a preşedintelui care implică exercitarea dreptului de vot; **electoral** adj. (fr. *électoral*) = referitor la *alegeri*	Preşedintele a fost ales la al doilea scrutin.
*La terminarea facultăţii s-a desfăşurat o frumoasă **solemnitate festivă**.* **solemnitate** s. f. (lat. *solemnitas, -tis*) = festivitate, sărbătoare; **festiv** adj. (lat. *festivus*) = sărbătoresc, solemn	La terminarea facultăţii s-a desfăşurat o frumoasă festivitate / solemnitate.
***Stagiunea teatrală** a anului 2010 a cuprins a serie de spectacole de o incontestabilă valoare.* **stagiune** s. f. (it. *stagione*) = perioadă bine determinată în cadrul fiecărui an în care *teatrele* susţin regulat reprezentaţii	Stagiunea anului 2010 a cuprins spectacole de o incontestabilă valoare.
*Li s-a oferit o mare **sumă de bani** pentru întoarcerea în ţară.* **sumă** s. f. (lat. *summa*) = rezultatul operaţiei de adunare; *cantitate de bani*	Li s-au oferit mari sume pentru întoarcerea în ţară.
*Venirea ta aici a fost pentru mine o **surpriză neaşteptată**.* **surpriză** s. f. (fr. *surprise*) = tot ceea ce surprinde, care aduce bucurie *neaşteptată*	Venirea ta aici a fost pentru mine o mare surpriză.

Scanned with OKEN Scanner

Expresia pleonastică	Corect
*Viscolul **a survenit pe neaşteptate**; de aceea nu am mai putut pleca.* **a surveni** vb. (fr. *survenir*) = a avea loc (inopinat), a se întâmpla, a se petrece, a se *produce pe neaşteptate*	Viscolul s-a produs pe neaşteptate şi nu am mai putut pleca.
*Cei trei boieri **unelteau în ascuns** împotriva lui Lăpuşneanu.* **a unelti** vb. = a pregăti *în ascuns*; a pune la cale; a urzi o acţiune reprobabilă împotriva cuiva sau pentru a obţine ceva; a complota	Cei trei boieri unelteau/complotau împotriva lui Lăpuşneanu.
*După conferinţă **a urmat în continuare** un frumos spectacol muzical.* **a urma** vb. (din *urmă*) = a duce mai departe un lucru început, *a continua*	După conferinţă a urmat un frumos spectacol muzical.

Volumul abordează principalele probleme practice ale exprimării orale sau scrise insuficient aprofundate în manuale, structurate în trei secţiuni tematice: scrierea şi pronunţarea, lexicul şi morfosintaxa. Fiecare secţiune cuprinde o parte teoretică, ilustrată cu numeroase exemple, şi o parte dedicată exerciţiilor pentru consolidarea noţiunilor teoretice prezentate. Lucrarea respectă normele noului *Dicţionar ortografic, ortoepic şi morfologic al limbii române*, incluzând liste extensive de termeni problematici ca scriere şi forme flexionare, de paronime şi de pleonasme. Adresat în special elevilor, *Ghidul* poate fi folosit de toţi cei care vor să utilizeze corect limba română.

Accentul şi rolul lui în vorbire • Cacofonia • Scrierea şi pronunţarea cuvintelor derivate • Paronimele. Atracţia paronimică • Pleonasmele • Flexiunea nominală • Flexiunea verbală • Părţile de vorbire neflexibile • Aspecte ale acordului predicatului cu subiectul • Cazuri de hipercorectitudine • Mic dicţionar de paronime • Mic glosar de pleonasme

Scanned with OKEN Scanner